ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

XENOPHONTIS
EXPEDITIO CYRI

AD OPTIMOS CODICES DENVO AB IPSO COLLATOS

RECENSVIT

CAROLVS HVDE

EDITIO STEREOTYPA EDITIONIS

ANNI MCMXXXI

STVTGARDIAE IN AEDIBVS B.G.TEVBNERI MCMLXIX

BIBLIOTHECA
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
TEVBNERIANA

Verlags-Nummer 1939

Printed in Germany
Druck: Julius Beltz, Weinheim a. d. B.

PRAEFATIO

Codicum quibus libri de expeditione Cyri scripti insunt maximi sunt momenti hi:

F Vaticanus 1335 s. X.—XI.

M Marcianus 590 (olim 511) s. XII.—XIII.; lacunam inde ab II 6, 10 usque ad III 1, 45 habet. Utrumque et diligenter examinavi et imaginibus photographicis usus totum contuli, consensumque eorum (aliorumque) siglo f notavi; sed illa in parte, qua deficit **M, F** solum ponere satis habui. Hollenbergii collationem codicis **M** editioni Sauppianae insertam haud raro correxi.

C Parisinus 1640 anno 1320 scriptus, quem ex codice inter annos 870 et 911 scripto descriptum esse Hugius (in Commentatione de cod. Parisino 1640 anno 1878 edita) demonstravit. In libris I.—IV. multae manus primae scripturae codice alius notae adhibito, antequam **B** et **A** ex **C** describerentur, correctae, in libro VII. eadem ratione lacunae expletae sunt; praeterea per totum codicem multa manus antiqua recentioresve correxerunt. Post Duebnerum (in usum L. Dindorfii conferentem), Hugium[1]), Gemollium ipse totum contuli, haud frustra; tacitus plerumque supplevi correxive.

Huius codicis apographa sunt duo codices:

1) Huius de lectionibus manus primae cff. quae in Rev. crit. 1878 iudicio sanissimo exposuit Graux, quem interdum laudare libet.

B Parisinus 1641 a Michaele Apostoli in Creta post a. 1462 scriptus (cf. Hugii Comm. p. 5). Lacunae l. VII. aut non expletae aut coniectura Apostolis ipsius expletae sunt. Post Gailium (qui collationem in vol. VII. editionis suae publici iuris fecerat) contulit Duebner.

A Vaticanus 987 codice **B** aliquanto recentior (cf. Hugii Comm. p. 9); in l. VII. supplementa illa quae in codice **B** desunt exhibet; contulit H. Amatius (cf. Gailii vol. I.). Utrumque apographum plurimis locis ipse inspexi.

D Bodleianus (bibl. canon. 39) s. XIV.—XV., qui usque ad I 6, 7 (*τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμόν*) cum **C**[1] plerumque consentit, deinde ad **F** proxime accedit. Post Gaisfordium contulit Marchant.

V Vindobonensis 95 s. XV., Bodleiani consimilis. Primus ad suae editionis (a. 1869) usum contulit Schenkl.

Z Laurentianus LV 21 s. XV., Marciano affinis. Varietates selectas Fr. Iacobs in editione Lipsiensi (a. 1825) publici iuris fecit, supplevit Dindorf; ipse plurimos locos, maxime l. VII., inspexi.

H Guelferbytanus (Aug. 71, 19) s. XV., codici **F** affinis. Post Zeunium ad suae editionis (Halensis 1867) usum contulit Breitenbach, quem secutus sum.

E Etonensis s. XV., codici **C** affinis, sed coniecturis plurimis illatis; quem post Burtonium (qui in usum editionis Hutchinsoniae a. 1735 contulerat) contulit Marchant.

T Leidensis (Meermannianus) s. XV. Contulit Valckenaer cum editione Stephani altera, quod exemplar hodie in bibliotheca Leidensi exstat.

* * *

Quicumque vel strictim scripturas codicum inter se vehementer discrepantes inspexerit, facile videbit duas

librorum quasi familias esse, id quod primus agnovit L. Dindorf (in editione Lips. a. 1825). Is quidem postea (in editione Oxoniensi a. 1852) in universum cod. Parisinum **C**, principem alterius familiae, quam *Parisinam* appellare libet, pro fundamento recensionis habuit, quem secuti sunt G. Sauppe (ed. 1865), Hug (ed. 1879), Gemoll (ed. 1899), Marchant (ed. 1904). Alteri familiae, cuius sunt principes Vaticanus **F** et Marcianus **M**, quam *Italicam* appellaverim, faventiores fuerunt Krueger (ed. 1826), Breitenbach (ed. 1867), Schenkl (ed. 1869).

Sed nunc papyris his triginta fere annis inventis, velut Herodoteis atque Thucydideis, ut alias omittam, alia melioraque edocti sumus. Apparet tempus fuisse, quo memoria librorum nondum in familias disiuncta esset; papyri enim modo ab altera, modo ab altera familia stant, ut nomina meliorum deteriorumve usu tradita relinquenda sint. Et quod ad Xenophontem attinet, scriptorum antiquorum et grammaticorum et aliorum (quorum praesertim codices haud raro ut papyris recentiores, ita codicibus Xenophonteis vetustiores sunt) testimoniis, quae inter Athenaeus, Suidas, Excerpta Constantiniana principem tenent locum, in eandem partem ducimur, id quod A. W. Persson, v. d., libro qui inscribitur *Zur Textgeschichte Xenophons* (Lips. 1915) luculenter demonstravit. Huic ita tamen adstipulor, ut non solum familiam Parisinam, sed etiam familiam Italicam[1]) ab recensionibus satis antiquis originem duxisse credam, idque mihi fuit propositum, ut memoriae papyrorum testimoniorumque ratione habita verba Xenophontis ad genuinam formam revocarem. Quo in conatu nisi mihi ipsi quodammodo satis fecissem,

1) Ceterum codicibus diligentius inspectis haud raro apparet nullam discrepantiam subesse; velut in libro VII. solo codex **M** his locis cum familia Parisina consentiens veram scripturam exhibet: 3, 8 *ξενίζεσθαι*, 26 *ἐπειδή*, 36 *ἀναμένετε*, 45 *μόνου*; 4, 17 *ἐνεχομένων*; 6, 11 *οὗτοι*, 14 *ἐδόκει*, 17 *παρ' αὐτοῦ*, 29 *θαρραλέως*; 7, 41 *δοκεῖ*.

operam plane omisissem; nunc vero, quatenus legibus philologorum satisfecerim, aliorum sit iudicium.

In coniecturis aliorum accipiendis laudandisve paulo parcius egi, ipse nullas fere protuli. Orthographiam ad normam sermonis Attici titulis testimoniisque comprobatam revocare studui.

Scribebam Hauniae ineunte a. MCMXXXI.

Carolus Hude.

EPIRRHEMA

Chartis meis bibliopolae honestissimo iam dudum traditis in manus meas incidit librorum I.—III. editio quam anno superiore Lutetiae Parisiorum publici iuris fecerat Paulus Masqueray, v. d.; cuius sicut opera antiquissimis codicibus diligentius explorandis insumpta valde laetatus sum, ita consensum qui aliquatenus in codicum memoria omnino aestimanda inter nos intercedit animo libenti agnovi.

C. H.

COMPENDIA NOMINUM

Bis. = Bisschop
Born. = Bornemann
Breit. = Breitenbach
Cast. = Castalio
Ddf. = L. Dindorf
Htm. = Hartman
Hutch. = Hutchinson
Kr. = Krueger
Leoncl. = Leonclavius
Madv. = Madvig
March. = Marchant
Matth. = Matthiae
Pant. = Pantazides
Rehd. = Rehdantz
Schn. = Schneider
Steph. = Stephanus
Valck. = Valckenaer
Voigtl. = Voigtländer
Wytt. = Wyttenbach

CONSPECTUS SIGLORUM

F Vaticanus 1335
F^1 manus prima codicis F ante correcturam factam
F^c scriptura codicis F correctione illata
F^c (1) scriptura codicis F correctione manus primae illata
F^m scriptura codicis F in margine
Eadem ratione in ceteris codicibus usus sum
M Marcianus 590 (olim 511)
D Bodleianus (bibl. canon. 39)
V Vindobonensis 95
Z Laurentianus LV 21
H Guelferbytanus (Aug. 71, 19)
T Leidensis (Meermannianus)
f = **F** aliique

C Parisinus 1640
B Parisinus 1641
A Vaticanus 987
E Etonensis
c = **C B A E**

L consensus codicum
O Oxyrhynch. Pap. 463 s. II.—III. (VI 6, 9—24)
„ „ 1181 s. III. (VII 1, 40)
K Excerpta Constantiniana II ed. Roos (I 9; II 6, 1—30; III 1, 4—9; V 3, 5—11)
[ ] scriptura vel deficiens vel incerta
( ) scriptura quam codici inesse veri simile est
+ littera erasa
/ spatium litterae
Notatio accentus deficiens (velut *μεμνησθαι*) discrepantiam codicum significat

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Α

Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, πρε- I
σβύτερος μὲν Ἀρτοξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. ἐπεὶ δὲ
ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβού-
λετο τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι. ὁ μὲν οὖν πρεσβύτε- 2
ρος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρ-
χῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν
ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἁθροίζονται.
ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνη ὡς φίλον, καὶ
τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρ-
χοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παρράσιον. ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε 3
Δαρεῖος καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρτοξέρξης,
Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς
ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει
Κῦρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν
ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. ὁ δ᾽ ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύ- 4
σας καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται
ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ᾽, ἢν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ᾽ ἐκείνου.
Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα
αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρτοξέρξην. ὅστις δ᾽ 5
ἀφικνοῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω

---

1 Ξενοφῶντος ῥήτορος **M** ἀναβάσεως **L** ᾱ **F** λόγος πρῶτος **CBA** ἱστοριῶν πρώτη **M** πρῶτον **DH** βιβλίον πρῶτον **E** 2 γίν. **C** παῖδε + **D** 3 Ἀρτοξ. **M** Ἀρταξ. rell. (it. infra) δ᾽ ὁ Κ. **D** 4 ὑπόπτευε **F** 5 οἱ τὼ Aristid. II 506 6 μετεπέμπετο **f** 8 ἀπέδειξεν **F** ἐς **D** Κασταλοῦ **M** 9 Τισσαφέρνην **L** (it. infra) 10 δὲ om. C^1 11 Ξεννίαν **CE** Παράσιον **c** ἐπειδὴ δὲ **f** 14 τε om. C^1**D** λαμβάνει C^1 18 ὑπὸ **E** δυνήσηται **FM** βασιλεύσῃ C^c**DE** 21 ἀφικνεῖτο **CBAM**

διατιθεὶς ἀπεπέμπετο ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ
βασιλεῖ. καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο
ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ.
6 τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροιζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο
ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα.
ὧδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογήν. ὁπόσας εἶχε φυλακὰς
ἐν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἑκάστοις
λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅτι πλείστους καὶ
βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεσι.
καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρ-
χαῖον ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δ' ἀφειστήκεσαν πρὸς
7 Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου· ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέρνης
προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, [ἀπο-
στῆναι πρὸς Κῦρον,] τοὺς μὲν [αὐτῶν] ἀπέκτεινε τοὺς δ'
ἐξέβαλεν. ὁ δὲ Κῦρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλ-
λέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτω-
κότας. καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἁθροίζειν
8 στράτευμα. πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἠξίου ἀδελφὸς ὢν
αὐτοῦ δοθῆναι οἷ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσα-
φέρνη ἄρχειν αὐτῶν, καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ
ταῦτα, ὥστε βασιλεὺς τὴν μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλὴν οὐκ
ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν
ἀμφὶ τὰ στρατεύματα δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν
πολεμούντων. καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνο-

---

1 ἀνεπέμπετο F   ὥσθ' ἑαυτῷ f   6 ὧδε] ὅτε f   6 ὁπόσους s. φύλακας f   7 ἑκάστους C[1]D, nescio an melius ἕκαστον Hirschig   10 αἱ om. F   11 ἀφεστ. c ἀπέστησαν f   12 δ' ὁ f   13 seclusa del. Wolf   14 αὐτῶν om. f ἀπέκτεινεν F   18 καὶ om. FM   20 δοθῆναί οἱ L   22 τὴν . . . ἐπιβουλὴν C[1]D τῆς . . . ἐπιβουλῆς rell.   μὲν om. f   23 Τισσαφέρνει f -νη D -νην c πολεμοῦντι f   24 [ὥστε] οὐδὲ Matth.   25 ἀπέπεμπεν FM

*μένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων ὧν Τισσαφέρνους
ἐτύγχανεν ἔχων. ἄλλο δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν* 9
*Χερρονήσῳ τῇ κατ' ἀντιπέρας Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον.
Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος
ὁ Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δα-
ρεικούς. ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ
τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει ἐκ Χερρονήσου ὁρμώ-
μενος τοῖς Θρᾳξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλησπόντου οἰκοῦσι καὶ
ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο
αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντια-
καὶ πόλεις ἑκοῦσαι. τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάν-
θανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα. Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς* 10
*ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι
ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖται
αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς
οὕτως περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. ὁ δὲ Κῦρος
δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἓξ μηνῶν μισθόν,
καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντι-
στασιώτας πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. οὕτω δὲ αὖ
τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα.
Πρόξενον δὲ τὸν Βοιώτιον ξένον ὄντα αὐτῷ ἐκέλευσε* 11
*λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγένεσθαι, ὡς ἐς Πισίδας
βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν
Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον
καὶ Σωκράτη τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέ-*

---

1 *ὧν ὁ* f *Τισσαφέρνης* L, corr. Kr. 2 *συνελέγετο αὐτῷ* fE 3 *τῆς* fC^c 4 *ἦν* om. f, post *Κλέαρχος* s. v. add. M² 8 *Ἑλλησπόντου* M(Z?) *Ἑλ(λ)ήσποντον* rell. 9 *συνεβάλοντο* A 11 *τρεφόμενος* F 13 *ἐτύγχ. ξένος ὢν* f 14 *αἰτεῖται* f *αἰτεῖ* c 15 *καὶ* del. Gemoll 18 *πρόσθεν*] *πρόεσθαι* FHM 21 *ξένον*] *φίλον* f *αὐτῷ* om. C¹D 22 *εἰς* D *Πεισ.* f *Πισσ.* c (it. infra) 23 *βουλόμενον* CD *τῶν* om. f 25 *Σωκράτη* DFM *-την* rell.

*λευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολε-
μήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων. καὶ
ἐποίουν οὕτως οὗτοι.*

II *Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν
πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παν-
τάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε
βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν. ἐνταῦθα καὶ παραγγέλλει
τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα καὶ
τῷ Ἀριστίππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι
πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς
αὐτῷ προειστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παρ-
αγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ εἴησαν*
2 *τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον
πολιορκοῦντας, καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ
στρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπρά-
ξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι πρὶν
αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε. οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο· ἐπίστευ-
ον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις.*
3 *Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς
Σάρδεις ὁπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρόξενος δὲ παρῆν
ἔχων ὁπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνῆτας
δὲ πεντακοσίους, Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὁπλίτας
ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὁπλίτας ἔχων ὡς
πεντακοσίους, Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους μὲν*

1/2 *ὡς πολεμ. Τισσαφ.* C^m m. ant.; del. Ddf. 2 *τῶν*] *τοῖς* in C^1 legit Hug 4 *αὐτῷ ἤδη πορ. ἄνω* f *ἤδη πορ. αὐτῷ ἄνω* c *πορ. αὐτῷ ἄνω ἤδη* D *πρόφασιν μὲν* E 5 *ὡς* om. C^1 7 *τὸ* om. AE post *ἐνταῦθα* exhibent *στράτευμα* FMC^2 8 *τε* om. B 10 *Ξενν.* CDA (it. infra) 11 *προεστήκει* C^1BAD *παρήγγειλε* f 12 *ἄλλους* C^1DV *ἄνδρας* rell. *εἴησαν* fDV *ἦσαν* c 14 *ἐκέλευσε* cM *ἐκέλευε* DF 16 *παύσεσθαι* VZ^c *παύσασθαι* rell. 17 *καταγάγοι* fD *κατάγοι* c 18 post *ὅπλα* F *αὐτῶν* (*αὐτῷ* anonymus), sed expunctum *προσ-ήεσαν* f 21 *γυμνήτας* c 22 *Σοφαίνετος . . . χιλίους* del. Ddf. 24 *τριακοσίους* (*τετρακ.* V) *μὲν . . . ἔχων*] *εἰς ἑπτακοσίους ἔχων ἄνδρας* f

ὁπλίτας, τριακοσίους δὲ πελταστὰς ἔχων παρεγένετο· ἦν
δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρα-
τευομένων. οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισσα- 4
φέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα, καὶ μείζονα ἡγησάμενος
εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευήν, πορεύεται ὡς
βασιλέα ᾗ ἐδύνατο τάχιστα ἱππέας ἔχων ὡς πεντακο-
σίους. καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ ἐπεὶ ἤκουσε [παρὰ] Τισσαφέρ- 5
νους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο.

Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἴρηκα ὡρμᾶτο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ
ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας
εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. τούτου τὸ
εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐζευγμένη πλοίοις ἑπτά.
τοῦτον διαβὰς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρα- 6
σάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, [καὶ] εὐ-
δαίμονα καὶ μεγάλην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά· καὶ
ἧκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελ-
ταστὰς πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυν-
θίους. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας 7
εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην,
μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα Κύρῳ βασίλεια ἦν καὶ
παράδεισος μέγας ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος
ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν
τε καὶ τοὺς ἵππους. διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ
Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασι-
λείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. ἔστι δὲ καὶ 8
μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς

---

2 alt. *καὶ* om **AE** 7 *παρὰ* om. **C^1D** 8 *τὸν*] *τοῦ*(?) **C^1**
9 *ὡς εἶπον* **f** 12 *δὲ* om. **C^1** *ἐπῆν ἐπέζευγμένη* **c** *ἦν ἐπεζευγμένη* **V** *ἑπτά* (*ἔπειτα* **BE**) om. **C^1DV** 14 *Κολοσέας* **f** *καὶ* om. **f** 15 *ἐνταῦθα . . . εὐδαίμονα* (20) in marg. **M** 16 *ἥκει* **f** *ὁ* om. **C^1** *ἔχων ὁπλίτας* **f** 17 *Αἰνιάνας* **CF** *Αἰνειᾶνας* **DM**
19 *εἴκοσι* **CBAD^1**

πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ ὅθεν αἱ πηγαί· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς καλεῖται

9 *Μαρσύας. ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασίλεια καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἧκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἔχων ὁπλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θρᾷκας ὀκτακοσίους καὶ τοξότας Κρῆτας διακοσίους. ἅμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν ὁ Συρακόσιος ἔχων ὁπλίτας τριακοσίους, καὶ Σοφαίνετος ὁ Ἀρκὰς ἔχων ὁπλίτας χιλίους. καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὁπλῖται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.*

10 *ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα ἐς Κεραμῶν ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην*

---

1 ὑπὸ] ἐν C[1](?)D 3 ἐστιν om. f 4 ἐκδεῖραι fB Aristides II 526 ἐκδείρειν C[1]DA νικήσας om. Arist. et Rufus c. 23 6 καλεῖται f Arist. λέγεται c 11 φυγὰς del. Cobet 12 Σῶσις D Σώσης C[1] Σωσίας C[2]f Σώστης A Σωκράτης B[E] 13 Συρακούσιος L τριακοσίους c[E] χιλίους f 14 Σοφαίνετος] Ἀγίας Koechly ὁ Ἀρκὰς f Ἀρκάδας cV καὶ om. f 16 ἐγένοντο f ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες ὁπλῖται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ πεντακόσιοι, γυμνῆτες δὲ πεντακόσιοι, Κρῆτες δὲ διακόσιοι, Θρᾷκες (δὲ add. B) ὀκτακόσιοι· σύμπαντες ἀριθμὸς μύριοι τρισχίλιοι c οἱ . . . χίλιοι om. DB 17 καὶ om. c 20 Λυκαῖα CD 21 στελεγγῖδες C 23 εἰς fE Κεράμων M Κεραμὼν c

πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς 11
παρασάγγας τριάκοντα εἰς Καΰστρου πεδίον, πόλιν οἰκου-
μένην. ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις
ὠφείλετο μισθὸς πλέον ἢ τριῶν μηνῶν, καὶ πολλάκις ἰόντες
ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῄτουν. ὁ δὲ ἐλπίδας λέγων διῆγε καὶ δῆλος
ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα
μὴ ἀποδιδόναι. ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἡ Συεννέσιος 12
γυνὴ τοῦ Κιλίκων βασιλέως παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο
Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε
ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. εἶχε δὲ ἡ Κί-
λισσα [καὶ] φυλακὴν περὶ αὐτὴν Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους·
ἐλέγετο δὲ καὶ συγγενέσθαι Κῦρον τῇ Κιλίσσῃ. ἐντεῦ- 13
θεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμ-
βριον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη
ἡ Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγῶν βασιλέως, ἐφ' ᾗ λέγεται
Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι οἴνῳ κεράσας αὐτήν. ἐν- 14
τεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς
Τυριάειον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας
τρεῖς. καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδεῖξαι
τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι ἐξέτασιν
ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων.
ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην 15
οὕτω ταχθῆναι καὶ στῆναι, συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυ-
τοῦ. ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν
Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ

---

1 πρὸς c ἐν f 7 Συννέσιος C (Συμν. C[1]) DE 11 φυλακὴν καὶ φύλακας c καὶ φύλακας f καὶ del. Schenkl περὶ αὐτὴν (sic L [-τὸν C]) post Κίλισσα D 12 δὲ Κῦρον καὶ συγγίγνεσθαι ἐν (om. M) τῇ f 13 ἐξελαύνει f δὲ ἐξελαύνει ABC[c] δ' ἐξ. E δὲ ἐλαύνει C[1]D 14 κρίνη F 16 θηράσαι Rufus (cod. P) c. 23 κεράσαι F αὐτήν DM Arist. αὐτόν rell. 18 Τυριάειον Ddf. Τυριαῖον fD Τυραῖον c 20 ἑαυτῇ fD 22 ἐκέλευε D

16 ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. ἐθεώρει οὖν ὁ
Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐφ' ἅρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἁρμαμάξης. εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ
17 κνημῖδας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. ἐπειδὴ δὲ
πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης, πέμψας Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. οἱ δὲ ταῦτα προεῖπαν τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιξε, προβαλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῇσαν. ἐκ δὲ τούτου θᾶττον προϊόντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς
18 σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς καὶ ἥ τε Κίλισσα
ἔφυγεν ἐπὶ τῆς ἁρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὤνια ἔφυγον· οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον. ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον
19 ἰδών. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας
εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς πολεμίαν

---

1 ἐκείνου fD ἐξ ἐκείνου c 5 χαλκὰ CEF φοινικίους c 6 ἐκκεκαλυμμένας c ἐκκεκαθαρμένας f τὰς κνημῖδας ἐκκεκαθαρμένας καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας Weiske ἐπεὶ M 9 ἐκέλευε D προβαλλεσθαι AEF 10 προεῖπαν D προεῖπον rell. 11 ἐσάλπιγξε L, corr. Rutherford προβαλλ. L, corr. Cobet 12 ἐπή(ι)εσαν L θᾶσσον c 14 πολὺς c πολλοῖς τε καὶ ἄλλοις f πολὺς καὶ ἄλλοις Kr. 15 ἐπὶ C[1](ut vid.)D ἐκ rell. 16 ἔφευγον f 18 ἐθαύμαζε f (M quoque) 19 φόβον εἰς τοὺς βαρβάρους f 22 ἔμειναν C[1](?)MZ

οὖσαν. ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν 20
ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ
στρατιώτας οὓς Μένων εἶχε καὶ αὐτόν. Κῦρος δὲ μετὰ
τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σταθμοὺς τέτ-
ταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ πέντε πρὸς Δάνα, πόλιν
οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἔμειναν
ἡμέρας τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην
Μεγαφέρνη, φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν
ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ.
ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ 21
εἰσβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμαξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος
εἰσελθεῖν στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυεν. ἐλέγετο δὲ καὶ
Συέννεσις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰσβολήν·
διὸ ἔμειναν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἧκεν
ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ
ᾔσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα ὅτι ἤδη ἐν Κιλικίᾳ εἴη
εἴσω τῶν ὀρέων, καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπ'
Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Τάμων ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων
καὶ αὐτοῦ Κύρου. Κῦρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς 22
κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνὰς οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον.
ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον μέγα καὶ καλόν, ἐπίρ-
ρυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέλων·

1 *ὁ Κῦρος* f (non M) alt. *τὴν* om. f 3 *οὓς Μ. εἶχε στρατιώτας* Reuss *αὐτὸν Μένωνα τὸν Θεσσαλόν* f 4 *τέσσαρας* f 5 *Δάνα* T *Δάναν* rell. *εἰς Θόανα* Rehd. 6 *ἔμεινεν* f 7 *ἐν αἷς* f 8 *Μεγαφέρνην* L *χρηματιστὴν* (*χρωματιστὴν* Ddf.) margo ed. Iuntinae [*τῶν ὑπάρχων*] Schenkl 9 [*δυνάστην*] Kr. *αὐτῷ* E 10 *ἐσβάλλειν* F 11 *ἐσβολὴ* FM *αμαξητὸς* c *ἀμήχανος* fD Suid. s. v. *ἁμαξιτόν*; *ἀμήχανον* c 13 *Συέννεσιν* (*Συνέννεσις* C *Σύννεσις* D) . . . *φυλάττοντα* f 14 *ἔμεινεν* C[1]DAE 16 *τό τε Μ. στράτευμα ὅτι ἐν Κ. εἴη* f *ὅτι τὸ Μ. στράτευμα ἤδη ἐν Κ. ἦν* c 17 *ὅτι* susp. Ddf. *περιπλέοντα* Rieckher 18 *Ταμων* F *Ταμῶν* CDM alii; cf. Herodian. I 245, 14 19 *δ' οὖν*] *δὲ* f 20 *ἐφύλαττον οἱ Κίλ.* f 21 *καλόν* om. E *καὶ ἐπίρρυτον καὶ* Df 22 *σύμπλεω* M *ἐμπλέων* F

πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς
καὶ κριθὰς φέρει. ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν
23 πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν. καταβὰς δὲ διὰ τούτου
τοῦ πεδίου ἤλασε σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας πέντε
καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσούς, τῆς Κιλικίας πόλιν μεγάλην καὶ
εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Συεννέσιος βασίλεια τοῦ
Κιλίκων βασιλέως· διὰ μέσου δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμὸς
24 Κύδνος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. ταύτην τὴν πόλιν ἐξ-
έλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὀχυρὸν
ἐπὶ τὰ ὄρη πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ
οἱ παρὰ τὴν θάλατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς.
25 Ἐπύαξα δὲ ἡ Συεννέσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε
ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν
ὀρέων τῇ εἰς τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρατεύμα-
τος ἀπώλοντο· οἱ μὲν ἔφασαν ἁρπάζοντάς τι κατακοπῆναι
ὑπὸ τῶν Κιλίκων, οἱ δὲ ὑπολειφθέντας καὶ οὐ δυναμένους
εὑρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα οὐδὲ τὰς ὁδοὺς εἶτα πλανω-
26 μένους ἀπολέσθαι· ἦσαν δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὁπλῖται. οἱ
δ' ἄλλοι ἐπεὶ ἧκον, τήν τε πόλιν τοὺς Ταρσοὺς διήρπασαν,
διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν συστρατιωτῶν ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ
βασίλεια τὰ ἐν αὐτῇ. Κῦρος δὲ ἐπεὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν
πόλιν, μετεπέμπετο τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δ' οὔτε
πρότερον οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν
ἔφη οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν
27 ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο

---

1 σίσαμον F κέγχρων F 2 αὐτῷ D περιεῖχεν C^{1}DV 4 τέσσ. f 5 Ταρσόν cD^{1} πόλιν τῆς Κιλ. f 6 ἐνταῦθα ἦσαν f εἰς ην c οὗ ἦν Schn., ἔνθα ἦν Rehd. Συνν. C (it. 12) 7 μέσης f 11 Σόλοῖς D Σολοῖς c 13 ἡμέρας fDE 14 τῇ Reiske τῶν L 15 ἔφθασαν C^{1}BE εὔτασαν A 17 πλανωμένοις F 18 οὖν om. f 19 ἐπειδὴ f τοὺς Ταρσοὺς del. Kiehl διήρπαζον E 21 εἰς τὴν Κιλικίαν F^{m} 22 τὸν om. f 24 ποτε D αὐτοῦ M

ἀλλήλοις, Συέννεσις μὲν ἔδωκε Κύρῳ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν, Κῦρος δὲ ἐκείνῳ δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια, ἵππον χρυσοχάλινον καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ ψέλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικήν, καὶ τὴν χώραν μηκέτι ἁρπάζεσθαι, τὰ δὲ ἡρπασμένα ἀνδράποδα, ἥν που ἐντυγχάνωσιν, ἀπολαμβάνειν.

Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· III
οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπώπτευον γὰρ ἤδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὑτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο ἰέναι· οἱ δὲ αὐτόν τε ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου, ἐπεὶ ἄρξαιντο προϊέναι. Κλέαρχος δὲ τότε 2
μὲν μικρὸν ἐξέφυγε μὴ καταπετρωθῆναι, ὕστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν. καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς· οἱ δὲ ὁρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε. Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε 3
ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. ἐμοὶ γὰρ ξένος Κῦρος ἐγένετο καί με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοὶ ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. καὶ πρῶτον μὲν πρὸς 4
τοὺς Θρᾶκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερρονήσου αὐτοὺς ἐξελαύνων βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας τὴν

---

1 *Κύρῳ ἔδωκε* f 3 *βασιλεῦσι* f 4 *καὶ ψέλια..χρυσοῦν* om. fD 5 *ἁρπάζεσθαι* f Demetr. de eloc. 139 *ἀφαρπάζεσθαι* c *διαρπάζεσθαι* Cobet 7 *ἔμεινεν ὁ* CB 8 *ὑπόπτ.* C[1]F 10 *πρῶτον* DV *αὐτοῦ* CFM (it. 15) 11 *τε* om. C[1]AD 12 *τὰ* s. v. M *ἄρξαιντο* C[1]D *ἄρξαιτο* V *ἤρξατο* rell. 13 *μὴ* C[1]D *τοῦ μὴ* C[2]f *τοῦ* E 17 *δὲ* om. f 19 *Κῦρος ξένος* f 21 *ἀλλ'* om. C[1]D 22 *ἀλλ'... ἐπολέμησα* om. C[1] *πρῶτα* D *εἰς τὴν Θρᾴκην* E 24 *Χερονν.* F

γῆν. ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα εἴ τι δέοιτο ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθον ὑπ'
5 ἐκείνου. ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. εἰ μὲν δὴ δίκαια ποίησω οὐκ οἶδα, αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν ὅ,τι ἂν δέῃ πείσομαι. καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς
6 Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἱλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι οὐδὲ ἕπεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δέῃ πείσομαι. νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους, καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δὲ ἔρημος ὢν οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι [οἶμαι] οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ
7 ὑμεῖς οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἵ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ἀκούσαντες ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι ἐπήνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλε-
8 άρχῳ. Κῦρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρᾳ δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον· μεταπέμπεσθαι
9 δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. μετὰ δὲ ταῦτα

---

3 βούλεσθαι F   5 ἰέναι Porson   10 οὐ θέλετε c   οὐδὲ ἕπεσθαι om. C^1H^1 12 pr. καὶ om. f   13 οἶμαι om. f   ἐὰν f   ἔρημος ὢν] ἐρημωθεὶς f   14 οὐκ ἂν] οὐχ E   οἶμαι ante εἶναι c, del. Rehd.   15 ἀλεξήσασθαι L, corr. Cast.   ὅπου D ὅποι AE   καὶ om. f   18 οὐ om. c   19 Ξενίωνα M^1 20 Κλέαρχον Kappeyne   21 τούτων f   24 καταστησομένῳ M   τούτων] αὐτῶν E   25 ⟨αὖθις⟩ αὐτόν Kappeyne

συναγαγὼν τούς θ' ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς προσ-
ελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον, ἔλεξε τοι-
άδε. Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως
ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον· οὔτε γὰρ
ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, ἐπεί γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ,
οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης. ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι 10
νομίζει ὑφ' ἡμῶν οἶδα· ὥστε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ
οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυνόμενος ὅτι σύν-
οιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν, ἔπειτα καὶ δεδιὼς
μὴ λαβών με δίκην ἐπιθῇ ὧν νομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι.
ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν οὐδ' ἀμελεῖν 11
ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι ὅ,τι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων.
καὶ ἕως τε μένομεν αὐτοῦ σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως
ὡς ἀσφαλέστατα μενοῦμεν, εἴ τε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως
ὡς ἀσφαλέστατα ἄπιμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν·
ἄνευ γὰρ τούτων οὔτε στρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτου ὄφελος οὐ-
δέν. ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἄξιος φίλος ᾧ ἂν φίλος ᾖ, χαλε- 12
πώτατος δ' ἐχθρὸς ᾧ ἂν πολέμιος ᾖ, ἔχει δὲ δύναμιν καὶ
πεζὴν καὶ ἱππικὴν καὶ ναυτικὴν ἣν πάντες ὁμοίως ὁρῶμέν
τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω δοκοῦμέν μοι αὐ-
τοῦ καθῆσθαι. ὥστε ὥρα λέγειν ὅ,τι τις γιγνώσκει ἄριστον
εἶναι. ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο οἱ 13
μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες ἃ ἐγίγνωσκον, οἱ δὲ καὶ

---

1 θ' ἑαυτοῦ] μεθ' ἑαυτοῦ AE αὐτοῦ f 2 τῶν βουλομενων C^1 βουλομένων D 5 ἔτι (om. E) ἐκείνου f γε om. E συνεσόμεθα M 6 νομίζει ἀδικεῖσθαι DE 9 ἐμαυτὸν M αὐτῶ E ἔπειτα δὲ f 10 ἀδικεῖσθαι(?) M^1 13 ἕως τε Ddf. ἕως γε c εἴτε f μένωμεν CBDE[A] ὅπως ὡς ἀσφ. μένωμεν (sic L, corr. Buttmann) om. C^{1}D 14 ὡς om. cM ἤδη] δὲ δὴ f 15 ὡς om. c ἀπίωμεν f ἕξωμεν F 17 πολλῶν E pr. φίλος om. C^{1}A φίλος ᾖ ex φιλῇ corr. F^2 18 ἔτι δὲ δύναμιν ἔχῃ FM (ἔχει) 19 ναυτικὴν καὶ ἱππικὴν CDAE, transp. C^1(?) 21 καθέζεσθαι f γι(γ)νώσκοι AE 22 ταῦτ' DFM

ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευστοι, ἐπιδεικνύντες οἷα εἴη ἡ ἀπορία
14 ἄνευ τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι. εἷς δὲ δὴ
εἶπε προσποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα πορεύεσθαι εἰς
τὴν Ἑλλάδα στρατηγοὺς μὲν ἑλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα,
εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ἐπιτήδει' ἀγορά-
ζεσθαι (ἡ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι)
καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κῦρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς
ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον
ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. ἐὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα
διδῷ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προ-
καταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσωσι μήτε Κῦρος
μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρή-
ματα ἔχομεν ἀνηρπακότες. οὗτος μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπε·
15 μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. Ὡς μὲν στρατη-
γήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω
(πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον), ὡς δὲ
τῷ ἀνδρὶ ὃν ἂν ἕλησθε πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα, ἵνα
εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὥς τις καὶ ἄλλος μά-
16 λιστα ἀνθρώπων. μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνὺς
μὲν τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥσπερ
πάλιν τὸν στόλον Κύρου [μὴ] ποιουμένου, ἐπιδεικνὺς δὲ
ὡς εὔηθες εἴη ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου ᾧ λυμαινόμεθα
τὴν πρᾶξιν. εἰ δέ τοι καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν ᾧ ἂν
Κῦρος διδῷ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦρον
17 προκαταλαμβάνειν; ἐγὼ γὰρ ὀκνοίην μὲν ἂν εἰς τὰ πλοῖα

1 εἴη] εἶ M ἦ H ἡ om. f 5 ἐπιτήδει C ἐπιτήδεια rell. 7 ἐλθόντα C¹DBA 9 ὅστις ὡς f ἀπάξει f ἀποίσει c 10 προσκαταλ. F 11 βλάψωσι f ὁ Κῦρος f 13 ἡρπακότες f δὴ f οὖν DV, om. c 15 ὑμῶν] ὑμῶν ἐμὲ D 16 δι' ἃ in lit. C ἣ D ἐμοὶ] ε et ι in lit. C 17 ὃν ἐὰν C¹DBA ἕλησθαι C πεισόμενον Htm. 18 ὅστις CBE, om. A καὶ om. c μάλλ. F 19 μετὰ δὲ f 21 τὸν del. C¹, om. fE μὴ om. C¹D ἐπεδείκνυε f 23 τοι (vel τι) f, om. c πιστεύσωμεν M ᾧ f ὃν c 24 δῷ f 25 προκαταλιπεῖν C¹(?)DV μὲν γὰρ ὀκνοίην f

ἐμβαίνειν ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς ταῖς τριήρεσι κατα-
δύσῃ, φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι ᾧ δοίη ἕπεσθαι, μὴ
ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν οὐκ ἔσται ἐξελθεῖν· βουλοίμην δ' ἂν
ἄκοντος ἀπιὼν Κύρου λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών· ὃ οὐ δυνα-
τόν ἐστιν. ἀλλ' ἐγώ φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ 18
δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον οἵτινες ἐπιτήδειοι
σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι·
κἂν μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία οἵαπερ καὶ πρόσθεν
ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, ἕπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι
τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· ἐὰν δὲ μείζων ἡ 19
πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπι-
κινδυνοτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν ἢ πεισθέντα
πρὸς φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἑπόμενοι ἂν φίλοι
αὐτῷ καὶ πρόθυμοι ἑποίμεθα καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν
ἀπίοιμεν· ὅ,τι δ' ἂν πρὸς ταῦτα λέγῃ ἀπαγγεῖλαι δεῦρο,
ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. ἔδοξε ταῦτα, 20
καὶ ἄνδρας ἑλόμενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν οἳ ἠρώτων
Κῦρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούοι
Ἀβροκόμαν ἐχθρὸν ἄνδρα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι,
ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλε-
σθαι ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῄζειν ἐπι-
θεῖναι αὐτῷ, ἢν δὲ φύγῃ, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευ-
σόμεθα. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοὶ ἀπαγγέλλουσι 21
τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν ὅτι ἄγει πρὸς

---

1 αὐταῖς om. C[1]D ταῖς om. M 2 φοβούμην F ὃν C[1]D ἂν δοίη f 3 οὐκ ἔσται C[1]D οὐχ οἷόν τε ἔσται (ἐστιν M) rell. βουλόμην C[1] 4 οὐ] οἱ M 5 ἔγωγε f 7 χρήσασθαι f 8 κἂν f καὶ ἐὰν c ᾖ ἡ πρᾶξις f οἷαπερ DF πρότερον f 12 πείσαντα H[c] -τας rell. πεισθέντας FH 13 ἀπιέναι c καὶ om. E ἂν om. c 14 ἐσόμεθα D 15 λέγοι C[1](?)DM ἀναγγεῖλαι c 16 ἔδοξε δὲ f 18 ἀκούοι fDE ἀκούει CB ἀκούειν A 21 ἐλθεῖν] θει in lit. C ἐλᾶν Ddf. 21 χρήζω M 22 φύγῃ DV φεύγῃ rell. 23 ἀπαγγέλλουσι Bis. ἀναγγ. f ἀγγ. c 24 ἄγοι D[c]EV

βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἕπεσθαι. προσαιτοῦσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κῦρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὗ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἔν γε τῷ φανερῷ.

IV Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ τὸν Ψάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλέθρα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν, οὗ τὸ εὖρος στάδιον. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην,
2 μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ᾽ αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. ἡγεῖτο δ᾽ αὐταῖς Τάμως Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν, αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ
3 πρὸς αὐτόν. παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους ἔχων ὁπλίτας, ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρῳ· αἱ δὲ νῆες ὥρμουν παρὰ τὴν Κύρου σκηνήν. ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ᾽ Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ Κῦρον τετρα-
4 κόσιοι ὁπλῖται καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη, καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν ⟨τὸ⟩ πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις

2 δὲ om. F ἡμίολον C 4 ἤκουεν f 5 ἐν τῷ τότε φανερῶς c ἐν τῷ γε Schenkl 7 Φάρον f Suid. s. v. 9 οὗ ἦν CADV 11 τῇ] τὴν C[1] 13 αἱ om. f 14 ἐπὶ ταύταις f 15 αὐταῖς C[1]D αὐτῶν rell. Ταμῶς CD Ταμὼς rell. 17 ὅτε (ὅτι f) . . . αὐτόν del. Cobet -φέρνῃ c 18 ὁ Λακ. f 19 τῶν om. C[1]D 20 ὅρμων κατὰ F 21 Ἀβροκόμαι F 22 πεντακόσιοι V 26 τὸ add. Is. Vossius πρὸς Matth.

*εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή, τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας
βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. διὰ μέσου δὲ ῥεῖ
τούτων ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρου. ἅπαν δὲ
τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς, καὶ παρελθεῖν
οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν
θάλατταν καθήκοντα, ὕπερθεν δ' ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι·
ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφειστήκεσαν πύλαι.
ταύτης ἕνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο,* 5
*ὅπως ὁπλίτας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ
βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ
ταῖς Συρίαις πύλαις, ὅπερ ᾤετο ποιήσειν ὁ Κῦρος τὸν
Ἀβροκόμαν, ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ
τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα,
ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυνεν, ἔχων,
ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς. ἐντεῦθεν ἐξ-* 6
*ελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς
Μυρίανδον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θα-
λάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον καὶ ὥρμουν αὐτόθι
ὁλκάδες πολλαί. ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας* 7
*ὁ Ἀρκὰς [στρατηγὸς] καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς
πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν, ὡς
μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν φιλοτιμηθέντες ὅτι τοὺς στρα-
τιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας ὡς ἀπιόν-*

---

1 alt. *τὸ* om. C[1]D *πρὸς* f 2 *τούτων ῥεῖ* fD 3 *Κέρσος* f *εὖρος ἦν* C[1]DBAE *πλέθρον* f 6 *πέτραι* (*-οι* M) ... *ἐφεστήκεσαν* (sic L praeter E) in marg. add. C[2], om. *δὲ* 7 *πύργοι* Htm. 8 *ταύτης οὖν ἑκάστης παρόδου* f 10 *βιασάμενος* C[1]BAD *παρέλθοιεν* om. C[1]DV *φυλάττειεν* C 11 *τὸν Ἀ. ὁ Κ.* f 12 *πολὺν* F 13 *ἐποιήσατο* f *ἤκουσε* FM quoque 17 *Μυριανδὸν* c *Μυρίανδρον* f *Φοινίκην* M *ἐπὶ*] *ἐν* f 18 *ὅρμουν* C *ὥρμων* F 19 *ἔμεινεν* C[1] 20 *στρατηγὸς* del. Cobet 22 *μὲν τοῖς* c *μέντοι* f *ἐδόκει* DM 23 *τοὺς* om. f *Κλεάρχῳ* C[1]E *ἀπιόντα* coni. Kr.

*τας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα εἴα Κῦρος
τὸν Κλέαρχον ἔχειν. ἐπεὶ δ᾽ ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος
ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν ηὔχοντο ὡς
δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι, οἱ δ᾽ ᾤκτιρον εἰ ἁλώσοιντο.*
8 *Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν, Ἀπολελοί-
πασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων. ἀλλ᾽ εὖ γε μέντοι ἐπι-
στάσθων ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν (οἶδα γὰρ ὅπῃ οἴχον-
ται) οὔτε ἀποπεφεύγασιν (ἔχω γὰρ τριήρεις ὥστε ἑλεῖν
τὸ ἐκείνων πλοῖον), ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς
διώξω, οὐδ᾽ ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγὼ ἕως μὲν ἂν παρῇ τις
χρῶμαι, ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβὼν καὶ
αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ. ἀλλὰ ἴτω-
σαν, εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς περὶ ἐκεί-
νους. καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν
Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ᾽ οὐδὲ τούτων στερήσονται,
ἀλλ᾽ ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς.*
9 *καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυ-
μότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου
ἀρετὴν ἥδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.*
*Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρα-
σάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος
πλέθρου, πλήρη δ᾽ ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ
Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς
περιστεράς. αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἷς ἐσκήνουν Παρυσάτιδος*
10 *ἦσαν εἰς ζώνην δεδομέναι. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς
πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δάρ-*

---

2 *δ᾽ οὖν* f *ὁ λόγος* f 3 *διώκει* CDBAEM *εὔχοντο* L 4 *δειλοὺς* C^1D *δήλους* rell. *ὤκτειρον* L 6 *γε* om. f *ἐπι-στάσθωσαν* L, corr. Kiehl 7 *ὅποι* DAM 12 *ἴτωσαν* Born. *ἰέτωσαν* c *ἰόντως ἂν* FM^1 *ἰόντων ἂν* rell. *ἀλλ᾽ ἰόντων, ἀλλ᾽* Jacobs 20 *μετὰ δὲ* f *τέσσ.* f 21 *Χαλὸν* M *Χαλᾶν* C^1D 23 *Σύριοι* c 25 *ζωὴν* c *δ᾽ ἐξελαύνει* f 26 *Δάρδαπος* DV *Δαράδακος* f

δατος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὖρος πλέθρον. ἐνταῦθα ἦσαν τὰ
Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συρίας ἄρξαντος, καὶ παράδεισος
πάνυ μέγας καὶ καλός, ἔχων πάντα ὅσα ὧραι φύουσι.
Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψεν καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.
ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαί- 11
δεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων
σταδίων· καὶ πόλις αὐτόθι ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων
Θάψακος ὄνομα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας πέντε· καὶ Κῦρος
μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν
ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ
κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀνα-
πείθειν ἕπεσθαι. οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελ- 12
λον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς,
καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν, καὶ οὐκ
ἔφασαν ἰέναι, ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ὥσπερ
τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβᾶσι παρὰ τὸν πατέρα τοῦ
Κύρου, καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος
τοῦ πατρὸς Κῦρον. ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· 13
ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς,
ἐπὰν εἰς Βαβυλῶνα ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ μέχρι
ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. τὸ μὲν
δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπείσθη. Μένων δὲ πρὶν
δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον
ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε τὸ αὑτοῦ στράτευμα χωρὶς
τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε. Ἄνδρες, ἐάν μοι πεισθῆτε, 14
οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον

1 *οὗτος εὖρος* f 2 *Βελέσυος*] *υ* C[c]; *-σιος* alii 4 *ἐξέκοψε* C[c]FM 7 *πλέθρων* Kiepert 8 *ὄνομα* C[1]D *ὀνόματι* rell. *ἔμεινεν* cFH[1]M 10 *τὸν μέγαν* Kiehl 12 *ἕπεσθαι* (*ἕ* ex corr. F[1]) om. E 15 *ἂν* f *ὥσπερ καὶ* f 16 *προτέρω* M *τοῦ*] *τὸν* FM 17 *μάχην* in lit. C[2] *ἰοῦσιν* E 18 *ταῦτα . . . ἀπήγγελλον* om. f 20 *μέχρις* C[1] 21 *καταστήσω* D 22 *πολὺ* om. C[1]DV 24 *τὸ . . . ἔλεξε* om. FH *αὐτοῦ* CM 25 *ἐμοὶ* f

προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι ὅ,τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρι-
15 νοῦνται Κύρῳ. ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τοὔμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου
16 τεύξεσθε Κύρου. ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε ἐμοὶ μελήσει, ἢ μηκέτι με Κῦρον
17 νομίζετε. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες ηὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι, Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν. καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν
18 μαστῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐπώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις, ἃ τότε Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. ἐδόκει δὴ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑπο-

---

7 ὑμῖν οὖσι f 8 ἄλλος] ἄλλ' in lit. C 9 μὲν om. DAM πάντες εἰς f [μόνοις πειθομένοις] Kr.; nescio tamen an ὡς bis, et ad πειθ. et ad πιστ., intellegi possit 10 φρούρια M quoque φρουραρχίας Boehme εἰς om. D 11 λοχαγογίας F φίλου f φίλοι CBDV φίλα E[A] 13 ἀποκρίνεσθαι FHM 14 Γλοῦν om. D (cum lac.) AE 16 καὶ M quoque ἐπαινέσητε f μελήσοι C 18 εὔχοντο L 19 μεγαλοπρεπῆ M δὲ om. H 22 μασθῶν F 24 πλοίοις fB πλοίοισιν CDA 25 δὲ f σαφῶς καὶ Htm.

χωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσοντι. ἐντεῦθεν 19
ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας
πεντήκοντα· καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν.
ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. ἐν-
ταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν V
ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ
ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ
πέντε. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν
ὁμαλὲς ὥσπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ
ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥσπερ
ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ παντοῖα, 2
πλεῖστοι μὲν ὄνοι ἄγριοι, πολλαὶ δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι·
ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ
ἱππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τις διώκοι,
προδραμόντες ἕστασαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θᾶτ-
τον· καὶ πάλιν, ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι, ταὐτὸν ἐποίουν,
καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν δια-
δεχόμενοι. τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς
ἐλαφείοις, ἁπαλώτερα δέ. στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ 3
δὲ διώξαντες τῶν ἱππέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέσπα
φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν ἄρασα
ὥσπερ ἱστίῳ χρωμένη. τὰς δὲ ὠτίδας ἄν τις ταχὺ ἀνιστῇ,

---

3 ἀφικνεῖται D Ἀράξιν M 7 πέντε om. C[1] 9 ὁμαλὲς C[1]D -λὸν rell. 11 παντοῖα om. f 12 μὲν BEFMC[2], om. C[1] οἱ ἄγριοι ὄνοι f πολλαὶ Ddf. πολλοὶ c οὐκ ὀλίγοι f αἱ μεγάλαι f οἱ (ἡ C[1], om. BA) μεγάλοι c 14 ἐδίωκον ἐνίοτε f 15 προσδρ. M[1] ἵστασαν CBE ἱστᾶσαν D ἕστασαν A ἀνε(ι)στήκεσαν f (ἂν εἱστ. HM) ἂν ἕστασαν Porson γὰρ] δὲ E τοῦ ἵππου f θᾶττον ἔτρεχον f 16 πλησιάζοι ὁ ἵππος f ταῦτα F[M] ἐποίει M 17 καὶ] ὥστε f ἵπποι D 18 τοῖς ἵπποις post διαδεχόμενοι add. fC[2]BAD, om. C[1] Demetr. de eloc. 93 19 ἁπαλώτερα δέ] καὶ ἁπαλ. D δὲ om. C[1] 20 ἀπέσπα DFHV ἀπέπτα cM ἀπέστα alii 21 ἀποφεύγουσα f ἀπεσπᾶτο φεύγουσα Buttmann μὲν et δὲ om. C[1]D ἄρασα f (-σαι M) αἴρουσα c 22 ἀνίστη L, corr. Steph.

ἔστι λαμβάνειν· πέτονταί τε γὰρ βραχὺ ὥσπερ οἱ πέρδικες
καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἥδιστα ἦν.
4 *πορευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀφικνοῦνται ἐπὶ*
τὸν Μάσκαν ποταμόν, τὸ εὖρος πλεθριαῖον. ἐνταῦθα ἦν
πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ Κορσωτή· περι-
ερρεῖτο δ' αὕτη ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλῳ. ἐνταῦθ' ἔμειναν
5 *ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει στα-*
θμοὺς ἐρήμους τρεῖς καὶ δέκα παρασάγγας ἐνενήκοντα
τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ
Πύλας. ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων
ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν
δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες
ὄνους ἀλέτας παρὰ τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες
εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον
6 *ἔζων. τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ*
ἦν εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν
καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. ὁ δὲ σίγλος
δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιωβέλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ
καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. κρέα οὖν ἐσθίοντες
7 *οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς*
πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατε-
λέσαι ἢ πρὸς χιλόν. καὶ δή ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φα-
νέντος ταῖς ἁμάξαις δυσπορεύτου ἐπέστη ὁ Κῦρος σὺν τοῖς
περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις καὶ ἔταξε Γλοῦν

---

1 *πέτανται* c *σείονται* M *τε* et *οἱ* Athen. IX 390d, om. L *ὡς* C[1]DV 2 *ἡδέα ἐστίν* Athen. 4 *Μασκᾶν* F 5 *Κορσῶ* MZ 6 *Μασκᾶ* F 7 *ἐπεσιτίσατο τὸ στράτευμα* f 8 *τρισκαίδεκα* plerique *ἐννεν.* F[2] 9 *παρὰ τὸν* c, *τὸν* del. C[2] 11 *τοῦ λιμοῦ* f *δένδρον οὐδὲν* f 13 *ἀλέτας* f *ἀλέτας οὓς ἡμεῖς μύλους, οἱ δὲ Ἀττικοὶ μύλας* c 17 *σίγκλων* et *σίγκλος* c *σίγγλ.* M 18 *ἑπτ'* CB *ἡμιωβέλιον* cf. Meisterhans[2] 18 *ἡμιωβόλιον* D *ἡμιοβόλιον* CA f *ἡμιόλιον* B *ἡμιβόλιον* E 20 *διεγένοντο* D 24 *Γοῦν* DC[1](?)

καὶ Πίγρητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκβι-
βάζειν τὰς ἁμάξας. ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποι- 8
εῖν, ὥσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς
κρατίστους συνεπισπεῦσαι τὰς ἁμάξας. ἔνθα δὴ μέρος
τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι. ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς
κάνδυς ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος ἑστηκώς, ἵεντο ὥσπερ ἂν
δράμοι τις περὶ νίκης καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου,
ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας καὶ τὰς ποι-
κίλας ἀναξυρίδας, ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς τρα-
χήλοις καὶ ψέλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις
εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πηλὸν θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο
μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν 9
Κῦρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων ὅπου
μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἤ τινος ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο,
νομίζων, ὅσῳ μὲν θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευο-
τέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαίτερον, τοσούτῳ
πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ στράτευμα. καὶ συνιδεῖν δ'
ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν
χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν
ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις
διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῖτο. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου 10
ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων

---

1 λαβόντα C^1(M?) συνεκβιάζειν C^1H^1 2 ταῖς ἁμάξαις F σχολαίους f 3 ἐκέλευε Suid. s. v. συνεπισπεῦσαι τοὺς κρατίστους om. D 4 συνεπισπεῦσαι f Suid. -σπεύσειν c 6 κάνδυ+ς F ἕκαστος ἔτυχεν f 7 δράμη cM περὶ Df ἐπὶ c 8 τούτους om. DV τούς τε DV 9 τῷ τραχήλῳ f 10 ψέλλια DAE ἐπὶ τῶν χειρῶν f 11 ὃς in lit. C^2B 13 ὁ Κῦρος E ὡς om. fD 14 ἐκαθίζετο DV 15 μὲν om. C^1D ἂν ἔλθοι fC^2 ἀπαρασκευαστοτέρῳ L, corr. Ddf. 16 μάχεσθαι f συμμαχεῖσθαι E σχολαίτερον E σχολαιότερον rell. 17 βασιλεῖ (om. V) συναγείρεσθαι fD 18 τῇ βασιλέως ἀρχῇ C^1DV τοῦ β. ἀρχὴν(?) A 19 τῷ δὲ μήκει f τῶν ὁδῶν M quoque 20 τὸ F 21 ποιοῖτο f ἐποιεῖτο c 22 ποταμοῦ om. f

καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ὧδε. διφθέρας ἃς εἶχον σκεπάσματα ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ· ἐπὶ τούτων διέβαινον καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίνης· τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ
11 *πλεῖστον. ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τέ του Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῶν του Κλεάρχου ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὰν τοῦ Μένωνος πληγὰς ἐνέβαλεν· ὁ δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν· ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχῳ.*
12 *τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν· Κῦρος δὲ οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλαυνε· τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις ὡς εἶδε Κλέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἥμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα*
13 *πολλοί, κραυγῆς γενομένης. ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα, καὶ εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὁπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μεῖναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέντας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾷκας καὶ τοὺς ἱππέας οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων δὲ οἱ πλεῖστοι Θρᾷκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς*

---

1 *Χαρμάνθη* c 3 *σκεπάσματα* Z Suid. s. v. *κάρφη* *στεγάσματα* rell. *ἐμπίπλασαν* M 4 *κορυφῆς* c 5 *τούτω* M 6 *τῆς φοινίκης* c 8 *τέ του* Madvig *τε τοῦ* L 9 *τῶν του* Madvig *τῶν τοῦ* c *τῶν* F *τοῦ* M Suid. s. v. *ἀμφιλεξάντων* 10 *τὸν*] *τῶν* FM[1] *τοὺς* DM[2] *τὸ* E *ἐνέβαλλεν* F 15 *αὐτοῦ* f 18 *τὸν Κλέαρχον* f 20 *τὸ* om. C[1] 22 *μὲν* om. C[1] *ἐκέλευσεν αὐτοῦ* f 24 *ἱππεῖς* c

*Μένωνος, ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα,
καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα· οἱ δὲ καὶ ἕστασαν ἀποροῦντες τῷ
πράγματι. ὁ δὲ Πρόξενος (ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσιὼν* 14
*καὶ τάξις αὐτῷ ἑπομένη τῶν ὁπλιτῶν) εὐθὺς οὖν εἰς τὸ
μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὅπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ
Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. ὁ δ' ἐχαλέπαινεν ὅτι [αὐτοῦ]
ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πράως λέγοι τὸ αὑτοῦ
πάθος, ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἐξίστασθαι. ἐν τού-* 15
*τῳ δ' ἐπῄει καὶ Κῦρος καὶ ἐπύθετο τὸ πρᾶγμα· εὐθὺς δ'
ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ σὺν τοῖς παροῦσι τῶν
πιστῶν ἧκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε. Κλέαρ-* 16
*χε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἕλληνες, οὐκ
ἴστε ὅ,τι ποιεῖτε. εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε,
νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ
ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων
ἐχόντων πάντες οὗτοι οὓς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι
ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων. ἀκούσας ταῦτα ὁ* 17
*Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι
κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.*

Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἴχνη ἵππων καὶ κόπρος· **VI**
*ἠκάζετο δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἱππέων. οὗτοι
προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν.
Ὀρόντας δὲ Πέρσης ἀνὴρ γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ
τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν ἐπιβου-*

---

1 *ἐκείνους* ⟨*τ'*⟩ Matth. 2 *τρέχειν*] *εχ* in lit. C *ἵστασαν* D *τῷ πράγματι* om. f 3 *ἐτύγχανε* D *ὕστερον* F 4 *οὖν* om. D 6 *αὐτοῦ* om. EF 7 *ὀλίγου* DE (s. v.) FM *-γον* C^2BA[C^1] *αὑτοῦ* D *αὐτοῦ* rell. 8 *ἐκέλευέ* fD *ἐκέλευσέ* c 9 *δ' ἐπῄει καὶ*] *δὲ ἐπεὶ ἧκε* f *δ'* om. f 10 *τὰ ὅπλα* f 11 *πλείστων* f *ὧδε* f 14 *κατακόψεσθε* C^1VA *κατακόψεσθαι* DB 15 *ἐμοῦ* om. A *ὑμε-τέρων* AE 16 *πολεμιώτεροι* om. FH 17 *ὑμῶν* M 20 *ἴχνη* fDV *ἴχνια* c (*ἴ. ποδῶν* E) 21 *εἰκάζετο* L *ἱππέων* Cobet *ἵπ-πων* L 23 *Ὀρόντη-* fere L

2 *λεύει Κύρῳ καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλλαγεὶς δέ. οὗ-*
τος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς
προκατακαίοντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ
ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόν-
τας, καὶ ποιήσειεν ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας
τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. τῷ δὲ Κύρῳ
ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι, καὶ ἐκέλευεν αὐ-
3 *τὸν λαμβάνειν μέρος παρ᾽ ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων. ὁ δ᾽*
Ὀρόντας νομίσας ἑτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἱππέας γρά-
φει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν
δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς αὑτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέ-
λευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπι-
στολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως.
ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ
4 *λαβὼν Κύρῳ δίδωσιν. ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος συλ-*
λαμβάνει Ὀρόνταν, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν
Πέρσας τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά, καὶ τοὺς τῶν
Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευεν ὁπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους
δὲ θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὑτοῦ σκηνήν. οἱ δὲ ταῦτα
5 *ἐποίησαν, ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὁπλίτας. Κλέαρχον δὲ*
καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς
ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ
δ᾽ ἐξῆλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντα
ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν. ἔφη δὲ Κῦρον ἄρχειν

---

2 *εἰ* in lit. C, om. D *αὐ* in lit. C 3 *κατακάνοιεν* MT *κατακαοῖεν* F *κατακαίνοι ἂν* rell. 4 *ἂν ἕλοι*, ut vid., C[1] *ἀνέλοι* D 7 *ἐκέλευεν* fCDE *ἐκέλευσεν* AB 9 *αὐτῷ* (sic plerique) *εἶναι* f 10 *ἥξει* DMV *ἱππεῖς* c 11 *αὐτοῦ* c *ἑαυτοῦ* f 12 *φίλον* H 13 alt. *καὶ* om. C[1]V 15 *δείκνυσιν* f *ὁ* om. fD 16 *αὐτοῦ* D *αὑτοῦ* f 17 *Πέρσας* DV *Πέρσ++* C[1] *Περσῶν* C[2] rell. *παρ᾽ ἑαυτοῦ* C[1] *παρ᾽ ἑαυτὸν* D 18 *ἐκέλευεν* fDV *ἐκέλευσεν* c 19 *παρὰ* M *αὐτοῦ* CDAF 21 *ὅς γε* VM[c] *ὥς γε* f *ὥς τε* c *αὐτῷ* Kr. *αὐτῶ* L 22 *μάλλ.* F 23 *ἐξήγγειλε* fD *ἐπήγγειλε* c *Ὀρόντη* C[1] *-του* FC[2] (it. infra)

τοῦ λόγου ὧδε. Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν 6
ὑμῖν βουλευόμενος ὅ, τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ
πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντα τουτουί. τοῦ-
τον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον εἶναι
ἐμοί· ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὡς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ
οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν
καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δόξαι τούτῳ
τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι καὶ δεξιὰν ἔλαβον καὶ
ἔδωκα, μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ Ὀρόντα, ἔστιν ὅ, τι σε ἠδί-
κησα; ἀπεκρίνατο ὅτι οὔ. πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἠρώτα, Οὐκοῦν 7
ὕστερον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικού-
μενος ἀποστὰς εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώ-
ραν ὅ,τι ἐδύνω; ἔφη ὁ Ὀρόντας. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Κῦρος,
ὁπότ' αὖ ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς
Ἀρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας
ἐμὲ πιστὰ πάλιν ἔδωκάς μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ; καὶ
ταῦθ' ὡμολόγει ὁ Ὀρόντας. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικη- 8
θεὶς ὑπ' ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων μοι φανερὸς
γέγονας; εἰπόντος δὲ τοῦ Ὀρόντα ὅτι οὐδὲν ἀδικηθεὶς
ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὁμολογεῖς οὖν περὶ ἐμὲ ἄδικος
γεγενῆσθαι; Ἦ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντας. ἐκ τού-
του πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος· Ἔτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ
ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ φίλος καὶ πιστός; ὁ δὲ ἀπεκρί-
νατο ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην, ὦ Κῦρε, σοί γ' ἄν ποτε ἔτι
δόξαιμι. πρὸς ταῦτα Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦσιν, Ὁ μὲν 9

---

1 ὦ ἄνδρες D 2 βουλόμενος M δίκαιόν ἐστι c δικαιότατον f 4 ἐμοὶ εἶναι f 7 δόξαι τούτῳ] υ in lit. C δόξαιτο αὐτῷ D 9 ὦ om. C^{1}DV ὀρῶντα F ὅτε c 10 ὁ δὲ ἀπεκρ. FM δὲ c δὴ DV, om. f 11 οὐδὲ f 13 ἐδύνου c pr. ὁ om. C^{1}DA 14 σαυτοῦ c 15 μεταμέληταί σοι FM (-λην-) 16 παρ'] πρὸς M 17 pr. ὁ om. C^{1}DM 19 Ὀρόντου FC^2 οὐδὲ DF 21 γεγενῆσθαι c εἶναι fD ὁ om. C^{1}DM 23 καὶ φίλος καὶ πιστὸς fD 24 ἔτι ποτὲ fD 25 ὁ Κῦρος fD

*ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· ὑμῶν δὲ
σὺ πρῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅ,τι σοι δοκεῖ.
Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε. Συμβουλεύω ἐγὼ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέῃ τοῦτον
φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ᾖ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι*
10 *τοὺς ἐθελοντὰς φίλους, τούτους εὖ ποιεῖν. ταύτῃ δὲ τῇ
γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι. μετὰ ταῦτα
κελεύοντος Κύρου ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόνταν ἐπὶ
θανάτῳ ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δὲ
ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προσετάχθη. ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ
πρόσθεν προσεκύνουν, καὶ τότε προσεκύνησαν, καίπερ*
11 *εἰδότες ὅτι ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτα
σκηνὴν εἰσήχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων,
μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα Ὀρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς
εἶδε πώποτε οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν·
ᾔκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ
ἐφάνη.*

VII *Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς
τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦ-
ρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν
τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν
ἕω ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ
ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι,
Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εὐωνύμου, αὐτὸς δὲ τοὺς*

---

2 πρῶτον C εἴ τι DF 4 ποιῆσαι c δέῃ B δέοι rell. 5 ᾖ om. DFM εἴη alii 6 τοὺς ἐθέλοντας (corr. Muret) fD τοὺς θέλοντας CBE τὸν θέλοντα A φίλους om. C[1]D τούτους s. v. V τοῦτον M 7 μετὰ δὲ D ταῦτα ἔφη c 8 ἐλάβοντο f 10 οἷ DF προετάχθη CBA 12 θανάτῳ fD Ἀρταπάτου D(?)E Ἀρτάπου CBA 13 εἰσηνέχθη c 14 τεθνεῶτα fD 15 πώποτε εἶδεν f ἰδὼν D 16 εἴκαζον L ἄλλος Bis. ἄλλους M 20 ποιεῖτο C[1] alt. τῶν om. D 24 τὸν Θετταλὸν del. Hug τοὺς] τοῦ C[1]

ἑαυτοῦ διέταξε. μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ 2
ἡμέρᾳ ἥκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε πῶς [ἂν] τὴν μάχην ποιοῖτο καὶ αὐτὸς παρῄνει θαρρύνων τοιάδε. Ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ 3
ἀνθρώπων ἀπορῶν [βαρβάρων] συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. ὅπως δὲ 4
καὶ εἰδῆτε εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τἆλλα καὶ αἰσχυνεῖσθαί μοι δοκῶ οἵους ἡμῖν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν, πολλοὺς δὲ οἶμαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἑλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. ἐνταῦθα Γαυλίτης παρών, 5
φυγὰς Σάμιος, πιστὸς δὲ Κύρῳ, εἶπε· Καὶ μήν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνεῖ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος, ἂν δὲ εὖ γένηταί τι, οὐ

---

1 διέταττε fD 2 ἥκοντες (ἧκον, ut vid., C[1]) post βασιλέως fD ἀπήγγελλον (-γελον CAF) ... βασιλέως in marg. C 4 τοὺς om. C[1] καὶ λοχαγοὺς om. B 5 συνεβούλευε τότε cF τε om. E ἂν del. Htm. αὐτοὺς M[2] 6 παρρήνει F θαρσύνων c 7 βαρβάρων del. Bis. 9 ἔσεσθαι FM 10 καὶ ὑπὲρ ἧς FC[2]V[m]D[m] 11 γὰρ] γε D 12 παραπλησίων FM[1] 13 καὶ om. fD ἔρχεσθαι F ἐγὼ om. c εἰδὼς om. fD 14 πολλοὶ FM[2] πολοὶ M[1] πολλῇ κραυγῇ fD 15 τὰ ἄλλα c αἰσχύνεσθαι L, corr. Ddf. 16 ἡμῶν fD 17 εὖ τῶν ἐμῶν C[1]V[m] εὐτόλμων fC[2] γιν. C[1] ἐγὼ ὑμῶν om. E 20 αἱρήσεσθαι fD 22 ὑπισχνῇ L (it. p. 30,2) 23 τοῦ κινδύνου τοῦ fD

μεμνήσεσθαί σε [φασιν], ἔνιοι δὲ οὐδ' εἰ μεμνῇό τε καὶ
6 *βούλοιο δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνεῖ. ἀκούσας*
ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κῦρος· Ἀλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ
ἀρχὴ ἡ πατρῴα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρι οὗ διὰ καῦμα
οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον μέχρι οὗ
διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων ἅπαντα σατραπεύου-
7 *σιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. ἢν δ' ἡμεῖς νικήσωμεν,*
ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι.
ὥστε οὐ τοῦτο δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ὅ,τι δῶ ἑκάστῳ τῶν
φίλων, ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἱκανοὺς οἷς δῶ.
ὑμῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἑκάστῳ χρυσοῦν
8 *δώσω. οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί τε ἦσαν πολὺ προ-*
θυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. εἰσῇσαν δὲ παρ'
αὐτὸν [οἵ τε στρατηγοὶ] καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς
ἀξιοῦντες εἰδέναι τί σφίσιν ἔσται, ἐὰν κρατήσωσιν· ὁ δὲ
9 *ἐμπιμπλὰς ἁπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε. παρεκελεύ-*
οντο δὲ αὐτῷ πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ'
ὄπισθεν ἑαυτῶν τάττεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρ-
χος ὧδέ πως ἤρετο τὸν Κῦρον· Οἴει γάρ σοι μαχεῖσθαι,
ὦ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε
Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός,
10 *οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι. ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξο-*
πλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπὶς μυρία
καὶ τετρακοσία, πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι,
τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ ἅρματα

---

1 *μεμνησθαι* L *φασιν* om. fDV *μέμνοιο* L, corr. Lange 3/4 *ὑμῖν* (?) M *ἡ* bis om. C^1; pr. om. Reuss 4 *τὴν μεσημβρίαν* c *μέχρις* C^1E 5 *οἱ ἄνθρωποι* DF *ἄρκτου* M *μέχρις* C^1DEFM *ὅτου* fD 6 *πάντα* c 8 *ὑμᾶς* c 11 *ἑκάστῳ* om. fD 13 *εἰσήεσαν* L 14 *αὐτῶν* C^1 seclusa del. Weiske 16 *ἐμπιμπλὰς* F *ἐμπιπλὰς* cM *εἰσπιμπλὰς* Suid. s. v. 19 *τὸν* om. DF *ὦ Κῦρε μαχεῖσθαι* fD 21 *ἐμὸς δὲ* c *καὶ ἐμὸς* fD 22 *δὲ* D *ἐξοπλησία* C^1F 24 *δισχ. καὶ τετρακ.* fD 25 *μυριάδας* F

δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο 11
εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανη-
φόρα διακόσια. ἄλλοι δὲ ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἱππεῖς, ὧν
Ἀρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγ-
μένοι ἦσαν. τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρ- 12
χοντες [καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες] τέτταρες, τριάκοντα
μυριάδων ἕκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας,
Ἀρβάκης. τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα
μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα·
Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέραις πέντε, ἐκ
Φοινίκης ἐλαύνων. ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐ- 13
τομολήσαντες [ἐκ τῶν πολεμίων] παρὰ μεγάλου βασιλέως
πρὸ τῆς μάχης, καὶ μετὰ τὴν μάχην οἳ ὕστερον ἐλήφθη-
σαν τῶν πολεμίων ταὐτὰ ἤγγελλον. ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος 14
ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ
τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβα-
ρικῷ· ᾤετο γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ
γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα,
τὸ μὲν εὖρος ὀργυαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυαὶ τρεῖς.
παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα 15
παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους. [ἔνθα αἱ διώρυχες, ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά· εἰσβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ' ἑκάστη παρασάγγην, γέφυραι δ' ἔπεισιν.] ἦν δὲ παρὰ τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ πο-

4 *Ἀνταγέρσης* C *δὲ*] *δ' αὖ* c (*ἂν* B) 6 seclusa del. Weiske 8 *Ἀρκάβης* c *παρεγένοντο* C quoque 10 *δὲ*] *γὰρ* fD *ἡμέρας* C² rell. 11 *ἤγγελον* F (it. 14) 12 *ἐκ* (s. v. V²) *τῶν πολεμίων* del. Kiehl 14 *ταῦτα* L, corr. Muret 15 *συντεταγμένοι* F 18 *ὀρυκτὴ* om. V 20 *παρετέτα+το* C 21 *Μηδίας* M *Μηδείας* c *Μειδίας* F *ἔνθα* (*ἔνθα δὴ εἰσὶν* C² rell.) . . . *ἔπεισιν* del. Barbié de Bocage 22 *Πίγρητος* plerique 26 *παρὰ* c *παρ' αὐτὸν* fD

16 ταμοῦ καὶ τῆς τάφρου ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος· ταύτην
δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς ποιεῖ [μέγας] ἀντὶ ἐρύματος,
ἐπειδὴ πυνθάνεται Κῦρον προσελαύνοντα. ταύτην δὴ τὴν
πάροδον Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο
17 εἴσω τῆς τάφρου. ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο
βασιλεύς, ἀλλ᾽ ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ
18 ἀνθρώπων ἴχνη πολλά. ἐνταῦθα Κῦρος Σιλανὸν καλέσας
τὸν Ἀμπρακιώτην μάντιν ἔδωκεν αὐτῷ δαρεικοὺς τρισχι-
λίους, ὅτι τῇ ἑνδεκάτῃ ἀπ᾽ ἐκείνης ἡμέρᾳ [πρότερον]
θυόμενος εἶπεν αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμε-
ρῶν, Κῦρος δ᾽ εἶπεν· Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν ταύ-
ταις οὐ μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ᾽ ἀληθεύσῃς, ὑπ-
ισχνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέ-
19 δωκεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. ἐπεὶ δ᾽ ἐπὶ τῇ τά-
φρῳ οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαί-
νειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τοῦ
μάχεσθαι· ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ Κῦρος ἐπορεύετο ἠμελη-
20 μένως μᾶλλον. τῇ δὲ τρίτῃ ἐπί τε τοῦ ἅρματος καθήμενος
τὴν πορείαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὑ-
τοῦ, τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν
ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ
ὑποζυγίων.

VIII Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον
ἦν ὁ σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν, ἡνίκα Πατηγύας
ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν προφαίνεται ἐλαύ-

---

2 μέγας (ante ποιεῖ fD) del. Hug 8 ταύτῃ δὴ [τὴν π.] Htm.
8 Ἀμβρακιώτην fD δισχιλίους c 9 ἡμέρᾳ C^1 τῆς ἡμέρας C^2 rell. πρότερον del. Cobet 10 θυόμενος C^1, ut vid. πυθόμενος C^c rell. προθυόμενος Hug 11 εἰ μὴ ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις μαχεῖται fD 17 μαχεῖσθαι fD ἠμελημένως CDFM –νος rell.
18 δὲ f τε c 19 τάχει F αυτοῦ F αὑτοῦ cM 20 ἀνατετραμμένον c 21 ἁμάξαις C^1 καὶ ὑποζ. ἤγετο f (γ in spat. 2 litt. F) D
24 καταλύειν c Παταγύας D Παγύας F Παταγίας M 25 Κύρου D πιστὸς M χρηστὸς (?) C^1

νων ἀνὰ κράτος ἱδρῶντι τῷ ἵππῳ, καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἷς
ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς ὅτι βασι-
λεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται ὡς εἰς μάχην
παρεσκευασμένος. ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐ- 2
τίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις
σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι· Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἅρ- 3
ματος τὸν θώρακα ἐνέδυ καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ
παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελ-
λεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν
ἕκαστον. ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος 4
μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ,
Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων
δὲ † καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ
Ἑλληνικοῦ. τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἱππεῖς μὲν Παφλαγόνες 5
εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ
Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ Ἀριαῖός τε ὁ
Κύρου ἵππαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν. Κῦρος δὲ καὶ 6
οἱ ἱππεῖς τούτου ὅσον ἑξακόσιοι ὡπλισμένοι θώραξι μὲν
αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες πλὴν Κυρου
(Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν μάχην καθ-
ίστατο) [λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας ψιλαῖς ταῖς
κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν], οἱ δ' ἵπποι 7

---

1 *κατὰ κράτος* f *ἀγκράτος* Persson coll. Phryn., cf. Suid. s. v. *ἱδρῶντι* M, cf. Hell. IV 5, 7 *ἱδροῦντι* rell. 3 *σὺν* om. fD *προέρχεται* c *παρέρχεται* D *ὡς* om. D 4 *παρασκευασάμενος* f 6 *καὶ Κ. δὲ* D *καὶ Κ. τε* f *ἐκ* fD 7 *ἐνεδύετο* C^1 *ἐνέδυτο* E *τῶν ἵππων* F *τὰ παλτὰ* s. v. C^1 8 *τὰς* om. fD *παρήγγελεν* F 9 *καθίστασθαι*] *στα* in lit. C 10 *σὺν* om. F 11 *τοῦ κέρατος* del. Kr. 12 *οἱ δὲ δὴ*(?) C^1 13 *καὶ τὸ στράτευμα* del. Born. *δὲ* [*καὶ*] *τοῦ στρατεύματος τὸ* Matth. *εἴχετο* D *εἶχε* f 15 *ἔστασαν* fADE 17 *ἵπαρχος* M *ὕπαρχος* rell., corr. Madv. 18 *οἱ* DA, om. rell. *τούτου ὅσον*] *μετ' αὐτοῦ* f ⟨*κατὰ τὸ μέσον*⟩, *ὡπλισμένοι* Leoncl. *μὲν αὐτοὶ*] *μεγάλοις* f 19 pr. *καὶ* om. C^{1}BA 21 seclusa del. Wytt.

πάντες οἱ μετὰ Κύρου εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ
προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Ἑλληνικάς.
8 καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὔπω καταφανεῖς ἦσαν
οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς
ὥσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῷ ὕστερον ὥσπερ
μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολύ. ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγί-
γνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε καὶ αἱ λόγχαι
9 καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν
λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων (Τισσα-
φέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν), ἐχόμενοι δὲ τούτων γερ-
ροφόροι, ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται σὺν ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπί-
σιν (Αἰγύπτιοι [δ'] οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι), ἄλλοι δ' ἱππεῖς,
ἄλλοι τοξόται. πάντες δ' οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ
10 πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. πρὸ δὲ
αὐτῶν ἅρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὴ
δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν
ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς
γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. ἡ δὲ
γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλώντων καὶ
11 διακοψόντων. ὃ μέντοι Κῦρος εἶπεν ὅτε καλέσας παρεκε-
λεύετο τοῖς Ἕλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι,
ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῇ ἀλλὰ σιγῇ ὡς ἀνυστὸν καὶ
12 ἡσυχῇ ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως προσῇσαν. καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος

---

1 ἅπαντες f οἱ μετὰ Κύρου del. Schenkl 4 ἐγένετο fD Suid. s. v. δείλη 7 αἱ om. o 10 alt. τούτων om. C^1 (non Suid. s. v. γέρροιν) 11 συμ F^1 12 δ' om. fD (non Suid.) εἶναι om. C^1 Suid. 13 ἄλλοι] οι in lit. C δ' om. fD 14 τὸ om. fD 15 διαλιποντα C^1 δὴ om. C^cfD (non Suid. s. v. δρεπανηφόρος) 16 καλούμενα oDFM Suid. λεγόμενα rell. 17 ἀξίνων F ἀποτεταγμένα C^1 18 ἐντύχοιεν f ἐνετύγχανον Suid. 19 ἐλώντων (vel ἐλό-) καὶ διακοψόντων fD ἐλθόντων καὶ διακοψόντων Demetr. de eloc. 104 ἐλθόντα καὶ διακόψαντα o 21 ἀνασχέσθαι fD 22 ἀνυστὸν oM ἂν οἰστὸν DF 23 pr. καὶ om. H προσήεσαν L

*παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις
τρισὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα
κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη· κἂν
τοῦτ', ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. ὁρῶν δὲ ὁ* 13
*Κλέαρχος τὸ μέσον στῖφος καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα
τοῦ [Ἑλληνικοῦ] εὐωνύμου βασιλέα (τοσοῦτον γὰρ πλήθει
περιῆν βασιλεὺς ὥστε μέσον τὸ ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου
εὐωνύμου ἔξω ἦν), ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν
ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος
μὴ κυκλωθείη ἑκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι
αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι. καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ* 14
*μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμαλῶς προῄει, τὸ δὲ Ἑλλη-
νικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσ-
ιόντων. καὶ ὁ Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ
τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἴς τε
τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φιλίους. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ* 15
*Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντῆ-
σαι ἤρετο εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δ' ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν
ἐκέλευε πᾶσιν ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλά.
ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος,* 16
*καὶ ἤρετο τίς ὁ θόρυβος [εἴη]. ὁ δὲ [Κλέαρχος] εἶπεν ὅτι
[τὸ] σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. καὶ ὃς ἐθαύμασε
τίς παραγγέλλει καὶ ἤρετο ὅ,τι καὶ εἴη τὸ σύνθημα. ὁ δ'
ἀπεκρίνατο· Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη. ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας* 17

---

2 *τέτρασι* C *τέτταρσιν* F 4 *τοῦτ' ἔφη*] *τοῦτο* E 6 *Ἑλληνικοῦ* del. Hertlein *τοσούτῳ* fD 7 *τὸ* fD *τῶν* c 8 *εὐώνυμος* F 11 *μέλοι* DM *μέλλοι* F *μέλει* CB *μέλλει* AE *τῷ* om. C[1] 12 *προσήει* C[1]D 13 *ὅτ' ἔτι* DF *ὅτ'* M *μένων* M *προϊόντων* CAE 15 *ἑκατέρους ἄπωθεν* (*ἄπο-* FM[c]) *τούς τε πολ. ἀποβλέπων τούς τε φιλίους* fD 16 *φίλους* c 17 *ὑπελάσας* fD *πελάσας* c (supra *π* litura C) 19 *ἐκέλευσε* B *πᾶσιν* om. E *ὅτι τὰ ἱερὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ εἴη* fD 21 *εἴη* om. fD *Κλέαρχος* c *Ξενοφῶν* fD; del. Born. 22 *τὸ* om. cD 23 *παραγγέλλοι* E alt. *καὶ* om. c 24 *ὅτι Ζεὺς* fD

Ἀλλὰ δέχομαί τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς
τὴν αὑτοῦ χώραν ἀπήλαυνε· καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα
στάδια διειχέτην τὼ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων ἡνίκα ἐπαιάνι-
ζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις.
18 ὡς δὲ πορευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπο-
λειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο
πάντες οἷόνπερ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ
ἔθεον· λέγουσι δέ τινες ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα
19 ἐδούπησαν φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. πρὶν δὲ τόξευμα
ἐξικνεῖσθαι ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. καὶ
ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων
20 δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἕπεσθαι. τὰ δ'
ἅρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ
καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων κενὰ ἡνιόχων. οἱ δ' ἐπεὶ προΐδοιεν,
διίσταντο· ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἱππο-
δρόμῳ ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν
ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ
ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναί
21 τις ἐλέγετο. Κῦρος δ' ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ
καθ' αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προσκυνούμενος
ἤδη [ὡς βασιλεὺς] ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὣς ἐξήχθη
διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ
ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅ,τι ποιήσει βασιλεύς·
καὶ γὰρ ᾔδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικοῦ στρα-

1 τε om. fD 2 αὐτοῦ c ἑαυτοῦ f 3 ἀπειχέτην fD 4 προ-ήρχοντο c (-χον A) 5 ἐπεὶ δὲ πορ. ἐξεκύμηνέ Demetr. 84 πορευομένω D(?)M ἐπίλοιπον E ἐπιλειπόμενον rell., corr. Poppo 7 οἷον C[1] 8 λέγουσι . . . ἵπποις del. Cobet ὥς τινες Becker πρὸς s. v. M 10 ἀφικνεῖσθαι c ἐγκλίνουσιν C[1]E ἐκκλίνουσιν rell. 12 τάξει FC[c] τῇ τάξει C[1] rell. 13 ἐφέρετο fD Dem. 103 πολεμίων] φιλίων Dem. 14 δι' αὐτῶν τῶν fD Dem. Ἑλλή-νων] πολεμίων Dem. 15 ἵσταντο fDC[2] 16 οὐδὲν] οὐδ' ἂν D οὐδὲ f 21 ὡς (s. v. C[1]) βασιλεὺς om. E 22 συνεπ. C[1] 23 ποι-ήσοι T ὁ βασιλεύς E

τεύματος. καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον 22
ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦνται, νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφα-
λεστάτῳ εἶναι, ἢν ᾖ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἑκατέρωθεν, καὶ εἴ
τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ
στράτευμα. καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς αὐτοῦ 23
στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος.
ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου οὐδὲ τοῖς αὐ-
τοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν.
ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ τὸ 24
Ἑλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακο-
σίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν
ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους, καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς
τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν. ὡς δ' 25
ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι
εἰς τὸ διώκειν ὁρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν
κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. σὺν 26
τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος·
καὶ εὐθὺς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν Τὸν ἄνδρα ὁρῶ ἵετο
ἐπ' αὐτὸν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ
θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρὸς καὶ ἰάσασθαι αὐτὸς
τὸ τραῦμά φησι. παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῷ 27
ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ
βασιλεὺς καὶ Κῦρος καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρου,
ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθανον Κτησίας λέγει·
παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ

2 *τοῦ* Halm *αὐτῶν* M *αὐτῶν* rell. *ἡγοῦνται* C^1DM *-το* C^c rell. *καὶ* om. fD 3 *ἶν* c *ᾖ* post *ἑκατέρωθεν* fD 4 *χρῄζοιεν,* ⟨*ἐν*⟩ Bis. *αν* expunctum M *ἐν* DF 5 *αὐτοῦ* CB *ἑαυτοῦ* fD 7 *ἀντίου* CBA *ἐναντίου* fDE 9 *ἐνταῦθα* D *κατακόψει* FM 10 *σὺν* om. D 11 *πρὸς βασιλέα* fD 15 *αὐτῶν* F 18 *ἀνέσχετο* C^1E^1 *ὁρῶ τὸν ἄνδρα* fD *εἵπετο* fD 20 *φασι* F^1 *ἰατρός,* ⟨*ὃς*⟩ Buttmann *ἰᾶσθαι* L, corr. Cobet 22 alt. *καὶ* om. E 23 *ἑκατέρων* c 24 *πόσοι* C^1 *ἀπέθνησκον* c

28 οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ. Ἀρταπάτης δ'
ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων [θεράπων] λέγεται,
ἐπειδὴ πεπτωκότα εἶδε Κῦρον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ
29 ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ. καὶ οἱ μέν φασι βασιλέα κελεῦσαί
τινα ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρῳ, οἱ δὲ αὐτὸν ἐπισφάξασθαι
σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν· καὶ στρε-
πτὸν δ' ἐφόρει καὶ ψέλια καὶ τἆλλα ὥσπερ οἱ ἄριστοι Περ-
σῶν· ἐτετίμητο γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὔνοιάν τε καὶ πιστό-
τητα.

IX Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν
τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώτατός
τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται
2 τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι. πρῶτον μὲν
γὰρ ἔτι παῖς ὢν ὅτ' ἐπαιδεύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ
σὺν τοῖς ἄλλοις παισί, πάντων πάντα κράτιστος ἐνομίζετο.
3 πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς
βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἔνθα πολλὴν μὲν σωφρο-
σύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι
4 οὔτ' ἰδεῖν ἔστι. θεῶνται δ' οἱ παῖδες καὶ τιμωμένους ὑπὸ
βασιλέως καὶ ἀκούουσι, καὶ ἄλλους ἀτιμαζομένους, ὥστε
εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι.
5 ἔνθα Κῦρος αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν
ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδε-
εστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ

---

2 θεράπων del. Bis. 3 εἶδε πεπτωκότα fD 4 καταπεσεῖν E 5 δὲ αὐτὸν Rehd. δ(ὲ) ἑαυτὸν L ἐπισφάξασθαι c -ξαι fD 7 ψέλ-λια AE τὰ ἄλλα DF τῶν Περσῶν fD 13 ἐμπείρ++ C[1] ἐμ-πείρων K (onst. Porph.) II 62 14 ὢν ἔτι παῖς F 15 σὺν cK, om. fD λοιποῖς ἄλλοις E 16 μὲν γὰρ K ἐπὶ cK ἐν fD 18 ἀκούειν C[1] 19 τοὺς (an τινας?) τιμωμένους L praeter C[1]EV 20 ἀκούουσι ὅτου (an ὅτου δή?) ἕνεκα K 21 ὄντες om. D ἄρ-χεσθαί τε καὶ ἄρχειν K 22 αἰδημονέστατος c εὐμαθέστατος fDK ἡλικιωτῶν cK ἡλίκων fD 23 καὶ τῶν ἑαυτοῦ cK ἐκ τῶν αὑτοῦ f ἐκ τοῦ αὑτοῦ D

τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι· ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ 6 *ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς [φανερὰς] εἶχεν, τέλος δὲ κατέκανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν [εἶναι] ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη* 7 *ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἷς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὑτὸν ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ σύνθοιτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ* 8 *πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει* 9 *ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι Κῦρον εἵλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους πλὴν Μιλησίων· οὗτοι δὲ ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι ἐφοβοῦντο αὐτόν. καὶ γὰρ ἔργῳ* 10 *ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἄν ποτε πρόοιτο, ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ' εἰ ἔτι μὲν μείους γένοιντο, ἔτι δὲ κάκιον πράξειαν. φανερὸς δ' ἦν, καὶ εἴ τίς τι ἀγα-* 11

1 *ἄριστα*] *ἄρχοντα* C^1 3 *μελετηρότερον* M *ἐπὶ* C^1 5 *-νώτατος* M 7 *φανερὰς* fDK, om. C^1A *ἔτι* Suid. s. v. *κατέκανεν* *εἶχε* fD 8 *κατέκανε* C^1MK Suid. *κατέκτανε* rell. *τὸν* om. M *-σοντα* M 9 *εἶναι* fDK, om. c *δὲ*] *δὲ καὶ* M 13 *ἀπέδειξεν* E *αὐτὸν* C^1FM *περὶ* s. v. C *ποιεῖται* E 14 *συνθεῖτο* C^1f *συνθοῖτο* C^o (1) *τι*] *τὸ* K 15 *μηδὲν*] *ηδὲν* in lit. C^1 *μηδὲ* M *μηδαμῶς* Hug *μὲν* om. E 17 *ἐγίν.* E *ἐπίστευον* C^1K *μηδὲν ἂν*] *μηδένα* C^1 19 *εἵλαντο* K 20 *ἠθέλησε* K 21 *πρόεσθαι* M 22 *ἐπεδείκνυτο* cK *ἐπεδείκνυε* fD *πρόοιτο* CB *προοῖτο* rell. 23 *αὐτοῖς φίλος* f *εἰ* om. fD *ἐγένοντο* K

θὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώμενος· καὶ εὐχὴν
δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον ὡς εὔχοιτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν
ἔστε νικῴη καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξό-
12 μενος. καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ'
ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν
13 σώματα προέσθαι. οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἄν τις εἴποι ὡς
τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν, ἀλλ' ἀφειδέ-
στατα πάντων ἐτιμωρεῖτο. πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν παρὰ τὰς
στειβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν
στερομένους ἀνθρώπους· ὥστ' ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο
καὶ Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ μηδὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς πορεύ-
14 εσθαι ὅποι τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ,τι προχωροίη. τούς γε
μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον ὡμολόγητο διαφερόντως τι-
μᾶν. καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος πρὸς Πισίδας καὶ
Μυσούς· στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς
χώρας οὓς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους καὶ ἄρ-
χοντας ἐποίει ἧς κατεστρέφετο χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλ-
15 λοις δώροις ἐτίμα, ὥστε φαίνεσθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς
εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξιοῦ-
σθαι εἶναι. τοιγαροῦν πολλὴ ἦν ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθε-
λόντων κινδυνεύειν, ὅπου τις οἴοιτο Κῦρον αἰσθήσεσθαι.
16 εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις αὐτῷ φανερὸς γένοιτο ἐπι-
δείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τούτους
πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων.

---

2 τοσοῦτον ὑπερζῆν Suid. s. v. ἀλεξόμενον 3 ἔστε cK εἴτε fD εὖ καὶ] εὐκ(?) M τοὺς om. cK Suid. 4 αὐτῶν BEFC[2] 6 εἴπῃ CB 8 πολλάκι C δ'] γὰρ K 9 στιβομένας cK 10 στερουμένους L τῇ τοῦ M 12 ὅποι fDK ὅπῃ c προσχωροίη c γε μέντοι cK μέντοι γε fD 14 Πισσ. c Πεισ. FM 15 Μυσσ. C 16 ἐθελοντὰς F[c]K 17 ἔπειτα δὲ cK, om. fD ἄλλως C[1] 19 ἀξιοῦ cum comp. syll. σθαι, ut vid., super οῦ C ἀξιοῦν B ἀξιῶν Cob. ἀξίους Rehd. ἀξίως Schenkl 20 οὐ τῷ F θελόντων c 22 αὐτῷ om. C[1] (non K) 24 πλουσιωτέρους] ους ex corr. C[1] πλουσίους Suid. s. v. περὶ παντός

καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε πολλὰ δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο καὶ 17
στρατεύματι ἀληθινῷ ἐχρήσατο. καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ
λοχαγοί, οἳ χρημάτων ἕνεκα πρὸς ἐκεῖνον ἔπλευσαν, ἔγνω-
σαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ καλῶς ἄρχειν ἢ τὸ κατὰ
μῆνα κέρδος. ἀλλὰ μὴν εἴ τίς γέ τι αὐτῷ προστάξαντι κα- 18
λῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε τὴν
προθυμίαν. τοιγαροῦν κράτιστοι δὴ ὑπηρέται παντὸς
ἔργου Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. εἰ δέ τινα ὁρῴη δεινὸν 19
ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δικαίου καὶ κατασκευάζοντά τε ἧς
ἄρχοι χώρας καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε
ἀφείλετο, ἀλλ᾽ ἀεὶ πλείω προσεδίδου, ὥστε καὶ ἡδέως
ἐπόνουν καὶ θαρραλέως ἐκτῶντο καὶ ὃ ἐπέπατο αὖ τις
ἥκιστα Κῦρον ἔκρυπτεν· οὐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανερῶς
πλουτοῦσιν ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμενος χρῆσθαι τοῖς τῶν
ἀποκρυπτομένων χρήμασι. φίλους γε μὴν ὅσους ποιήσαιτο 20
καὶ εὔνους γνοίη ὄντας καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι
ὅ,τι τυγχάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται
πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν. καὶ γὰρ 21
αὐτὸ τοῦτο οὗπερ αὐτὸς ἕνεκα φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς
συνεργοὺς ἔχοι, καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργὸς τοῖς φίλοις
κράτιστος εἶναι τούτου ὅτου ἕκαστον αἰσθάνοιτο ἐπι-

---

1 πολλὰ καὶ δικαίως K 3 οἳ C^1 οὐ rell. K ἔγνωσαν C^1 ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἔ. C^2 rell. K 4 καλῶς ἄρχειν K καλ++++χειν C^1 καλῶς πειθαρχεῖν C^2 rell. 5 γέ τίς Rehd. τι (τι+ C) om. K 6 οὐδὲν C^1 ἀχάριστος D 7 κράτιστοι δὴ fDK κράτιστοι A δὴ κράτιστοι CB 9 τε] τι D τῆς C^1K 10 ἄρχει c οὐδὲν E οὐδένα οὐδὲν Born. ἂν om. C^1K 11 ἀφείλατο FK ἀλλ᾽ ἀεὶ cDFK ἀλλὰ ἀεὶ M ἀλλὰ καὶ alii 12 ὃ ἐπέπαστο αὖ (ἀεί Jacobs, δή Schenkl) C^2BE ++πέπα++++ C^1 τὰ πέπαστο αὖ DFM τὰ πέπατο ἂν V τὰ κέκτητο αὖ K 13 ἔκρυπτον fDK 14 ἐγένετο K 15 ἀποκρυπτομένων cK ὑποκρ. fD 16 κρίνει C^1, corr. 1 κρίνοι E 17 τυγχάνοι M -νει rell. 19/20 ὡς—ἔχοι] καὶ—ἔχειν A 21 ὅτου] ου in lit. C ὅτι M ἕκαστον αἰσθάνοιτο fDEKC^2 αἰσθ. ἕκαστον C^1A ἐπιθυμοῦντα αἰσθάνοιτο B

22 θυμοῦντα. δῶρα δὲ πλεῖστα μὲν οἶμαι εἷς γε ἀνὴρ ἐλάμ-
βανε διὰ πολλά· ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις
διεδίδου, πρὸς τοὺς τρόπους ἑκάστου σκοπῶν καὶ ὅτου
23 μάλιστα ὁρῴη ἕκαστον δεόμενον. καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐ-
τοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλω-
πισμόν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὅτι τὸ μὲν
ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο τούτοις πᾶσι κοσμηθῆναι,
φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ
24 νομίζοι. καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾶν τοὺς φίλους εὖ
ποιοῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπειδή γε καὶ δυνατώτερος
ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν φίλων καὶ τῷ προ-
θυμεῖσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον δοκεῖ ἀγα-
25 στὰ εἶναι. Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς πολλά-
κις ὁπότε πάνυ ἡδὺν λάβοι, λέγων ὅτι οὔπω δὴ πολλοῦ
χρόνου τούτου ἡδίονι οἴνῳ ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ ἔπεμψε
καὶ δεῖταί σου τήμερον τοῦτον ἐκπιεῖν σὺν οἷς μάλιστα
26 φιλεῖς. πολλάκις δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων
ἡμίσεα καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα·
τούτοις ἥσθη Κῦρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύ-
27 σασθαι. ὅπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἴη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο
παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ
τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ
ἑαυτῶν σώματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν

---

1 ἀνὴρ C^1VK ὢν ἀνὴρ BAC^2 ἀνὴρ ὢν fD 2 πάντων δὴ μάλιστα CB π. μ. AK π. μ. δὴ E πάντα δὴ μ. fD δὴ π. μ. alii 3 διεδίδου (ἐδίδου fD) τοῖς φίλοις K τὸν τρόπον fDK 4 ἕκαστον] καὶ τὸν K 5 κόσμον om. C^1 (non K) καλωπ. F 6 τοῦτον FM^c(?) 7 πᾶσιν τούτοις K κοσμῆσαι E 10 θαυμάσιον cK ἐπεὶ K 11 an τῇ ⟨τ'⟩? περιμέναι DFK τῷ M τὸ cDFHK 12 μᾶλλον ἔμοιγε fD 13 οἴνων E 14 πολλοῦ om. C^1K 15 χρόνω C^1 ἡδίωνι FH 16 τοῦτον ἐκπιεῖν τήμερον (σήμ. K) fD 17 ἄρτου D 18 ἡμίσεια CB 19 τούτοις] τοῖς c 20 δὲ δύναιτο C^1 (probat Madv.) 22 διαπέμπων om. K τοῖς] τοὺς F

χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγωσιν. εἰ δὲ 28
δή ποτε πορεύοιτο καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προσκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοίη οὓς τιμᾷ. ὥστε ἔγωγε ἐξ ὧν ἀκούω οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. τεκμήριον δὲ 29
τούτου καὶ τόδε· παρὰ μὲν Κύρου δούλου ὄντος οὐδεὶς ἀπῄει πρὸς βασιλέα, πλὴν Ὀρόντας ἐπεχείρησε (καὶ οὗτος δὴ ὃν ᾤετο πιστόν οἱ εἶναι ταχὺ αὐτὸν ηὗρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ), παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον, ἐπεὶ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὗτοι μέντοι οἱ μάλιστα αὐτοὺς ἀγάμενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου 30
αὐτῷ γενόμενον ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς καὶ κρίνειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὔνους καὶ βεβαίους. ἀποθνῄσκοντος γὰρ αὐτοῦ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν φίλοι καὶ 31
συντράπεζοι ἀπέθανον μαχόμενοι ὑπὲρ Κύρου πλὴν Ἀριαίου· οὗτος δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων· ὡς δ' ᾔσθετο Κῦρον πεπτωκότα, ἔφυγεν ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν οὗ ἡγεῖτο.

Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ X
δεξιά. βασιλεὺς δὲ [καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκέτι ἵστανται ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρατοπέδου εἰς

---

1 *ἑαυτοῦ* fDHK *ἑαυτῶν* c *ἄγοιεν* E *εἰ*] *οἱ*(?)C *ἂ* K 2 *ὁπότε πορεύοιντο* C[1]K *μέλλοιεν πλεῖστοι* K 4 *ἔγωγε* fDK *ἐγὼ μέν γε* c 6 *δούλου ὄντος*] *δουλεύοντος* K 7 *παρὰ* K 8 *δὴ* c *δὴ ὁ βασιλεὺς* K *δὲ* fD *οἱ*] *οἷον* D, om. K *εὗρε* L 9 *φιλώτερον* A *φιλέταιρον* M *δὲ* om. K 10 *ἐπεὶ* fDK *ἐπειδὴ* c 11 *αὐτοὺς* K *ὑπ' αὐτοῦ* L (*ὑπ'* in lit. et *-οὺς* C[1]) *ἀγάμενοι* K *ἀγαπώμενοι* L 15 *ὀρθῶς* post *πιστοὺς* E 16 *περὶ* Schn. *παρ'* LK 17 *ἀπέθανον μαχόμενοι* K *ἀπέθ. μαχούμενοι* c *μαχόμενοι ἀπέθ.* fD 19 *τεθνηκότα* M 20 *καὶ* del. Htm. *ὅσου* K 21 alt. *ἡ* om. fD 22 seclusa del. Cobet 23 *Κύριον* c (*-ρου* A) *Κυρεῖον* fD

τὸν σταθμὸν ἔνθεν ὡρμῶντο· τέτταρες δ᾿ ἐλέγοντο παρα-
2 σάγγαι εἶναι τῆς ὁδοῦ. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε
ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι καὶ τὴν Φωκαΐδα τὴν Κύρου παλ-
λακίδα τὴν σοφὴν καὶ καλὴν λεγομένην εἶναι λαμβάνει.
3 ἡ δὲ Μιλησία ἡ νεωτέρα ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα
ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον ἐν τοῖς
σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες, καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν
τῶν ἁρπαζόντων ἀπέκτειναν, οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον·
οὐ μὴν ἔφυγόν γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τἆλλα
ὁπόσα ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο
4 πάντα ἔσωσαν. ἐνταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ
οἱ Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς
καθ᾿ αὑτοὺς ὡς πάντας νικῶντες, οἱ δ᾿ ἁρπάζοντες ὡς
5 ἤδη πάντες νικῶντες. ἐπεὶ δ᾿ ᾔσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες ὅτι
βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴη, βασι-
λεὺς δ᾿ αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῷεν τὸ
καθ᾿ αὑτοὺς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχοιντο διώκοντες, ἐν-
ταῦθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἁθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ συν-
τάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας
(πλησιαίτατος γὰρ ἦν) εἰ πέμποιέν τινας ἢ πάντες ἴοιεν
6 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντες. ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς
δῆλος ἦν προσιὼν πάλιν, ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν. καὶ οἱ μὲν
Ἕλληνες στραφέντες παρεσκευάζοντο ὡς ταύτῃ προσιόν-

1 ἔνθεν ὡρμῶντο c ἐν ᾧ ὥρμηντο fD 2 τῆς ὁδοῦ εἶναι fD 3 παλακίδα c 4 [λαμβάνει] Cobet 5 ἡ νεωτέρα fD, del. Kr. ἦν ν. ἡ CAE ἣ (corr. ex ἦν) ν. ἦν B ἀμφὶ om. C[1] 8 διαρπαζόντων DF 9 τὰ ἄλλα fD ἄλλα c (-ως E) 11 διέσχων F 13 ἑαυτοὺς f πάντα C[1] ὡς π. ν. del. Dobree 14 πάντα C[1] ὡς δὲ fD 15 τῷ om. fD 17 ἑαυτοὺς fD οἴχοιντο M ᾤχοντο D οἴχοντο F οἴχονται c ἔνθα C[1] 18 τε om. fD ξυντ. M 20 πλησιώτατος C[1] πέμποιε C[1]D πέμπειε E ἢ in lit. 2 litt. C[2] ες ἴοιεν in lit. 5 litt. C[2] 21 ἀρήξοντες] ++++ξοντ+ς C καὶ om. fD 22 πάλιν ante δῆλος fD 23 συστραφέντες παρασκευάζονται fD 23—p. 45, 1 προσιόντας (-τες AE) καὶ δεξάμενοι C[1]

τος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ [βασιλεὺς] ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ᾗ
δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπή-
γαγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς Ἕλληνας
αὐτομολήσαντας καὶ Τισσαφέρνη καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. ὁ 7
γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ
διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς·
διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ
Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ
Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ ἐλέγετο φρόνιμος
γενέσθαι. ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης ὡς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, 8
πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικό-
μενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ
ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δ' ἦσαν 9
κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες
μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέ-
ρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοὺς ἀναπτύσσειν
τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν. ἐν ᾧ δὲ 10
ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς
τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα ὥσπερ τὸ
πρῶτον μαχούμενος συνῄει. ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ἐγγύς
τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὖθις παιανίσαντες ἐπῇ-
σαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. οἱ δ' αὖ βάρβα- 11
ροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλέονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον·
οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν
οἱ Ἕλληνες· ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ 12

---

1 *βασιλεὺς* susp. Ddf. 2 *ἐπῆγεν* C^1 3 *πρὸς* fD *κατὰ* c 4 *-φέρνην* L 6 *ἤλασε* fD *παρὰ*] *κατὰ* C^1 7 *κατέκανε* C^1M *κατέκτανε* rell. 8 *δὲ* om. D 10 *δ'* om. fD 11 *πάλιν* .. *ἀναστρέφει* om. f 12 *τὸ* om. fD 15 *προάγοιεν* (?) C^1 *πρὸς* om. C^1 16 *διακόψειαν* fD *αὐτοὺς* F *αὐτοῖς* CBM *ἀναπτύττειν* C^1 21 *αὖθις πάλιν παιαν.* C^1A *ἐπίεσαν* C *ἐπή(ι)εσαν* rell. 22 *ἔτι* om. C^1 *τὸ* om. C^1AE 23 *πλέονος* cFM *πλείονος* D

ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν, ἀετόν
13 *τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης [ἐπὶ ξύλου] ἀνατεταμένον. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες, λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς, οὐ μὴν ἔτι ἀθρόοι ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἱππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες*
14 *ἀπεχώρησαν. ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον τὸν Συρακόσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον καὶ κελεύει κατ-*
15 *ιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστιν ἀπαγγεῖλαι. καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ*
16 *κράτος. σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο. ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη· οὐ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' ᾔκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ κατα-*
17 *ληψόμενόν τι προεληλακέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἔδοξεν οὖν αὐτοὺς ἀπιέναι· καὶ ἀφι-*
18 *κνοῦνται ἀμφὶ δορπηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν, καὶ τὰς ἁμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ*

---

2 *μὴ* om. C^1 3 *ὁρᾶν* f *ὁρᾶν δῆλον ὅτι ὁ μὲν ἀετὸς ἐπὶ πέλτῃ ἐπεποίητο ἑστώς. ἡ πέλτη δὲ ξυλωτῇ ἐπέκειτο* c *αἰετόν* f 4 *πέλτῃ* c *ἐπὶ ξύλου* (*-ον* F *ζυγοῦ* Vollbrecht) del. d'Orville 5 alt. *καὶ* om. Anon. de fig. Rhet. Gr. III 138 6 *οἱ* om. C^1A *μὴν* c (*μὴ* s. v. E) Anon. *μέντοι* fD 10 *-κούσιον* M quoque *κατιδόντα* E 11 *ὁ* s. v. C 12 *τε* om. fD 14 *ἀνέστησαν* M 16 *παρείη* ADVM[1](?) *παρῄει* rell. 17 *εἴκαζον* L 18 *προεληλακέναι* C^1 *προσελ.* rell. *αὐτοὶ* ante *ἀπίοιεν* transp. Pluygers *εἰ*] *ἢ* cDFM(?) 19 *ἀγάγοιντο* fDH 20 *οὖν* om. C^1A *αὐτοὺς* F *αὐτοῖς* cM 21 *δόρπηστον* FM *δορπητὸν* C 24 *ἀλεύρου* M (suprascr. *ων*)

οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα εἴ ποτε σφόδρα τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια, διαδιδοίη τοῖς Ἕλλησιν (ἦσαν δ' αὗται τετρακόσιαι ὡς ἐλέγοντο ἅμαξαι), καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ 19
πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον βασιλεὺς ἐφάνη. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

B

[*Ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ τὸ Ἑλληνικὸν ὅτε ἐπὶ τὸν* I
ἀδελφὸν Ἀρτοξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κῦρος ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦρον ζῆν, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.] *ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες* 2
οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα ὅ,τι χρὴ ποιεῖν οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν ἕως Κύρῳ συμμείξειαν. ἤδη δὲ ἐν 3
ὁρμῇ ὄντων ἅμ' ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἦλθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Τάμω. οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν,

---

1 σφοδρὰ DEV τὸ στράτευμα λάβοιτο c λάβοι (λάβη M[c]) τὸ στρατόπεδον fD 2 διαδοίη f 3 ὡς ἐλέγοντο (ἔλεγον M; del. Rehd.) τετρακόσιαι fD 5 τῶν] αὐτῶν c 7 δὴ ἐγένοντο AD 9 § 1 del. Bis. οὖν om. f ὁπότε f 10 Ἀρτοξ. M Ἀρταξ. rell. 13 τὰ om. f 14 πρόσθεν c ἔμπροσθεν f 15 πέμπει cD 17 συσκευασαμένους FM (sic et ἐξοπλισαμένους Cobet) 18 ἕως c ὡς f συμμίξ. L 19 ἅμα c ἀνέχοντι C[1] Τευθράνιος C 20 Δαραμάτου F Δημαρ. M 21 Ταμων L γλουσοθάμων c

Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ τῶν ἄλλων
βαρβάρων ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο, καὶ λέγοι ὅτι
ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν
ἥκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθενπερ ἦλθε.
4 ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες
πυνθανόμενοι βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν.
Ἀλλ' ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγ-
γέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς γε νικῶμεν [τε] βασιλέα καὶ ὡς
ὁρᾶτε οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται, καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἤλθετε, ἐπο-
ρευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν
ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν αὐ-
5 τόν· τῶν γὰρ μάχην νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστί. ταῦτ'
εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον
τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς
6 Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου. οἱ μὲν
ᾤχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε. τὸ δὲ στράτευμα ἐπορί-
ζετο σῖτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων κόπτοντες τοὺς
βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δ' ἐχρῶντο μικρὸν προϊόντες ἀπὸ
τῆς φάλαγγος οὗ ἡ μάχη ἐγένετο τοῖς τε οἰστοῖς πολλοῖς
οὖσιν, οὓς ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομο-
λοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις καὶ ταῖς ξυλί-
ναις ἀσπίσι ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ
ἅμαξαι ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα

---

2 προτέρᾳ f ὥρμηντο Schneider λέγει c 3 περιμείνειεν ἂν f -μένειεν ἂν DE -μένοιεν(?) C[1] -μείνοιεν ἂν C[2]BA 4 ὅθεν παρῆλθε C[1](?)BD 5 ἀκούοντες f 6 πυνθανόμενοι om. f 7 οφελε FM 8 γε] μὲν D, om. c τε om. f 9 ἔτι ἐφ' ἡμῖν C[1] ἡμῖν ἔτι f 10 ἐπαγγελλόμεθα M ἀπαγγελλ. rell. Ἀριαῖον M 11 ἔλθοι H καθίσειν αὐτὸν c αὐτὸν καθιεῖν f 12 τῷ γὰρ C[1] τὴν γὰρ M[1] τῶν γὰρ τὴν M[2] μάχην C[1]M μάχῃ(ι) rell. 15 ὁ Μένων f μὲν ⟨οὖν⟩ Matth. 17 σῖτον καὶ ποτὸν c 18 ἀπὸ] ἐκ M 21 ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι f ταῖς ἀσπ. ταῖς ξυλ. c (ταῖς Αἰγ. ταῖς ξυλ. E) 23 ἔρημοι] οι et acc. et spir. sequentis οἷς in lit. C[2]; ⟨οὖσαι⟩ οἷς Hug

ἕψοντες ἤσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν. καὶ ἤδη τε ἦν περὶ 7
πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισ-
σαφέρνους κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐτῶν
Φαλῖνος εἷς Ἕλλην, ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὢν
καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσεποιεῖτο ἐπιστήμων
εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὁπλομαχίαν. οὗτοι δὲ προσ- 8
ελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας
λέγουσιν ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν
τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας
ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὑρίσκεσθαι ἄν τι δύνωνται
ἀγαθόν. ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ 9
Ἕλληνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦ-
τον εἶπεν ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι·
ἀλλ', ἔφη, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀπο-
κρίνασθε ὅ,τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ
αὐτίκα ἥξω. ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως
ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξῃρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. ἔνθα δὴ 10
ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ μὲν ὁ Ἀρκὰς πρεσβύτατος ὢν ὅτι
πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοῖεν· Πρόξενος
δὲ ὁ Θηβαῖος, Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω πότερα
ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα.
εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν, ἀλλ' οὐ λαβεῖν ἐλ-
θόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσται τοῖς
στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. πρὸς ταῦτα 11
Φαλῖνος εἶπε· Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε.
τίς γὰρ αὐτῷ ἔστιν ὅστις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει

---

3 αὐτῶ M 4 Φαλύνος F (it. infra) 6 ἀμφὶ c περὶ τὰς f πράξεις FM[1] ὁπλομαχίας C[2]BAE τοι δὲ προ in lit. C 9 τυγχάνοι F 10 τὰς om. C[1]V ἥν f 14 ἀποκρίνασθαι f 17 δὴ cDFM δὲ rell. 18 μὲν om. c 19 ἀποθάνειεν C κατθάνοιεν M παραδοίησαν c 20 πρότερα F 22 ἀλλ' f καὶ c 25 ἀπέκτεινε c 26 τῆς om. f

δὲ καὶ ὑμᾶς αὐτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ᾽ ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν ὅσον οὐδ᾽ εἰ παρέχοι ὑμῖν
12 δύναισθε ἂν ἀποκτεῖναι. μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν Ἀθηναῖος εἶπεν· Ὦ Φαλῖνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ᾽ ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. μὴ οὖν οἴου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν
13 ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριστα· ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὤν, εἰ οἴει τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασι-
14 λέως δυνάμεως. ἄλλους δέ τινας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζομένους ὡς καὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ γ᾽ ἂν πολλοῦ ἄξιοι γένοιντο, εἰ βούλοιτο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι θέλοι χρῆσθαι εἴτ᾽ ἐπ᾽ Αἴγυπτον στρα-
15 τεύειν, συγκαταστρέψαιντ᾽ ἂν αὐτῷ. ἐν τούτῳ καὶ Κλέαρχος ἧκε, καὶ ἠρώτησεν εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὗτοι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος
16 ἄλλα λέγει· σὺ δ᾽ ἡμῖν εἰπὲ τί λέγεις. ὁ δ᾽ εἶπεν· Ἐγώ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑόρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οὗτοι· σύ τε γὰρ Ἕλλην εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσους σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά

---

1 αὑτοῦ f ἑαυτοῦ c   αὐτοῦ f (post χώρᾳ M)   2 ποταμῶ F[1]   3 παρέχοιεν c   4 δύνασθε c (α in lit. C) δύνεσθε F   Ξενοφῶν fD (in marg. ὁ καὶ Θεόπεμπος) V (in marg. Θεόπεμπος) Θεόπομπος c   5 ἄλλο ἐστὶν ἀγαθὸν f   6 alt. ὅπλα c καὶ ὅπλα f σχόντες C[1]   8 ἡμῖν ἀγαθὰ f   9 ὑμῖν c ἡμᾶς f   10 ἡμετέρων f   12 ἀχάριστα f ἄχρηστα c ἀχάριτα Dobree   13 ὑμετέραν om. C[1] ἂν post οἴει f   15 ἐγένοντο c γένοιντο f γ᾽ om. c   16 γένωνται f   17 τι ἄλλο f θέλει A βούλεται f   18 καὶ om. c   22 ἑώρακα L   23 οὗτοι (οὑτοιί Hirschig) om. c

σοι τί χρὴ ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις. σὺ οὖν πρὸς θεῶν συμ- 17
*βούλευσον ἡμῖν ὅ,τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον
εἶναι, καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον †ἀνα-
λεγόμενον, ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως
κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευο-
μένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. οἶσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη
λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ἃ ἂν συμβουλεύσῃς. ὁ δὲ Κλέαρχος* 18
*ταῦτα ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως
πρεσβεύοντα συμβουλεῦσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως
εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλληνες. Φαλῖνος δὲ ὑπο-
στρέψας παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν· Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν* 19
*μυρίων ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας
βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δέ τοι
μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως, συμ-
βουλεύω σῴζεσθαι [ὑμῖν] ὅπῃ δυνατόν. Κλέαρχος δὲ πρὸς* 20
*ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν
δὲ ἀπάγγελλε τάδε ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ
φίλους εἶναι, πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ
ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον
ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ ἄλλῳ παραδόντες. ὁ δὲ* 21
*Φαλῖνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ
τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεὺς ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν
αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος.
εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί*

---

3 *πάντα λεγόμενον* Morus *ἀεὶ λεγ.* Jacobs *λεγ.* Cob. 5 *προδοῦναι* F *συμβουλευομένοις* D M *συμβασιλευόμενους* (alt. *υ* ex corr.) F *ξυμβουλευόμενος* c 6 *ξυν.* c 7 *ἃ* c M *ὧι* F *ὃ* alii 9 *ξυμβ.* c *συμβουλεύσασθαι* E *παραδοῦναι* c Suid. s. v. *ὑπῆγε* (sic); *παραδιδόναι* f 10 *οἱ Ἕλληνες εἶεν* f 11 *εἶπεν ὧδε* f 13 *εἰ μέντοι* f 14 *μηδεμιᾶς* L, corr. Muret *ξυμβ.* c 15 *ὑμῖν* om. f 16 *ἡμῖν* M[1] 17 *τάδε*] *ταῦτα* f 18 *ἂν* om. C[1]A 21 *ἀπαγγελ+οῦμεν* F 22 *ἐκέλευσεν εἰπεῖν* f *ὑμῖν* om. BZ 23 *προσιοῦσι* C[1] (it. p. 22, 5) 24 *τούτων* F

22 *εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὄντος παρ᾽ ὑμῶν ἀπαγγελῶ. Κλέαρχος*
δ᾽ ἔλεξεν, Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι καὶ ἡμῖν
ταὐτὰ δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτά ἐστιν; ἔφη
ὁ Φαλῖνος. ἀπεκρίνατο Κλέαρχος, Ἢν μὲν μένωμεν, σπον-
23 *δαί, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε,*
Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν
ἀπεκρίνατο, Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ ἢ προϊοῦσι
πόλεμος. ὅ,τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμανε.

II *Φαλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. οἱ δὲ παρὰ Ἀρι-*
αίου ἧκον Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος· Μένων δὲ αὐτοῦ
ἔμεινε παρὰ Ἀριαίῳ· οὗτοι δὲ ἔλεγον ὅτι πολλοὺς φαίη
Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἂν ἀνα-
σχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ᾽ εἰ βούλεσθε συναπι-
έναι, ἥκειν ἤδη κελεύει τῆς νυκτός· εἰ δὲ μή, αὔριον πρῴ ἀπ-
2 *ιέναι φησίν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· Ἀλλ᾽ οὕτω χρὴ ποιεῖν·*
ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥσπερ λέγετε· εἰ δὲ μή, πράττετε ὁποῖον
ἄν τι ὑμῖν οἴησθε μάλιστα συμφέρειν. ὅ,τι δὲ ποιήσοι οὐδὲ
3 *τούτοις εἶπε. μετὰ ταῦτα ἤδη ἡλίου δύνοντος συγκαλέσας*
τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἔλεξε τοιάδε. Ἐμοί, ὦ
ἄνδρες, θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά.
καὶ εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνο-
μαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι
ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι·
πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἷόν

---

1 *ἀπαγγέλλω* DM *ἀπαγγελ+ῶ* F *ἀπαγγείλω* Bis. 2 *τούτων* f 3 *ταῦτα* L (it. 6), corr. Steph. *καὶ* om. f 4 *ἀπεκρίθη ὁ Κ.* c 7 *μὲν* om. C^{1}M *ἢ*] *καὶ* C^1 *προσιοῦσι* C^{1}F^1 8 *διεσήμανε* f -*μηνε* c 11 *ἔμενε* c *ἂν ὁ* post *φαίη* del. C 13 *βούλεσθαι* F 14 *ἤδη*] *δη* C^1 *αὔριον* Ddf. *αὐ+++ν* C *αὐτὸς* rell. *πρωὶ* L 16 *ἂν* f 17 *ἂν* om. E *οἴεσθε* CBH *δοκεῖ* E 18 *μετὰ δὲ* f 19 *τοὺς* om. c *λοχ. καὶ στρατ.* C 20 *ω ἰέναι* in lit. C 21 *ὡς οὐκ ἐγίν.* C^1 *ἄρα* F 22 *ὑμῶν* c 24 *γε*] *τε* CBA

τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς
Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερὰ ἦν. ὧδε οὖν χρὴ 4
ποιεῖν· ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ,τι τις ἔχει· ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ
τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε· ἐπειδὰν δὲ τὸ
δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ
ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ
ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα ἔξω. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ 5
καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω. καὶ τὸ λοιπὸν
ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δὲ ἐπείθοντο, οὐχ ἑλόμενοι, ἀλλὰ ὁρῶντες
ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἄπειροι
ἦσαν. [ἀριθμὸς [δὲ] τῆς ὁδοῦ ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς 6
Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα,
παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς
μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ
τριακόσιοι.] ἐντεῦθεν ἐπεὶ σκότος ἐγένετο Μιλτοκύθης 7
μὲν ὁ Θρᾷξ ἔχων τούς τε ἱππέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς
τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρᾳκῶν ὡς τριακοσίους
ηὐτομόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο 8
κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἵποντο· καὶ ἀφικνοῦνται
εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρὰ Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου
στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ
ὅπλα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων
παρὰ Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἵ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος
καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους

---

1 ἔχειν om. f 2 ὑμῖν C¹M¹ 3 ἔχοι cM 6 ἕπεσθαι C¹F πρὸς c πρὸ f 8 οἱ λοχαγοὶ f 9 ἑλόμενοι] ἑ. μὲν D ἑ. δὲ f 11 § 6 del. Kr. δὲ om. C¹ 13 παρασάγγαι . . τριάκοντα (τετταράκοντα Kr.) om. fD 16 τριακόσιοι c γρ. D τρισχίλιοι rell. ἐντεῦθεν δὴ f Μιλατοκύθης c 17 Θρᾷξ F Θρὰξ rell. 18 τεσσ. f 21 τὸν om. D 23 ξυν. c οἱ λοχαγοὶ fE 24 ὁ om. f 25 αὑτοῖς c

σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν καὶ
9 ἡγήσεσθαι ἀδόλως. ταῦτα δ᾽ ὤμοσαν, σφάξαντες ταῦρον
καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς ἀσπίδα, οἱ μὲν Ἕλληνες
10 βάπτοντες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγχην. ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ
ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος· Ἄγε δή, ὦ Ἀριαῖε, ἐπείπερ ὁ
αὐτὸς ἡμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ὑμῖν, εἰπὲ τίνα γνώμην
ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἄπιμεν ἥνπερ ἤλθομεν
11 ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναι δοκεῖς ὁδὸν κρείττω. ὁ δ᾽ εἶπεν·
Ἣν μὲν ἤλθομεν ἀπιόντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπο-
λοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων.
ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο
ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν λαμβάνειν· ἔνθα δέ τι
ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. νῦν δ᾽ ἐπι-
νοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μέν, τῶν δ᾽ ἐπιτηδείων
12 οὐκ ἀπορήσομεν. πορευτέον δ᾽ ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθ-
μοὺς ὡς ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον
ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἢν γὰρ ἅπαξ
δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δυνήσεται
βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ
τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ᾽ ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται
ταχέως πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπα-
νιεῖ. ταύτην, ἔφη, [τὴν] γνώμην ἔχω ἔγωγε.
13 Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀπο-
δρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον.

---

1 ἔσεσθαι] εσθαι in lit. C προσώμοσαν D F προσώρμησαν H 2 ὀμόσε C[1] 3 καὶ λύκον (πάλλευκον Bothe) L (om. C[1]) cum Suid. s. v. συνθήκη βάπτοντες οἱ μὲν Ἑλλ. f 5 ὁ om. D 6 ὑμῖν . . . ἡμῖν c; ὑμῖν bis M[1] 7 ἔχειν F 9 παντελῶς c πάντες f λοιμοῦ C[1](?)E 10 ὑμῖν H 12 ὄντες C[1] δέ τι Schn. δ᾽ εἴ τι L 16 ἕως C[1] δυναίμεθα M μακρὰ C[1] 17 ἀποσπασῶμεν (sic) C[1] 18 δυοῖν f ὁδὸν om. M δύνηται L, corr. Cobet 21 σπανιεῖ] ιεῖ in lit. C 22 τὴν om. f ἔγωγε om. f (ταύτην ἔχω γνώμην ἐγὼ D) 24 φυγεῖν Cobet

ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν
ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι εἰς κώμας τῆς
Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. ἔτι 14
δὲ ἀμφὶ δείλην ἔδοξαν πολεμίους ὁρᾶν ἱππέας· καὶ τῶν
τε Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες εἰς τὰς
τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος (ἐτύγχανε γὰρ ἐφ᾽ ἁμάξης πορευ-
όμενος διότι ἐτέτρωτο) καταβὰς ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν
αὐτῷ. ἐν ᾧ δὲ ὡπλίζοντο ἧκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες 15
σκοποὶ ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσιν ἀλλ᾽ ὑποζύγια νέμοιντο. καὶ
εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο
βασιλεύς· καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ
πρόσω. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἦγεν· 16
ᾔδει γὰρ καὶ ἀπειρηκότας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους
ὄντας· ἤδη δὲ καὶ ὀψὲ ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε, φυλατ-
τόμενος μὴ δοκοίη φεύγειν, ἀλλ᾽ εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ
ἡλίῳ δυομένῳ εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρώτους
ἔχων κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλι-
κοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα.
οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὅμως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύ- 17
σαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες ὡς ἐτύγχανον
ἕκαστοι ηὐλίζοντο, καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες
ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥστε οἱ μὲν
ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων.
δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύγιον 18
ἔτ᾽ οὐδὲν ἐφάνη οὔτε στρατόπεδον οὔτε καπνὸς οὐδαμοῦ
πλησίον. ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ

5 *τὰς* om. C^1 6 *ἐπ᾽ ἁμάξης* M 8 *ὡπλίζοντο*] *ον* in lit. C 9 *εἰσιν*] *σιν* in lit. C *εἶεν* (C^1?) Bis. *νέμοιτο* f 11 alt. *καὶ* om. c 14 *καὶ* om. C^1 15 *εὐθύωρον* f Harpocr. s. v. *εὐθυ-μότερον* c 16 *δυ+ομ.* F *πρώτους ἔχων* f *πρωτάγους ἄγων* c 18 *αὐτὰ* om. f 19 *ὅμως* M et, ut vid., C^1 *ὁμοίῳ* rell. *ἐστρατοπεδεύοντο* f 20 *σκοτέοι* CB *προϊόντες* F *περιιόντες* M 23 *ἐγγυτάτω* D *καὶ* om. C^1 25 *ἔτι* F M

τοῦ στρατεύματος. ἐδήλωσε δὲ τοῦτο οἷς τῇ ὑστεραίᾳ
19 ἔπραττε. προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς
Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν οἷον
20 εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γενέσθαι. Κλέαρχος δὲ Τολ-
μίδην Ἠλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ᾽ ἑαυτῷ κήρυκα
ἄριστον τῶν τότε, τοῦτον ἀνειπεῖν ἐκέλευσε σιγὴν κατα-
κηρύξαντα ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες, ὃς ἂν τὸν
ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα μηνύσῃ, ὅτι λήψεται μισθὸν
21 τάλαντον ἀργυρίου. ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ
στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη καὶ οἱ ἄρχοντες σῷ. ἅμα
δὲ ὄρθρῳ παρήγγειλεν ὁ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὅπλα
III τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας ᾗπερ εἶχον ὅτε ἦν ἡ μάχη. ὃ δὲ
δὴ ἔγραψα ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῇδε δῆλον
ἦν. τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παραδι-
δόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας
2 ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. οἱ δ᾽ ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προ-
φύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγειλαν
οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχὼν τότε τὰς τάξεις ἐπι-
σκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περι-
3 μένειν ἄχρι ἂν σχολάσῃ. ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα
ὥστε καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν, τῶν
δὲ ἀόπλων μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέ-
λους, καὶ αὐτός τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων
καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις

---

2 τοῖς Ἕλλησι add. man. ant. C 4 γενέσθαι c γίγνεσθαι f 6 τοῦτον man. ant. C^m κηρύξαντα C^1, κατα add. man. ant. 7 ὅτι om. f ἂν++τὸν C 8 ἀφέντα C^1 ἀφιέντα rell. καταμηνύσῃ f 9 ἀργυρίου om. C^1 10 σῷ Ddf. σῷοι L 11 ὁ om. f 12 ᾗπερ C^1B ᾗνπερ rell. εἶχ et ἦν in lit. C ἡ om. M 13 τῷδε C^1A 16 φύλακας M 17 ἐπεὶ F ἀπήγγελ(λ)ον c 19 φύλαξι C^1, προ add. man. ant. 20 ἄχρις CBA μέχρις E ἂν om. f 21 ὡς C^1 [καλῶς ἔχειν] Cobet, ⟨καὶ⟩ ὁρᾶσθαι Kr. τῶν δὲ ἀόπλων f ἐκ (ἐκτὸς Hug) τῶν ὅπλων δὲ c τῶν ἀόπλων δὲ Schenkl

στρατηγοῖς ταὐτὰ ἔφρασεν. ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, 4
ἀνηρώτα [πρῶτα] τί βούλοιντο. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι περὶ
σπονδῶν ἥκοιεν ἄνδρες οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ
βασιλέως τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ παρὰ τῶν
Ἑλλήνων βασιλεῖ. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοίνυν 5
αὐτῷ ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν οὐδ'
ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἕλλησι μὴ πορίσας
ἄριστον. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον, καὶ 6
ἧκον ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ
ἄλλος τις ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δὲ ὅτι
εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἥκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες
οἳ αὐτούς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν ἔνθεν ἕξουσι
τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ ἠρώτα εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο 7
[τοῖς] ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν, ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσοιντο σπον-
δαί. οἱ δέ, Ἅπασιν, ἔφασαν, μέχρι ἂν βασιλεῖ τὰ παρ'
ὑμῶν διαγγελθῇ. ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπαν, μεταστησάμενος 8
αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο· καὶ ἐδόκει ταχὺ τὰς σπον-
δὰς ποιεῖσθαι καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτή-
δεια καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν κἀμοὶ 9
ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω ἔστ'
ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς
ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις
στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει
καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἡγεῖ-
σθαι ἐκέλευε πρὸς τἀπιτήδεια. καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέ- 10

---

1 ταῦτα L, corr. Zeune ἔφρασαν C[1] ἦν] ἦσαν post ἀγγέλοις f
2 ἠρώτα f πρῶτα post βούλοιντο E, om. f 5 ἀπαγγελλε C[1]
7 τοῖς Ἕλλησι λέγειν f 9 ὦ M ὡ C[1] ὃ rell. pr. ἦν om. C[1]
ἦν βασιλεὺς f 12 ὅθεν D ἄξουσι C[1] 13 σπένδοιντο DEFM
14 τοῖς om. f ἰοῦσι] εἰσιοῦσι C[1]E ἔσονται f 15 πᾶσιν f
μέχρις C[1]BE 16 δὲ om. C[1] εἶπαν M εἶπεν C[1] εἶπε D εἶπον
rell. 17 ὁ om. C[1] τὰς σπ. ποιεῖσθαι ταχύ τε καὶ c 19 καὶ
ἐμοὶ f 24 ἀπήγγελλον C[1] ἀπήγγειλεν D τὰ ἐπιτ. f

*αρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ
δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει.
καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν
ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο
διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ
11 καὶ ἐξέκοπτον. καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον καταμαθεῖν ὡς
ἐπεστάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ
τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς
τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον
ἔπαισεν ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν πηλὸν
ἐμβαίνων, ὥστε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπουδάζειν.
12 καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸ οἱ ⟨εἰς⟩ τριάκοντα ἔτη
γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζοντα,
13 προσελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ
Κλέαρχος ἔσπευδεν, ὑποπτεύων μὴ ἀεὶ οὕτω πλήρεις εἶναι
τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν·
ἀλλ' ἵνα πολλὰ τὰ ἄπορα φαίνοιτο τοῖς Ἕλλησιν εἶναι εἰς
τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπώπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον
14 τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι. πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας
ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. ἐνῆν
δὲ σῖτος πολὺς καὶ οἶνος φοινίκων καὶ ὄξος ἑψητὸν ἀπὸ
15 τῶν αὐτῶν. αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων οἵας μὲν
ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔστιν ἰδεῖν τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο, αἱ δὲ
τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι*

---

1 *ποιησάμενος* C^1 *ποιησόμενος* rell. 2 *καὶ αὐτὸς δὲ* E 3 *πλήρεσιν ὕδατος* f 5 *διαβάσεις* s. v. C *οἳ ἦσαν* in lit. 7 litt. C (*..ευρι...ν* deprehendere sibi visus est Hug; negitat Graux) 7 *ἀριστερᾷ* s. v. C *τὸ* om. V et Suid. s. v. *ἐπεστάτει* 10 *ἔπεσεν* C^1 11 *πᾶσαν* M 12 *μὲν* om. c *αὐτὸ* Sommer *αὐτὸν* L (*ν* ex *ι* corr. C) *εἰς* add. Kr., *ἔτη* ⟨*μὴ*⟩ Madvig 13 *καὶ* om. cH 15 *μὴ αἰεὶ* (sic L) s. v. C^1 17 *πολλὰ . . . εἶναι* f *ἤδη πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἕ. δεινὰ* c 19 *ἀφικέναι* L 21 *ἀπὸ*] *ἐκ* M 22 *αὗται* C^1 *αὖται* rell. *μὲν* c Athen. XIV p. 651 b *μὴ* f 23 *ἀπέκειτο* C^1 24 *θαυμασίαι* c *θαυμάσιοι* Ath.

τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος, ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν δι-
έφερε· τὰς δέ τινας ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεσαν.
καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μέν, κεφαλαλγὲς δέ. ἐνταῦθα καὶ 16
τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται,
καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμαζον τό τε εἶδος καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς
ἡδονῆς. ἦν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. ὁ δὲ φοῖνιξ
ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος ὅλος ἐξηυαίνετο.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βα- 17
σιλέως ἧκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς
ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἵποντο.
ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί,
ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε. Ἐγώ, 18
ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς
εἶδον εἰς πολλὰ [κακὰ] κἀμήχανα πεπτωκότας, εὕρημα
ἐποιησάμην εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι
δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. οἶμαι γὰρ
ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς
τῆς πάσης Ἑλλάδος. ταῦτα δὲ γνοὺς ᾐτούμην βασιλέα, 19
λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἄν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ
Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἤγγειλα καὶ βοήθειαν
ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην, καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς
Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συν-

---

1 τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος f Ath. τοῦ κάλλους καὶ μεγέθους c 2 τινας cDF[1](?) Ath. τινες rell. παρετίθεντο Ath. 3 alt. καὶ om. Ath. μέν s. v. C[1] κεφάλαλγες FM (it. 6) 5 ἐθαύμαζον f Ath. -σαν c ἰδιότητα f Ath. ἡδιότητα vel ἡδύτητα c 7 ὅταν ἐξαιρεθῇ Ath. ἐξηυαίνετο Porson ἐξηυαίνεται vel ἐξαυαίνεται Ath. II p. 71d ἐξηραίνετο f αὐαίνετο c 8 ἐνταῦθα δὲ f 10 καὶ ἄλλοι δὲ τρεῖς Πέρσαι E 12 πρῶτος C[1]ADFM πρῶτον rell. 13 οἰκῶν C[1]A 14 κακὰ om. C[1] Suid. s. v. εὕρημα κάμ. Suid. καὶ ἀμ. L ἐμπεπτωκότας Suid. 16 εἰς τὴν Ἑ. ὑμᾶς f οἴομαι γὰρ οὐκ ἂν f 17 ἔχειν C[1] Suid. s. v. ἀχαριστεῖν; ἕξειν rell. πρὸς bis cM πρὸ bis rell. 18 ἄλλης πάσης Ἑ. Suid. Ἑ. ἁπάσης f 22 συνέμιξα L

ἔμειξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ἔνθα βασιλεὺς
ἀφίκετο, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε, καὶ τοὺς σὺν Κύρῳ βαρ-
βάρους ἐδίωξα σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ,
20 *οἵπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό*
μοι βουλεύσεσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα
τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. καὶ συμβουλεύω
ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾖ ἐάν τι
21 *δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι. πρὸς*
ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο· καὶ ἀπεκρί-
ναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν· Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς
βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτ' ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ
πολλὰς προφάσεις Κῦρος ηὕρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα,
ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκεύους λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀν-
22 *αγάγοι. ἐπεὶ μέντοι ἤδη αὐτὸν ἑωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα,*
ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν,
ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν.
23 *ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιούμεθα τῆς*
ἀρχῆς οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθ' ἂν τὴν βασιλέως
χώραν κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν,
πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη· ἀδι-
κοῦντα μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι·
ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τούτου εἴς
24 *γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. ὁ μὲν οὕτως*
εἶπεν· ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης, Ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ

---

2 *ξὺν* c 3 *ἐδίωξε* C[1] 4 *αὐτῷ εἰσὶ* M quoque 5 *βου-λεύσεσθαι*(?) C[1] *-σασθαι* rell. *ἔρεσθαι* L *με* om. fD *ἐκέλευεν* C[1] *ἐκέλευσεν* rell. 6 *ἕνεκα* f 7 *ᾖ* om C[1] 8 *αὐτοῦ*] *ῦ* in lit. C 11 *πολεμήσαντες* C[1]A 12 *εὗρ.* L *εὖ* ex corr. C *γε* B, om. E 13 *ὡς ἀπαρασκεύους* C[1] *ἀπαρασκευάστους* C[2] rell. *ἀγάγοι* C[1]DV *ἀγάγῃ* E 14 *αὐτὸν* ante *ἤδη* A, post *ἑωρ.* E, susp. Ddf. 17 *ἀντιπ. βασ.* f 18 *ἔστιν οὗ ἕνεκ' ἂν βουλοίμεθα τὴν* f 20 *πο-ρευόμεθα δὲ οἴκαδε* c *λυπείη* c *ἀδικοῦντας* CAE 22 *ὑπάρ-χει* F 24 *ταῦτα ἔφη* C[1]E *ἔφη ταῦτα* rell.

*ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ᾽ ἐκείνου· μέχρι
δ᾽ ἂν ἐγὼ ἥκω αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς
παρέξομεν. καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἧκεν, ὥσθ᾽ οἱ* 25
*Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἥκων ἔλεγεν ὅτι δια-
πεπραγμένος ἥκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σῴζειν
τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πάνυ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ
ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ᾽ αὑτὸν στρατευσαμένους.
τέλος δὲ εἶπε· Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ᾽* 26
*ἡμῶν ἦ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως
ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχοντας· ὅπου δ᾽ ἂν
μὴ παρέχωμεν ἀγοράν, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας
ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. ὑμᾶς δ᾽ αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι ἦ μὴν* 27
*πορεύσεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ ποτὰ λαμ-
βάνοντας ὁπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν, ἢν δὲ παρέχωμεν
ἀγοράν, ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. ταῦτα ἔδοξε, καὶ* 28
*ὤμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασι-
λέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ
λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. μετὰ δὲ ταῦτα
Τισσαφέρνης εἶπε· Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπει-* 29
*δὰν δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος ὡς
ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν
ἐμαυτοῦ ἀρχήν.*

Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνη οἵ τε Ἕλληνες καὶ IV
ὁ Ἀριαῖος ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέρας

---

1 *ἀπαγγέλλω* M 6 *πάνυ* add. man. ant. C 7 *βασιλεῖ*] ει in lit. C *αὐτὸν* M *ἑαυτὸν* rell. *στρατευομένους* F 8 *παρ᾽ ἡμῖν* M 9 *παρέξειν ἡμῶν τὴν χ. ὑμῖν* E *ὑμῖν παρέξειν* f *ἀδόλους* M 11 *παρέχωμεν ἀγοράν* f *γρ.* C m. ant. *ἢ πρίασθαι* c *λαμβάνει* C[1] 12 *δεήσοι* CB 13 *πορεύεσθαι* L, corr. Steph. 14 *παρέχωμεν ἀγορὰν ἐὰν* f *ἢν . . ἀγορὰν* om. H 16 *ἔδοσαν οὖν* (?) C[1] 17 *λοχαγ. καὶ στρατηγ.* M 19 *ἄπιμεν* C[1] 21 *ἐπάξων* C[1]BA 21 *ἐπιὼν* C[1] 23 *μετὰ δὲ* C[1]A *-φέρνην* L 24 *ὁ* om. f

πλείους ἢ εἴκοσιν. ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς Ἀριαῖον
καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς τοὺς σὺν
ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παραθαρρύνοντές τε καὶ δεξιὰς
ἔνιοι παρὰ βασιλέως φέροντες μὴ μνησικακήσειν βασιλέα
αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλου μηδενὸς
2 τῶν παροιχομένων. τούτων δὲ γιγνομένων ἔνδηλοι ἦσαν
οἱ περὶ Ἀριαῖον ἧττον προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν·
ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ
ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς
3 ἄλλοις στρατηγοῖς· Τί μένομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα ὅτι
βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ παντὸς ποιήσαιτο, ἵνα
καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος ᾖ ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρα-
τεύειν; καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρ-
θαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπὴν δὲ πάλιν ἁλισθῇ αὐτῷ ἡ
4 στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. ἴσως δέ
που ἢ ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος ᾖ ἡ ὁδός.
οὐ γάρ ποτε ἑκών γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν
Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς τοσοίδε ὄντες ἐνικῶμεν τὴν
βασιλέως δύναμιν ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελά-
5 σαντες ἀπήλθομεν. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα
λέγουσιν· Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ
δ' ὅτι εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι καὶ παρὰ
τὰς σπονδὰς ποιεῖν. ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς

---

2 τοὺς] τῶν c 3 τινας Madvig παραθαρρύνοντές τε f (-θαρσ- M) παρεθάρσυνόν τε c 4 ἔνιοι f ἐνίοις c φέροντες f ἔφερον c 6 παρῳχημένων c 7 περὶ τὸν F ἧσσον c τοῖς Ἕ. προσέχ. f 8 διὰ om. f 9 ἤρεσκεν f 11 περὶ παντὸς ἂν f 12 εἴη c μέγαν om. f 13 ἡμᾶς s. v. C ὑπάγεται C¹M ἀπάγεται rell. 14 αὐτοῦ C¹ τὸ στράτευ in lit. C τὸ σύνταγμα coni. Hug coll. II 6, 10 ἐπὴν CBADF ἐπεὶ E ἐπὰν MT ἐπειδὰν alii ἀλεισθῇ C¹F 16 pr. ἢ] καὶ M κατασκάπτει M εἴη c 18 τὴν βασιλέως δύναμιν f τὸν (del. Ddf.) βασιλέα c 22 ἐπὶ] ἐν c

παρέξει ἡμῖν οὐδὲ ὁπόθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ὁ
ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν
εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφεστήξει· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελεί-
ψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται.
ποταμὸς δ' εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος 6
οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην οἴδαμεν ὅτι ἀδύνατον δια-
βῆναι κωλυόντων πολεμίων. οὐ μὲν δή, ἂν μάχεσθαί γε
δέῃ, ἱππεῖς εἰσιν ἡμῖν σύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς
εἰσιν [οἱ] πλεῖστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥστε νικῶντες
μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; ἡττωμένων δὲ οὐδένα οἷόν τε
σωθῆναι. ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ᾧ οὕτω πολλά ἐστι τὰ 7
σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα
ὅ,τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆ-
σαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ἕλλησί τε καὶ
βαρβάροις. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.
Ἐν δὲ τούτῳ ἧκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν 8
ὡς εἰς οἶκον ἀπιὼν καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἦγε
δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ. ἐντεῦθεν 9
δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος
ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος τὸ Κύρου βαρβαρι-
κὸν ἔχων στράτευμα ἅμα Τισσαφέρνει καὶ Ὀρόντᾳ καὶ
συνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες 10
τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες.

---

1 ἡμῖν παρέξει f ὅθεν c 3 ἀφεστήξει M ἐφεστήξει F ἀποσταίη cD s. v. (ἂν Ἀρ. Schenkl) λελείψεται in lit. C 4 ἀλλ' οἱ καὶ f 6 οἴδαμεν c cf. Oec. XX 14 ἴσμεν f 7 τῶν πολεμίων Z οὐ DF οὐδὲ Pant. γε om. F 8 ξύμμ. C 9 οἱ del. Carnuth 10 δὲ μὴν f γε μὴν Kr. coll. Hell. IV 2, 17 11 πολλὰ οὕτως f 14 Ἑλλ. τε c καὶ Ἑλλ. DT Ἑλλ. f 16 Τισσ. ἧκεν f 17 post Ὀρόντας lac. statuit Hug 18 alt. τὴν] τοῦ M 19 ἤδη om. f 21 ἔχων ante τὸ f 22 συνεστρατοπεδεύετο DFM συνεστρατεύετο rell. (ξυν. c) ++οἱ C ἐφορῶντες DFH[1]M 23 τούτοις C[2]B

*ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἑκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρα-
σάγγην καὶ πλέον· ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥσπερ πολε-
μίους ἀλλήλους, καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν.
11 ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ
ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις·
12 ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε. διελθόντες δὲ τρεῖς
σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος,
καὶ παρῆλθον εἴσω αὐτοῦ. ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις
ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος
δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν·
13 ἀπεῖχε δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολύ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν
σταθμοὺς δύο παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας
δύο, τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δ' ἐζευγμένην πλοίοις ἑπτά·
αὗται δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέτμηντο
δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶται με-
γάλαι, ἔπειτα δ' ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὀχετοί,
ὥσπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ
τὸν Τίγρητα ποταμόν· πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυ-
άνθρωπος ᾗ ὄνομα Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ στα-
14 δίους πεντεκαίδεκα. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνω-
σαν ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παν-
τοίων δένδρων, οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρη-
15 τα· οὐ μέντοι γε καταφανεῖς ἦσαν. μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυ-
χον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ*

---

1 *ἀπ' ἀλλήλων* fD 2 *πλεῖον* Madvig *μεῖον* L *οἱ ἀμφότεροι* f 3 *αὖθις* Matth. 4 alt. *καὶ* om. C[1] 5 *ξυλλ.* c 7 *Μηδίας* DM *Μηδείας* rell. *καλούμενον* om. f 8 *αὐτοῦ εἴσω* f *εἴσω* om. duo codd. 10 *εἶναι* om. f *παρασάγγαι* C[1] 11 *ἀπεῖχε* M *ἀπέσχε* F *ἀπέχει* c 13 *πλείοις* C 14 *Πίγρ.* F (it. infra C quoque) *κατατετέτμηντο* M 16 *ἐλάσσους* f 18 *ᾧ* in lit. C 19 *ᾗ* del. Ddf. *Σιτάκη* f *σταθμοὺς* c 20 *ἐσκήνησαν* c 21 *καλοῦ καὶ μεγάλου* f *δασέως* F 23 *γε* om. cD

*Ξενοφῶν· καὶ προσελθὼν ἄνθρωπός τις ἠρώτησε τοὺς
προφύλακας ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα
δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὢν τοῦ Μένωνος
ξένου. ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς,* 16
*εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε. Ἔπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι
φυλάττεσθαι μὴ ὑμῖν ἐπίθωνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι·
ἔστι δὲ στράτευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. καὶ* 17
*ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι
φυλακήν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς
νυκτός, ἐάνπερ δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. ἀκούσαντες* 18
*ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φράζουσιν ἃ
λέγει, ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐφοβεῖτο. νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐννοήσας εἶπεν ὡς* 19
*οὐκ ἀκόλουθα εἴη τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ τὸ λύσειν τὴν
γέφυραν. δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιτιθεμένους ἢ νικᾶν δεήσει ἢ
ἡττᾶσθαι. ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι, τί δεῖ λύειν αὐτοὺς τὴν γέφυραν; οὐδὲ γὰρ ἂν πολλαὶ γέφυραι ὦσιν ἔχοιμεν ἂν ὅποι
φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. ἐὰν δ' αὖ ἡμεῖς νικῶμεν, λελυμέ-* 20
*νης τῆς γεφύρας οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι ὅποι φύγωσιν· οὐδὲ
μὴν βοηθῆσαι πολλῶν ὄντων πέραν οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας. ἀκούσας δὲ ὁ Κλέαρχος ταῦτα* 21

---

1 *ἠρώτησεν ἄνθρ. τις* f 2 *ἴδῃ* c 3 *δὲ* om. H *ἐξήτει* F 4 *εἴη* (M quoque) *ὃν ζητεῖ* f 5 *τάδε* om. f *ἔπεμψάν* f 6 *εὔνοοι*(?) C[1] 7 *ἐπιθῶνται* L praeter D *ἐπίθωνται*, ut vid., C 9 *ἐπὶ* f *παρὰ* c *ποταμοῦ* om. V 10 *φύλακας* F[D] *ὡς*] *ὅτι* f *λῦσαι αὐτὴν* f 11 *ἤνπερ* f (M quoque) *ἐὰν* c *ἀποληφθεῖτε* C[1] *ἀπολειφθῆτε* C[2] rell. 14 *καὶ ἐφοβεῖτο σφόδρα* f 16 *τε* om. c *τὸ* DFHM, om. rell. *λῦσαι* c 17 *ἐπιθεμένους* CBA *ἐπιθέμενος* E *δεήσῃ* c *ἂν δεήσῃι αὐτοὺς* f 18 *αὐτοὺς λύειν* f 19 *ὅπου* CBA, om. E 20 *φεύγοντες* D *σωθείημεν* f *ἂν* f *δ' αὖ* f *δὲ* c 21 *ὅπου* A *ὅπου ἂν* f 22 *περᾶν* F *περ ἂν*, ut vid., C 23 *ταῦτα ὁ Κλ.* f

*ἤρετο τὸν ἄγγελον πόση τις εἴη χώρα ἡ ἐν μέσῳ τοῦ Τί-
γρητος καὶ τῆς διώρυχος. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι πολλὴ καὶ κῶμαι*
22 *ἔνεισι καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. τότε δὴ καὶ ἐγνώ-
σθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν, ὀκνοῦν-
τες μὴ οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μείναιεν ἐν τῇ
νήσῳ ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα, ἔνθεν δὲ
τὴν διώρυχα, τὰ δ᾽ ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας
πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων,
εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο εἴ τις βούλοιτο βασιλέα*
23 *κακῶς ποιεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν
γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐδεὶς
οὐδαμόθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολε-*
24 *μίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. ἐπειδὴ δ᾽ ἕως ἐγέ-
νετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα
καὶ ἑπτὰ ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον
γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων ὡς διαβαι-
νόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν·
διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ᾽ ἄλλων
σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν,
ᾤχετο ἀπελαύνων.*
25 *Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτταρας
παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμόν, τὸ εὖρος
πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. καὶ ἐνταῦθα ᾠκεῖτο πόλις μεγάλη
ᾗ ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κύρου
καὶ Ἀρτοξέρξου νόθος ἀδελφὸς ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατά-*

---

1 *εἴρετο* M *ἡ* om. C[1]A 5 *διελθόντες* L, corr. Holzmann post *μείνοιεν* (sic L [-ειεν EM]) *ἤ τινα εἰς φρουρὰν μείναιεν* C[1] 6 *νάσω* C[1] *Τίγρητα ποταμὸν* f 8 *πολλῆς* om. H *ἐργασαμένων* cD 9 *δὲ* om. fD 10 *δὲ* om. f 12 *ἦλθεν* F 13 *ἕως* s. v. F[1] 14 *διέβησαν* f 15 *ἐξήγγελον* F 17 *ἐπιτίθεσθαι* f *ἀλλ᾽ αὐτὰ μέντοι* c 18 *ὁ* om. f *αὐτῶν* C[1]A, del. Cobet *ἄλλωνος* FH 19 *διαβαίνοιε* MC[1] *ἐπεὶ* f 21 *τέσσ.* M 23 *πλέθρον* AEC[2] 24 *ᾗ* om. C[1] 25 *Ἀρταξ.* L

*νων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ
ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα παρερχομένους τοὺς Ἕλ-
ληνας ἐθεώρει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπο-* 26
*ρεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δ' ἂν χρό-
νον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστῇ, τοσοῦτον [ἦν]
ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίγνεσθαι τὴν ἐπί-
στασιν, ὥστε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι
πάμπολυ εἶναι, καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα.
ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρή-* 27
*μους ἓξ παρασάγγας τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώ-
μας τῆς Κύρου καὶ βασιλέως μητρός. ταύτας Τισσαφέρνης
Κύρῳ ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε πλὴν
ἀνδραπόδων. ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα
χρήματα. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους* 28
*τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν
ἀριστερᾷ ἔχοντες. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σταθμῷ πέραν τοῦ
ποταμοῦ πόλις ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων ὄνομα Καιναί,
ἐξ ἧς οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους,
τυρούς, οἶνον.*

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, τὸ V
*εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμία
ἐφαίνετο ἐπιβουλή. ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι* 2
*τῷ Τισσαφέρνει, καὶ εἴ πως δύναιτο παῦσαι τὰς ὑποψίας
πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα*

---

2 στήσας f ἐθεώρει τοὺς Ἑλλ. f 5 ἐπιστῇ f Suid. s. v. ἐφιστάμενος; ἐπιστήσειε rell. ἦν om. f Suid. 6 γίν. cH ἐπίτασιν F 7 καὶ αὐτοῖς] ἑαυτοῖς AE 8 θεωροῦνταν C 9 Μηδίας DM Μηδείας rell. 12 ἐπέτρεψε (-εν F) τοῖς Ἑλλ. CBE[A] 14 ἐντεῦθεν διεπορ. MC² 15 τέτταρας] πέντε f 17 Καινναί F Καίνναι M 18 σχεδίας διφθερῶν f 19 τυρὸν f 20 ἀφίκοντο f Ζάπαταν c Ζάβατον f 23 ξυγγ. c (it. p. 68, 1) 24 τῷ om. f καὶ del. Cobet 25 ἔπεμψέν CF

ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρῄζοι. ὁ δὲ ἑτοίμως ἐκέλευεν ἥκειν.
3 ἐπειδὴ δὲ συνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε. Ἐγώ, ὦ Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὅρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὁρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἀντιφυ-
4 λαττόμεθα. ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐδὲν δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν ἐγώ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν, ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλοιμεν ἀλλή-
5 λων τὴν ἀπιστίαν. καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους ἤδη τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον
6 οὐδέν. τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι ἥκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ὡς
7 σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅστις δὲ τούτων σύνοιδεν αὑτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι. τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους φεύγων τις ἀποφύγοι οὔτ' εἰς ποῖον ἂν σκότος ἀποδραίη οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη· πάντῃ γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα
8 καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. περὶ μὲν δὴ

---

1 χρήζει c ἐκέλευσεν f 2 ξυν. c Τισσαφέρνει F 4 διδομένας F τε om. f 6 -τώμεθα F οὐδὲν f οὐ c αἴσθεσθαι CAF 7 κακοποιεῖν f 8 οὐδὲν τοιοῦτον f 9 σοῦ FH 10 ἤδη post οἶδα f, ante ἀνθρ. οἶδα E 11 καὶ om. M 13 ἂν Madvig αὖ c, om. f 15 ἂν s. v. C 17 ὅρκοι ἡμᾶς f Stob. flor. III 28, 10 18 αὐτῷ CFM 19 οὔποτ' ἂν ἐγὼ Stob. -νήσαιμι M 20 οὔτ' om. c ὑπὸ c τάχους f Stob. τάχους οὔτε ὁποίαν c φεύγων τις f Stob. τις φεύγων c ἀποφεύγοι Stob. 21 ὁποῖον Stob. ἂν f Stob., om. c οὔθ' ex οὔτ' corr. C ὀχυρὸν Stob. 22 ὕποχα (cf. Aeschyl. Pers. 23)] χα in lit C 23 πανταχῇ] -χοῖ D πάντῃ Stob., om. c

τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οὓς
ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρω-
πίνων σὲ ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι
ἡμῖν ἀγαθόν. σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὔπορος, 9
πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν τε ἐπιτηδείων οὐκ ἀπο-
ρία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἡ ὁδός· οὐδὲν γὰρ
αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύσπορος, πᾶς δὲ
ὄχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολ-
λῆς ἀπορίας ἐστίν. εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείναιμεν, 10
ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα
τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; ὅσων δὲ δὴ καὶ
οἵων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπι-
χειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύ- 11
μησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον
εἶναι εὖ ποιεῖν ὃν βούλοιτο· σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου
δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν σῴζοντα,
τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο, σοὶ
ταύτην σύμμαχον οὖσαν. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων τίς 12
οὕτω μαίνεται ὅστις οὐ βούλεταί σοι φίλος εἶναι; ἀλλὰ
μήν, ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλή-
σεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς λυπη- 13
ροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπει-
νοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ
ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχ-

1 οἷς B 3 σὲ] ἐς M[1] ἐγὼ c ἡμῖν εἶναι f 4 πᾶσα ἡμῖν ὁδὸς F πᾶσα μὲν ὁδὸς ἡμῖν E πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς M εὔπορος] εὔ in lit. C 5 τε] δ' f 6 ἡ ὁδὸς διὰ σκότους f 9 δὴ om. f 10 ἂν om. A ἢ in lit. C πρὸς] τὸν M 11 ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα f ἔφορον πολεμήσομεν c 12 ἐλπίδων ἐμαυτὸν ἂν f 16 σεαυτοῦ f ἀρχὴν f χώραν c 17 πολεμεῖν c 18 ξύμμ. c ὄντων s. v. C 19 σοὶ βούλεται f 20 γὰρ] γε Leoncl. 21 Μασοὺς FH 22 ἐλπίζω f 23 καὶ s. v. M Πισσ. c Πεισ. M

*λοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οἷς
μάλιστα ὑμᾶς νῦν γιγνώσκω τεθυμωμένους, οὐχ ὁρῶ ποίᾳ
δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κολάσαισθε τῆς*
14 *νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σὺ
εἰ μὲν βούλοιό τῳ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ
δέ τίς σε λυποίη, ὡς δεσπότης ⟨ἂν⟩ ἀναστρέφοιο ἔχων
ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἵ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα μόνον
ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς χάριτος ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ*
15 *σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως. ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμου-
μένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν
ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τοὔνομα τίς οὕτως ἐστὶ
δεινὸς λέγειν ὥστε σε πεῖσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβου-
λεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ
ὧδε ἀπημείφθη.*
16 *Ἀλλ' ἥδομαι μέν, ὦ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους
λόγους· ταῦτα γὰρ γιγνώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις,
ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. ὡς δ' ἂν
μάθῃς ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ*
17 *ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπ-
ολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ
πεζῶν ἢ ὁπλίσεως, ἐν ᾗ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν*
18 *ἄν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; ἀλλὰ χωρίων ἐπι-
τηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἄν σοι δοκοῦμεν; οὐ*

---

2 *νῦν* om. C^1 *γιγνώσκω* in lit. C^2 *νῦν οἶδα* legit Hug (negitat Graux) 3 *κολάσασθε* C^1 *-σεσθε* rell. (*-σθαι* D), corr. Hertlein 5 *τῳ* (expunxit M) et *εἶναι* s. v. C 6 *τί* C^1 *ἂν* add. Ddf. 7 *οἵ σοι* M *ὅσοι* rell. *τοῦ* et *μόνον* (an *μόνου*?) om. C^1 *ἕνεκα* om. D 8 *ὑπηρετοῦμεν ἂν* C^1 *τῆς χάρ. ἣν* om. C^1 11 *τὸ ὄνομα* c *ἐστὶν οὕτω* f 12 *σε* om. f *σοι*] *σε* CBA 15 *καὶ ἀκούων* c 16 *γιν.* CB *βουλεύεις* CB 17 *δοκεῖς* DZ *δοκῇ(ι)ς* rell. *σεαυτῷ* f 18 *μάθοιτε* D *μάθητε* f *ἡμεῖς* C 19 *ἀπιστοίητε* DM *ἄπιστοι ἦτε* c *ἀποσταίητε* F 20 *ἵππων* C^1E 21 *εἴημεν ἂν ἱκανοὶ* E *ἱκ. ἂν ἦμεν* f (M quoque) 23 *ἡμῖν* M

τοσαῦτα μὲν πεδία ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα σὺν πολλῷ
πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὄρη ὁρᾶτε ὑμῖν ὄντα
πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν
παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν
ταμιεύεσθαι ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλοίμεθα μάχεσθαι; εἰσὶ
δ' αὐτῶν οὓς* οὐδ' ἂν παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς
ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡττῴμεθα, ἀλλὰ 19
τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστιν· ὃν ἡμεῖς δυναί-
μεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς
οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε μάχεσθαι ἂν δύναισθε. πῶς ἂν 20
οὖν ἔχοντες τοσούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ
τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάν-
των τοῦτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα ὃς μόνος μὲν πρὸς
θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; παντά- 21
πασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομέ-
νων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας τε
πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι.
οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοί
ἐσμεν. ἀλλὰ τί δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο 22
ἤλθομεν; εὖ ἴσθι ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος τοῦ τοῖς
Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ
διὰ μισθοδοσίαν πιστεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐερ-
γεσίαν ἰσχυρόν. ὅσα δ' ἐμοὶ χρήσιμοι ὑμεῖς ἐστε τὰ μὲν 23
καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ

1 ἃ ὑμεῖς c ἡμῖν f φίλα D 2 -ρεύεσθαι M ὑμῖν ὁρᾶται f 3 περαντέα Dobree προκαταλαμβάνοντες(?) C[1] 4 ἐξ f ἔξεστι μὲν ἡμῖν CBE 5 ταμειεύεσθαι C[1] βουλώμεθα c 7 ὑμᾶς om. C[1] ἡττώμεθα L 8 τοι om. f τοῦ (om. C[1]) καρποῦ κρεῖττον f ὃ C[1] 10 μάχεσθε F δύνησθε L, corr. Porson οὖν ἂν f 12 μηδένα ἂν C[1] 15 ἐν C solus 18 ἠλίθιοι οὔτε ἀλόγιστοι f 19 δὴ in lit. C ἡμᾶς FM τοῦτο cM τούτω F 20 ὅτι om. C[1] ὁ τούτου C[1] τοῦ f τὸ c 21 ὡς D 22 μισθοδοσίας c εὐεργεσίας EV 23 δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοι f 24 εἶπες f

κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ'
ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετῶς
ἔχοι.

24 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ
εἶπεν, Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν
ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες ποιῆσαι πολεμίους
25 ἡμᾶς ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν; Καὶ ἐγὼ μέν γε, ἔφη ὁ
Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἵ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λο-
χαγοὶ ἐλθεῖν, ἐν τῷ ἐμφανεῖ λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας
26 ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δέ,
ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας, καὶ σοὶ αὖ δηλώσω ὅθεν
27 ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσα-
φέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε
καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος
ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμε-
νος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγ-
γελλεν, ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνη οὓς ἐκέλευσε,
καὶ οἳ ἂν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς
προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας τιμω-
28 ρηθῆναι. ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα,
εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαί-
ου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ
στράτευμα ἅπαν πρὸς αὐτὸν λαβὼν φίλος ᾖ Τισσαφέρνει.
29 ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυ-

---

5 τοσούτων Htm. ὑμῖν c 6 πολεμίους ποιῆσαι f 7 γε om. f 9 ἐν τῷ ἐμφανεῖ ante ἐλθεῖν (⟨εἰς λόγους⟩ ἐ. Kr.) f 10 ἐπιβουλεύεις ἐμοὶ (vel ἐμοί τε) f 11 αὖ ἐγὼ f 13 μὲν om. C[1] ἐκέλευε C[1] ἐκέλευσε rell. 14 ὁ om. f 15 ἀπελθὼν Cobet 16 ἔλεγεν ἃ f 17 Τισσαφέρνει f -νην c ἐκέλευεν C[1] 18 οἳ ἂν] ἐὰν(?) C[1] ἐλε(γ)χθῶσι c τῶν Ἑλλήνων del. Dobree 21 συγγεγενημένον] συ in lit. C 22 αὐτῷ Kr. αὑτῷ L ἐπιβουλεύοντα c ἐ. αὐτῶ(ι) f 23 αὐτὸν C[1] ἑαυτὸν rell. 24 ὁ om. C[1]

*τὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν
εἶναι. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι
πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πιστεύειν
Τισσαφέρνει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε* 30
*διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχα-
γούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων
στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.*

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ [ταῖς] θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ 31
*μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω, Πρόξενος Βοιώτιος,
Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σω-
κράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ θύραις ἔμενον. οὐ πολλῷ* 32
*δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἵ τ' ἔνδον συνελαμβά-
νοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρ-
βάρων τινὲς ἱππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες ᾧτινι ἐν-
τυγχάνοιεν Ἕλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ πάντας ἔκτεινον.
οἱ δὲ Ἕλληνες τήν τε ἱππασίαν [αὐτῶν] ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ* 33
*στρατοπέδου ὁρῶντες καὶ ὅ,τι ἐποίουν ἠμφεγνόουν, πρὶν
Νίκαρχος Ἀρκὰς ἧκε φεύγων τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα
καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ
γεγενημένα. ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα* 34
*πάντες ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν αὐ-
τοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον,* 35
*Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος καὶ Μιθραδάτης, οἳ ἦσαν Κύρῳ
πιστότατοι· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν
Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γιγνώσκειν.
συνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς
τριακοσίους. οὗτοι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προελθεῖν ἐκέλευον* 36

---

1 *τὴν γνώμην* s. v. V² 3 *στρατ. καὶ λοχ.* Cobet 5 *ἱέναι* FM 8 pr. *ταῖς* om. C¹ 10 *Θεσσ.* CBM 11 *ἐπὶ ταῖς* B 12 *ξυν.* c 16 *αὐτῶν* om. C¹ 17 *ἠμφεγνόουν* V^c *ἠμφηγν.* c *ἠμφιγν.* f 23 *Μιθραδάτης* CE *Μιθριδ.* rell. 25 *γιν.* c 26 *ξυν.* c *ἄλλοι πολλοὶ* fD 27 *προσελθεῖν* c, corr. Cobet *ἐλθεῖν* f

εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγ-
37 γείλωσι τὰ παρὰ βασιλέως. μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλατ-
τόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχο-
μένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενο-
φῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος
δ' ἐτύγχανεν ἀπὼν ἐν κώμῃ τινὶ σὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος.
38 ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε. Κλέαρ-
χος μέν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ
τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Πρόξενος
δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν
μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν. ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ·
αὑτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, ἐπείπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου
39 δούλου. πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ
Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ
οἱ ἄλλοι ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε
θεοὺς οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες ὀμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐ-
τοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν
Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ τούς τε
ἄνδρας αὐτοὺς οἷς ὤμνυτε ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς ἄλλους
ἡμᾶς προδεδωκότες σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε;
40 ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε· Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων
φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντᾳ, καὶ πᾶσιν
41 ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις. ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν τάδε εἶπε.
Κλέαρχος μὲν τοίνυν εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπον-
δάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορ-
κοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροί

1 pr. ἢ om. C[1]E 2 τῶν Ἑλλ. (del. Rehd.) φυλ. f 3 Κλεάνωρ ὁ M 4 ξὺν c (it. 6) 6 ἐπισιτιζομένοις C[1]A (-όμένος D) 7 ἐπεὶ f λέγει f τάδε om. f 8 τε om. C[1] 11 ὁ βασιλεὺς c 12 αὐτοῦ c ἑαυτοῦ f φασιν C[1] 14 ὁ om. DF 15 οἱ om. f 16 αὐτοὺς] αὐτ in lit. C 19 ὄμνυτε CBD ἀπολωλέκατε C[1] ὡς ἀπ. C[m] rell. 20 ξὺν c (it. 23) ἔρχεσθε ἐφ' ἡμᾶς f 23 ἐπὶ τούτοις δὲ f ἐπὶ τούτων C[1] ἐπὶ τούτῳ Rehd.

τε εὐεργέται, ἡμέτεροί τε στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς
δεῦρο· δῆλον γὰρ ὅτι φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειρά-
σονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. πρὸς 42
ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις
ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς VI
βασιλέα καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἷς
μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμ-
πείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς
καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. καὶ γὰρ δὴ ἕως μὲν πόλεμος 2
ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους παρέμενεν,
ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν αὑτοῦ πόλιν ὡς οἱ
Θρᾷκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς
ἐδύνατο παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς
ὑπὲρ Χερρονήσου καὶ Περίνθου Θρᾳξίν. ἐπεὶ δὲ μεταγνόν- 3
τες πως οἱ ἔφοροι ἤδη ἔξω ὄντος [αὐτοῦ] ἀποστρέφειν αὐ-
τὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ'
ᾤχετο πλέων εἰς Ἑλλήσποντον. ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη 4
ὑπὸ τῶν ἐν Σπάρτῃ τελῶν ὡς ἀπειθῶν. ἤδη δὲ φυγὰς ὢν
ἔρχεται πρὸς Κῦρον, καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον
ἀλλαχοῦ γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρει-
κούς· ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥᾳθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ 5
τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς
Θρᾳξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ

---

1 τε—τε f μὲν—δὲ c ὑμέτεροι M 2 γε in lit. C 3 ξυμβουλεῦσαι C[1]A -σειν C[2]B 5 ἀποκρινόμενοι f 8 ἐμπείρως] μ s. v. C 9 ἐσχάτως] ἀρχαίως K(onst. Porph.) II 66 11 τοὺς om. fK παρέμεινεν (C?) f 12 ἐπεὶ f πείσας] πεισ in lit. C διδάξας K αὐτοῦ C[1] ἑαυτοῦ rell. K 13 ὡς] ὅσα Dobree 16 αὐτοῦ om. C[1]K 18 πλέον F ἀποπλέων Cobet εἰς τὸν K 19 τῇ Σπάρτῃ f 20 πρὸς τὸν Κῦρον CA 21 ἀλλαχοῦ fK ἄλλῃ c 22 ἀπὸ] ἐκ M 23 πολεμεῖ K 24 δὴ om. fK

ἦγεν αὐτοὺς καὶ πολεμῶν διεγένετο μέχρι Κῦρος ἐδεήθη
τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλθεν ὡς σὺν ἐκείνῳ αὖ
6 πολεμήσων. ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα
εἶναι, ὅστις ἐξὸν μὲν εἰρήνην ἄγειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλά-
βης αἱρεῖται πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ ῥαθυμεῖν βούλεται πο-
νεῖν ὥστε πολεμεῖν, ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως αἱ-
ρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν· ἐκεῖνος δὲ ὥσπερ εἰς
παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἡδονὴν ἤθελε δαπανᾶν εἰς πόλεμον.
7 οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν· πολεμικὸς δὲ αὖ ταύτῃ ἐδόκει
εἶναι ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων
ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ
8 παρόντες πανταχοῦ πάντες ὡμολόγουν. καὶ ἀρχικὸς δ'
ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου οἷον
κἀκεῖνος εἶχεν. ἱκανὸς μὲν γὰρ ὥς τις καὶ ἄλλος φρον-
τίζειν ἦν ὅπως ἕχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρα-
σκευάζειν ταῦτα, ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν
9 ὡς πειστέον εἴη Κλεάρχῳ. τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς
εἶναι· καὶ γὰρ ὁρᾶν στυγνὸς ἦν καὶ τῇ φωνῇ τραχύς, ἐκό-
λαζέ τε [ἀεὶ] ἰσχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὡς καὶ αὐτῷ μετα-
10 μέλειν ἔσθ' ὅτε. καὶ γνώμῃ δ' ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ
στρατεύματος οὐδὲν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι, ἀλλὰ καὶ λέγειν
αὐτὸν ἔφασαν ὡς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον
τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς φυλά-
ξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπροφασίστως ἰέναι πρὸς τοὺς

---

1 ἦγεν αὐτοὺς fK ἦγε τούτους c μέχρι (-χρις M) οὗ f 2 δὴ AK ξὺν c 3 μοι om. f δοκεῖ s. v. C 4 ἄγειν cK ἔχειν f ἄνευ γ' BE 6 ὥστε πολεμεῖν om. E 9 αὖ om. fK εἶναι ἐδόκει f 10 pr. καὶ om. K ἄγειν M 12 δὲ λέγεται K 13 τοῦ om. K 14 καὶ ἐκεῖνος fK ὡς εἴ τις fK 15 ἦν om. AK ἔχοι c ἕξοι FK ἕξει M αὐτοῦ f 17 πιστέον K ἀπιστέον F χαλεπῶς F[1] 19 τε C[1]AK τε αἰεὶ rell. ὥστε f μέλειν K 20 γνώ F[1] γὰρ στρατεύ in lit. C; cf. II 4, 3 23 φύλακας F Stob. flor. IV 13 24 φιλίων K post ἀφέξεσθαι lacunam usque ad III 1,45 exhibet M ἢ cK Stob. μὴ F πρὸς] εἰς Stob.

πολεμίους. ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον αὐτοῦ ἀκούειν 11
σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ᾑροῦντο οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ
τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις προσώποις
ἔφασαν φαίνεσθαι καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρρωμένον πρὸς τοὺς
πολεμίους ἐδόκει εἶναι, ὥστε σωτήριον, οὐκέτι χαλεπὸν
ἐφαίνετο· ὅτε δ᾽ ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς 12
ἄλλους ἀρξομένους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ
γὰρ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλ᾽ ἀεὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός·
ὥστε διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥσπερ παῖδες
πρὸς διδάσκαλον. καὶ γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ ἑπομέ- 13
νους οὐδέποτε εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι
ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείη-
σαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆτο. ἐπεὶ δὲ ἄρξαιντο 14
νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἤδη μεγάλα ἦν τὰ χρησί-
μους ποιοῦντα εἶναι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ
πρὸς τοὺς πολεμίους θαρραλέως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν
παρ᾽ ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι [αὐτοὺς] εὐτάκτους
ἐποίει. τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων 15
οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. ἦν δὲ ὅτε ἐτελεύτα ἀμφὶ τὰ πεν-
τήκοντα ἔτη.

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν ἐπε- 16
θύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· καὶ διὰ
ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον τῷ Λεον-
τίνῳ. ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς νομίσας ἤδη 17
εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ ἡττᾶσθαι
εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ

---

2 γὰρ om. F   3 ἄλλοις cK, om. F   5 καὶ οὐκέτι F   6 γένοιτο C[1]   7 ἀλλήλους K ἄλλον C[1] ἄλλους C[2] rell. ἀρξαμένους C[1]K ἀρχομένους rell., corr. Schaefer   ἀπέλειπον C[1]F[c]K ἀπέλιπον F[1] rell.   8 καὶ ὠμὸς ἦν F   13 ἐπειδὴ δὲ καὶ F   ἤρξαντο LK, corr. Rehd.   14 ξὺν c (it. 15)   μεγάλα ἤδη (ἤδη δὲ K) F   16 θαρσ. c   17 αὐτοὺς om. C[1]K   18 ἐποίει] εἶναι F   21 ὁ om. K   24 ἤδη νομίσας FK   26 ἐς K

ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγά-
18 λην καὶ χρήματα πολλά· τούτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔν-
δηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν ἐθέλοι
κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο
19 δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μή. ἄρχειν δὲ κα-
λῶν μὲν κἀγαθῶν ἱκανὸς ἦν· οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς
στρατιώταις αὑτοῦ οὔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ
καὶ ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι
ἐκεῖνον· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερὸς τὸ ἀπεχθάνε-
σθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν
20 ἐκείνῳ. ᾤετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν
τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντα ἐπαινεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ
ἐπαινεῖν. τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν καλοί τε κἀγαθοὶ τῶν
συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄδικοι ἐπεβούλευον ὡς εὐ-
μεταχειρίστῳ ὄντι. ὅτε δὲ ἀπέθνῃσκεν ἦν ἐτῶν ὡς τριά-
κοντα.

21 Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλούτου
ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι,
ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε
ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ
22 διδοίη δίκην. ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συν-
τομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύ-
δεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, τὸ δ' ἁπλοῦν καὶ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ

---

1 κτήσεσθαι C[1]K -σασθαι rell. 2 τούτων FK τοσούτων c εὔδηλον KT 3 οὐθὲν K ἐθέλοι K θέλοι L 6 ἱκανὸς FK δυνατὸς c 7 αὑτοῦ K ἑαυτοῦ L ἱκανὸς (-ῶς CBA) om. E, nescio an recte 9 ἦν ἂν F 10 ἀπειθεῖν Venetus quis 11 τὸ FK τῷ c 13 καλοὶ κἀγαθοὶ F 15 ὅτε . . ἦν] ἀπέθανεν δὲ ὢν K 17 πλούτου FK Stob. III 2, 46 Suid. s. v. Μένων; πλουτεῖν c 18 ὡς πλείω Stob. 19 ἐπὶ πλείω Stob. κερδαίνοι V Stob. et Suid. nonnulli κερδάνοι L 20 μέγιστον FK Stob. μέγιστα c 21 δοίη K Suid. τῷ CBED 22 ὁδὸν ᾤετο F 23 καὶ τὸ ἀληθὲς cK τε καὶ ἠλίθιον F (ἀληθινὸν adscr. D) ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ Stob., ἐνομίζετο αὐτῷ ἠλιθίῳ F ἐνομίζετο αὐτῷ ἠλίθιον K Suid. τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ c

αὐτὸ τῷ ἠλιθίῳ εἶναι. στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, 23
ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβου-
λεύων. καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συν-
όντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. καὶ τοῖς μὲν 24
τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ
ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν
φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ὅτι ῥᾷστον ἀφύλακτα λαμβάνειν.
καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους ὡς εὖ 25
ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς δ' ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦ-
σιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶτο χρῆσθαι. ὥσπερ δέ τις ἀγάλλε- 26
ται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιότητι, οὕτω Μέ-
νων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι
ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν· τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν
ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει
πρωτεύειν φιλίᾳ, διαβάλλων τοὺς πρώτους, τούτῳ ᾤετο
δεῖν κτήσασθαι. τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρ- 27
έχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. τιμᾶσθαι δὲ
καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι πλεῖστα δύ-
ναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν,
ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίσταιτο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώ-
λεσεν αὐτόν. καὶ τὰ μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι περὶ αὐτοῦ ψεύ- 28
δεσθαι, ἃ δὲ πάντες ἴσασι τάδ' ἐστί. παρὰ Ἀριστίππου μὲν
ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων, Ἀριαίῳ

---

2 *ἐγίνετο* **CBK** Suid. *ἐγένετο* **A** *ἦν* **FE** Stob. 4 *αἰεὶ* **F** 6 *τὰ δὲ*] *ἀλλὰ τὰ* **K** Suid. 7 *ὅτι ῥᾷστον* **FK** Stob. Suid. *ῥᾷστον ὂν* **c** 8 *αἰσθάνοιτο* **K** Stob. cod. A Suid. *ἂν αἰσθ.* **c** *δὴ* *ᾔσθάνετο* **D** *ᾔσθάνετο* **F** 9 *ἀσκ* in lit. 6 litt. **C**; *διδάσκουσιν* scriptum fuisse coni. Duebner 10 *ὥσπερ . . . δύνασθαι* bis **F** 11 *οὕτω καὶ* **F** 12 *πλάσαι* **K** Suid. 13 *ψεύδη* Weidner *τῷ*] *το* **F** *τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ* **c** *ἀπαίδευτον* **FK** Suid. 15 *διαβάλλων φιλίαν* (sic, ut vid., **C**[1]) **K** Suid. *τούτῳ* **K** Suid. *τοῦτο* **C**[1] *τούτους* rell. 16 *κτήσεσθαι* **F** et sscr. **D** *παρασχέσθαι* **DF** 20 *αὐτὸν* **c** *ἀφίσταιτο* **VK** Suid. *ἀφίστατο* rell. 22 *τάδ'*] *ταῦτ'* **K** *Ἀριστίππῳ* **L**, corr. Schaefer

δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος
ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο, αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν
29 *ἀγένειος ὢν γενειῶντα. ἀποθνησκόντων δὲ τῶν συστρατή-*
γων ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κύρῳ, ταὐτὰ πεποιη-
κὼς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρα-
τηγῶν τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥσπερ
Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κε-
φαλάς, ὅσπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν
αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυ-
χεῖν.
30 *Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκὰς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ τούτω*
ἀπεθανέτην. τούτων δὲ οὔθ᾽ ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς
κατεγέλα οὔτ᾽ εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. ἤστην δὲ ἄμφω
ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

Γ

I *[Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου οἱ Ἕλληνες*
ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτη-
σεν ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν
2 *ταῖς σπονδαῖς, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.] ἐπεὶ δὲ*
οἵ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ
τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπόμενοι ἀπωλώλεσαν, ἐν πολλῇ

1 ὅτι] ὅς K 2 ἔτι ὡραῖος ὢν del. Jacobs Θαρύπαν s. v. C 3 στρατηγῶν F 4 ξὺν c τὰ αὐτὰ FK 5 στρατηγῶν del. Cobet 6 ἀπέθανεν del. Kiehl 8 ὅπερ K κάλλιστος θανάτων ἐδόκει F ζῶς Ddf. 9 τῆς om. FK 11 pr. ὁ om. K 12 τε οὐθεὶς ὡς K ἐν om. C[1] οὐδεὶς post τούτων δὲ F, om. K 13 ἐς F ἐμέμφετο] desinit K τε F 14 τὰ πέντε καὶ τριάκοντα c τετταράκοντα F 15 § 1 del. Ddf. τῇ Κύρου ἀναβάσει c οἱ om. CBE 19 τε om. C[1]A συνειλημμένοι] ημ in lit. C 20 τῶν om. F συνεπόμενοι] επο in lit. C συνεπισπόμενοι Ddf. ἀπωλώλ. FHV ἀπολώλ. rell.

δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἐννοούμενοι μὲν ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντῃ πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμὼν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὔδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδ' ἂν ἕνα κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἂν λειφθείη. ταῦτα 3
ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανεν ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε 4
στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν ξένος ὢν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ [αὐτῷ], εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρῳ ποιήσειν, ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνα- 5
κοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. καὶ ὁ

---

1 ἐνθυμούμενοι F μὲν om. C[1] 4 οὐ μεῖον c πλέον rell. 6 προυδεδώκεσαν Schaefer προδεδώκασ++ C[1] προδεδώκασι D προυδεδώκασι rell. 7 δ' ἑαυτοὺς C 9 εὔδηλον μὲν (del.) ἦν C οὐδ' ἂν ἕνα] οὐδένα ἂν c κατακάνοιεν D -κάνοιαν C[1]A[B] -κτείναιεν E[1] -καίνοιεν F 10 ληφθείη F 12 πῦρ C quoque πυρὰν ἔκαυσαν F ἔκαυσαν D 13 ταύτῃ τῇ νυκτί ἀνεπαύετο F 14 ἐτύγχανον CBE 16 δὴ om. F 20 Πρόξεινος, ut vid., C[1] 21 ὑπισχνεῖται K αὐτῷ om. DF αὐτὸν om. K 23 ὁ . . . πορείας (24) om. K 24 Σωκράτηι F

Σωκράτης ὑποπτεύσας μή τι πρὸς τῆς πόλεως ὑπαίτιον
εἴη Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως
τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμ-
βουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντα εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι
6 *τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο*
τὸν Ἀπόλλω τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστα
καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδὸν ἣν ἐπινοεῖ καὶ καλῶς πράξας
σωθείη. καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων θεοῖς οἷς ἔδει θύειν.
7 *ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. ὁ δ'*
ἀκούσας ᾐτιᾶτο αὐτὸν ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἠρώτα πότερον
λῷον [εἴη] αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας
ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη.
ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ', ἔφη, χρὴ ποιεῖν ὅσα ὁ θεὸς
8 *ἐκέλευσεν. ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν*
ὁ θεὸς ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον
καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν, καὶ συν-
9 *εστάθη Κύρῳ. προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ*
Κῦρος συμπρουθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν· εἶπε δὲ ὅτι ἐπειδὰν
τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτόν. ἐλέγετο
10 *δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας. ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως*
ἐξαπατηθεὶς οὐχ ὑπὸ Προξένου (οὐ γὰρ ᾔδει τὴν ἐπὶ
βασιλέα ὁρμὴν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν
Κλεάρχου)· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν

---

1 πρὸ C^1 ὑπαίτιον C^1 ἐπαίτιον AFK (post εἴη) V 2 ὁ om. K 3 ταῖς Ἀθήναις FK 4 ἐλθόντι K 5 ὁ δὲ (ἐλθὼν om.) K ἐπείρετο K 6 τὸν] τοὶ C^1 θεῷ D κάλλιστ' ἂν F 9 ἐπειδὴ δὲ K 10 οὐ τοῦτο] οὗτοι (οι ex corr. C^1) τὸ c οὐ τὸ K πρότερον F ἠρώτα αὐτὸν K 11 λώιον F εἴη om. K, post αὐτῷ F πορ. ἢ μένειν] πορευθῆναι ἢ οὔ K 12 τοῦτ'] τότ' C^1, om. K ἐπυνθάνετο post πορευθείη K 13 εἴρου K 14 οὕτω om. K θεασάμενος F 15 κατελάμβανεν ἐν Σ. Π. μέλλοντα ὁρμᾶν τὴν ὁδὸν τὴν ἄνω K 18 συμπροθ. DFK συνεπιπροθ. c αὐτὸν μεῖναι K 19 στρατιὰ cDF λήξει F ἀποπέμψειν B 20 Πισσ. c οὗτος CAE 21 τοῦ Προξ. F

ἤδη ἐδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. φοβούμενοι
δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ
ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν
ἦν. ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ 11
οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν
ὄναρ. ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῖν εἰς
τὴν πατρῴαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσα.
περίφοβος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ τῇ μὲν ἔκρινεν 12
ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὢν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς
ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως
τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ
πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως,
ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἀποριῶν. ὁποῖόν τι 13
μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν
συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. γίγνεται γὰρ τάδε. εὐθὺς ἐπειδὴ
ἀνηγέρθη πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· τί κατάκει-
μαι; ἡ δὲ νὺξ προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολε-
μίους ἥξειν. εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ
οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ
δεινότατα παθόντας ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; ὅπως δ' 14
ἀμυνούμεθα οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλ-
λὰ κατακείμεθα ὥσπερ ἐξὸν ἡσυχίαν ἄγειν. ἐγὼ οὖν τὸν
ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν;
ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν ἀναμένω; οὐ γὰρ ἔγωγ'
ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς
πολεμίοις. ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προ- 15
ξένου πρῶτον λοχαγούς. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγώ,

1 ἤδη om. F 2 οἱ om. c 5 ὕπνον F 7 πᾶσα C[1] πᾶσαν rell. 8 et 10 τῇ C[1] πῇ(ι) rell. 13 ὁποῖον μέντοι ἔστιν δὴ τὸ A ὁποῖόν τι μέντοι ἐστὶ τὸ Schn. 14 τὸ om. C[1] ἰδεῖν +++ C 15 γίν. c 22 ἄγειν c ἔχειν rell. 23 στρατὸν L, corr. Steph. 24 ἀναμείνω C[1]

ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ οἶμαι
16 οὐδ᾽ ὑμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν ἐν οἵοις ἐσμέν. οἱ
μὲν γὰρ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν
πόλεμον ἐξέφηναν πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρ-
εσκευάσθαι, ἡμῶν δ᾽ οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται ὅπως ὡς
17 κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. καὶ μὴν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ
βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ὃς καὶ τοῦ
ὁμομητρίου καὶ ὁμοπατρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἤδη
ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς
δέ, οἷς κηδεμὼν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ
ἐπ᾽ αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀπο-
18 κτενοῦντες εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; ἆρ᾽ οὐκ
ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν
ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ᾽ αὐ-
τόν; ἀλλ᾽ ὅπως τοι μὴ ἐπ᾽ ἐκείνῳ γενησόμεθα πάντα
19 ποιητέον. ἐγὼ μὲν οὖν, ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὔποτε
ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτίρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐ-
τῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην μὲν χώραν καὶ
οἵαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θερά-
20 ποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· τὰ δ᾽ αὖ
τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν
πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετείη, εἰ μὴ πριαίμεθα (ὅτου δ᾽
ὠνησόμεθα ᾔδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας), ἄλλως δέ πως
πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ⟨τοὺς⟩ ὅρκους
ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς· ταῦτ᾽ οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς

3 γὰρ] γὰρ δὴ F 4 τὰ ἑαυτῶν καλῶς F παρασκευάσασθαι o 5 οὐδὲ F 6 ὑφεισ. F 7 οἴομαι, ut vid., C[1] καὶ (καὶ τοῦ o) ὁμοπατρίου om. C[1] 11 ἀποκταιν. F 13 ἂν om. F ἐπίπαν L (om. o), corr. Steph. 14 παράσχῃ FD[c] ἐφ᾽ ἑαυτόν F 15 γενησώμεθα CBE -σοίμεθα rell. 16 ἔστε C[1]DF ἔστ᾽ ἂν rell. 17 οἰκτείρων L 18 διαθεόμενος F 20—21 δ᾽ αὐτῶν F 22 πάντων] παν in lit. C. τούτων Cobet 22 μὴ] μήτι o (τι del. C) 23 ἔτι C[1] ὅτι rell. 24 τοὺς addidi 25 ἤδη L, del. Damsté

σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. ἐπεὶ μέντοι 21
ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδάς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ
ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη
κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἆθλα ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες
ἀμείνονες ὦσιν, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν,
ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται. οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· 22
ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὁρῶντες ἀγαθὰ στερρῶς αὐτῶν ἀπειχό-
μεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους· ὥστε ἐξεῖναί μοι δοκεῖ
ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι ἢ τού-
τοις. ἔτι δ' ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα τούτων καὶ ψύχη 23
καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν
τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ
μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὥσπερ τὸ πρόσθεν νίκην ἡμῖν δι-
δῶσιν. ἀλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτ' ἐνθυμοῦνται, πρὸς 24
τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρα-
καλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ
ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετήν. φάνητε τῶν
λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι.
κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἕπεσθαι 25
ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττετ' ἐμὲ ἡγεῖσθαι, οὐδὲν
προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι
ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά.

Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι 26
ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν βοιωτιάζων τῇ
φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν ὅτι φλυαροίη ὅστις λέγοι ἄλλως πως

---

3 ἡ om. F ὑποψία in lit. C praeter accentum et α; ἀσάφεια legit Hug (negat Graux), ἀπορία conieci ἤδη] δὴ C[1] 5 ὑμῶν (?) C[1] 6 αὐτοὶ C[1] ἐπιορκ. FHc ἐπιωρκήσασιν D 9 ἢ om. C[1] 11 δὲ] τε F 13 νίκην] ν. μὲν (deletum) C 14 ταῦτα C ταὐτὰ Hug 16 τὰ om. C[1] ἄρξομεν F 19 με c 20 τάττετέ (-ταί C[1]) με L, corr. Kr. 23 ἀρχηγοὶ c, del. Cobet ἀκούσαντες ταῦτα F 24 ἅπαντες F 25 φλοιαροίη F λέγει cD

σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσαντας, εἰ δύναιντο, καὶ
27 ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ
ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε. Ὦ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σύγε
οὐδὲ ὁρῶν γιγνώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. ἐν ταὐτῷ γε
μέντοι ἦσθα τούτοις ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε,
μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι
28 τὰ ὅπλα. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ᾽ ἐξωπλισμένοι
ἐλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις
πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια,
29 ἔστε σπονδῶν ἔτυχεν; ἐπεὶ δ᾽ αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί,
ὥσπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλ-
θον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκεῖνοι παιόμενοι,
κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύ-
νανται, καὶ μάλ᾽ οἶμαι ἐρῶντες τούτου; ἃ σὺ πάντα εἰδὼς
τοὺς μὲν ἀμύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φής, πείθειν δὲ
30 πάλιν κελεύεις ἰόντας; ἐμοὶ δέ, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄν-
θρωπον τοῦτον μήτε προσίεσθαι εἰς ταὐτὸν ἡμῖν αὐτοῖς
ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκεύη ἀναθέντας ὡς τοιούτῳ
χρῆσθαι. οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶ-
31 σαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλλην ὢν τοιοῦτός ἐστιν. ἐντεῦθεν
ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· Ἀλλὰ τούτῳ γε
οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παν-
τάπασιν, ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον ὥσπερ Λυδὸν ἀμφότερα τὰ
32 ὦτα τετρυπημένον. καὶ εἶχεν οὕτως. τοῦτον μὲν οὖν ἀπή-
λασαν· οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες ὅπου μὲν στρα-
τηγὸς σῶς εἴη τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὁπόθεν δὲ

---

1 πείσας εἰ δύναιτο L, corr. Kr. 4 γιν. CH 6 ἔγα refinxit C[1] 7 ἐξοπλισάμενοι c (ἐξωπλ. A) 10 ἔστε C[1]DF ἔστ᾽ ἂν rell. δ᾽ οὖν C[1] 15 ἀμύνασθαι CBAZ 16 δέ om. c 17 ὑμῖν F 18 ἀναθέντας etiam Suid. s. v. 21 Ἀγιασίας F 22 οὔτε τῆς βασιλείας οὔτε τῆς Βοιωτίας c 23 ὡσπερεὶ . . . τετριμμένον Demetr. de eloc. 137 26 σῶς D σῶ(ι)ος rell. (it. p. 87, 1)

οἴχοιτο τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶς εἴη
τὸν λοχαγόν. ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν 33
ὅπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. ὅτε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν
μέσαι ἦσαν νύκτες. ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ἠλεῖος πρεσβύ- 34
τατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε. Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. λέξον δ', ἔφη, καὶ
σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς. ἐκ τούτου λέγει τάδε 35
Ξενοφῶν. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης οὓς μὲν ἐδυνήθησαν συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς ἢν δύνωνται ἀπολέσωσιν. ἡμῖν δέ γε οἶμαι πάντα ποιητέα ὡς μήποτ' ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον,
ἢν δυνώμεθα, ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. εὖ τοίνυν ἐπίστασθε ὅτι 36
ὑμεῖς τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι νῦν συνεληλύθατε μέγιστον ἔχετε καιρόν. οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι, κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἢν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε,
εὖ ἴστε ὅτι ἕψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. ἴσως 37
δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν ἀξιοῦν δεῖ

---

1 δ' αὖ c δὲ rell. σῶς εἴη om. E 3 ἐκαθίζοντο CB 5 ἦσαν μέσαι F 8 αὐτοὺς Cobet 10 σύ] νῦν Carnuth 11 δὴ πάντες c ἅπαντες rell. 12 ἠδυν. CB 15 μήτε C[1] ἐν CBA τοῖς om. E 16 ἢν δυνώμεθα om. C[1] 17 νῦν] οὖν C[1] 19 βλέπουσι c ἀθύμους c (-ως C[1]A[1]) 20 εἰ c τε om. c 21 παρακαλεῖτε c 22 ὅτι om. Z

ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβου-
38 λεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἤν που δέῃ. καὶ νῦν πρῶτον
μὲν οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὀνῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμελη-
θείητε ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ
καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. ἄνευ γὰρ ἀρχόντων οὐ-
δὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο ὡς μὲν συνελόντι
εἰπεῖν οὐδαμοῦ, ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. ἡ
μὲν γὰρ εὐταξία σῴζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη
39 ἀπολώλεκεν. ἐπειδὰν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἄρχοντας
ὅσους δεῖ, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ
παραθαρρύνητε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι.
40 νῦν μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε ὡς ἀθύμως μὲν
ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε
οὕτω γ' ἐχόντων οὐκ οἶδα ὅ,τι ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς
41 εἴτε νυκτὸς δέοι τι εἴτε καὶ ἡμέρας. ἢν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ
τὰς γνώμας ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται τί πείσονται
42 ἀλλὰ καὶ τί ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. ἐπί-
στασθε γὰρ δὴ ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ
πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς
θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται.
43 ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο ὅτι ὁπόσοι
μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολέμοις,
οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνή-
σκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι

2 προνοεῖν T[c] in marg. 3 μὲν om. F οἴομαι c ὠνῆσαι F ὠφελῆσαι c 5 κατασταθῶσιν F καὶ (del.) ἄνευ C 6 μὲν ++ F 7 ἔν γε (γ in lit. m. 1) δὴ F 10 καὶ ἢν F 11 παραθρασύνητε C ἂν post πάνυ F 12 μὲν om. c αἰσθάνεσθαι F[1] 15 τι om. C[1]A στρέψῃ c 16 ἐννοῶντε F πείσονται . . τί om. C[1] 17 εὐθυμότεροι in lit. 5 litt. C 18 δὴ c Stob. flor. IV 13 δήπου rell. 20 τὰς ψυχὰς DV 21 ὡς F Stob. γὰρ c τὸ om. Stob. ἐναντίοι F Stob. 23 μαστεύουσι] μ C[o] πολεμίοις DF πολεμικοῖς c, corr. Dobree 24 μὲν om. F τὸ om. F 25 ἔγνωσαν F

κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς
ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλόν πως εἰς
τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καὶ ἕως ἂν ζῶσιν εὐδαιμονέστε-
ρον διάγοντας. ἃ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας (ἐν τοι- 44
ούτῳ γὰρ καιρῷ ἐσμεν) αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι
καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο. 45
μετὰ τοῦτον δ' εἶπε Χειρίσοφος· Ἀλλὰ πρόσθεν μέν, ὦ
Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον ὅσον ἤκουον
Ἀθηναῖον εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ
πράττεις καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους·
κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, 46
ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἱρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχον-
τας, καὶ ἑλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου
καὶ τοὺς αἱρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς
ἄλλους στρατιώτας. παρέστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης
ὁ κῆρυξ. καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο 47
ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα. ἐκ τούτου ᾑρέθησαν ἄρχοντες
ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σω-
κράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάνωρ
Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προ-
ξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

Ἐπεὶ δὲ ᾕρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ II
μέσον ἧκον οἱ ἄρχοντες, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς
καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. ἐπεὶ δὲ καὶ
οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χει-
ρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε. Ὦ ἄνδρες στρα- 2

2 ⟨δ'⟩ ὁρῶ Cobet πως] ὡς c 4 ὑμᾶς c 7 δὲ τοῦτον c πρόσθεν] πρὸς θεῶν **DF** 8 μόνον σε om. C^1 ἐγίν. **C** 9 ἐπαινῶ] rursus incipit **M** ἐφ' om. f 11 εἴη in lit. **C** μέλλωμεν **DEFM** μέλλομεν **CBA** 14 ἐκεῖσε Kappeyne 15 Τολμήδης **FH** 19 Ἀγίας **M** Ἀγίου Ἀρκάδος c 20 Ἀρκάς] ὁ Ὀρχομένιος c 22 ἥροντο c 23 καὶ del. **C**, om. **BEFM** προφύλακας f 25 πρῶτος Cobet 26 ὦ om. **C**

τιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν
τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ'
ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδε-
3 δώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας
ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως
ἢν μὲν δυνώμεθα καλῶς νικῶντες σῳζώμεθα, εἰ δὲ μή,
ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μηδέποτε
γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις. οἶμαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοι-
4 αῦτα παθεῖν οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν. ἐπὶ
τούτῳ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε.
Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιορκίαν καὶ
ἀσέβειαν, ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, ὅστις λέ-
γων ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἂν
ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας
ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς
στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία ξένιον ᾐδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχῳ
γε καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας
5 τοὺς ἄνδρας ἀπολώλεκεν. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν
βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ
μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας
οὔτε Κῦρον τεθνηκότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ
Κύρου ζῶντος νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστὰς
6 ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. ἀλλὰ τού-
τους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτείσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὁρῶντας
μήποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους
ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα τοῦτο ὅ,τι ἂν δοκῇ τοῖς θεοῖς
πάσχειν.

---

2 στερούμεθα c 3 pr. οἱ s. v. F[1] 5 τελέθειν V γρ. D τε ἐλθεῖν rell. 6 σωζόμεθα L 7 ἀποθνήσκομεν C μήποτε f 8 οἴομαι c 9 ποιήσοιαν C 10 ὁ om. F 17 γε Born. τε L καὶ om. DF 21 Κῦρον τὸν F /// Κῦρον τὸν M 24 ἀποτίσ. L δεῖ] δὴ F

Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλε- 7
μον ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν
οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν, εἴτε
τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώ-
σαντα ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ
ἤρχετο ὧδε. Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ 8
ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς
οἶμαι. εἰ μὲν οὖν βουλόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας
ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν, ὁρῶντας καὶ
τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχεί-
ρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς
ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ
λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς
πολλαὶ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας. τοῦτο δὲ 9
λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυταί τις· ἀκούσαντες δ' οἱ στρα-
τιῶται πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν, καὶ ὁ
Ξενοφῶν εἶπε, Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας
ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη,
εὔξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια ὅπου ἂν πρῶτον
εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς
ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ',
ἔφη, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. ἐκ
τούτου ηὔξαντο καὶ ἐπαιάνισαν. ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν
καλῶς εἶχεν, ἤρχετο πάλιν ὧδε. Ἐτύγχανον λέγων ὅτι 10
πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. πρῶτον

---

1 ἀνίστα+ται F ἐπὶ c εἰς f 3 τῷ] το F 4 τὸν D ἑαυτῶν C^1 5 λόγου δὴ C^1 λόγου δὲ BA δὲ λόγου rell. 7 μὲν om. f ἐπίστασθαι F οἶμαι καὶ ὑμεῖς f 8 βουλόμεθα A βολ++όμεθα(?) C^1 βουλευόμεθα rell. 9 καὶ om. f 10 ἑαυτοὺς] αὐτοὺς F^1 16 ὁ om. f 18 ὁ οἰωνὸς E 19 εὔξασθε C^1 21 θύσειν] σειν in lit. C 28 ηὔξαντο E εὔξ. rell. ἐπαιάνισαν B ἐπαιώνισαν rell. 25 καλαὶ f ἄλλαι c

μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. οὕτω δ᾽ ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς κἂν ἐν δεινοῖς ὦσι σῴζειν

11 *εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. ἔπειτα δέ, ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σῴζονταί τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί. ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ ὡς ἀφανιούντων [αὖθις] τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι*

12 *αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς. καὶ εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι ὁπόσους [ἂν] κατακάνοιεν τῶν πολεμίων τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς κατ᾽ ἐνιαυτὸν πεντα-*

13 *κοσίας θύειν, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀποθύουσιν. ἔπειτα ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ὧν ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην*

14 *ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. τοιούτων μέν ἐστε προγόνων. οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ᾽ οὔπω πολλαὶ ἡμέραι ἀφ᾽ οὗ ἀντιταξάμενοι*

---

2 ἐπιορκ. cFH παρὰ DFH[c]MV καὶ c (in lit. C[2]) H[1] 4 δὲ s. v. F[2] 6 κἂν] καὶ M[1] 7 εὐχερῶς DV 8 ἡμᾶς M ὑμετέρων EF 12 αὖθις om. f 13 αὐτοῖς] αὐτοὶ C[1] 14 ἂν om. V κατακάνοιαν CA 15 χιμέρας F χιμέρρας c (χειμ. A) ἐπειδὴ Df 17 alt. καὶ om. c 22 μαρτύριον] αρτυρ in lit. C πολεμίων C[1] 24 προσ+κυνεῖτε C 25 ὁρῶ C[1] 26 οὔπω] οὐ C[1]

τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις πολλαπλασίους ὑμῶν
αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς 15
Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ᾽ ὁπότε περὶ
τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγών ἐστι πολὺ δήπου ὑμᾶς
προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέρους εἶναι. ἀλλὰ 16
μὴν καὶ θαρραλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς
πολεμίους. τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν τό τε
πλῆθος ἄμετρον ὁρῶντες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πα-
τρίῳ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς· νῦν δὲ ὁπότε καὶ πεῖ-
ραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν ὅτι οὐ θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι
ὄντες [μὴ] δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τού-
τους φοβεῖσθαι; μηδὲ μέντοι τοῦτο μεῖον δόξητε ἔχειν εἰ 17
οἱ † Κύρειοι πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι νῦν ἀφεστή-
κασιν. ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν ἡττη-
μένων· ἔφευγον γοῦν πρὸς ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς.
τοὺς δὲ ἐθέλοντας φυγῆς ἄρχειν πολὺ κρεῖττον σὺν τοῖς
πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει ὁρᾶν. εἰ 18
δέ τις ὑμῶν ἀθυμεῖ ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, τοῖς
δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε ὅτι οἱ μύριοι
ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἄνθρωποι· ὑπὸ μὲν γὰρ
ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε λακτι-
σθεὶς ἀπέθανεν, οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες ὅ,τι ἂν
ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται. οὐκοῦν τῶν γε ἱππέων πολὺ 19
ἡμεῖς ἐπ᾽ ἀσφαλεστέρου ὀχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γὰρ
ἐφ᾽ ἵππων κρέμανται φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον ἀλλὰ

---

1 ἐγγόνοις c ἡμῶν c 3 ἢ+τε(?) M 4 δήπου καὶ C[1] 7 τό τε] τὸ δὲ c 8 πατρώῳ c 10 οὐ C[1], sed deletum; om. rell. 11 μὴ del. Schenkl ὑμῖν ἔτι f 12 εἰ in lit. C 13 Κύρειοι M Κύριοι C (in lit.) F Ἀριαίου Hug ὑμῖν FM 14 ἡττωμένων C[1]ADFM 15 ἔφυγον Cobet πρὸς del. Hertlein ὑμᾶς f 16 θέλοντας c 17 ὑμετέρᾳ F 18 τις c τις αὖ f ἡμῖν c ὑμῖν f μὲν om. C[1] 20 ἄνθρωποί εἰσιν f 21 ἐν μάχῃ in marg. add. C 23 γε om. c

καὶ τὸ καταπεσεῖν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ γῆς βεβηκότης πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παίσομεν, ἤν τις προσίῃ, πολὺ δὲ μᾶλλον ὅτου ἂν βουλώμεθα τευξόμεθα. ἑνὶ [δὲ] μόνῳ προέχουσιν οἱ ἱππεῖς [ἡμᾶς]· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν

20 *ἐστιν ἢ ἡμῖν. εἰ δὲ δὴ τὰς μὲν μάχας θαρρεῖτε, ὅτι δὲ οὐκέτι ἡμῖν Τισσαφέρνης ἡγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέψασθε πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνη ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλεύων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγεῖσθαι κελεύωμεν, οἳ εἴσονται ὅτι ἤν τι περὶ ἡμᾶς ἁμαρτάνωσι,*

21 *περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἁμαρτάνουσι, τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἧς οὗτοι παρεῖχον μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου, μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν, ἤνπερ κρατῶμεν,*

22 *μέτρῳ χρωμένους ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται. εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. πάντες γὰρ οἱ ποταμοί, ἢν καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι, προϊοῦσι πρὸς τὰς*

23 *πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν ἡγεμών τε μηδεὶς ἡμῖν φανεῖται, οὐδ' ὣς ἡμῖν γε ἀθυμητέον. ἐπιστάμεθα γὰρ*

---

1 *τῆς γῆς* f 2 *προσῆ(ι)* FM *δὲ*] *δ' ἔτι* f (*δέ τι* H) 3 *ἐθέλωμεν* f *τευξώμεθα* C *δὲ* del. C, om. f et Priscianus II 352 *προσ++χουσιν* C^1 4 *ἡμᾶς* (agnoscit Prisc.) ante *οἱ ἱππεῖς* (-*ῆς* M) f, del. Rehd. *ἐστιν ἀσφαλέστερον* f 6 *ὑμῖν* cDFHM 8 -*φέρνην* L 9 *λαβόντας* F^{1}M^1 10 *κελεύομεν* FHM 11 *σώματα* cDFM *τὰ σ.* alii *ἁμαρτήσουσι* C^1 *ἁμαρτήσονται* Schenkl 14 *αὐτοὺς λαμβάνειν ἢ* f 16 *γιν.* BM *ὅτι*] *ὅτι οὕτω* f *κρεῖττον* f 17 *μεγάλους* M 19 *γὰρ* C^{1}A *μὲν* (s. v. D) *γὰρ* rell. *οἱ* om. C^{1}A *ἢν*] *εἰ* c 20 *καὶ* om. f *προϊοῦσι* B *προσιοῦσι* rell. 22 *διήσουσιν* T^1 *διοίσουσι(ν)* rell. *ἡμῖν* om. f 23 *καὶ* ante *γὰρ* del. C

Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι, οἳ
[βασιλέως ἄκοντος] ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ
εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν, ἐπιστάμεθα δὲ
Πισίδας ὡσαύτως, Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν ὅτι
ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν τούτου χώ-
ραν καρποῦνται· καὶ ἡμᾶς δ' ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι 24
μήπω φανεροὺς εἶναι οἴκαδε ὡρμημένους, ἀλλὰ κατα-
σκευάζεσθαι ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. οἶδα γὰρ ὅτι
καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη,
πολλοὺς δ' ἂν ὁμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν, καὶ ὁδο-
ποιήσειέ γ' ἂν αὐτοῖς καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο
ἀπιέναι. καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τρισάσμενος ταῦτ' ἐποίει,
εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν κατασκευαζομένους. ἀλλὰ γὰρ δέ- 25
δοικα μὴ ἂν ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις
βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγά-
λαις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μὴ ὥσπερ οἱ λωτο-
φάγοι ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. δοκεῖ οὖν μοι 26
εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς
τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς
Ἕλλησιν ὅτι ἑκόντες πένονται, ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οἴ-
κοι σκληρῶς [ἐκεῖ] πολιτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους
πλουσίους ὁρᾶν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀ-
γαθὰ δῆλον ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί. τοῦτο δὴ δεῖ λέ- 27
γειν πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα καὶ εἰ

1 *οἳ*] *ὅτι* Cobet 2 *βασ. ἄκοντος* in marg. add. C^1, del. Ddf.; om. **E**, qui post *χώρᾳ* s. v. *ἄκοντος* add. *τῇ* om. C^1 3 *μεγάλας καὶ εὐδαίμονας* **f** 4 *Πισσ.* **c** *Πεισ.* **M** *Λυκάρνας* **AF** *ἴδομεν* **DFM** 5 *τούτων* **c** *χώραν ἂν* **M** 6 *ἔφη* C^1 *χρῆσθαι* C^1 7 *κατασκευάζεσθαι*] *ζε* in lit. **C** 8 *που* om. C^1 11 *αὐτοῖς* Morus *αὐτοὺς* **L** 13 *μένειν*] *μὲν* **M** *παρασκευαζομένους* **f** 14 *ἂν* om. C^1 15 *βιωτ.* **CAFH** *δὲ* s. v. C^1 *μεγίσταις* **c** 17 *οἴκα* in lit. **C** 21 *σκληρῶς ἐκεῖ* **c** *κλήρους* **f** 22 *πλουσίως* C^1 *ταῦτ' ἀγαθὰ* **EF** 23 *δὴ* om. C^1**ADV** *δεῖ δὴ* **E** *δὲ δεῖ* Castalio 24 *ὅπως* C^1

μάχεσθαι δέοι ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ, ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὔτ'
28 *εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περιττὰ ἀπαλλάξωμεν πλὴν ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵν' ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. κρατουμένων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμε-*
29 *τέρους νομίζειν. λοιπόν μοι εἰπεῖν ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πρὶν τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ, λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας ἀν-*
30 *αρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι. δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι νῦν ἢ πρό-*
31 *σθεν. ἢν δέ τις ἀπειθῇ, [ἢν] ψηφίσασθε τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν· οὕτως οἱ πολέμιοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γὰρ τῇ ἡμέρᾳ μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχους τοὺς οὐδενὶ ἐπι-*

---

1 *πρῶτα* f **3** *πορευόμεθα* F *πορευσώμεθα* c **6** *οὔτ'*] *οὐδ'* f **7** *τὸ* om. C[1] *καὶ* om. f **8** *περισσὰ* c **10** *σκευοφοροῦσι* f **11** *ἐπίστασθαι* M **17** *ἀρξάντων* f **18** *λαβόντας* f **19** *ἂν* om. f **21** *πρόσθεν*] *προτέρων* f **22** *ἢ*] *ἢ καὶ* F **23** *ἢν* exhibent CBTZ, *ὧν* A *εἰ* E *ψηφίσασθε* E[1]C[2] *-σασθαι* C[1]AT *-σησθε* DFM *-σεσθε* E[c] *ἡμῶν* M **25** *τῇ* om. F

τρέψοντας κακῷ εἶναι. ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα· 32
ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. ὅτῳ οὖν ταῦτα
δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὡς τάχιστα, ἵν' ἔργῳ
περαίνηται. εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ, τολμάτω καὶ
ὁ ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεό-
μεθα.

Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν τινος 33
ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις οἷς λέγει Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα
ἐξέσται ποιεῖν· ἃ δὲ νῦν εἴρηκε δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα
ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι· καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνα-
τεινάτω τὴν χεῖρα. ἀνέτειναν ἅπαντες. ἀναστὰς δὲ πάλιν 34
εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, ἀκούσατε ὧν προσδεῖν δοκεῖ
μοι. δῆλον ὅτι πορεύεσθαι ἡμᾶς δεῖ ὅπου ἕξομεν τὰ ἐπι-
τήδεια· ἀκούω δὲ κώμας εἶναι καλὰς οὐ πλέον εἴκοσι
σταδίων ἀπεχούσας· οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμι εἰ οἱ πο- 35
λέμιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώ-
κουσί τε καὶ δάκνουσιν, ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας
φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν.
ἴσως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποι- 36
ησαμένους τῶν ὅπλων, ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς
ὄχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ ᾖ. εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη τίνα
χρὴ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν καὶ
τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων εἶναι, τίνας δ' ὀπισθο-
φυλακεῖν, οὐκ ἂν ὁπότε οἱ πολέμιοι ἔλθοιεν βουλεύ-
εσθαι ἡμᾶς δέοι, ἀλλὰ χρῴμεθ' ἂν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις.

---

2 ὅτι μὲν οὖν τούτων f 3 ἐπικυρώσατε f ἔργα(?) M 4 περαίνητε f δέ τις τι οἶδε τῇ ἄλλῃ f 7 μετὰ δὲ f 8 λέγεις F¹M 9 σκοπεῖν Schwartz 11 πάντες c 12 προσδεῖν δοκεῖ Wytt. προσδοκεῖ C¹ προσδοκᾶν (-κεῖν M) δοκεῖ rell. 13 πορεύσεσθαι F 14 πλεῖον L 15 θαυμάζοιμεν c 16 διώκοντες καὶ C¹ 18 αὐτοὶ] οὗτοι f 21 ᾖ] εἴη c νῦν om. f ἀποδειχθεῖεν f 23 τίνας δ'] καὶ τίνας f

37 *εἰ μὲν οὖν ἄλλο τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή,*
Χειρίσοφος μὲν ἡγοῖτο, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός ἐστι·
τῶν δὲ πλευρῶν ἑκατέρων δύο τὼ πρεσβυτάτω στρα-
τηγὼ ἐπιμελοίσθην· ὀπισθοφυλακοῖμεν δ' ἡμεῖς οἱ νεώ-
38 *τατοι ἐγώ τε καὶ Τιμασίων τὸ νῦν εἶναι. τὸ δὲ λοιπὸν*
πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως βουλευσόμεθα ὅ,τι ἂν
ἀεὶ κράτιστον δοκῇ εἶναι, εἰ δέ τις ἄλλο ὁρᾷ βέλτιον,
λεξάτω. ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν· Ὅτῳ δοκεῖ
39 *ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. ἔδοξε ταῦτα. Νῦν τοίνυν,*
ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα. καὶ ὅστις τε
ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγα-
θὸς εἶναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅστις τε
ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων
τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνῄσκειν ἐστί·
καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω·
τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σῴζειν καὶ τὰ
τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

III *Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόντες κατ-*
έκαιον τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ περιττῶν
ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς
τὸ πῦρ ἐρρίπτουν. ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο.
ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθραδάτης σὺν
ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στρατη-
2 *γοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὧδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες,*

---

1 *ἄλλο* (M ?) Muret *ἄλλος* L *μή* om. C^1, nescio an recte 2 *ἡγεῖτο* CM^1 *ἡγείσθω* BM^2 3 *ἑκατέρου* f *τῶν πρεσβυτάτων στρατηγοὶ* (*-γὼ* B^c *-γῶν* DV) L, corr. Cobet 4 *ὀπισθοφυλακῶμεν* F *νεώτεροι* c 5 *τε* om. C^1 pr. *τὸ*] *τῷ(ι)* CBF *τῶν* DA 7 *δοκῇ* Born. *δοκεῖ* c *δοκοίει* F *δοκοίη* M *ἄλλος* D *βέλτιον ὁρᾷ* f 9 *ἐντεινάτω* C^1 *τοίνυν* om. f 10 *δεῖ* om. C^1 *γε* D 12 *ἄλλῳ* C^1 *δὲ* D 14 *καίνειν* C^1 *ἡττομ.* C^1 (it. 17) H 15 *δὲ* c *γε* f 16 *μὲν γὰρ* C^1 20 *υ μὲν* in lit. C 21 *ποιοῦντες* f 22 *Μιθραδάτης* D^1 *Μιθριδ.* codd. hic et alias 24 *ὦ* om. f

*καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν
εὔνους· καὶ ἐνθάδε δ' εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διάγων. εἰ
οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν
πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων. λέξατε
οὖν πρός με τί ἐν νῷ ἔχετε ὡς φίλον τε καὶ εὔνουν καὶ
βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιεῖσθαι. βου-* 3
*λευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε·
καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· Ἡμῖν δοκεῖ, ἢν μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς
ἀπιέναι οἴκαδε, διαπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώ-
μεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἐπικωλύῃ,
διαπολεμεῖν τούτῳ ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα. ἐκ τούτου* 4
*ἐπειρᾶτο Μιθραδάτης διδάσκειν ὡς ἄπορον εἴη βασι-
λέως ἄκοντος σωθῆναι. ἔνθα δὴ ἐγιγνώσκετο ὅτι ὑπό-
πεμπτος εἴη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων
παρηκολούθει πίστεως ἕνεκα. καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς* 5
*στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλε-
μον ἀκήρυκτον εἶναι ἔστ' ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν· διέφθειρον
γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕνα γε λοχαγὸν
διέφθειραν Νίκαρχον Ἀρκάδα, καὶ ᾤχετο ἀπιὼν νυκτὸς
σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.*

Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τὸν Ζαπάταν 6
*ποταμὸν ἐπορεύοντο τεταγμένοι τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν
ὄχλον ἐν μέσῳ ἔχοντες. οὐ πολὺ δὲ προεληλυθότων αὐ-
τῶν ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθραδάτης, ἱππέας ἔχων ὡς
διακοσίους καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας ὡς τετρακο-
σίους μάλα ἐλαφροὺς καὶ εὐζώνους. καὶ προσήει μὲν ὡς* 7

2 δ' om. f εἰ] ἦν D 4 ἄγων f 5 οὖν ἔφη f νόω C[1] ὡς πρὸς φίλον f 8 ἢν f εἰ c 9 δυναίμεθα M (it. 11) 10 ἐπικωλύῃ C[1]M ἀποκωλύῃ rell. (-λοίη F) 12 εἴη in marg. add. F[1] 13 ὑπόπεμπτος C[1]E ὕποπτος rell. 14 ἤει (?) C[1] 15 παρηκολουθήκει C[1] 16 βελτίω f 17 ἔστ'] ὥστε f 21 μετὰ δὲ f ἐξότην (an δζ.?) C[1] ζάτην rell. 25 ὡς] εἰς CB 26 προσήει] ει in lit. C

φίλος ὢν πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένετο, ἐξαπίνης οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον καὶ ἱππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. οἱ δὲ ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποίουν δ' οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὅπλων κατεκέκλειντο, οἵ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν
8 σφενδονητῶν. ἐκ τούτου Ξενοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι· καὶ ἐδίωκον τῶν τε ὁπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἳ ἔτυχον σὺν αὐτῷ ὀπισθοφυλακοῦντες· διώκοντες δὲ οὐδένα
9 κατελάμβανον τῶν πολεμίων. οὔτε γὰρ ἱππεῖς ἦσαν τοῖς Ἕλλησιν οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ· πολὺ γὰρ οὐχ οἷόν
10 τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν. οἱ δὲ βάρβαροι ἱππεῖς καὶ φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον εἰς τοὔπισθεν τοξεύοντες ἀπὸ τῶν ἵππων, ὁπόσον δὲ προδιώξειαν οἱ Ἕλλη-
11 νες, τοσοῦτον πάλιν ἐπαναχωρεῖν μαχομένους ἔδει. ὥστε τῆς ἡμέρας ὅλης διῆλθον οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δείλης ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας. ἔνθα δὴ πάλιν ἀθυμία ἦν. καὶ Χειρίσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα ᾐτιῶντο ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος καὶ αὐτός τε ἐκινδύνευε καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν
12 μᾶλλον ἐδύνατο βλάπτειν. ἀκούσας δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι ὀρθῶς αἰτιῷντο καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν, ἐπεὶ ἑώρων ἡμᾶς

---

1 ἐγένοντο CB 5 βραχύτατα C[1](?)E 6 κατεκέκληντο A -κλιντο rell., corr. Abresch δὲ c 7 βραχύτερον f 8 ++ ἐδόκει C 9 τε om. c 12 οἱ om. V ἐκ πολλοῦ om. C[1] 15 καὶ om. C[1] 16 ἀπὸ] κατὰ M διώξειαν c 17 τοσοῦτο f 18 ὅλης om. C[1] 20 ἦν om. C[1] 21 ἐδίωκον C[1] ἀπὸ] ἐκ M 22 ἐκινδύνευον C[1] 23 ὁ Ξ. f 24 αἰτιῷντο V ἠ(ι)τιῶντο rell. 25 ἔφη om. f ἐπειδὴ c ὑμᾶς c

*ἐν τῷ μένειν κακῶς μὲν πάσχοντας, ἀντιποιεῖν δὲ οὐδὲν
δυναμένους. ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, ἔφη, ὑμεῖς* 13
*λέγετε· κακῶς μὲν γὰρ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἐδυνάμεθα
τοὺς πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ παγχαλέπως. τοῖς οὖν* 14
*θεοῖς χάρις ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ ἀλλὰ σὺν ὀλίγοις
ἦλθον, ὥστε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δηλῶσαι δὲ ὧν δεό-
μεθα. νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶ-* 15
*σιν ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται οὔτε οἱ
ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖσθαι· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν,
πολὺ μὲν οὐχ οἷόν τε χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος
διώκειν, ἐν ὀλίγῳ δὲ οὐδ' εἰ ταχὺς εἴη πεζὸς πεζὸν ἂν
διώκων καταλάβοι ἐκ τόξου ῥύματος. ἡμεῖς οὖν εἰ μέλ-* 16
*λομεν τούτους εἴργειν ὥστε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς
πορευομένους, σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ καὶ
ἱππέων. ἀκούω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ῥο-
δίους, ὧν τοὺς πολλούς φασιν ἐπίστασθαι σφενδονᾶν,
καὶ τὸ βέλος αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τῶν Περσι-
κῶν σφενδονῶν. ἐκεῖναι γὰρ διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς* 17
*λίθοις σφενδονᾶν ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται, οἱ δέ γε Ῥόδιοι
καὶ ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται χρῆσθαι. ἢν οὖν αὐτῶν* 18
*ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ τούτων τῷ
μὲν δῶμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλέκειν ἐθέ-
λοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ἐντε-*

---

1 *οὐ* c 2 *ἐπεὶ* Df 3 *οὐδὲν ποιεῖν* f *ἐδυνόμεθα* F 4 *παγχαλέπως* C[1] *πάνυ χαλεπῶς* rell. 7 *μὲν* om. C[1] 8 alt. *οἱ* s. v. C 9 *διώκομεν* F 10 *ἀπὸ*] *ἐκ* M 11 *ἐν ὀλίγῳ δὲ* c *ὀλίγον δὲ ἔνθα* f *οὐδεὶς*(?) *ταχὺς* M[1] *ἂν* om. Ef 12 *καταλαμβάνοι* c (-*ει* A) *ἐρύματος* c *μέλλοιμεν* c 14 *τε* om. c 16 *τοὺς μὲν* (deletum) *πολλούς* C[1] 18 *σφενδονέων* C[1] *χειροπλήθεσι* L (*χειρο* om. C[1]) 19 *γε* om. c 20 *μολυβδίσιν* M *μολιβδ*. rell. *ἢν αὐτῶ, οὖν* om., C[1] 21 *πέπτανται* C[1] *τούτων τῷ* f *τούτῳ* c 22 *ἀργύριον δῶμεν* E, *αὐτῶν* (*αὐτῶ* H[1]) om. 23 *ἐντεταλμένῳ* M *ἐντεταγμένῳ* EF *ἐν τῷ τεταγμένῳ* c

ταλμένῳ [ἐθέλοντι] ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν,
19 ἴσως τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς ὠφελεῖν. ὁρῶ δὲ καὶ
ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας παρ'
ἐμοί, τοὺς δὲ τῶν Κλεάρχου καταλελειμμένους, πολλοὺς
δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. ἂν οὖν τού-
τους πάντας ἐκλέξαντες σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν, τοὺς
δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως καὶ οὗτοί τι
20 τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. ἔδοξε καὶ ταῦτα. καὶ ταύτης τῆς
νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίους ἐγένοντο, ἵπποι
δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς πεντή-
κοντα, καὶ σπολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν,
καὶ ἵππαρχος ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Ἀθη-
ναῖος.

IV Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο
πρῴτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ ἔδει [αὐτοὺς] διαβῆ-
ναι ἐφ' ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπίθοιντο αὐτοῖς διαβαίνουσιν
2 οἱ πολέμιοι. διαβεβηκόσι δὲ αὐτοῖς πάλιν ἐπιφαίνεται
ὁ Μιθραδάτης ἔχων ἱππέας χιλίους, τοξότας δὲ καὶ
σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· τοσούτους γὰρ ᾔτησε
Τισσαφέρνη, καὶ ἔλαβεν ὑποσχόμενος, ἂν τούτους λάβῃ,
παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας, καταφρονήσας, ὅτι ἐν
τῇ πρόσθεν προσβολῇ ὀλίγους ἔχων ἔπαθε μὲν οὐδέν,
3 πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμιζε ποιῆσαι. ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες δια-

---

1 ἐθέλοντι om. T εὑρίσκομεν f 2 καὶ om. c 3 ὄντας om. fE 4 τῶν Κλεάρχου C[1] τῷ(ι) (παρὰ E) Κλεάρχῳ(ι) rell. 7 τι om. AEV τοι D 8 τοὺς om. C[1] ἀνιάσουσιν BDE -σωσιν rell. pr. καὶ om. f 11 σπολάδες V Pollux VII 70 στολάδες rell. θρᾶκες M 12 καὶ om. E ἵππαρχος δὲ E ἐπεστάθη (-στάτει? F[1]) καὶ (deletum) C[1] 15 πρωίτερον cF πρωϊαίτερον rell. χαράνδραν C αὐτοὺς ante ἔδει f, om. D 16 ἐπιθοῖντο c ἐπίθονται F ἐπιθῶνται rell. 17 πάλιν ante ἔχων f ἐπιφαίνεται ὁ f φαίνεται c 18 ἱππεῖς c 20 -φέρνην L ἣν f τούτους] ταῦτα(?) C[1], corr. C[1] 22 ἔμπροσθεν f προβολῇ F 23 ἐνόμισε f

βεβηκότες ἀπεῖχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους,
διέβαινε καὶ ὁ Μιθραδάτης ἔχων τὴν δύναμιν. παρήγ-
γελτο δὲ τῶν τε πελταστῶν οὓς ἔδει διώκειν καὶ τῶν
ὁπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἴρητο θαρροῦσι διώκειν ὡς
ἐφεψομένης ἱκανῆς δυνάμεως. ἐπεὶ δὲ ὁ Μιθραδάτης κατ- 4
ειλήφει, καὶ ἤδη σφενδόναι καὶ τοξεύματα ἐξικνοῦντο,
ἐσήμηνε τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἔθεον
ὁμόσε οἷς εἴρητο καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ δὲ οὐκ ἐδέ-
ξαντο, ἀλλ᾿ ἔφευγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. ἐν ταύτῃ τῇ δι- 5
ώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοὶ καὶ
τῶν ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν εἰς ὀκτω-
καίδεκα. τοὺς δὲ ἀποθανόντας αὐτοκέλευστοι οἱ Ἕλλη-
νες ᾐκίσαντο, ὡς ὅτι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις εἴη
ὁρᾶν. καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οὕτω πράξαντες ἀπῆλθον, οἱ 6
δὲ Ἕλληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν. ἐνταῦθα πόλις ἦν 7
ἐρήμη μεγάλη, ὄνομα δ᾿ αὐτῇ ἦν Λάρισα· ᾤκουν δ᾿
αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι. τοῦ δὲ τείχους αὐτῆς ἦν τὸ
εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ᾿ ἑκατόν· τοῦ δὲ
κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδόμητο δὲ πλίν-
θοις κεραμεαῖς· κρηπὶς δ᾿ ὑπῆν λιθίνη τὸ ὕψος εἴκοσι
ποδῶν. ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν ὅτε παρὰ Μήδων 8
τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπῳ
ἐδύνατο ἑλεῖν· ἥλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα ἠφάνισε
μέχρι ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως ἑάλω. παρὰ 9
ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς

---

2 παρήγγελτο V παρηγγέλλετο rell. 3 τε om. C[1] A H 8 εἴρηκε c 11 εἰς c M Z ὡς rell. 13 φοβερώτερον f ἦν c (om. A) 17 Λάρισα M Λάρισσα rell. 18 αὐτοὶ F[1] ἦν αὐτῆς f 20 πλίνθαις M 21 κεραμίαις L, corr. Lobeck ἐπῆν C B E ἦν A 22 ὁ om. c 23 ἐλάμβανον τὴν ἀρχὴν f 24 ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας L, corr. Brodaeus 25 μέχρις c οἱ ἄνθρ. ἐξέλιπον f παρ᾿ αὐτὴν f 26 ἦν om. C[1]

πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. ἐπὶ ταύτης πολλοὶ
τῶν βαρβάρων ἦσαν ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν ἀποπεφευ-
10 γότες. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρα-
σάγγας ἓξ πρὸς τεῖχος ἔρημον μέγα πρὸς [τῇ] πόλει
κείμενον· ὄνομα δὲ ἦν τῇ πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ'
αὐτήν ποτε ᾤκουν. ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ
κογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν καὶ τὸ ὕψος
11 πεντήκοντα. ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκοδόμητο πλίνθινον τεῖχος,
τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν· τοῦ
δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. ἐνταῦθα λέγεται
Μήδεια γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν ὅτε ἀπώλλυσαν τὴν
12 ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολι-
ορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἑλεῖν
οὔτε βίᾳ. Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας,
καὶ οὕτως ἑάλω.
13 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας
τέτταρας. εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπ-
εφάνη, οὕς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν Ὀρόντα
δύναμιν τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος καὶ οὓς
Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους καὶ οὓς ὁ βασιλέως ἀδελ-
φὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις ὅσους βασι-
λεὺς ἔδωκεν αὐτῷ, ὥστε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάνη.
14 ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς μὲν τῶν τάξεων εἶχεν ὄπι-
σθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγὼν

---

2 χωρῶν f (χώρων Z) ἀποφεύγοντες C[1]A 3 δ' om. f 4 πρὸς τῇ (del. Kr.) πόλει om. C[1] 5 δ' C[1]E, om. rell. 6 ποτε om. C[1] 7 κογχυλιάστου, ut vid., C[1] 9 τοῦ] τὸ C[1] 10 κύκλου] τείχους c ἡ om. f ἐλέγετο Μηδία f 11 καταφυγεῖν cDFM φυγεῖν rell. ἀπώλεσαν A 12 τοιαύτην C[1] 14 δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ (cf. Hell. IV 7, 7)] δὲ βροντῇ κατέπληξε Hug ex vestigiis C[1] (δ' ἐμ, τους, οιεῖ in lit.) 16 ἐπορεύθησαν cDMZ -οντο rell. 17 τέσσ. M 18 ἦλθεν ἱππέας f 22 αὐτ++ C 23 τάξεων ὧν Matth. ἔσχεν E, om. C[1] ὄπισθε MZ 24 τὰ om. c

ἐμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδ᾽ ἐβούλετο διακινδυνεύειν,
σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε καὶ τοξεύειν. ἐπεὶ δὲ δια- 15
ταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδόνησαν καὶ οἱ Σκύθαι το-
ξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν ἀνδρός (οὐδὲ γὰρ
εἰ πάνυ προυθυμεῖτο ῥᾴδιον ἦν), καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα
ταχέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει καὶ ⟨αἱ⟩ ἄλλαι τάξεις ἀπ-
εχώρησαν. καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐπορεύοντο, 16
οἱ δ᾽ εἵποντο· καὶ οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ βάρβαροι τῇ τότε
ἀκροβολίσει· μακρότερον γὰρ οἵ τε Ῥόδιοι τῶν Περσῶν
ἐσφενδόνων καὶ τῶν [πλείστων] τοξοτῶν. μεγάλα δὲ καὶ 17
τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐστιν· ὥστε χρήσιμα ἦν ὁπόσα
ἁλίσκοιτο τῶν τοξευμάτων τοῖς Κρησί, καὶ διετέλουν
χρώμενοι τοῖς τῶν πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων
τοξεύειν ἄνω ἱέντες μακράν. ηὑρίσκετο δὲ καὶ νεῦρα πολλὰ
ἐν ταῖς κώμαις καὶ μόλυβδος, ὥστε χρῆσθαι εἰς τὰς
σφενδόνας. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἐπεὶ κατεστρατο- 18
πεδεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτυχόντες, ἀπῆλθον οἱ
βάρβαροι μεῖον ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀκροβολίσει· τὴν δ᾽
ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐπεσιτίσαντο·
ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἐπο-
ρεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης εἵπετο ἀκρο-
βολιζόμενος. ἔνθα δὴ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν πλαίσιον ἰσό- 19
πλευρον ὅτι πονηρὰ τάξις εἴη πολεμίων ἑπομένων. ἀνάγ-
κη γάρ ἐστιν, ἢν μὲν συγκύπτῃ τὰ κέρατα τοῦ πλαι-

1 ἐμβάλλειν f 2 παρήγγελλε f 3 ἐσφενδόκησαν C¹ Σκυθοτοξόται f Σκύθαι del. Kr. 5 προυθυμεῖτο B προθυμεῖτο CE προθυμοῖτο ADFHM ῥόδιον C¹ 6 αἱ add. Larcher 8 ἐσίνοντο] ἐπέκειντο f τῇ τότε ἀκροβ. del. Muret 9 τε] γε Matth. 10 πλείστων om. C¹ τοξοτῶν ⟨οἱ Κρῆτες ἐτόξευον⟩ Madv. 11 pr. τὰ om. c καὶ τόξα Π. E ὁπόσα δ᾽ C¹AE 14 εὑρ. L 15 μόλυβδος M μόλιβδος rell. 18 ἐν et τότε om. C¹ 22 δὲ CBA ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον f 24 ἣν συγκύπτει C¹

σίου ἢ ὁδοῦ στενοτέρας οὔσης ἢ ὀρέων ἀναγκαζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὁπλίτας καὶ πορεύεσθαι πονήρως ἅμα μὲν πιεζομένους, ἅμα δὲ καὶ ταραττομένους·
20 ὥστε δυσχρήστους εἶναι ἀνάγκη ἀτάκτους ὄντας. ὅταν δ᾽ αὖ διάσχῃ τὰ κέρατα, ἀνάγκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομένους καὶ κενὸν γίγνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ ἀθυμεῖν τοὺς ταῦτα πάσχοντας πολεμίων ἑπομένων. καὶ ὁπότε δέοι γέφυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ διάβασιν, ἔσπευδεν ἕκαστος βουλόμενος φθάσαι πρῶτος·
21 καὶ εὐεπίθετον ἦν ἐνταῦθα τοῖς πολεμίοις. ἐπεὶ δὲ ταῦτ᾽ ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί, ἐποίησαν ἓξ λόχους ἀνὰ ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησαν καὶ ἄλλους πεντηκοντῆρας καὶ ἄλλους ἐνωμοτάρχας. οὕτω δὲ πορευόμενοι ὁπότε μὲν συγκύπτοι τὰ κέρατα ὑπέμενον ὕστεροι οἱ λοχαγοί, ὥστε μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς κέρασι, τότε δὲ παρ-
22 ῆγον ἔξωθεν τῶν κεράτων. ὁπότε δὲ διάσχοιεν αἱ πλευραὶ τοῦ πλαισίου, τὸ μέσον ἀνεξεπίμπλασαν, εἰ μὲν στενότερον εἴη τὸ διέχον, κατὰ λόχους, εἰ δὲ πλατύτερον, κατὰ πεντηκοστῦς, εἰ δὲ πάνυ πλατύ, κατ᾽ ἐνωμοτίας,
23 ὥστε ἀεὶ ἔκπλεων εἶναι τὸ μέσον. εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ δέοι διάβασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ᾽ ἐν τῷ μέρει οἱ λόχοι διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρῆσαν οὗτοι. τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύ-

1 στενωτέρας EM 3 καὶ om. c 4 ὡς(?) C[1] ἀνάγκη del. Cobet 5 διασχ++ῆ C (σ certissime C[1]) 6 γίν. C (-νεσθαι in lit.) H 7 τῶν πολεμίων f 9 ἔσπευδέ(ν) τινα f πρῶτον c 11 ἐποιήσαντο f λόχους] λοχαγοὺς f 13 ἐνωμοτάρχους c οὕτω Weiske οὗτοι L 14 ⟨τοτὲ μὲν⟩ ὑπέμενον March. ⟨οἱ μὲν⟩ ὕστεροι Mangelsdorf 15 οἱ λοχαγοί (λόχοι Is. Vossius) post πορευόμενοι f, del. Kr. τότε] τοὺς c 16 διασχοῖεν CB 17 ἂν ἐξεπίμπλασαν L (ἀνεπ. E), corr. Kr. στενώτερον cH 18 κατὰ τοὺς M λοχαγούς f 20 ἐκ πλειόνων C[1] 22 λοχαγοὶ L, corr. Valck. 23 ἐπιπαρῆσαν f ἐπεὶ παρήεσαν c

ϑησαν σταϑμοὺς τέτταρας. ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπο- 24
ρεύοντο, εἶδον βασίλειόν τι καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς,
τὴν δὲ ὁδὸν πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν
γιγνομένην, οἳ καϑῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑφ' ᾧ ἦν κώμη.
καὶ εἶδον μὲν τοὺς λόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκὸς
τῶν πολεμίων ὄντων ἱππέων· ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκ 25
τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον ⟨καὶ⟩ κατ-
έβαινον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαῖεν, ἐνταῦϑα ἐπιγίγνον-
ται οἱ βάρβαροι καὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανὲς ἔβαλ-
λον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων, καὶ πολλοὺς 26
κατετίτρωσκον καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων γυμνήτων
καὶ κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων· ὥστε παντά-
πασι ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν ἐν τῷ ὄχλῳ
ὄντες καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. ἐπεὶ δὲ πιεζό- 27
μενοι οἱ Ἕλληνες ἐπεχείρησαν διώκειν, σχολῇ μὲν ἐπὶ
τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται ὁπλῖται ὄντες, οἱ δὲ πολέμιοι ταχὺ
ἀπεπήδων. πάλιν δὲ ὁπότε ἀπίοιεν πρὸς τὸ ἄλλο στρά- 28
τευμα ταὐτὰ ἔπασχον, καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφου
ταὐτὰ ἐγίγνετο, ὥστε ἀπὸ τοῦ τρίτου γηλόφου ἔδοξεν
αὐτοῖς μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώτας πρὶν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς
πλευρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγαγον πελταστὰς πρὸς τὸ ὄρος.
ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγένοντο ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων, 29
οὐκέτι ἐπετίϑεντο οἱ πολέμιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοι-
κότες μὴ ἀποτμηϑείησαν καὶ ἀμφοτέρωϑεν αὐτῶν γέ-
νοιντο οἱ πολέμιοι. οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευό- 30

---

1 ἐπορεύοντο σταϑμὸν f 3 τήν τε f 4 ἀπὸ] ἐκ M ἐφ' MZ ἦν ἡ κώμη c ἦσαν αἱ κῶμαι Schenkl 5 γηλόφους f 7 καὶ add. Steph. 8 ἀναβαίνειν c παραγίγνονται f 9 ἀπὸ] ἐκ M εἰς] ἐπὶ f 11 ἐτίτρωσκον c γυμνητῶν plerique 17 ἀνεπήδων f 18 ταῦτα F (it. 19) H 19 ταὐτὰ . . . γηλόφου om. c 20 πλὴν Ef ἀπὸ] ἐκ M 21 ἀπὸ τοῦ c 24 ἐκτμηϑ. MZ ἀμφοτέρων c 25 οἱ πολέμιοι del. Kr.

μενοι, οἱ μὲν ⟨ἐν⟩ τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ
κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας καὶ
ἰατροὺς κατέστησαν ὀκτώ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.
31 ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων
ἕνεκα καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον, ἄλευρα, οἶνον,
κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. ταῦτα δὲ συνενη-
νεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. τετάρτῃ δ'
32 ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον. ἐπεὶ δὲ κατέλαβεν
αὐτοὺς Τισσαφέρνης σὺν τῇ δυνάμει, ἐδίδαξεν αὐτοὺς ἡ
ἀνάγκη κατασκηνῆσαι οὗ πρῶτον εἶδον κώμην καὶ μὴ
πορεύεσθαι ἔτι μαχομένους· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ ἀπό-
μαχοι, ⟨οἵ τε⟩ τετρωμένοι καὶ οἱ ἐκείνους φέροντες καὶ
33 οἱ τῶν φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. ἐπεὶ δὲ κατεσκή-
νησαν καὶ ἐπεχείρησαν αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι οἱ βάρ-
βαροι πρὸς τὴν κώμην προσιόντες, πολὺ περιῆσαν οἱ
Ἕλληνες· πολὺ γὰρ διέφερεν ἐκ χώρας ὁρμῶντας ἀλέ-
ξασθαι ἢ πορευομένους ἐπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι.
34 ἡνίκα δ' ἦν ἤδη δείλη, ὥρα ἦν ἀπιέναι τοῖς πολεμίοις·
οὔποτε γὰρ μεῖον ἀπεστρατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ
Ἑλληνικοῦ ἑξήκοντα σταδίων, φοβούμενοι μὴ τῆς νυκτὸς
35 [οἱ Ἕλληνες] ἐπίθοιντο αὐτοῖς. πονηρὸν γὰρ νυκτός ἐστι
στράτευμα Περσικόν. οἵ τε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδενται
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πεποδισμένοι εἰσὶ τοῦ μὴ φεύγειν

---

1 ἐν add. Bis. 2 ὄρους C[1] 4 τρεῖς] ὀκτὼ c 5 οἷον FH[1] 6 συνηνεγμένα F συνηγμένα D 7 ἦν om. C[1] στρατεύματι f 8 δὲ om. c 9 αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη c Suid. s. v. ἐδίδαξεν; τοὺς Ἕλληνας τῆ(ι) ἀνάγκη(ι) f 10 κατασκηνῶσαι . . . κώμας Suid. 11 οἱ om. f 12 οἵ τε add. Cobet 15 πολὺ] ἐν ἧι F 16 διέφερεν . . ὁρμῶντας . . πορευομένους f διέφερον . . ὁρμῶντες . . πορευόμενοι c διέφερεν . . ὁρμωμένους . . προπορευομένους Suid. s. v. ἀλέξασθαι ἐκ cM Suid. ἐκ τῆς rell. 17 ἢ] οἱ A μάχεσθαι . . πολεμίοις (18) om. c 19 ἐστρατοπεδεύοντο c 21 οἱ Ἕλληνες om. f ἐπιθῶνται c 23 τὸ om. c

ἕνεκα εἰ λυθείησαν, ἐάν τέ τις θόρυβος γίγνηται, δεῖ
ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρὶ καὶ χαλινῶσαι δεῖ καὶ
θωρακισθέντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. ταῦτα δὲ πάντα
χαλεπὰ νύκτωρ καὶ θορύβου ὄντος ποιεῖν. τούτου ἕνεκα
πόρρω ἀπεσκήνουν τῶν Ἑλλήνων. ἐπεὶ δὲ ἐγίγνωσκον 36
αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες βουλομένους ἀπιέναι καὶ διαγγελλο-
μένους, ἐκήρυξε τοῖς Ἕλλησι συσκευάζεσθαι ἀκουόντων
τῶν πολεμίων. καὶ χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορείας
οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο, ἀπῇσαν· οὐδὲ γὰρ
ἐδόκει λύειν αὐτοὺς νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατάγεσθαι
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἤδη 37
ἑώρων οἱ Ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζεύξαντες
καὶ διῆλθον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους. καὶ γίγνεται το-
σοῦτον μεταξὺ τῶν στρατευμάτων ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ
ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι οὐδὲ τῇ τρίτῃ, τῇ δὲ τετάρτῃ
νυκτὸς προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ὑπερδέξιον
οἱ βάρβαροι, ᾗ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες παριέναι, ἀκρωνυχίαν
ὄρους, ὑφ' ἣν ἡ κατάβασις ἦν εἰς τὸ πεδίον. ἐπειδὴ δὲ 38
ἑώρα Χειρίσοφος προκατειλημμένην τὴν ἀκρωνυχίαν,
καλεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς οὐρᾶς καὶ κελεύει λαβόντα
τοὺς πελταστὰς παραγενέσθαι εἰς τὸ πρόσθεν. ὁ δὲ Ξενο- 39
φῶν τοὺς μὲν πελταστὰς οὐκ ἦγεν· ἐπιφαινόμενον γὰρ
ἑώρα Τισσαφέρνη καὶ τὸ στράτευμα πᾶν· αὐτὸς δὲ προσ-
ελάσας ἠρώτα· Τί καλεῖς; ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Ἔξεστιν
ὁρᾶν· προκατείληπται γὰρ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως

---

1 ἐὰν θόρυβος γένηται Suid. s. v. ἐπισάξαι 2 ἐπεισάξαι(?) C καὶ χαλινῶσαι δεῖ (δὴ CE δὲ A) om. Suid. 4 χαλεπὸν νυκτὸς ὅτε καὶ f ποιεῖν ante νύκτωρ Suid., om. c 7 παρασκευάζεσθαι D παρασκευάσασθαι FM 9 ἀπή(ι)εσαν L οὐδὲ V οὔτε c οὐ f 10 λυσιτελεῖν αὐτοῖς f 11 ἀπιόντες CB 14 στρατιωτῶν f 16 προσελθόντες F 18 ἐφ' ἣν c ἀφ' ἧς Suid. s. v. ἀκρώνυξ 19 προκαταλελειμμένην CA 23 -φέρνην L προελάσας f 25 κατείληπται c

λόφος, καὶ οὐκ ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τούτους ἀποκόψο-
40 *μεν. ἀλλὰ τί οὐκ ἦγες τοὺς πελταστάς; ὁ δὲ λέγει ὅτι*
οὐκ ἐδόκει αὐτῷ ἔρημα καταλιπεῖν τὰ ὄπισθεν πολεμίων
ἐπιφαινομένων. Ἀλλὰ μὴν ὥρα γ', ἔφη, βουλεύεσθαι πῶς
41 *τις τοὺς ἄνδρας ἀπελᾷ ἀπὸ τοῦ λόφου. ἐνταῦθα Ξενοφῶν*
ὁρᾷ τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρα-
τεύματος οὖσαν καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον ἔνθα
ἦσαν οἱ πολέμιοι, καὶ λέγει· Κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε,
ἡμῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἢν γὰρ τοῦτο λά-
βωμεν, οὐ δυνήσονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. ἀλλά, εἰ
βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι, ἐγὼ δ' ἐθέλω πορεύεσθαι·
εἰ δὲ χρῄζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτοῦ.
42 *Ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ὁπότερον βούλει*
ἑλέσθαι. εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν ὅτι νεώτερός ἐστιν αἱρεῖται
πορεύεσθαι, κελεύει δέ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ στόματος
43 *ἄνδρας· μακρὸν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν. καὶ ὁ*
Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστάς·
ἔλαβε δὲ τοὺς κατὰ μέσον τοῦ πλαισίου. συνέπεσθαι δ'
ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους οὓς αὐτὸς εἶχε
44 *τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πλαισίου. ἐντεῦθεν*
ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ λόφου
πολέμιοι ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον,
45 *εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον. καὶ*
ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύ-

---

1 *λόχος* C *ἀποκόψωμεν* f *παρακόψομεν* CBA *κατακόψομεν* E 2 *ἀλλὰ . . . πελταστάς* om. c 3 *ἐπιφαιν. τῶν πολεμίων* f 4 *γ'*] *δ'* CBA *βούλεσθαι* CBA 5 *ἀπὸ*] *ἐκ* M 6 *ὁρᾷ* om. c *ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ* f 9 *ἐὰν* DFHM 10 *οἱ* cDM, om. rell. 12 *μένω* FM *αὐτοὺς* C 13 *πότερον* c 14 *αἱρεῖσθαι* CAE 16 *μακρὰν* f *οὐρᾶς* c Suid. s. v. *στόμα*; *οὐραγίας* f 18 *τοῦ* om. c 19 *ἐκέλευεν* E *αὐτοὺς* CBA, del. Rehd. *τριακοσίους*] *τ. ὁ Χειρίσοφος* f 20 *ἐπιλεκτῶν* CB 23 *εὐθὺς . . . ἄκρον* om. c

ματος διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν, πολλὴ δὲ κραυγὴ
τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνη τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων. Ξε- 46
νοφῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵππου παρεκελεύετο·
Ἄνδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἁμιλλᾶσθαι, νῦν
πρὸς [τοὺς] παῖδας καὶ [τὰς] γυναῖκας, νῦν ὀλίγον πονή-
σαντες ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. Σωτηρίδας δὲ 47
ὁ Σικυώνιος εἶπεν· Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμέν· σὺ
μὲν γὰρ ἐφ' ἵππου ὀχεῖ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν
ἀσπίδα φέρων. καὶ ὃς ἀκούσας ταῦτα καταπηδήσας ἀπὸ 48
τοῦ ἵππου ὠθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα
ἀφελόμενος ὡς ἐδύνατο τάχιστα [ἔχων] ἐπορεύετο· ἐτύγ-
χανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν, ὥστε ἐπιέζετο.
καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν ὑπάγειν παρεκελεύετο, τοῖς δὲ
ὄπισθεν παριέναι μόλις ἑπομένοις. οἱ δ' ἄλλοι στρατιῶ- 49
ται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδαν,
ἔστε ἠγάγκασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. ὁ δὲ
ἀναβάς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν, ἐπεὶ
δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῇ. καὶ
φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς πολεμίους. ἔνθα V
δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον ᾗ ἕκαστος ἐδύ-
νατο, οἱ δ' Ἕλληνες εἶχον τὸ ἄκρον. οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσα-
φέρνη καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπόμενοι ἄλλην ὁδὸν ᾤχοντο.
οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες εἰς τὸ πεδίον ἐστρατο-
πεδεύσαντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. ἦσαν δὲ

---

2 -φέρνην L κελευομένοις f 4 ἐπὶ] εἰς f ἁμιλλᾶσθε C 5 τοὺς et τὰς om. f νῦν om. c πονήσαντες] π. χρόνον f 6 λοιπὸν CE πορευόμεθα c Σωτηρίδης c δὲ om. CAE 7 Συκαιώνιος C 8 ὀχῇ(ι) L 10 ὠθεῖτο f ὠθεῖ τ' Hirschig 11 ἔχων om. f 12 ὥστε πιέζοιτο c 13 ὑπάγων c (ἀπ- A) 14 μόλις cD μόγις rell. ἑπόμενος c 15 καὶ βάλλουσι om. f Σωτηρίδην c 16 ἕως f ἀναλαβόντα Bis. 17 βατὰ CA ἐπὶ τοῦ ἵππου ante ἕως f 19 τὸ ἄκρον E τοῦ πολεμίου C[1] 21 -φέρνην L 23 εἰς τὸ πεδίον om. c ἐστρατοπεδεύοντο (-παι- C) c 24 μεστῇ om. c

καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν ἐν
2 *τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. ἡνίκα δ'*
ἦν δείλη ἐξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν τῷ πεδίῳ,
καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων
ἐν τῷ πεδίῳ καθ' ἁρπαγήν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκη-
μάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατ-
3 *ελήφθησαν. ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν*
ἐπεχείρησαν τὰς κώμας, καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμη-
σάν τινες, ἐννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καύσοιεν,
4 *οὐκ ἔχοιεν ὁπόθεν λαμβάνοιεν. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χειρίσο-*
φον ἀπῇσαν ἐκ τῆς βοηθείας· ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐπεὶ κατέβη,
παρελαύνων τὰς τάξεις ἡνίκα ⟨οἱ⟩ ἀπὸ τῆς βοηθείας
5 *ἀπήντησαν [οἱ Ἕλληνες] ἔλεγεν· Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες [Ἕλ-*
ληνες], ὑφιέντας τὴν χώραν ἤδη ὑμετέραν εἶναι; ἃ γὰρ
ὅτε ἐσπένδοντο διεπράττοντο, μὴ κάειν τὴν βασιλέως χώ-
ραν, νῦν αὐτοὶ κάουσιν ὡς ἀλλοτρίαν. ἀλλ' ἐάν που κατα-
λίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα
6 *πορευομένους. ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη, δοκεῖ μοι βοη-*
θεῖν ἐπὶ τοὺς κάοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. ὁ δὲ Χει-
ρίσοφος εἶπεν· Οὔκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς,
ἔφη, κάωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται.
7 *Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ*
τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆλθον.
καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν

---

1 *πολλαὶ* om. f 3 *ἐπιφαίνονται οἱ πολέμιοι* f 5 *γὰρ* om. c 8 *ἐπεχείρισαν* c 9 *καύσειεν* M *καίοιεν* c (*καί+οιεν* C) 11 *ἀπήεσαν* L *βοηλασίας* coni. Gemoll (it. 12) 12 *τὰς*] *ἐπὶ τὰς* f *οἱ* add. Schenkl *ἀπὸ*] *ἐκ* M *βαθείας* c 13 *ἀπή(ι)εσαν* f *οἱ Ἕλληνες* del. Born. *Ἕλληνες* del. Rehd. 14 *ὑφιέντα* c *ὑμετέραν* CFHM *ἡμ.* alii 15 *καίειν* B (it. infra ter c) *βαίνειν* CAE 16 *ἀλλ'* om. f *καταλείπωσί* c 17 *αὑτοὺς* BAE *αὐτοῖς* rell. *τὰ* om. c 19 *ὡς* om. c 22 *ἦλθον* c 23 *συνῆλθον*] *ἐνῆσαν* c *συνῆσαν* Rehd. 24 *ἔνθεν*] *ἐντεῦθεν* f

*ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος ὡς
μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. ἀπο-* 8
*ρουμένοις δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν·
Ἐγὼ θέλω, ὦ ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακισχι-
λίους ὁπλίτας, ἂν ἐμοὶ ὧν δέομαι ὑπηρετήσητε καὶ τά-
λαντον μισθὸν πορίσητε. ἐρωτώμενος δὲ ὅτου δέοιτο* 9
*Ἀσκῶν, ἔφη, δισχιλίων δεήσομαι· πολλὰ δ' ὁρῶ ταῦτα
πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἃ ἀποδαρέντα καὶ
φυσηθέντα ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν. δεήσομαι* 10
*δὲ καὶ τῶν δεσμῶν οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια· τούτοις
ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας ἕκαστον
ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφεὶς ὥσπερ ἀγκύρας εἰς τὸ
ὕδωρ, διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας ἐπιβαλῶ ὕλην
καὶ γῆν ἐπιφορήσω· ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε αὐτίκα* 11
*μάλα εἴσεσθε· πᾶς γὰρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἕξει τοῦ μὴ
καταδῦναι, ὥστε δὲ μὴ ὀλισθάνειν ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ σχήσει.
ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν* 12
*ἐδόκει εἶναι, τὸ δ' ἔργον ἀδύνατον· ἦσαν γὰρ οἱ κωλύ-
σοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς, οἳ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν
ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν. ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν* 13
*ἐπανεχώρουν εἰς τοὔμπαλιν [ἢ πρὸς Βαβυλῶνα] εἰς τὰς
ἀκαύστους κώμας, κατακαύσαντες ἔνθεν ἐξῆσαν· ὥστε
οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαυνον, ἀλλὰ ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι
ἦσαν θαυμάζοντες ὅποι ποτὲ τρέψονται οἱ Ἕλληνες καὶ*

---

1 ὁ om. f τὸ om. c 4 ὑμᾶς (ἡμᾶς c) post θέλω f 5 ἣν μοι f δέωμαι, ut vid., ex δέομαι corr. C^{1} 6 δεήσοιτο f 7 ταῦτα om. c 8 βόας f 10 οἷς cM ὡς rell. χρῆσθαι (χ. ἀνάγκη E) cD τούτοις δ' ἔφη ζεῦξαι f 11 ἁρμόσας f 12 ἀγγύρας C^{c}AD εἰς om. c 13 δὲ ἀγαγὼν f 15 ἴσεσθε CA πᾶς] ὁ f 16 ὀλισθανεῖν f ὀλισθά(-σθῆ- A)ναι c 17 χάριεν L 18 κωλύσαντες M^{1} 19 οὐδ' ἂν ἐπέτρεπον τοῦτο B 21 ὑπανεχώρουν c ἢ πρὸς Βαβ. del. Reiske 22 ἐξή(ι)εσαν L 23 προήλαυνον F 24 θαυμάζοντες f θαυμάζειν c θαυμάζουσι T^{c}

14 τί ἐν νῷ ἔχοιεν. ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἀμφὶ
τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ πάλιν
συνῆλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς αἰχμαλώτους ἤλεγχον
15 τὴν κύκλῳ πᾶσαν χώραν τίς ἑκάστη εἴη. οἱ δʼ ἔλεγον ὅτι
τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη καὶ
Μηδίαν, διʼ ἧσπερ ἥκοιεν, ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε
καὶ Ἐκβάτανα φέροι, ἔνθα θερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται
βασιλεύς, ἡ δὲ διαβάντι τὸν παταμὸν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυ-
δίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι, ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς
16 ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους ἄγοι. τούτους δὲ
ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι, καὶ
βασιλέως οὐκ ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς
βασιλικὴν στρατιὰν δώδεκα μυριάδας· τούτων δʼ οὐδένα
ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν. ὁπότε μέντοι πρὸς τὸν σα-
τράπην τὸν ἐν τῷ πεδίῳ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμειγνύναι σφῶν
17 τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς ἑαυτούς. ἀκούσαντες
ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φά-
σκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες ὅποι πορεύεσθαι
ἔμελλον. ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν
ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβάλλειν· τούτους γὰρ διελθόντας
ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν, ἧς Ὀρόντας ἦρχε πολλῆς καὶ
εὐδαίμονος. ἐντεῦθεν δʼ εὔπορον ἔφασαν εἶναι ὅποι τις
18 ἐθέλοι πορεύεσθαι. ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως ὁπηνίκα
καὶ δοκοίη τῆς ὥρας τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερ-

---

1 ἀμφὶ] ἐπὶ c (ἦσαν Rehd.) 2 καὶ οἱ λοχαγοὶ om. c 3 αἰχμαλώτους f Suid. s. v. ἤλεγχον; ἑαλωκότας c 5 μὲν om. c 6 ἠῶ c 7 φέρει c φέροιεν f ἔν M[1] καὶ ἐαρίζειν om. c 10 Καδούρχους C ἄγει M Steph. Byz. s. v. Καρδοῦχοι 12 ἐμβάλλειν f 14 ἀποστῆσαι c 15 τὸν om. c πείσαιντο c ἐπιμιγνῆναι CE -γνύναι B ἐπιμίγνυσθαι f σφῶν] ἐφʼ ᾧ c 16 ἐκείνους] ἐκεῖνον A ἐκείνων] ἐκεῖνον CB ἐκεῖνος A (post ἑαυτούς) αὐτούς f 17 δὲ ταῦτα f 18 οὐδὲν δὲ c ὅπη(ι) f 20 ἐμβαλεῖν CB διελθόντες f 22 ἄπορον c 23 θύσαιντο c ὁπηνίκα f Suid. s. v. ἡνίκα c 24 καὶ om. f Suid.

βολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, συσκευασαμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἕπεσθαι ἡνίκ' ἄν τις παραγγείλῃ.

Δ

[Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, I
καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσῶν στρατεύματος, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν 2
ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν
ὀρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων 3
ὅτι εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἢν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἢν δὲ μὴ βούλωνται, περιίασι. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ
ἔστιν οὕτως ἔχον. τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε 4
ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι
πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.] ἡνίκα δ' ἦν 5

---

1 ὀρέων cD ὀρῶν f καταληφθείη f 2 δειπνήσαιεν c συσκευασαμένους M σκευασομένους C -ζομένους B -σαμένους A συσκευασμένους F 3 παραγγέλλῃ c 5 §§ 1—4 del. Ddf.; §§ 2—4 om. CBEA[1] 7 ἐσπείσαντο f 9 ἐπολέμησε c 10 Περσικοῦ c 13 Καρδούχεια MZ -χια rell. (it. 16) 14 δὴ FMT[c] δὲ rell. στρατιώταις L, corr. Leoncl. 16 διέλθοιμεν M 17 Πίγρ. F (it. infra) διαβήσωνται F 18 ἣν] εἰ MZ 19 δὲ Cast. τε F, om. M 20 οὕτω(ι) στενὸν f, corr. Steph.

ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς
ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες
ἀπὸ παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ
6 ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο τοῦ
στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὑτὸν καὶ τοὺς γυμνῆτας
πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὁπλίταις
εἵπετο οὐδένα ἔχων γυμνῆτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει
εἶναι μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἐπίσποιτο.
7 καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος πρίν τινα αἰσθέ-
σθαι τῶν πολεμίων. ἔπειτα δ' ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ ἀεὶ τὸ
ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς
8 ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων. ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦ-
χοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ
παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν
λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευ-
ασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς
ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν
οἱ Καρδοῦχοι διιέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας,
9 ἐπείπερ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια,
ὅτῳ τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ
Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν
10 οὐδὲν ἐποίουν. ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατ-
έβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι (διὰ
γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἀνάβασις
αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις εἰς τὰς κώμας), τότε δὴ

---

5 αυτὸ CE αὑτοῦ A αὑτὸν FM καὶ om. Suid. s. v. γυμνῆται γυμνήτας C 7 γυμνίτην CA γυμνήτην BE κίνδ. ἐδόκει c Suid. ἐδόκει κίνδ. f 8 ἐπίσποιτο] ἄνω ἐ. c 9 τινας c 10 αἴσθε-σθαι CBDF ἐφηγεῖτο c 11 δὲ ἀεὶ] δ' ἐκεῖ c 14 ἔφευγον om. c 15 παμπόλοις C 17 πως ἂν f 20 ὅτῳ Steph. ὅτου D (ὅπου Matth.) ὅτι rell. ἐλάμβανεν c 21 ἐπήκουον Kappeyne 22 ἐπεὶ] ὅτε f 25 εἰς τὰς κώμας f] ἐγένετο CA, om. BE

συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδούχων τοῖς τελευταίοις ἐπ-
ετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι
κατέτρωσαν, ὀλίγοι τινὲς ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκήτου γὰρ
αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συν- 11
ελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρα-
τεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώ-
μαις ηὐλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον
κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους. ἅμα δὲ 12
τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν
Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυ-
νατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τἆλλα, καὶ
ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ
πάντα ἀφεῖναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ 13
ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ
τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια
ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων
ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.
Ἐπειδὴ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστάντες ἐν 14
στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ
ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο, οἱ δ' ἐπείθοντο, πλὴν εἴ τίς τι
ἔκλεψεν, οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐ-
πρεπῶν. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν,
τὰ μέν τι μαχόμενοι τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. εἰς δὲ τὴν 15
ὑστεραίαν γίγνεται χειμὼν πολύς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πο-

---

1 ἐπέθεντο BE 2 ἀπέκτεινάν cDFM -νον rell. λίθοισι M 3 τινὲς om. c 4 ἐπέσπευδεν (σπ ex corr., ut vid.) M 5 πολλὰ f 7 ηὐλίσθησαν] ηὐλ in lit. C κύκλω πυρὰ (-ὰς M[1]) ἔκαιον f 8 συνεβόων Lueders 10 καὶ] καὶ τὰ f 11 πορεύεσθαι ἔχοντας (ς ex corr. C?) f τὰ ἄλλα f 12 ὁπόσα f 13 ἀφεῖναι cM ἀφιέναι rell. ἐποιοῦντο f 14 καὶ πολλοὶ δὴ αὐτῶν οἱ f 15 τὰ om. c 18 ἐπεὶ c ὑπο(ἐπι E)στήσαντες c ἐν] ἐν τῷ (τῳ Breit.) c 19 εἴ τι] ἐπεὶ f 20 ἀφιέμενον f τι om. c 21 οἷον om. f 23 καὶ] τι c 24 χειμὼν γίνεται f

ρεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τἀπιτήδεια. καὶ ἡγεῖτο μὲν
16 *Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι*
ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγὺς
προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων, ὥστε ἠναγκάζοντο
οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ
πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπο-
17 *μένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. ἔνθα ὁ Χει-*
ρίσοφος ἄλλοτε μὲν ὅτε παρεγγυῷτο ὑπέμενε, τότε δὲ
οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἕπεσθαι,
ὥστε δῆλον ἦν ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν
παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία
18 *φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνή-*
σκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευθεὶς διὰ
τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ
19 *Βασίας Ἀρκὰς διαμπερὲς τὴν κεφαλήν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο*
ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς
τὸν Χειρίσοφον ᾐτιᾶτο αὐτὸν ὅτι οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ'
ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. καὶ νῦν δύο καλώ
τε κἀγαθὼ ἄνδρε τέθνατον καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε
20 *θάψαι ἐδυνάμεθα. ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος· Βλέψον,*
ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ ὡς ἄβατα πάντα ἐστί· μία δ'
αὕτη ὁδὸς ἣν ὁρᾷς ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὁρᾶν

---

1 *τὰ ἐπιτήδεια* f 5 *ἀναχάζοντες* f Suid. s. v. *ἀναγκάζοντες* c 6 *θαμεινὰ* cD *παρήγγελεν* M *παρήγγειλεν* F 7 *ἐπιχέοιντο* c *ἐπικαίοιντο* F[1] *ἐνταῦθα* c 10 *πράγματι εἴη* CF *σχολῆ(ι)* L 12 *φυγῆς* f *θνήσκει* M 13 *ἰαλευώνυμος* M *λεώνυμος* c 14 *στο-λάδος* f *πολάδος* c, corr. Schn. 15 *εἰς τὴν* f *ἐπειδὴ δέ ποτε ἀφικνοῦντο σπείσασθαι εὐθὺς* f 17 *ὑπέμεινεν*] sic omnes 18 *δύω* M 19 *καὶ ἀγαθὼ* c *τεθνᾶτον* c *τεθνάτην* F alii *τε-θνατᾶι* (sscr. *ιοι*) M (in marg. *τεθνᾶσι τέ οἱ*) *καὶ οὔ* in lit. C 20 *θάψαι* cM *θ. αὐτῶι* F *δυνάμεθα* M 20 *ἀποκρίνεται πρὸς ταῦτα ὁ* f 21 *πρὸς τὰ* c *ἐς τὰ* F alii *ἄλλα* M *ἰδὲ* M *ἴδε* rell. 22 *ταύτη(ι)* Df *ὀρ(ε)ιαια* Df *ταύτην ὁρᾶν ἀνθρώπων* f

ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἳ κατειληφότες φυλάττουσι
τὴν ἔκβασιν. ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ 21
ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρὶν κατειλῆφθαι τὴν
ὑπερβολήν· οἱ δ' ἡγεμόνες οὓς ἔχομεν οὔ φασιν εἶναι
ἄλλην ὁδόν. ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο 22
ἄνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προυθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα ὅπως ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα.

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον δια- 23
λαβόντες εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν
οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη καὶ μάλα πολλῶν φόβων προσαγο-
μένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου
κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὗτος μὲν διὰ ταῦτα οὐ 24
φαίη εἰδέναι ὅτι αὐτῷ τυγχάνοι θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ
ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑπο-
ζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος δ' εἰ εἴη τι ἐν 25
αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον ὃ εἰ μή τις
προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. ἐνταῦθα 26
ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν εἴ τις [αὐτῶν] ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς

---

3 πρὶν κατειλῆφθαι om. c 6 ἐνιδρ. C 7 καὶ ἡμᾶς E καὶ ἡμᾶς καὶ CBA 8 μὲν τινας f ζῶν CA ζὼς Ddf. 9 αὐτοὺς c ἕνεκεν f εἴδωσι CA 10 χρησώμεθα f 13 καὶ om. c 14 ἐπειδὴ f 15 οὐ φαίη διὰ (in lit. C) ταῦτα c 16 τυγχάνοι M τυγχάνει F ἐτύγχανε c 17 ἡγήσασθαι c 19 δυσπάριτον Porson e Suid. s. v. δυσπόριστον c δύσβατον f ἔφησε(ν) καὶ ἄκρον καὶ εἰ μή τις αὐτὸ καταλείψοιτο f 20 προκαταλείψ. C δυνατὸν (οὐ δυν. E) c εἶναι f 21 δ' ἐδόκει c συγκαλέσασθαι c 22 ὁπλιτῶν τινὰς E 22 διερωτᾶν Suid. s. v. ἐθελοντής αὐτῶν om. Df Suid. 23 ἔστιν om. E ὅστις om. c ἂν om. f καὶ om. Suid.

27 *ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. ὑφίστανται τῶν μὲν ὁπλιτῶν Ἀρι-*
στώνυμος Μεθυδριεὺς Ἀρκὰς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος
Ἀρκάς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος
Ἀρκὰς καὶ οὗτος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν
ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ σρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη,
28 *οἶδα ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου. ἐκ*
τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιάρχων
ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χῖος, ὃς
πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα
ἐγένετο.

II *Καὶ ἦν μὲν δείλη ἤδη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόν-*
τας πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν
αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἢν λάβωσι τὸ ἄκρον,
τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι ση-
μαίνειν. καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας
τὴν φανερὰν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες
2 *ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν οὖν*
ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ
οὐρανοῦ. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο
πρὸς τὴν φανερὰν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέ-
μιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιόν-
3 *τες. ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες ἣν ἔδει*
διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκύλινδον οἱ

---

1 *ὑφίστανται* f Suid. s. v. *ὑποστάς* *ὑφίσταται* c 2 *Ἀρκὰς* ter del. Bis. *Ἀγησίας* BM 3 *ἀντεστασίαζον* (*-σιάζων* M) *δ(ὲ) ἑαυτοῖς Καλλ. Παρρ. Ἀρκ. καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος Ἀρκάς* f 4 *θέλειν* c 6 *εὖ γὰρ οἶδα ἔφη* f 7 *γυμνιτῶν* C *ἢ ταξιαρχῶν* (sic L) f 8 *ἐθέλει* M *Ἀριστέας Χῖος* c *Ἀριστάρχιος* f 9 *εἰς ταῦτα* f 11 *ἤδη οἱ* Ddf. *οἱ* c *ἤδη* f 16 *συμβοληθεῖσιν* f, corr. Muret *συμβουλῆς ἕνεκεν βαίνοντες* c 17 *συνθέμενοι* c *συμβαίνουσιν* f *οὖν* om. c 20 *ἔκφασιν* C *τῇ ὁδῷ* om. Suid. s. v. *προσέχοιεν* 21 *καὶ* om. c *περιόντες* scripsi *παριόντες* f (*ιόν* ex corr. F^{1}) *περιιόντες* E *περιιδόντες* CBA 22 *ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ* Df *ἐπιχαραδραῖοι* c 23 *ὄρθριον* CAE *ἐκυλίνδουν* L, corr. Cobet

βάρβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάτ-
τους, οἳ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίοντες διεσφενδο-
νῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἷόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ.
ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιντο, ἄλλῃ ἐπει- 4
ρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ
ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖ-
πνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθο-
φυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι'
ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι
δ' ἦν τῷ ψόφῳ. οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περι- 5
όντες καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθη-
μένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες
αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ 6
κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ
αὕτη ὁδὸς ἐφ' ᾗ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. ἔφοδος μέντοι
αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν οἳ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ
ἐκάθηντο. καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' 7
ἡμέρα ὑπέφαινεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ
τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον
ἐγγὺς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἥ τε
σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο ἐπὶ τοὺς ἀν-
θρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν

---

1 ὁλοιτρόχους Suid. s. v. ὅλοι τροχοὺς c ὁλοτρόχους f ἁμα-ξαίους CA καὶ μ. καὶ ἐλάττους (ἐ. λίθους f) om. Suid. 2 παί-οντες L (ante πρὸς f), corr. Schn. 3 παντάπασι C ὁδῷ f 4 ταύτην CAE 6 ἀπιόντας F 8 πολέμιοι f π. φοβούμενοι δῆλον ὅτι c οὐδ' ἀνεπαύσαντο ὅλης Df 9 κυλινδοῦντες L τεκμήρασθαι f 10 ἡγεμόνα] ἡ. καὶ τὰς f περιόντες FH περι-ιόντες rell. 12 κατακανόντες Ddf. -καίνοντες c Suid. s. v. κα-τακαίνων; ἀποκτείναντες f 13 κατέχοντες τὸ ἄκρον f 18 ἐπέ-φαινεν CBA ἐτύγχανεν E 20 προελθόντες C[1] ἴδον M καὶ ἥ τε c 21 ἐπεφθέγξατο c ἀλλαλ. C οἱ Ἕλληνες ἵεντο (ἵ. MV, ἴ. rell., it. infra) εἰς f 22 λιπόντες CBADFM ἐκλιπ. E καταλιπ. alii

8 φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὔζωνοι γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ
ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἵεντο
ἄνω κατὰ τὴν φανερὰν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν
κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες,
καὶ ἀναβάντες ὡς ἐδύναντο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι.
9 καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμειξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ
χωρίον. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμί-
σεις ἐπορεύετο ᾗπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐοδωτάτη
γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὄπισθεν τῶν
10 ὑποζυγίων ἔταξε. πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ
ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ
ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεζεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλή-
νων. καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ᾗπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ
11 ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἐκβῆναι. ἔνθα δὴ παρα-
κελευσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον
ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον
12 τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς
ἀναβαίνοντας ὅπῃ ἐδύναντο ἕκαστος οἱ βάρβαροι ἐτόξευον
καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι
τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες καὶ
ἕτερον ὁρῶντες ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον ἐπὶ τοῦτον
13 αὖθις ἐδόκει πορεύεσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν μὴ εἰ
ἔρημον καταλίποι τὸν ἑαλωκότα λόφον, [καὶ] πάλιν λα-
βόντες οἱ πολέμιοι ἐπίθοιντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν

---

4 ἀκριβεῖς c [ὄντες] Kr. 5 ἐκβάντες f ἠδύναντο c ἀνείμων cM Suid. s. v. 6 οὗτοι μόνοι (μὲν Born.) πρῶτοι f συνέμιξαν L 12 ἦν om. C[1]AE 14 παρακελευσάμενοι] παρακελευ in lit. C 16 ὀρθρίοις C[1]A ἄμφοδον F 17 τέως μὲν] ὁρῶντες f 18 ὅποι C ὅπου B ἐδύνατο Cobet οὔτε ἐτόξευον οὔτ' ἔβαλλον ἐγγὺς ὁδοῦ προσιόντας f (προΐεντο C[1]) 20 -θεισαν f 21 ὁρῶσιν c τούτους MZ 22 εἰς FM 23 καταλίποι E[c] -λείποι f -λί(εί A)πῃ CB ἡλωκότα L καὶ del. Schn. καταλαβόντες Kr. 24 ἐπίθοιντο D ἐπιθῶντο C[1] ἐπιθοῖντο rell.

(ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πο-
ρευόμενα), καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισό-
δωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφι-
δήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς
δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον,
καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἱροῦσιν. ἔτι δ' αὐτοῖς 14
τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ
τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς ὑπὸ τῶν
ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν 15
οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι
γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτοὺς μὴ κυκλω-
θέντες πολιορκοῖντο ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου
καθορῶντες τὰ ὄπισθεν γιγνόμενα πάντες ἐπὶ τοὺς
ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν. καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς 16
νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέ-
λευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμείξειαν,
καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι τὰ
ὅπλα εἶπε. καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ 17
Ἀργεῖος πεφευγὼς καὶ λέγει ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ
πρώτου λόφου καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφι-
κράτης καὶ ἄλλοι ὅσοι μὴ ἁλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς
τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι 18
οἱ βάρβαροι ἧκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ
ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν

---

2 *Κηφεισ.* bis c (it. infra) *Κιφησ.* bis F 3 *καὶ . . Ἀθηναῖον* om. f 4 *καὶ* s. v. C¹ 6 *αἱροῦσιν* B *αἵρουσιν* rell. 7 *τρίτος* et *ὁ* om. M *ὀρθριώτατος* C¹ 8 *καταλειφθείσης* c 9 *προελθόντων* M *ἐθελόντων* rell. *ἐγένοντο*] *ἦγον* f 10 *ἀμαχητεὶ* CB *ἀμαχεὶ* H marg. *γενέσθαι πᾶσι(ν)* f 11 *κυκλωθέντες*] *κυκ* in lit. C 12 *ἀπολείπειν* f 16 *λοχαγοὶ* f *προμίξ.* CAE *προσμίξ.* rell. 17 *προσελθόντας* f *ὁμαλεῖ* F (ex corr.?) M 18 *εἶπε* del. Cobet *ἧκεν* MZ 20 *πρώτου* om. C¹B 21 *οἱ ἄλλοι* E *ἀλλόμενοι* f *ἀλάμενοι* Cobet 24 *ὁ* om. f

19 καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῄτει. οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ᾽ ᾧ
μὴ καίειν τὰς οἰκίας. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ἐν
ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρῄει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο,
πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνερρύησαν. ἐνταῦθα
20 ἵσταντο οἱ πολέμιοι. καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ
τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειτο, ἵεντο
δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγέ-
νοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ ἀφ᾽ οὗ Ξενοφῶν κατ-
έβαινεν, ἐκύλινδον πέτρας· καὶ ἑνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέ-
λος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπ-
21 έλιπεν· Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς Ἀρκὰς προσέδραμεν αὐτῷ
ὁπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει, καὶ
22 οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον. ἐκ δὲ τού-
του πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν αὐ-
τοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψι-
λέσι· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὃν ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶ-
23 χον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο ὥστε λα-
βόντες τοὺς νεκροὺς ἀποδοῦναι τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα
ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν ὥσπερ νομί-
24 ζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἄνευ ἡγεμόνος
ἐπορεύοντο· μαχόμενοι δ᾽ οἱ πολέμιοι καὶ ὅπῃ εἴη στενὸν
25 χωρίον προκαταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους. ὁπότε
μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὄπισθεν ἐκβαί-
νων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς

---

2 τὰς (τὲ A) οἰκίας C^1A τὰς κώμας γρ. C^m rell. 3 παρείη HM δὲ] δεῖ C^1 4 οἱ C^1 τούτου om. BE ἔνθα Pant. 5 ἵσταντο (-ται E) om. C^1 μεθίσταντο Tillmanns οἱ πολέμιοι del. Schn. 6 ἔκειτο M^1 ἔκειντο rell. ἵεντο, ο in lit., C 9 ἐκυλίνδουν L πέτρους C^1 κατέαξε(ν) CAE 11 Ἀρκὰς del. Cobet παρέδραμεν f 12 βεβλημένος c ἀνεχώρει Cobet 15 οἰκίαις om. f ἐπιτηδείαις F 16 ὃν Suid. s. v. κεκονιαμένοις ὥστε L κονιάτοις c 17 λαβόντες] ε C^c 18 ἀπέδοσαν c 19 ὅσαπερ Ddf. νομίζεσθαι F 21 οἱ C^c ὅτε(?) C^1 23 τοὺς πρώτους] τὰς παρόδους C^1 24 ὁδοῦ c

πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων,
ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν ἐπίθοιντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων 26
καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε
τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὄπισθεν· καὶ ἀεὶ οὕτως
ἐβοήθουν ἀλλήλοις καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. ἦν 27
δὲ καὶ ὁπότε αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσι πολλὰ πράγματα παρεῖχον
οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν ὥστε
καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο
ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. ἄριστοι δὲ [καὶ] τοξόται ἦσαν· 28
εἶχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη· εἷλκον δὲ τὰς νευρὰς ὁπότε τοξεύοιεν πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προσβαίνοντες. τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων. ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ λάβοιεν, ἀκοντίοις, ἐναγκυλῶντες. ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο, ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς κώμαις III
ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, εὖρος ὡς δίπλεθρον, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν. καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο ἅσμενοι ἰδόντες πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς
ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων. τότε μὲν οὖν ηὐλίσθη- 2

---

1 *γίν.* CA (it. 3 F) 2 *ἐπίθοιντο* D *ἐπιθοῖντο* rell. 4 *οὕτοι* f 5 *ἐπεμελοῦντο* f 6 *ὁπότε καὶ* f *τοῖς* del. Pant. 8 *φεύγοντες ἀπο* in marg. C[2] *ἐκφεύγειν* MZ *ἄλλο εἶχον* f 9 alt. *καὶ* om. f 10 *τριπήχει* F *τὰ . . . διπήχη* in marg. C[2], *πλέον* om. *πλέον ἢ*] *ἦν* E 11 *τὸ*] *τῶι* F *τὰ* M 12 *προσβαίνοντες* C[1] *προβ.* rell. 13 *χωρεῖ* C[1] 14 *ἐπεὶ λάβοιεν*] *ἐπιλαβόμενοι* f *ἐν ἀκοντίοις* M *καὶ ἀκ.*, ut vid., C[1] 19 alt. *τοῦ* om. C[1]E *παρὰ*] *που* M 20 *ὡρίζει* F 21 *ἀνέπ . . σαν* C[1] *ἀνέπνευσαν* Hug 22 *ἅσμενοι* (sic L) *l. πεδίον* om. f 23 *ὡς ἓξ* f [*τῶν Καρδούχων*] Schenkl

σαν μάλα ἡδέως καὶ τἀπιτήδεια ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν
παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας
ὅσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων πάσας μαχό-
μενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπαθον κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα
ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους. ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι
τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.
3 Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππέας που πέραν τοῦ ποτα-
μοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ᾽
ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὡς
4 κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. ἦσαν δ᾽ οὗτοι
Ὀρόντα καὶ Ἀρτούχα Ἀρμένιοι καὶ Μάρδοι καὶ Χαλδαῖοι
μισθοφόροι. ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ
5 ἄλκιμοι εἶναι· ὅπλα δ᾽ εἶχον γέρρα μακρὰ καὶ λόγχας. αἱ
δὲ ὄχθαι αὗται ἐφ᾽ ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν τρία ἢ
τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία
ἡ ὁρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω ὥσπερ χειροποίητος· ταύτῃ
6 ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες. ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό
τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν ὁ πο-
ταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς, καὶ οὔτ᾽ ἐν τῷ
ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν· εἰ δὲ μή, ἥρπαζεν ὁ ποταμός·
ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ ἐγί-
γνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τἆλλα βέλη· ἀνεχώρησαν
οὖν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν.
7 ἔνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους
ἑώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς
ὅπλοις. ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν,

1 τὰ ἐπιτήδεια f 4 οἷα f 7 ἱππεῖς o που om. f 8 ὡς ... ἱππέων (9) om. M κωλύσαντας F 11 Ὀρόντα CAM -του rell. Ἀρτούχα C -χου rell. Μάρδοι Schn. Μαρδώνιοι C^1E Μαρδόνιοι rell. 12 τε om. f (et E, ordine verborum inverso) 13 γέρα C^1 16 ἡ om. o ταύτην o 18 ταχὺς f 21 εἴ om. C^1 ἐγίγνοντο] ἐφέροντο f 22 τὰ ἄλλα f 23 οὖν om. o 24 πρόσθε M 25 σὺν f

*ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς δια-
βαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικει-
σομένους τοὺς Καρδούχους ὄπισθεν. ταύτην μὲν οὖν τὴν* 8
*ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντες.
Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι, αὗται
δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιρρυῆναι, ὥστε λυθῆναι καὶ δια-
βαίνειν ὁπόσον ἐβούλετο. ἐπεὶ δὲ ὄρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς
τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι,
καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ ὄναρ. ὁ δὲ ἥδετό τε καὶ ὡς τάχιστα* 9
*ἕως ὑπέφαινεν ἐθύοντο πάντες παρόντες οἱ στρατηγοί·
καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ πρώτου. καὶ ἀπιόντες
ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελλον
τῇ στρατιᾷ ἀριστοποιεῖσθαι. ἀριστῶντι δὲ τῷ Ξενοφῶντι* 10
*προστρέχετον δύο νεανίσκω· ᾔδεσαν γὰρ πάντες ὅτι ἐξείη
αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι προσελθεῖν καὶ εἰ
καθεύδοι ἐπεγείραντα εἰπεῖν, εἴ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν
πόλεμον. καὶ τότε ἔλεγον ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέ-* 11
*γοντες ὡς ἐπὶ πῦρ, κᾄπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν
πέτραις καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε
καὶ γυναῖκας καὶ παιδίσκας ὥσπερ μαρσίπους ἱματίων
κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀντρώδει. ἰδοῦσι δὲ σφίσι δόξαι* 12
*ἀσφαλὲς εἶναι διαβῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἱππεῦσι
προσβατὸν εἶναι κατὰ τοῦτο. ἐκδύντες δ' ἔφασαν ἔχοντες
τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὡς νευσούμενοι διαβαίνειν· πορευ-*

---

1 *δυσπορείαν* CBA *πορείαν* E 2 *κωλύσαντας* M 4 *τὴν* om. c *ἔμενον* f 6 *περιρραγῆναι* f 11 *ἐπὶ* C^1 *ἀπὸ* rell. 12 *λοχ. καὶ στρατ.* E *καὶ λοχ.* del. Schenkl 13 *ἀριστῶντι δὲ* f *καὶ ἀρ.* c 14 *προστρέχετον* M *προτρέχετον* F *προσέτρεχον* c *νεανίσκοι* Hasse *ἐξήει* CA 16 *καθεύδει* AE *ἐπαγείραντα* C^1A *τῶν* et *τὸν* om. Suid. s. v. *ἐξείη* 18 *κατίδ* in lit. C^2 19 *πέτραις* c Suid. s. v. *καθηκούσαις*; *ταῖς πέτραις* f *ποταμὸν*] *τόπον* Suid. 20 *γυναῖκας* c *γυναῖκα* rell. *μαρσίπους* Pollux VII 79, X 138 *μαρσίππους* plerique 23 *ἔφασαν* om. Suid. s. v. *νευσούμενοι* 24 *γυμνὰ* C^1F *νευσούμενοι* f Suid. *πευσόμενοι* c

όμενοι δὲ πρόσθεν διαβῆναι πρὶν βρέξαι τὰ αἰδοῖα· καὶ
13 διαβάντες [καὶ] λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἥκειν. εὐθὺς
οὖν ὁ Ξενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις
ἐγχεῖν ἐκέλευε καὶ εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε
ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι.
σπείσας δ' εὐθὺς ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρί-
σοφον, καὶ διηγοῦνται ταὐτά. ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρί-
14 σοφος σπονδὰς ἐποίει. σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρ-
ήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς
στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ
τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὄπισθεν μηδὲν
15 πάσχοιεν κακόν. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖ-
σθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος,
τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι, τὰ δὲ ὑποζύγια
16 καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν. ἐπεὶ δὲ καλῶς
ταῦτα εἶχεν ἐπορεύοντο· ἡγοῦντο δ' οἱ νεανίσκοι ἐν ἀρι-
στερᾷ ἔχοντες τὸν ποταμόν· ὁδὸς δὲ ἦν ἐπὶ τὴν διά-
17 βασιν ὡς τέτταρες στάδιοι. πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντι-
παρῆσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων. ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν
διάβασιν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα,
καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀπο-
δὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε,
καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόχους ὀρθίους,
τοὺς μὲν ἐν ἀριστερᾷ τοὺς δ' ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. καὶ οἱ μὲν
18 μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι

---

1 διαβαίνειν ἢ βρέξαι E 2 καὶ om. c 3 ὁ om. c ἔσπευδε plerique 4 ἐκέλευε cM ἐκέλευσε rell. 6 εὐθὺς μὲν ἦγε M 7 ταῦτα L, corr. Schn. καὶ om. C^1D 8 παρήγγελον C^1A 10 ἐβουλεύσαντο f 11 πρόσθεν f 12 κακὸν πάσχοιεν f 14 ἔτι om. f 15 ταῦτα καλῶς c [ταῦτα] Ddf., πάντα Cobet 18 τέτταρα στάδια f ἀντιπαρή(ι)εσαν L 20 ὄχλας C^1 21 ἐστεφανωμένος f 23 ὀρθρίους C^1 25 μάντις C^1M

ἐτόξευόν τε καὶ ἐσφενδόνων, ἀλλ' οὔπω ἐξικνοῦντο. ἐπεὶ 19
δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται
καὶ ἀνηλάλαζον, συνωλόλυζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι·
πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἑταῖραι ἐν τῷ στρατεύματι. καὶ Χειρί- 20
σοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ δὲ Ξενοφῶν τῶν
ὀπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κρά-
τος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ
τῶν Ἀρμενίων ὄρη, προσποιούμενος ταύτῃ διαβὰς ἀπο-
κλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἱππέας. οἱ δὲ πολέμιοι 21
ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ δια-
περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς
τοὔμπαλιν, δείσαντες μὴ ἀποληφθείησαν φεύγουσιν ἀνὰ
κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἄνω ἔκβασιν.
ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ
ὄρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων καὶ Αἰσχίνης 22
ὁ τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐπεὶ
ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἵποντο· οἱ δὲ στρατιῶται
ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος.
Χειρίσοφος δ' αὖ ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδί- 23
ωκεν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν
ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. οἱ δὲ ἄνω,
ὁρῶντες μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δ'
ὁπλίτας σφίσιν ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ
ἄκρα. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, 24

---

1 τε s. v. C οὔπως DF[1] 2 ἐπαιώνιζον M 3 ἀνηλάλαζον] λαλ in lit. C συνωλώλυζον M[1] ὕπαται C[1] 5 ἐκείνῳ] αὐτῷ f 6 λαβὼν (διαλαβὼν? M) ante τῶν f 7 πόρον] τόπον(?) C[1] 8 ταύτην c ἀποκλείσασθαι c 9 περὶ M ἱππεῖς cFM 10 ὁρῶντες ὅτι ὁ μὲν C[1] περῶντας c 11 εἰς om. f 12 ἀποληφθείησαν C[1] ἀποκλεισθείησαν rell. 13 ὡς om. f ἀπὸ F ἐκ D (τοῦ om.) MZ, om. c ἔκβασιν ἄνω f 16 τάξιν ἔχων f alt. τῶν om. C[1] 17 ἑώρα . . . εἵπετο C[1] 18 ἐγκαταλείπεσθαι M ἐκλείπεσθαι Z 19 μὲν s. v. C 20 προηκούσας M 21 δὲ [ἄνω] Kr. 22 ὁρῶντας C[1] 23 ἐπιόντας σφίσιν f 24 γιν. M

ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα·
καὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον
25 *καταβαίνοντες ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. καὶ*
Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις
ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἔλαβε τῶν σκευοφόρων τὰ ὑπο-
λειπόμενα καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ ἐκ-
26 *πώματα. καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ*
ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε, Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς
Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο, καὶ παρήγγειλε τοῖς
λοχαγοῖς κατ᾽ ἐνωμοτίας ποιήσασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυ-
τοῦ λόχον, παρ᾽ ἀσπίδα παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν
ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμο-
τάρχας πρὸς τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστή-
27 *σασθαι πρὸς τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὡς ἑώρων*
τοὺς ὀπισθοφύλακας τοῦ ὄχλου ψιλουμένους καὶ ὀλίγους
ἤδη φαινομένους, θᾶττον δὴ ἐπῇσαν ᾠδάς τινας ᾄδοντες.
ὁ δὲ Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ᾽ αὐτῷ ἀσφαλῶς εἶχε,
πέμπει παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφενδο-
νήτας καὶ τοξότας καὶ κελεύει ποιεῖν ὅ,τι ἂν παραγγέλλῃ.
28 *ἰδὼν δὲ αὐτοὺς διαβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν πέμψας ἄγγελον*
κελεύει αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάντας·
ὅταν δ᾽ ἄρξωνται αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίους ἔνθεν καὶ
ἔνθεν σφῶν ἐμβαίνειν ὡς διαβησομένους, διηγκυλωμέ-
νους τοὺς ἀκοντιστὰς καὶ ἐπιβεβλημένους τοὺς τοξότας,
29 *μὴ πρόσω δὲ τοῦ ποταμοῦ προβαίνειν. τοῖς δὲ παρ᾽*
ἑαυτῷ παρήγγειλεν, ἐπειδὰν σφενδόνη ἐξικνῆται καὶ ἀσπὶς

---

5 *ἐπιδιῶξαι* Ef *ἐπιδιώξας* C[1] *ἐπὶ δίωξιν* B *ἐπιδιώξαντες* A 7 *μὲν* et *ὁ* s. v. C 10 *ἑκατὸν* C[1] 11 *παρ᾽ ἀσπίδας* (corr. Cobet) om. C[1]E *παραγαγόντα* C[1] 12 *ἐνωμοτάρχους* C[1] 13 *ἰέναι* FM *εἶναι*, ut vid., C[1] 16 *ἐπή(ι)εσαν* L 19 alt. *καὶ* in marg. add. C[1] *παραγγέλῃ* C 20 *καταβαίνοντας* f *ὁ* om. C[1] 21 *αὐτῷ*(?) C[1] *μὴ* om. Ef 23 *ἐκβαίνειν* f *διηγκυλισμένους* f 25 *προδιαβαίνειν* f 26 *παρήγγελλεν* F *ἐξικνεῖται* C[1]ABF

ψοφῇ, παιανίσαντας θεῖν εἰς τοὺς πολεμίους· ἐπειδὰν
δὲ ἀναστρέψωσιν οἱ πολέμιοι καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλ-
πικτὴς σημήνῃ τὸ πολεμικόν, ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ
ἡγεῖσθαι μὲν τοὺς οὐραγούς, θεῖν δὲ πάντας καὶ διαβαί-
νειν ὅτι τάχιστα ᾗ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν, ὡς μὴ ἐμ-
ποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι οὗτος ἄριστος ἔσοιτο ὃς ἂν πρῶτος
ἐν τῷ πέραν γένηται. οἱ δὲ Καρδοῦχοι ὁρῶντες ὀλίγους 30
ἤδη τοὺς λοιπούς (πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων
ᾤχοντο ἐπιμελησόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν,
οἱ δ' ἑταιρῶν), ἐνταῦθα δὴ ἐπέκειντο θρασέως καὶ
ἤρξαντο σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. οἱ δὲ Ἕλληνες παιανί- 31
σαντες ὥρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο·
καὶ γὰρ ἦσαν ὡπλισμένοι ὡς μὲν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἱκανῶς
πρὸς τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φεύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας
δέχεσθαι οὐχ ἱκανῶς. ἐν τούτῳ σημαίνει ὁ σαλπικτής· 32
καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον, οἱ δ'
Ἕλληνες τἀναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ
ὅτι τάχιστα. τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθανό- 33
μενοι πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ τοξεύοντες ὀλί-
γους ἔτρωσαν, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ πέραν ὄντων τῶν Ἑλλή-
νων ἔτι φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. οἱ δὲ ὑπαντήσαντες 34
ἀνδριζόμενοι καὶ προσωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστε-
ρον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν· καὶ ἐτρώθησάν
τινες καὶ τούτων.

Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας IV

---

1 παιανίσαντες C^1 εἰς CBA ἐπὶ E ἀεὶ ἐς f 2 σαλπιγκτὴς L 3 σημαίνει MZ ἀνατρέψαντας C^1 ἀναστρέψαντες BDFM 4 ὅτι τάχιστα καὶ διαβαίνειν f 5 ὅτι οὗτος | ὅτ' οὔ τις C^1 9 ἐπι-μελόμενοι CAE σκευοφόρων f 10 ἑτέρων c ἑταίρων rell., corr. Zeune 11 ἤρχοντο c 15 σαλπικτής Vat. 1950 σαλπιγκτής rell. 17 τὰ ἐναντία f 18 αἰσθόμενοι c 19 ὀλίγους] ἀλλήλους f 22 ἀνδριζόμενοι] καὶ ἀ. M προϊόντος C^1 24 καί τινες c 25 ἀμφὶ μέσον ἡμέρας συνταξάμενοι f

ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους
γηλόφους οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν
ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς
2 *τοὺς Καρδούχους. εἰς δὲ ἣν ἀφίκοντο κώμην μεγάλη τε*
ἦν καὶ βασίλειον εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις
3 *οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ. ἐντεῦθεν*
δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα μέχρι
ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν
δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαί-
δεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς μέν,
μέγας δ' οὔ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν.
4 *ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν.*
ὕπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενό-
μενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν
5 *ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ*
προπέμψας ἑρμηνέα εἶπεν ὅτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς
ἄρχουσι. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσ-
6 *ελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων τί θέλοι. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι*
σπείσασθαι βούλοιτο ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας
ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε
τἀπιτήδεια ὅσων δέοιντο. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς
καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.
7 *Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου*
παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει
ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφ-

---

2 *πέντε*] *π. τὲ* M   3 *πολεμίους* C^1AE   4 *τοὺς* om. C^1 *τε*] *γε* CBA   5 *εἶχε*] *τε εἶχε* f   6 *ἐπή(ι)εσαν* f   7 *δέκα*] *τρεῖς* f *μέχρις* c   10 *μέγας μὲν οὔ, καλὸς δὲ* Demetr. de eloc. 6, 121   12 *Ἀρμενίας* F   13 *αὐτῆς* (-*οῖς* C^1) *ἦν* f *Τηρ.* F (it. infra)   15 *ἔβαλλεν* M   17 *προελθόντες* M   18 *τί θέλοι* (-*λει* cT^1V) om. MZ *ἔλεγεν* f   19 *αὐτοὺς* F^1 20 *τε*] *δὲ* cD   21 *τὰ ἐπιτήδεια* f *ὅσον* BA   22 *ἐπὶ* s. v. C   23 *δ'* om. f *τοῦ πεδίου* f

ἵκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν
ἐπιτηδείων μεστάς. στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνε- 8
ται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή· καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκη-
νῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας·
οὐ γὰρ ἑώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι
διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον [πάντα τὰ 9
ἐπιτήδεια] ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαι-
οὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀπο-
σκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι
κατίδοιεν [στράτευμα καὶ] νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.
ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκη- 10
νοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν
συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. νυκτερευόντων δ' 11
αὐτῶν ἐνταῦθ' ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλατος, ὥστε ἀπέκρυψε
καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ
ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιών· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστα-
σθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιὼν ἐπιπεπτω-
κυῖα ὅτῳ μὴ παραρρυείη. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε 12
γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχα ἀναστάς τις καὶ
ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχιζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ
ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐν- 13
ταῦθα ηὑρίσκετο χρῖμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον
καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερ-

---

1 περὶ C[1] 2 γίν. f 4 χώρας c 6 πάντες D, om. c; τὰ ἐ. del. Sturz 8 σταφίδα c ἐσκεδ. M ἐκσκεδ. Z 9 ἐκ MZ 10 στράτευμα καὶ om. C[1] φαίνοντα C[1] φαίνοιτο rell. 12 ἀλλὰ συναγαγεῖν om. C[1]A 13 καὶ παρεδόκει C[1](παρ')AE συναιθριάζειν c 14 ἄπλατος FM, cf. Moeris p. 188 ed. Bekker ἄπλετος rell. ἀποκρυψειν C[1] ἀποκρύψαι Sorof 16 συνεπόδισεν A συνεπήδησεν C[1] συνεπέδησεν rell. 17 γὰρ] δὲ f ἀλεεινὴ M ἐλεεινὸν C[1]F 18 ἐπειδὴ δὲ M 19 γυμνὸς post ξύλα E τάχ' ἂν c 20 σχίζειν f οἱ omnes 22 εὑρίσκετο c εὕρισκοντο f χρῖμα V[c] χρῆμα FMV[1] χρίσμα c σύινον c (σύιον A) 23 σισαμ. F πυρῶν f τερεβίνθινον L, corr. Sturz

*μίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον ηὑρί-
σκετο.*

14 *Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς τὰς
κώμας εἰς στέγας. ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ
κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ᾖσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια·
ὅσοι δὲ ὅτε τὸ πρότερον ἀπῇσαν τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν*
15 *ὑπὸ ἀτασθαλίας δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες. ἐν-
τεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκράτη Τημνίτην ἄνδρας
δόντες ἐπὶ τὰ ὄρη ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθ-
ορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ
ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ*
16 *ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη
ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἧκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περ-
σικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν οἵανπερ αἱ Ἀμαζόνες*
17 *ἔχουσιν. ἐρωτώμενος δὲ [τὸ] ποδαπὸς εἴη Πέρσης μὲν
ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου,
ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οἱ δ' ἠρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα*
18 *ὁπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι
Τιρίβαζος εἴη ἔχων τήν τε αὑτοῦ δύναμιν καὶ μισθο-
φόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν
ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς ᾗπερ*

---

1 *μῦρον* CM *εὑρίσκετο* f 3 *εἰς* (om. F, del. C; *κατὰ* Pithoeus) *τὰς κώμας εἰς στέγας* Suid. s. v. *διασκηνητέον*; *εἰς τὰς κώμας* del. Kr. 4 *ἔνθα . . . στέγας* om. C^1A 5 *κραυγῇ* om. E *ἔθεον* E *ἤεσαν* rell. *τὰ*] *εἰς τὰ* C^1 6 *ὅτε τὸ* om. c *ἀπή(ι)εσαν* L *καὶ τὰς* CA *εἰς τὰς* B *ἐμπρήσαντες* D Suid. s. v. *αἰθρία* 7 *ὑπὸ τῆς* (*τε* M) *αἰθρίας* f Suid. 8 *τῆς νυκτὸς* f *Δαμοκράτην* MT: *Δημοκράτην* rell. *Τεμενίτην* L, corr. Schn. *ἄνδρα ἰδόντα* C^1A 9 *ἐσκεδ.* M 12 pr. *οὐκ* om. C^1 13 *δὲ* om. C^1 14 *αἱ* f Suid. s. v. *σάγαρις καὶ* c *χαὶ* Schenkl 15 *τὸ* om. cH Suid. s. v. *ποδαπός* *ποταπὸς* c *ὁποδαπὸς* Cobet *μὲν* om. Suid. 16 *στρατεύεσθαι* f *ἀπὸ*] *ἐκ* M *στρατοπέδου* C^1 *στρατεύματος* rell. 17 *αὐτὸν τὸ* s. v. C 18 *συνειλ.* Ef *συνηλ.* CBA 19 *αὐτοῦ* C^1H *ἑαυτοῦ* rell. 20 *δ' ἑαυτὸν* F 21 *ᾗπερ* M *εἴπερ* F

*μοναχῇ εἴη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλη-
σιν. ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα* 19
*συναγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρα-
τηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύ-
οντο ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ* 20
*ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατι-
δόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ'
ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι* 21
*ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον·
ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων καὶ ἵπποι
ἑάλωσαν εἰς εἴκοσι καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τιριβάζου ἑάλω καὶ
ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτο-
κόποι καὶ [οἱ] οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι. ἐπειδὴ δὲ ἐπύ-* 22
*θοντο ταῦτα οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς
ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις
γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσά-
μενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῇσαν, καὶ ἀφικνοῦνται αὐθημερὸν
ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.*

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιντο V
*τάχιστα πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ
καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύ-
οντο διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ
αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπι-
τίθεσθαι Τιρίβαζος κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ'* 2
*ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντε-
καίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν*

---

1 εἴη ἡ Ddf. 3 καταλιπόντες φύλακας f 6 ὑπερέβαλλον cFM -βαλον E 10 pr. καὶ om. f 11 ἥλωσαν L ὡς DM alt. ἡ om. f 12 ἀρτοκόποι c, cf. Hell. VII 1, 38 ἀρτοποιοὶ f 13 οἱ om. DVf ἐπεὶ f 14 ταῦτα] πάντα f δοκεῖ f 16 γένηται f 17 ἀπήεσαν L ἀφίκοντο c 19 ὅπῃ] τῇ FMZ ῇ alii δύναιτο C¹A 20 ἢ om. f 21 συ++σκευασάμενοι C 24 δ' om. f 26 ἐπὶ] παρὰ f, παρασ. πεντεκ. om.

βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν, ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἱ πηγαὶ
3 πρόσω εἶναι. ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ
πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας † πέντε. ὁ δὲ τρίτος
ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παν-
τάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους.
4 ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ,
καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ
χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυά·
ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ
5 ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγένοντο
δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ
πολλά· οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. οἱ οὖν πά-
λαι ἥκοντες καὶ τὸ πῦρ καίοντες οὐ προσίεσαν πρὸς τὸ
πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ
6 ἄλλο [τι] εἴ τι ἔχοιεν βρωτόν. ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις
ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο διατηκομένης
τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δά-
7 πεδον· οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος. ἐν-
τεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ
χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενο-
φῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτον-
8 τας τῶν ἀνθρώπων ἠγνόει ὅ,τι τὸ πάθος εἴη. ἐπειδὴ δὲ
εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι κἄν

---

1 δ' οὐδ' αἱ Ddf. δ' οὐδὲ c δὲ αὐτοῦ f γρ. C 2 οὐ πρόσω f γρ. C 3 τρεῖς παρασ. om. C πέντε A τρισκαίδεκα C[1] πεντεκαίδεκα rell. δέκα Kr. δὲ om. C[1] 4 βορρὰς C 5 πάντα om. f 7 σφαγιάζεσθαι M δὴ om. f λῆξαι] ληξ in lit. C (fuitne ἀ-?) 8 ὀργυά F ὀργιά (?) M ὀργυῖα CA 10 διεγένετο C[1]A ἐγένοντο E 12 προϊόντες F 13 τὸ (M quoque) del. Ddf. προσή(ι)εσαν FHM 14 καὶ (deletum) τοὺς C μεταδίδοιεν f αὐτοὺς F 15 τι del. Born. εἴ τι] ὧν f βρωτῶν F 17 βόθροι . . . χιόνος (18) om. C[1]E ἐγένοντο c 18 παρήνων M 20 ἐβουλυμ. CA (it. infra) 23 καὶ ἐάν f

τι φάγωσιν ἀναστήσονται, περιὼν ἐπὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ
πού τι ὁρῴη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας
τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δέ
τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. πορευομένων 9
δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται,
καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῇ κρήνῃ γυναῖκας
καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος. αὗται 10
ἠρώτων αὐτοὺς τίνες εἶεν. ὁ δ' ἑρμηνεὺς εἶπε περσιστὶ
ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ
ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχοι ὅσον παρα-
σάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισ-
έρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρί- 11
σοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος
ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιω-
τῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν
ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν
στρατιωτῶν. ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι 12
τινὲς καὶ τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἥρπαζον καὶ
ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρα-
τιωτῶν οἵ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς οἵ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν πο-
δῶν ἀποσεσηπότες. ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπι- 13
κούρημα τῆς χιόνος εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν
ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν εἴ τις κινοῖτο

---

1 ἀναστήσωνται CAM περιὼν(?) E περιιὼν CBA παριὼν f Suid. s. v. βρωτόν ἐπὶ EfSuid. περὶ c εἴ] ἤ F 2 τί που Suid. βρωτόν C[1]B βρωτὸν ἢ ποτὸν C[2]AE ποτὸν ἢ βρωτὸν ὁρώη f (τι om.) ἐδίδου f 3 [παρατρέχειν] Madv., περιτρέχειν Hug; προστρέχειν Z, nescio an recte 4 τις M ἀνεπορεύοντο(?) C[1] 6 γυναῖκας κόρας πρὸς τῇ κρήνῃ f 9 πορεύοιντο f 10 ἀπέχει c 13 ἠδυν. CB 15 ἐν τῇ ὁδῷ f 19 δὲ] δὲ καὶ f 22 ἐκσεσηπότες MZ 23 ἔχοι f 24 πορεύοιτο Ef (-οιντο F[1])

καὶ μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχοι καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο·
14 ὅσοι δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς
πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο· καὶ
γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβά-
15 τιναι πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. διὰ τὰς τοι-
αύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρατιωτῶν·
καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθεν
τὴν χιόνα ᾔκαζον τετηκέναι· καὶ ἐτετήκει διὰ κρήνην
τινὰ ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπῃ. ἐνταῦθ' ἐκτραπό-
16 μενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. ὁ δὲ Ξενο-
φῶν ἔχων ⟨τοὺς⟩ ὀπισθοφύλακας ὡς ᾔσθετο, ἐδεῖτο
αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέ-
γων ὅτι ἕπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευ-
τῶν ἐχαλέπαινεν. οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐδὲ γὰρ ἂν
17 δύνασθαι πορευθῆναι. ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι
τοὺς ἑπομένους πολεμίους φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ
ἐπιπέσοιεν τοῖς κάμνουσι. καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ
προσῆσαν πολλῷ θορύβῳ ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερό-
18 μενοι. ἔνθα δὴ οἱ μὲν ὀπισθοφύλακες [ἅτε ὑγιαίνοντες]
ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμ-
νοντες ἀνακραγόντες ὅσον ἐδύναντο μέγιστον τὰς ἀσπίδας
πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἧκαν
αὐτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι

---

1 ἔχειν f εἰ f 3 ἐπήγνυντο Suid. s. v. χιών 4 γὰρ om. c ἀπέλιπε f καρβατῖναι C[1]M καρβατίνας πεποιημένοι Wytt. 5 διὰ τὰς] δι' ἄλλας MZ 6 ὑπελίποντο CBE 7 αὐτόθι c 8 εἴκαζον L τετηκέναι] τ. τὴν χιόνα f τετήκει c 11 τοὺς add. Kr. 12 ἐγκαταλείπεσθαι M (cf. 3, 22) καταλ. Z 14 σφάζειν c οὐδὲ] οὐ CBA 16 εἴ τις δύναιτο φοβῆσαι f 17 ἐπίοιεν c ἤδη om. f 18 προήιεσαν F προσή(ι)εσαν rell. ὧν c τὰ f ἃ alii 19 δὴ+ F μὲν om. c ἅτε ὑγιαίνοντες (post ἐξαναστάντες f) del. Rehd.; οἵ τε ὑγ. . . . οἵ τε κάμνοντες Madv. 21 ἀνακραγότες οἷον f ἠδύν. c 22 ἧκον CAE 23 αὐτοὺς C[1]A ἑαυτοὺς rell.

οὐδαμοῦ ἐφθέγξατο. καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ 19
εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἥξουσί τινες
ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν
ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος
τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐ-
δεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. οἱ δ' ἔλεγον
ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. ὁ δὲ παριὼν καὶ παρα- 20
πέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέ-
ψασθαι τί εἴη τὸ κωλῦον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον
οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ 21
Ξενοφῶντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι,
φυλακὰς οἵας ἐδύναντο καταστησάμενοι. ἐπεὶ δὲ πρὸς
ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθε-
νοῦντας τοὺς νεωτάτους ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκά-
ζειν προϊέναι. ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ 22
τῆς κώμης σκεψομένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ
ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδο-
σαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο,
καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ
ἔνθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, 23
ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκη-
νοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ὑπέμεινεν, οἱ δὲ ἄλλοι
διαλαχόντες ἃς ἑώρων κώμας ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς
ἑαυτῶν ἔχοντες. ἔνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχα- 24
γὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους,
θέων ἐπὶ τὴν κώμην ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν καταλαμβάνει

2 *εἶπον τὲ* F 7 *παραπροπέμπων* F 9 *ὅλον* om. C[1]E 10 *ἀμφὶ τὸν Ξ.* B 12 *ἠδύν.* c *ἐπειδὴ δὲ* f 13 *μὲν* om. f 14 *ἐκέλευσεν* Af 15 *τῶν*] *τοὺς* f 16 *πευσομένους* f 19 *πρὸς*] *ἐν* f 20 *ἔνθα*] *ἐν ᾗ* E *ᾗ* f *συνεγίγνοντο* f 21 pr. *τὰς* s. v. C[1] *κατὰ* (exp) ante alt. *τὰς* F 22 *ἔμενεν* c 23 *τοὺς*] *τὰς* f 24 *Πολυβώ(ά* A)*της* c 25 *αὐτόν* f *αὐτὸς τοὺς* f 26 *εἰλήφει* f

πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην, καὶ
πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα,
καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν γεγαμημένην· ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ᾤχετο θηράσων καὶ
25 οὐχ ἑάλω ἐν τῇ κώμῃ. αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ
μὲν στόμα ὥσπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον κατὰ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες,
βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα
26 χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ
ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν. ἐνῆσαν δὲ καὶ
αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ
27 μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· τούτους δ' ἔδει ὁπότε τις διψῴη λαβόντα εἰς τὸ στόμα
μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι·
28 καὶ πάνυ ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πόμα ἦν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν
ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο καὶ
θαρρεῖν [αὐτὸν] ἐκέλευε λέγων ὅτι οὔτε τῶν τέκνων
στερήσοιτο τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν
ἐπιτηδείων ἀπίασιν, ἢν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνηται ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται.

---

2 πολλοὺς C[1] εἰς del. Porson 3 ἐννάτην plerique γεγαμημένην B f γεγραμμένην rell. 4 λαγὼς CF 5 ἥλω L ταῖς κώμαις L, corr. Schenkl οἰκεῖαι F κατάγειοι Ef -γαιοι CBA 7 ὀρυκλαί M κατὰ κλίμακας κατέβ. f κατέβ. κατὰ κλίμακας Suid. s. v. κλίμακες; κατέβ. ἐπὶ κλίμακος c 8 ὄιες CFM 9 ἔγγονα cDFM 10 ἐτρέφοντο cH ἐτρέφετο f nonnulli Suid. codd. s. v. χιλή 11 κρίθινος om. F ἐν κρατῆρσιν ἦν f 12 ἰσοχιλεῖς C[1] 14 δ' s. v. C 15 μύζειν C[1] ἀμύζειν rell. μυζεῖν Suid. s. v. 16 πάνυ cSuid. s. v. συμμαθεῖν μάλα f ἡδὺς C[1] τὸ om. f πόμα (ante συμμαθόντι [συμπαθ. F] f) omnes et Suid., cf. Her. III 23, 1 τὸν μὲν f 18 αὐτὸν (post ἐκέλευεν f) om. Suid. s. v. ἀντεμπλήσαντες τῶν om. Suid. 20 τὸ στράτευμα πεζῇ ἡγησάμενος c

ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρα- 29
σεν ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα
διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις
[πάντες] οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρ-
χην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. τῇ δ' ἐπι- 30
ούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κωμάρχην πρὸς Χειρί-
σοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς
τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχου-
μένους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν πρὶν
παραθεῖεν αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετί- 31
θεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοί-
ρεια, μόσχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυ-
ρίνοις τοῖς δὲ κριθίνοις. ὁπότε δέ τις φιλοφρονούμενός 32
τῳ βούλοιτο προπιεῖν, εἷλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα, ἔνθεν
ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πίνειν ὥσπερ βοῦν. καὶ τῷ
κωμάρχῃ ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ,τι βούλοιτο. ὁ δὲ ἄλλο
μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δέ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι,
πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δ' ἦλθε πρὸς Χειρί- 33
σοφον, κατελάμβανε κἀκείνους σκηνοῦντας ἐστεφανω-
μένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας
Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς
δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὥσπερ ἐνεοῖς ὅ,τι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ 34
δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν,

---

1 οἶνόν τ' c 2 κατορωρυγμένον F οὖν om. c 3 ἀφθό-νοις cM ἀφθ. ἀγαθοῖς rell. 4 πάντες om. f 6 πρὸς τὸν Χ. f 8 τοὺς κωμήτας καὶ M ἐν ταῖς οἰκίαις Cobet 9 ἀπήεσαν c 10 παραθεῖναι c αὐτοῖς cMZ αὐτῷ rell. 12 μόσχια ὀρνίθια F 14 τῳ] τῳ εἰ f εἷλκον C[1] ἔνθα f 15 ἐπικύψαντα Hermog. II 12, 1 ὑποκύψαντα c κύψαντα f πίνειν cMZ πιεῖν rell. τὸν κωμάρχην F 18 ἦλθε MZ ἦλθον rell. 19 κατελάμβανε(ν) DFMZ -νον rell. (om. H) καὶ ἐκείνους f 20 ξυροῦ CA στε-φάνοις cM(-ους), om. rell. 21 ἐν Kiehl 22 ὥσπερ ἐνεοῖς (sic B; ἐνν. rell.) c ὡσπερεὶ νέοις f ὡς ἐνεοῖς Hermog.

κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἑρμηνέως τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων τίνι οἱ ἵπποι τρέφοιντο. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυ-
35 βας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν ᾗ εἴη. καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον ὃν εἰλήφει παλαίτερον δίδωσι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων
36 στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολύ. ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρός.

VI Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα παραδίδωσι Χειρισόφῳ, τοὺς δ' οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχῃ, πλὴν τοῦ υἱοῦ [τοῦ] ἄρτι ἡβάσκοντος· τοῦτον δ' Ἐπισθένει Ἀμφιπολίτῃ παραδίδωσι φυλάττειν, ὅπως εἰ καλῶς ἡγήσοιτο, ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀνα-
2 ζεύξαντες ἐπορεύοντο. ἡγεῖτο δ' αὐτοῖς ὁ κωμάρχης λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἤδη τε ἦν ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ, καὶ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη ὅτι οὐκ εἰς κώμας

---

3 οἱ om. F τρέφονται c 5 ἧ F 7 παλαιότερον f 8 ἤκουσεν f ἱερέα Kr. 10 τὸν πῶλον cD 11 καὶ λοχαγῶν del. Schenkl 12 θυμωδέστεροι f (θυμοδ. F) 13 πολλῷ f 14 σακκ. f (it. 16) 15 περιδεῖν fSuid. s. v. περιίλλειν Cobet 16 μέχρι] ἕως c 18 τῷ κωμάρχῃ del. Rehd. 19 alt. τοῦ om. f 20 δὲ πλεισθένει C δὲ πλησθ. A δὲ κλεισθ. BE; it. fere p. 143, 6 δίδωσι c 21 ἡγήσαιτο f alt. καὶ om. c 22 αὐτοῦ] α. ἐν ᾗ c 23 αὐτοῖς] οὗτος c 25 ὁ Χειρ. f

ἤγαγεν. ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι οὐκ εἶεν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ὁ δὲ
Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' οὔ. ἐκ δὲ τούτου 3
ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ᾤχετο καταλιπὼν τὸν υἱόν.
τοῦτό γε δὴ Χειρισόφῳ καὶ Ξενοφῶντι μόνον διάφορον
ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἡ τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις καὶ ἀμέ-
λεια. Ἐπισθένης δὲ ἠράσθη τοῦ παιδὸς καὶ οἴκαδε κο-
μίσας πιστοτάτῳ ἐχρῆτο. μετὰ τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτὰ 4
σταθμοὺς ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν
Φᾶσιν ποταμόν, εὖρος πλεθριαῖον. ἐντεῦθεν ἐπορεύθη- 5
σαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ
πεδίον ὑπερβολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι
καὶ Φασιανοί. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολε- 6
μίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων
εἰς τριάκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλη-
σιάσῃ τοῖς πολεμίοις· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
παράγειν τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ
στράτευμα. ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνεκάλεσε 7
τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς, καὶ ἔλεξεν ὧδε. Οἱ μὲν
πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους·
ὥρα δὲ βουλεύεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα.
ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς 8
στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι εἴτε τήμερον εἴτε
αὔριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ 9
Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισα-
μένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. εἰ γὰρ δια-
τρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ἡμᾶς ὁρῶντες

---

1 ἦγεν f   2 ἔπαισε μέν] ἔπαισεν C^1 ἐκ] ἀπὸ f   3 ἐκείνης C^{1}M   4 τοῦτό τε f, corr. Steph. τότε c (τὸ δὲ E)   5 τοῦ] τε M   6 τε τοῦ f   7 σταθμοὺς ἑπτὰ ἐπορεύθησαν f   9 εὖρος ὡς f   11 Ταόχοι cF   14 εἰς] ὡς f   15 καὶ om. f   18 τοὺς om. CBA   21 παραγγέλλειν f   23 δοκεῖ] δεῖ Kr.   24 ἐπὰν] ἐπὰν ὡς f   ἐξωπλισαμένους C^{1}EHM^1 25 κράτιστα C^1 διατρίψωμεν BFHM   26 ὁρῶντες ἡμᾶς f

πολέμιοι θαρραλεώτεροι ἔσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τού-
10 των θαρρούντων πλείους προσγενέσθαι. μετὰ τοῦτον
Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐγὼ δ' οὕτω γιγνώσκω. εἰ μὲν ἀνάγκη
ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι ὅπως ὡς
κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερ-
βάλλειν, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι ὅπως ⟨ὡς⟩ ἐλά-
χιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα
11 ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. τὸ μὲν οὖν ὄρος ἐστὶ τὸ ὁρώμενον
πλέον ἢ ἐφ' ἑξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ' οὐδαμοῦ φυλάτ-
τοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν ἀλλ' ἢ κατ' αὐτὴν τὴν ὁδόν·
πολὺ οὖν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὄρους καὶ κλέψαι τι πει-
ρᾶσθαι λαθόντας καὶ ἁρπάσαι φθάσαντας, εἰ δυναίμεθα,
μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἄνδρας παρεσκευα-
12 σμένους μάχεσθαι. πολὺ γὰρ ῥᾶον ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι
ἢ ὁμαλὲς ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολεμίων ὄντων, καὶ νύκτωρ
ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῴη τις ἢ μεθ' ἡμέραν
μαχόμενος, καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ποσὶν ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμε-
13 νεστέρα ἢ ἡ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις. [καὶ] κλέ-
ψαι δ' οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι, ἐξὸν μὲν νυκτὸς
ἰέναι, ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἐξὸν δὲ ἀπελθεῖν τοσοῦτον ὡς μὴ
αἴσθησιν παρέχειν. δοκοῦμεν δ' ἄν μοι ταύτῃ προσποι-
ούμενοι προσβαλεῖν ἐρημοτέρῳ ἂν τῷ ἄλλῳ ὄρει χρῆσθαι·
14 μένοιεν γὰρ ⟨ἂν⟩ αὐτοῦ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι. ἀτὰρ

1 θαρσαλ. f 2 τοῦτο c 3 οὕτως MZ γιν. L 4 δὴ FM 5 βουλοίμεθα MZ περιβάλλειν C[1] 6 ὅπως ⟨ἂν⟩ sequentibus optativis Kr. ὡς add. Hutch. 7 λάβοιμεν et 8 ἀποβάλοιμεν f 9 ἐπ' C[1], om. BAE οὐδαμῆ(ι) f 10 ἀλλ' L κατὰ ταύτην τὴν f 12 λαχόντας C[1] καὶ] ἢ Htm. εἰ Ddf. ἢ C[1] ἡ BA (ἧ Rehd.) ἦν Ef δυνά(ώ D)μεθα f 13 ἢ s. v. C[1] ἀνθρώπους C[1] 15 ὁμαλὸν f 16 ἀμαχεὶ ὡς f τις om. c 17 μαχομένοις f ποσὶν del. Bis. 18 ἡ om. c καὶ s. v. C, om. f 19 μὲν] γὰρ f 20 δύνασθαι ὁρᾶσθαι f 21 δοκοῦσι C[1]B ταύτην c 22 προσβάλλειν c ἄλλῳ om. c 23 ἂν add. Cobet αὐτὰρ M

τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ
Χειρίσοφε, ἀκούω τοὺς Λακεδαιμονίους ὅσοι ἐστὲ τῶν
ὁμοίων εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν, καὶ οὐκ
αἰσχρὸν εἶναι ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα μὴ κωλύει νόμος.
ὅπως δὲ ὡς κράτιστα κλέπτητε καὶ πειρᾶσθε λανθάνειν, 15
νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστιν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες, μαστιγοῦ-
σθαι. νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν
παιδείαν, καὶ φυλάξασθαι μέντοι μὴ ληφθῶμεν κλέ-
πτοντες τοῦ ὄρους, ὡς μὴ πληγὰς λάβωμεν. Ἀλλὰ μέντοι, 16
ἔφη ὁ Χειρίσοφος, κἀγὼ ὑμᾶς τοὺς Ἀθηναίους ἀκούω
δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια, καὶ μάλα ὄντος δει-
νοῦ τοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ τοὺς κρατίστους
μέντοι μάλιστα, εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξι-
οῦνται· ὥστε ὥρα καὶ σοὶ ἐπιδείκνυσθαι τὴν παιδείαν.
Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἕτοιμός εἰμι τοὺς ὀπι- 17
σθοφύλακας ἔχων, ἐπειδὰν δειπνήσωμεν, ἰέναι κατα-
ληψόμενος τὸ ὄρος. ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες
τῶν ἐφεπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύ-
σαντες· τούτων καὶ πυνθάνομαι ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ
ὄρος, ἀλλὰ νέμεται αἰξὶ καὶ βουσίν· ὥστε ἐάνπερ ἅπαξ
λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται.
ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι, ἐπειδὰν ἴδω- 18
σιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέ-
λουσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν. ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπε· 19

3 εὐθύς τε ἐκ E εὐθὺς καὶ ἐκ CB 4 καλὸν] ἀναγκαῖον f μὴ om. A 5 τάχιστα Vc κλέπτειν τε καὶ πειρᾶσθαι (sic F quoque) c λαμβάνειν f 6 ἄρα] μὲν γὰρ CBE γὰρ A 8 φυλάττεσθαι f μέντοι om. c 9 πολλὰς πληγὰς f 10 καὶ ἐγὼ ὑμᾶς ἀκούω τοὺς Ἀ. f 11 καὶ κλέπτειν C[1] 12 τοῦ om. C[1]A 13 εἴπερ ⟨παρ'⟩ Cobet 15 εἰμι πρὸς τοὺς C[1] 17 γυμνῆται F[1]M 18 ἑπομένων c κλωπῶν DM Suid. s. v. κλώψ; κλοπῶν rell. 20 καὶ αἰξὶ καὶ f ἤνπερ f 22 δὲ] μέντοι f οὐ C[1] μένειν cDFM 23 ἐπὶ om. Df 24 εἰς τὸ ἴσον om. C[1]A ἡμῖν εἰς τὸ ἴσον BE

Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λιπεῖν τὴν ὀπισθοφυλακίαν; ἀλλὰ
20 ἄλλους πέμψον, ἂν μή τινες ἐθελούσιοι φαίνωνται. ἐκ
τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς ἔρχεται ὁπλίτας ἔχων
καὶ Ἀριστέας Χῖος γυμνῆτας καὶ Νικόμαχος Οἰταῖος
γυμνῆτας· καὶ σύνθημα ἐποιήσαντο, ὁπότε ἔχοιεν τὰ
21 ἄκρα, πυρὰ καίειν πολλά. ταῦτα συνθέμενοι ἠρίστων· ἐκ
δὲ τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα
πᾶν ὡς δέκα σταδίους πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ὡς
μάλιστα δοκοίη ταύτῃ προσάξειν.

22 Ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ μὲν ταχθέν-
τες ᾤχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος, οἱ δὲ ἄλλοι
αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. οἱ δὲ πολέμιοι ἐπεὶ ᾔσθοντο τὸ ὄρος
ἐχόμενον, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός.
23 ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος
ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες κατὰ τὰ
24 ἄκρα ἐπῇσαν. τῶν δ' αὖ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν
ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς
κατὰ τὰ ἄκρα. πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις
συμμειγνύασιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες
25 καὶ διώκουσιν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν
πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς παρα-
τεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν
26 τοῖς ὁπλίταις. οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῇ ὁδῷ ἐπεὶ τὸ ἄνω
ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολ-

---

1 καὶ λείπειν M καταλείπειν F   2 ἐὰν f   ἐθελ++++οι C[1] φαίνονται CA   4 ὁ Χῖος c   5 γυμνίτας C   7 ὁ Χειρίσοφος] Ἀριστώνυμος f   8 στάδια f   10 ἐπεὶ f   11 ἀπήρχοντο c   12 ἐπεὶ] ὡς f   ἐχόμενον τὸ ὄρος f   13 ἐγρηγόρεσαν Porson -ρεισαν M -ρησαν rell.   14 ἐπεὶ f   15 alt. κατὰ] καὶ M   16 ἐπῇσαν c ἐπήεσαν rell.   δ' αὖ] δὲ c   17 ὑπήντα AB[1] ἠπήντα CB[c]   18 πολεμίους f   ἀλλήλων c   19 συμμιγν. L (-ύουσιν fE[c])   23 ἐπὶ] ἐν f   ἐπειδὴ c   24 ἡλωμένον M   οὐ] οἱ f   πολὺ C[1] πολοὶ C[2]

λοὶ αὐτῶν, γέρρα δὲ πάμπολλα ἐλήφθη· ἃ οἱ Ἕλληνες
ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν. ὡς δ᾽ ἀνέβησαν, 27
θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ
πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν γεμούσας
ἦλθον.

Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς **VII**
πέντε παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε·
χωρία γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπι-
τήδεια ἅπαντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δ᾽ ἀφίκοντο 2
πρὸς χωρίον ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ᾽ οἰκίας (συνελη-
λυθότες δ᾽ ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ
κτήνη πολλά), Χειρίσοφος μὲν [οὖν] πρὸς τοῦτο προσ-
έβαλλεν εὐθὺς ἥκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκα-
μνεν, ἄλλη προσῄει καὶ αὖθις ἄλλη· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις
περιστῆναι, ἀλλ᾽ ἀπότομον ἦν κύκλῳ. ἐπειδὴ δὲ Ξενο- 3
φῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελτασταῖς καὶ
ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· Εἰς καλὸν
ἥκεις· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι
τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον. ἐνταῦθα δὴ 4
κοινῇ ἐβουλεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἐρωτῶντος τί
τὸ κωλῦον εἴη εἰσελθεῖν εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· Μία αὕτη
πάροδός ἐστιν ἣν ὁρᾷς· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παρ-
ιέναι, κυλίνδουσι λίθους ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης
πέτρας· ὃς δ᾽ ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται. ἅμα δ᾽

---

1 *πάμπολα* **CA** **4** *εἰς* om. **f** *καὶ* om. **E** (*ἀγ* in lit.) **5** *ἦλθον* om. **f** **7** *ἐπέλειπε* **C** *ἀπέλιπε* **E** **9** *πάντα* **f** *ἀνα-κεκοσμισμένοι* **C**^{1} **10** *πρὸς*] *εἰς* **Ef** **12** *οὖν* om. **f** **13** *ἧκον* **C**^{1} *ἔκαμνεν* **f** **14** *προσῆι* **F** *προσῇ* **M**^{1} *προσῆν* **M**^{c} *προσήκει* **CAE** (*-εν*) **15** *ἀλλ᾽ ἀπότομος* **fD**^{m}, corr. Leoncl. *ἀλλὰ ποταμὸς* **cD**^{1} *ἐπεὶ* **f** **16** *καὶ πελτασταῖς* om. **c** **18** *ἥκετε* **c** **19** *ἐπιτή-δειά γ᾽ εἰ* **M** *ληψώμεθα* **FH** **21** *ἀλλὰ μία αὕτη ἐστὶ πάροδος* **f** **22** *ταῦτα* **C**^{1} *ταύτην* **MA** *ἐπειρᾶτο* **f** **23** *κυλίνδουσι* **Z** *κυλιν-δοῦσι* rell. ⟨*ἀπὸ*⟩ *τῆς* Pant. **24** *ὡς* **FM** *καταληφθείη* **f** *οὕτως* **FM**

ἔδειξε συντετριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευ-
5 ράς. Ἢν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν,
ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ
ἐναντίου ὁρῶμεν εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους, καὶ
6 τούτων δύο ἢ τρεῖς ὡπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ
σὺ ὁρᾷς, σχεδὸν τρία ἡμίπλεθρά ἐστιν ἃ δεῖ βαλλομένους
διελθεῖν· τούτου δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλει-
πούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν ἑστηκότες ἄνδρες τί ἂν πά-
σχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδο-
μένων; τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον, ὃ δεῖ
7 ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι παραδραμεῖν. Ἀλλὰ εὐθύς, ἔφη
ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προσιέναι,
φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ δέον εἴη·
θᾶττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα
ἔνθεν ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται, ἢν δυνώμεθα,
καὶ ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα.

8 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ
Καλλίμαχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγε-
μονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ·
οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. μετὰ τοῦτο
οὖν ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι εἰς τοὺς ἑβδομή-
κοντα, οὐχ ἁθρόοι ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος
9 ὡς ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος
Μεθυδριεὺς καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄν-

---

1 ἔδειξεν αὐτῷ f 2 τοὺς] καὶ c 3 οὐδὲ C[1]A 5 τρὶς M 6 ἐστιν . . . πλέθρον (7) om. A δ c 7 παρελθεῖν f διαλιπ. FH 8 ἀνθ' (ἀντίον Kr.) ὧν] ἔνθ' οὖν Schenkl 9 κυλινδομένων C[1] -δουμένων rell. 10 ἤδη om. C[1] 11 ὅταν++λω++φήσωσιν C λοφ. F εὐθέως f 12 παριέναι f προϊέναι Cobet 14 γὰρ ἀληθῶς f 15 μικρὸν ὕστερόν τι f 16 βουλώμεθα C[1]M βαλλώμεθα C[2]A ἁλώμεθα F[B] 18 Παράσσιος c ή A solus 20 τούτους Hug 21 ὑπῆλθον Cobet εἰς τοὺς] ὡς c 22 οὐκ ἀθρόοι L

τες, καὶ ἄλλοι δέ, ἐφέστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ
ἦν ἀσφαλῶς ἐν τοῖς δένδροις ἑστάναι πλέον ἢ τὸν ἕνα
λόχον. ἔνθα δὴ Καλλίμαχος μηχανᾶταί τι· προέτρεχεν 10
ἀπὸ τοῦ δένδρου ὑφ' ᾧ ἦν αὐτὸς δύο ἢ τρία βήματα·
ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, ἀνεχάζετο εὐπετῶς· ἐφ' ἑκά-
στης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι πετρῶν ἀνηλί-
σκοντο. ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον ἃ ἐποίει, καὶ 11
τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας μὴ οὐ πρῶτος παρα-
δράμοι εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον πλησίον
ὄντα παρακαλέσας οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἑταί-
ρους ὄντας, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα χωρεῖ αὐτός, καὶ παρέρχε-
ται πάντας. ὁ δὲ Καλλίμαχος ὡς ὁρᾷ αὐτὸν παριόντα, 12
ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ
αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐ-
ρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρε-
τῆς καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζον-
τες αἱροῦσι τὸ χωρίον. ὡς γὰρ ἅπαξ εἰσέδραμον, οὐδεὶς
ἔτι πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα. 13
αἱ γὰρ γυναῖκες ῥίπτουσαι τὰ παιδία εἶτα καὶ ἑαυτὰς
ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως. ἔνθα δὴ καὶ
Αἰνέας ὁ Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τινα θέοντα ὡς
ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμβάνεται ὡς
κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ᾤχοντο 14

---

1 *ἐφέστασαν* Cobet *ἐφίστασαν* f (*-ησαν* M) *ὑφίστασαν* c *ὑφέστασαν* Schaefer 2 *ἀσφαλὲς* Ef *πλεῖον* L (*πλείω* E) 3 *καὶ Καλλ.* M *τι* om. f *προτρέχειν* f *προύτρεχεν* Cobet 4 *ἀπὸ*] *ὑπὸ* C¹ *ἦν*] *αὖ* C¹ 5 *ἐπειδὴ* c *ἀνέχαζεν* C¹ 6 *τῆς προσδρομῆς* C¹ 7 *Ἀγησ.* CM *οἷα ἐποίει* E *καὶ* del. C, om. BA 8 *οὐ*] *οὗτος* Voigtl. *παραδράμῃ* cDV 9 *οὐδὲ* c 10 *οὐδὲ* L 12 *ὁρᾷ ... παραθεῖ* C¹Suid. s. v. *ἴτυς*; *ἑώρα ... παρέθει* rell. 15 *ὁ Λουσιεύς* M 16 *διηγωνίζοντο*] *δι* in lit. C (*ἀντ-* Hug) *οὗτοι* f 17 *αἴρουσι* CFH *εἰς ἐπέδραμεν* f 18 *ἔτι* om. c *ἠνέχθην* C¹ 19 *ῥιπτοῦσαι* Cobet *καὶ* s. v. add. C¹ 20 *ἐνταῦθα* C¹ 21 *Αἰνέας ὁ* f *Αἰνείας* c 22 *ὡς αὐτὸν κωλύσων* f

κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν
ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι
πολλοὶ καὶ πρόβατα.

15 *Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ*
παρασάγγας πεντήκοντα. οὗτοι ἦσαν ὧν διῆλθον ἀλκι-
μώτατοι, καὶ εἰς χεῖρας ᾖσαν. εἶχον δέ θώρακας λινοῦς
μέχρι τοῦ ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ
16 *ἐστραμμένα. εἶχον δὲ καὶ κνημῖδας καὶ κράνη καὶ παρὰ*
τὴν ζώνην μαχαίριον ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ ἔσφατ-
τον ὧν κρατεῖν δύναιντο, καὶ ἀποτεμόντες ἂν τὰς κε-
φαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο, καὶ ᾖδον καὶ ἐχόρευον ὁπότε
οἱ πολέμιοι [αὐτοὺς] ὄψεσθαι ἔμελλον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ
ὡς πεντεκαίδεκα πήχεων μίαν λόγχην ἔχον. οὗτοι ἐν-
17 *έμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἕλ-*
ληνες, εἵποντο ἀεὶ μαχόμενοι. ᾤκουν δὲ ἐν τοῖς ὀχυροῖς,
καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ἦσαν,
ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ δι-
18 *ετράφησαν τοῖς κτήνεσιν ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον. ἐκ*
τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἅρπασον ποταμόν,
εὖρος τεττάρων πλέθρων. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ
Σκυθηνῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ
πεδίου εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσι-
19 *τίσαντο. ἐντεῦθεν διῆλθον σταθμοὺς τέτταρας παρα-*
σάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ

---

1 *τῶν* om. D 2 *ὀλίγοι πάνυ* f *ὀλίγοι* H *ὄνοι καὶ πρόβατα πολλά* f 6 *ἤ(ι)εσαν* L 7 *πτερύγων* o Suid. s. v. *ξυήλην*; *πτερυγίων* f 9 *ξυήλη Λακωνική* Suid. 10 *ἀποτέμνοντες* L, corr. Matth. 12 *αὐτοὺς* (post *ὄψεσθαι* f) delevi 13 *πηχῶν* L, corr. Kr. *ἔχων* F *ἔνεμον* C^1A *ἐνέμοντο* A 15 *μαχούμενοι* c *ᾤχοντο* f 19 *τούτων* C^1(?)A *τὸν* om. CBA 20 *τεσσ.* o 21 *Σκυθηνῶν* Steph. Byz. s. v. *Σκυθινῶν* c *Σκυθίνων* f *τέσσ.* BM (it. 23) *εἴκοσιν* M 23 *δὲ ἦλθον* c 24 alt. *καὶ* om. f

οἰκουμένην ἢ ἐκαλεῖτο Γυμνιάς. ἐκ ταύτης τῆς χώρας ὁ
ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς
ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος 20
λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν
ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. καὶ
ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν [ἑαυτοῦ] πολεμίαν,
παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆ-
λον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων
εὐνοίας. καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· 21
ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο
ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ
ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες 22
ᾠήθησαν καὶ ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους·
εἵποντο γὰρ καὶ ὄπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ
αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώ-
γρησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν
βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. ἐπειδὴ δὲ ⟨ἡ⟩ βοὴ 23
πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες
ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας καὶ πολλῷ μείζων
ἐγίγνετο ἡ βοὴ ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖ-
ζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ 24
Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα

---

1 ἣ om. f δὲ Γυμνίας f τῆς χώρας del. Schenkl ὁ om. C[1] ὁ τῆς χώρας ἄρχων Schn. 3 ἐπάγοι f δὲ κεῖνος E δὲ αὐτὸς f 4 ἄξοι CA εἰς χωρίον ὅθεν πέντε ἡμερῶν L, transp. G. Becker 5 ἐπηγγέλλετο f 6 ἐνέβαλεν fSuid. s. v. αἴθειν ἐνέβαλλεν c ἑαυτοῦ c ἑαυτοῖς f (-οῖς in lit. M), om. Suid. 7 ὃ CBEF 8 τούτου++++ἕν+++ἔλθοι C 9 τοῦ ὄρους E τὸ ἱερὸν ὄρος f 10 ἦν τῷ ὄρει f ηχῆς c ἐπειδὴ f ἐγίνοντο CB 11 καὶ . . θά-λατταν om. C[1] πολλὴ κραυγὴ f 13 καὶ om. c 14 καὶ ὄπι-σθεν οἱ Portus καὶ οἱ ὄπισθεν f ὄπισθεν c ὄπισθεν οἱ Born. 15 τέ] γέ c 16 δασέων f 17 ὠμοβόινα f ἡ add. Kr. 18 πλεῖον F 19 δρόμων F μεῖζον f 20 ἡ om. f δὲ c ἐγίγνετο CB

δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν Θάλαττα θά-
λαττα καὶ παρεγγυώντων. ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ
ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.
25 ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περι-
έβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς δακρύ-
οντες. καὶ ἐξαπίνης ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος οἱ στρατιῶται
26 φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα ἀν-
ετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοείων καὶ βακτηρίας
καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατ-
27 έτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα
τὸν ἡγεμόνα [οἱ Ἕλληνες] ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες
ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περ-
σικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ᾔτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυ-
λίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμην
δὲ δείξας αὐτοῖς οὗ σκηνήσουσι καὶ τὴν ὁδὸν ἣν πορεύ-
σονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς
νυκτὸς ἀπιών.

VIII Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων
σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ
ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃς ὥριζε τήν τε τῶν Μακρώ-
2 νων [χώραν] καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ
δεξιῶν χωρίον οἷον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον
ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὁρίζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι.

---

1 θάλαττα semel C^1A 2 παρεγγυῶντο C^1 -όντων F πάντες c 5 στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ Z 6 οὕτω M παρεγγυήσαντες f παρηγγυήσαντο c 7 μέγα M ἀνετίθεσαν c Suid. s. v. παραγγέλλει; ἐνετίθεσαν rell. 8 δερμάτων πλῆθος c Suid. πλῆθος δερματίνων f (-τίων M) ὠμοβοείων DV -οίνων c -οίων f 9 κατέταμνε C^1 11 οἱ Ἕλληνες (post ἀποπέμπουσιν f) del. Cobet 12 ἀπὸ] ἐκ MZ 15 ᾗ(ι) εἰσπορεύσοιντο f 16 Μάκρωνας BM Μακρῶνας rell. ἐπεὶ δὲ C^1 τῆς νυκτός del. Cobet 18 δ' om. f οἱ Ἕλληνες om. E 20 τε om. c 21 χώραν om. c Σκηθηνῶν E Σκυθινῶν rell. (-ίνων M) ὑπερδέξιον f Suid. s. v. 22 τὸ χωρίον M 23 δι' οὓς δεῖ διαβαίνειν f

ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδρεσι παχέσι μὲν οὔ, πυκνοῖς δέ.
ταῦτα ἐπεὶ προσῆλθον οἱ Ἕλληνες ἔκοπτον, σπεύδοντες
ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες 3
ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας κατ'
ἀντιπέρας τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλή-
λοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτον·
ἐξικνοῦντο δὲ οὔ οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἔνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν 4
ἀνὴρ Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώ-
σκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν
ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει ἐθέλω αὐτοῖς
διαλεχθῆναι. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ 5
μάθε πρῶτον τίνες εἰσίν. οἱ δ' εἶπον ἐρωτήσαντος ὅτι
Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται
καὶ χρῄζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι. οἱ δ' ἀπεκρίναντο 6
Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν [χώραν] ἔρχεσθε. λέγειν
ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ
βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ
ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. ἠρώτων ἐκεῖνοι εἰ 7
δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ
λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβα-
ρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλ-

---

1 δένδροις f 2 προῆλθον f 3 ὡς τάχιστα ἐκ τοῦ χωρίου f ἐξελθεῖν] ἐξ in lit. C Μακρῶνες CA (it. infra) 5 ἀντιπέραν c; cf. I 1, 9, Hell. VI 2, 9 6 ποταμὸν ⟨ἐμβαίνοντες⟩ Dobree ἐρρίπτουν f 7 δὲ] γὰρ C[1] οὔ οὔτε c οὐδὲ οὕτως οὐδ' f οὐδένα f 8 προέρχεται F τῷ Ξ. f 9 τις ἀνὴρ f γινώσκει M 11 ταύτην τὴν f κωλύῃ CBA κωλύοι DM αὐτοὺς F 13 πρῶτον αὐτῶν f ὁ δ' εἶπεν C[1] ἐρωτήσαντες C[1] 14 τοίνυν om. C[1] ἀντιτετάχαται BE -χασι(?) C[1] -χατε C[2]AFM ἂν τετάχαται D 15 καὶ om. C[1] χώραν om. F ἔρχεσθε] ρχεσθε in lit. C ἐπῆτε Sorof 17 γε (om. D) οὐ κακῶς f ποιήσαντες M ἀλλὰ βασιλεῖ (β. γε c) πολεμήσαντες om. DF 21 διαδιδόασιν c Μάκρονες F 22 οἱ ... Ἕλλησι (p. 154, 5) om. E

ληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δὲ ἐπε-
μαρτύραντο ἀμφότεροι.
8 *Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συν-*
εξέκοπτον τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν ὡς διαβιβάσοντες ἐν
μέσοις ἀναμεμειγμένοι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἀγορὰν οἵαν
ἐδύναντο παρεῖχον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις ἕως
9 *ἐπὶ τὰ Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς Ἕλληνας. ἐνταῦθα*
ἦν ὄρος μέγα, προσβατὸν δέ· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι
παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἕλληνες
ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ
ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλ-
10 *λεγεῖσιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. ἔλεξεν οὖν Ξε-*
νοφῶν ὅτι δοκεῖ παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους
ποιῆσαι· ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ
μὲν γὰρ ἄνοδον τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ
εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει ὅταν τεταγμένοι εἰς φά-
11 *λαγγα ταύτην διεσπασμένην ὁρῶσιν. ἔπειτα ἢν μὲν ἐπὶ*
πολλοὺς τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν
οἱ πολέμιοι καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ,τι ἂν βού-
λωνται· ἐὰν δὲ ἐπ᾽ ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν
ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπὸ
ἀθρόων [πῃ] καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων [πολλῶν] ἐμπε-
σόντων· εἰ δέ πῃ τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν

---

2 *ἀμφότεροι* om. C^1 4 *τε*] *δὲ* c *διαβιβάσαντες* CBA -*βῶντες* Cobet 5 *ἀναμεμιγμ.* L (-*νοις* F) 6 *ἠδύν.* CB *διήγαγον* f *ἐν* om. f *ἕως* o *ἔστε* DMZ *ἕως οὗ ἔστε* FH 7 *τὰ ὄρη τῶν Κόλχων* f *ἐνταῦθα δὲ* C^1 8 *προσβατὸν δέ* om. C^1 10 *ἀντεπαρετ.* f 11 *συλλεγεῖσι βουλεύσασθαι* f 13 *δοκοίη* C^1 *παύσαντας* (*ντας* in lit. m. 2) ++*τῆι μὲν γὰρ* C; *τὴν φάλαγγα . . . εὐθύς* (14) in marg. C^1 (vix leguntur), om. B (cum lacuna) AE 16 *ὅτι* f 17 *ἔπειτα δὲ* f *ἢν*] *εἰ* c 18 *πολλῶν* Bis. *περιττ(σσ B)εύουσιν* C^1BE 19 *ὅ,τι*] *ὅποι* C^1 *ὅπως* Schenkl 20 *ὦμεν* c 21 *διακοποίη* CBA 22 *πῃ* om. A *καὶ ἀνθρώπων* om. C^1 *πολλῶν* om. f *συμπεσόντων* f 23 *ὅλῃ* om. C^1

ἔσται. ἀλλά μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους 12
τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις ὅσον
ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κε-
ράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φά-
λαγγος ἔξω οἱ ἔσχατοι λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ
κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ᾗ τε ἂν εὔοδον ᾖ
ταύτῃ ἕκαστος ἄξει ὁ λοχαγός. καὶ εἴς τε τὸ διαλεῖπον 13
οὐ ῥᾴδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν ἔνθεν καὶ ἔνθεν
λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται λόχον ὄρθιον
προσιόντα. ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον
βοηθήσει. ἤν τε εἷς πῃ δυνηθῇ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον
ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων. ταῦτα 14
ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ
ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρα-
τιώταις· Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν οὓς ὁρᾶτε μόνοι ἔτι ἡμῖν
ἐμποδὼν τὸ μὴ ἤδη εἶναι ἔνθα πάλαι σπεύδομεν· τού-
τους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.
Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λό- 15
χους ὀρθίους ἐποιήσαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὁπλι-
τῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν
εἰς τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς τοξότας
τριχῇ ἐποιήσαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω, τοὺς δὲ
τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἑκά-
στους. ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὔχεσθαι· 16
εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρί-

---

2 τοσούτων χωρίων c τοὺς λόχους F 6 οἱ ἔσχατοι λόχοι del. Cobet 6 πρῶτον L, corr. Steph. ᾗ] εἰ FHC[2] 7 λόχος L, corr. Kr. διάλοιπον C[1] 8 ἔστιν f 9 διακόψετε, οὐ in marg., C[1] ἔσται] ἐς τὸν C[1] 10 προσιόντας C[1]BAE ἄν c 11 βοηθήσοι C[1]A εἷς s. v. C 12 οὐθεὶς FHM μὲν εἴη Z[1] μένει (sic M) Z[c] (1), εἴη relicto μενεῖ Ddf. 14 εἶπε f 15 μόνον f ὑμῖν DF 16 ἤδει F ἐσπεύδομεν c 18 καὶ τούς τε c 22 τρίχα C[1] 23 δεξιοῦ+++ F

σοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς
17 τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω γενόμενοι ἐπορεύοντο· οἱ
δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ
τὸ δεξιὸν οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ
18 τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. ἰδόν-
τες δὲ αὐτοὺς διαχάζοντας οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελ-
τασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύ-
γειν ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος
ἀναβαίνουσι· συνεφείπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν
19 ὁπλιτικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. οἱ δὲ πολέ-
μιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος
ἄλλῃ ἐτράπετο. οἱ δὲ Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύ-
σαντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τἀπιτήδεια πολλὰ ἐχούσαις.
20 καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν [ἦν] ὅ,τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ
σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν
στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ
κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι,
ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐῴκε-
σαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν.
21 ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοὶ ὥσπερ τροπῆς γεγενημένης, καὶ
πολλὴ ἦν ἡ ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε μὲν οὐδείς,
ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν που ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ δὲ καὶ
τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

---

2 ἔξω γενόμενοι post πελτασταὶ f 3 ἀντιπαραθέοντας CA ἀντιθέοντας BE, corr. Kr. ἀντιπορεύονται καὶ f 4 διεσπάρθησαν c 5 αὐτῶν c ἑαυτῶν f καινὸν M ἰδόντες . . διχάζοντας (corr. Schn.) om. C^1 6 οἱ δὲ C^1 8 ἀνακραγότες F^1 πρῶτον D 9 αὐτοῦ AE 11 ὡς] ἐπεὶ f 12 ἐτράποντο B^1 ἐστρατοπεδεύοντο c 13 καὶ τὰ ἐπιτήδεια δὲ f 14 ἦν om. c Suid. s. v. σμήνη 15 ὅσοι δὲ f 16 ἐγίν. c ἐγέν. Suid. 17 ὀρθῶς c ἠδύν. c 19 πολλοὶ C^1BAF^1 20 οὕτω] τω ex corr. M 21 ἡ om. c 22 πως c ἐφρόνουν F

Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας 22
ἑπτά, καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν
Ἑλληνίδα οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ Σινωπέων
ἀποικίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας
ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· κἀν- 23
τεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλῄζοντο τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρ-
εῖχον ἐν τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζούντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε
τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ
οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων 24
τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ᾽
ἐκείνων ἦλθον βόες. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν ἣν ηὔξαντο 25
παρεσκευάζοντο· ἦλθον δ᾽ αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσαι
τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς
ἄλλοις δὲ θεοῖς ἃ ηὔξαντο. ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυ-
μνικὸν ἐν τῷ ὄρει ἔνθαπερ ἐσκήνουν. εἵλοντο δὲ Δρα-
κόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ἔτι ὢν οἴκοθεν, παῖ-
δα ἄκων κατακανὼν ξυήλῃ πατάξας, δρόμου τ᾽ ἐπιμελη-
θῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία 26
ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖ-
σθαι ἐκέλευον ὅπου τὸν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. ὁ δὲ
δείξας οὗπερ ἑστηκότες ἐτύγχανον Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη,

---

1 ἐντεῦθεν δ᾽] ἐνταῦθα f ἑπτὰ παρασάγγας f 2 διῆλθον f θάλασσαν CBA 5 χώραις f κἀνταῦθα c καὶ ἐντεῦθεν f 6 ὁρμώμενοι] μὲν f ἐληίζοντο L 7 ἐν om. c Τραπεζούσιοι C τε] τότε CBA 9 συνδιέπραττον C^1 δὲ] γὰρ C^1 γὰρ δὴ BA πλησίων BF 11 ἦλθον om. C^1 πλέον βόες c μετὰ . . . βόες (12) om. f εὔξαντο L (it. 14) 13 τῷ σωτῆρι] σωτήρια Cobet 14 pr. δὲ om. c ἃ om. f 15 ἔνθα παρεσκήνουν MZ Δρακότιον C 16 ἔφυγε c Suid. s. v. ξυήλη ἔφευγε f ἔτι Suid., om. L παῖδα ἄκων κατακτα(ε C)νὼν γρ. CEf ἠλίδα κατακτένων C^1A παῖδα ἄκων κατακτενῶν ἥλιδα B; ἀποκτείνας Suid. κατακανὼν Ddf. 17 ξυηλῇ CAE 21 οὗπερ (sic B; ὅπερ CAE [ᾧπερ E^c]) ἑστηκότες] ὅπου παρεστηκότες f ὅπουπερ ἑστηκότες Dobree ἐτύγχανεν CA

κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἄν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως;
27 ὁ δ᾽ εἶπε· Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον *** καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἑταιρῶν
28 πολλὴ φιλονικία ἐγίγνετο. ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ ἀναστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο.

E

I [Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅσα ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν ἃ ηὔξαντο σωτήρια θύσειν ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοιντο,

---

2 δυνήσεσθαι c   οὔτω DFM   3 εἶπεν M   τι] γε ὅτι f; an γέ τι?   5 δολιχὸν CBED   [ἔθεον] Kr.   πάλη et πυγμὴ DV   6 lacunam statuit Schenkl   7 ἅτε] ἃ c   ἑταίρων f ἑτέρων c, corr. Brodaeus   8 φιλονεικία L, corr. Ddf.   9 θαλάσσῃ CBA   ἀποστρέψαντας c (ἀποτρ. B) ὑποστρ. Ddf.   10 ἄνω om. c   ἥκειν f   11 ἐκυλινδοῦντο L, corr. Cobet; cf. V 2, 31   12 ὀρθὸν μόγις c   ἔνθα δὴ E   13 ἐγίνετο C ἐγίγνετο αὐτῶν rell.   15 § 1 del. Ddf.   16 ὅσα f, om. c   ἀπορεία F[1] ἀποπορεία F[c] ὑπορ. C ἀπορία M   μέχρις c   17 εἰς] ἐπὶ f   18 πόλιν Ἑλλ. fE Ἑλλ. πόλιν c   καὶ . . . ἀφίκοιντο (19) om. f   εὔξαντο L   19 θύσειν Steph. θύειν L   ἀφίκοιντο Steph. -κοντο L

ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.] ἐκ δὲ τούτου συνελ- 2
θόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς πορείας· ἀνέστη δὲ
πρῶτος Ἀντιλέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε. Ἐγὼ μὲν
τοίνυν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη συσκευαζόμενος
καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει
ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ δὲ
ἤδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχο-
μεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς ὥσπερ Ὀδυσσεὺς
ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρα- 3
τιῶται ἀνεθορύβησαν ὡς εὖ λέγοι· καὶ ἄλλος ταὐτὰ
ἔλεγε, καὶ πάντες οἱ παριόντες. ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος
ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε. Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἀνα- 4
ξίβιος, ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχάνει. ἢν οὖν πέμψητέ με,
οἶομαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς
ἄξοντα· ὑμεῖς δὲ εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε ἔστ'
ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἥξω δὲ ταχέως. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρα-
τιῶται ἥσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς
τάχιστα.

Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε. Χειρί- 5
σοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν.
ὅσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα
ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς 6
πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ἱκανὴ οὔτε ὅτου ὠνη-
σόμεθα εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία·
κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε καὶ

---

1 ξυν. CB 3 Ἀντιλέων f Λέων c Θούσιος CBE 4 ξυσκ. CBA (-άμενος) 6 ἰὼν f ὢν c 7 ἔχο+μεν(?) F 8 Ὀδυσσεὺς καθεύδων f 9 ταῦτα om. fD δ' οἱ M 10 λέγει CB λέγειν A ταυτὰ D ταῦτ(α) rell. 11 παρόντες L, corr. Hertlein δὲ om. f 13 καὶ om. f; τυγχάνει δὲ καὶ ναυαρχῶν coni. March. εἰ E πέμψητ' ἐμέ Born. μοι CA 14 οἶμαι f ὑμᾶς f 15 ἐπείπερ f 21 οὖν μοι f 24 εὐπορία] πάρεστιν f τισίν om. f δὲ] τε f 25 ἀπολύεσθαι c

7 ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἀλλά μοι δοκεῖ
σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ
πλανᾶσθαι, ὡς σῴζησθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι.
8 ἔδοξε ταῦτα. Ἔτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπὶ λείαν
γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύσονταί τινες. οἴομαι οὖν βέλτιστον
εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ
ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν
μενόντων καὶ συμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέῃ, κἂν βοη-
θῆσαί τισι καιρὸς ᾖ, εἰδῶμεν ὅποι δεήσει βοηθεῖν, καὶ
ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῇ ποι, συμβουλεύωμεν
πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν ἐφ᾽ οὓς ἂν ἴωσιν. ἔδοξε
9 καὶ ταῦτα. Ἐννοεῖτε δὴ καὶ τόδε, ἔφη. σχολὴ τοῖς πολε-
μίοις λῄζεσθαι, καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχο-
μεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηνται δ᾽ ἡμῶν. φυλακὰς δή
μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐὰν οὖν κατὰ
μέρος [μερισθέντες] φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἧττον
ἂν δύναιντο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. ἔτι τοίνυν τάδε
10 ὁρᾶτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς ὅτι ἥξει πλοῖα Χειρί-
σοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὧν μέλλω λέγειν· νῦν
δ᾽ ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμ-
παρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. ἢν μὲν γὰρ ἔλθῃ, ὑπαρχόν-
των ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσούμεθα· ἢν δὲ μὴ

---

1 πορεύησθε B^{c} -εσθε CAB^{1} -ωνται f ἀλλά . . . ἐπιτήδεια om. c 3 πλανᾶσθαι M -σθε rell. δὲ] δὲ ὡς f 5 βέλτιον f 6 εἶναι ἡμῖν (ὑμῖν CBA) om. E εἰπεῖν etiam post οὖν M 7 ἴδωμεν L, corr. Born. 8 ξυμπ. c κἂν c καὶ f 9 τισι c τισι(ν) (τοῖσιν M) ἂν f ᾖ εἰδῶμεν Born. ᾖ ἴδωμεν f εἴη δῶμεν CBA ᾖ δῶμεν E ὅπῃ M 10 ἄν f ἐνχειρίποι CA ποι] τι ποιεῖν f ξυμβ. c 12 δὲ A 13 ληΐζεσθαι L ἐπιβουλεύσασθαι FM 14 ὑμῶν M φυλακὰς Kiehl φύλακας f φυλακῆς c δή] δεῖ CFM δεῖν E 15 δεῖν] δὴ E ἐπὶ f 16 μερισθέντες del. Schn. 17 δύναιντ᾽ ἂν f 18 ἥξοι CB 21 ἔλθῃ ⟨ἄγων⟩ Kiehl 22 ⟨τῶν⟩ ἐνθάδε Pant. ἀφθονοτ. F πλευσόμεθα CB[A] ἢν C^{c} (1) ἂν C^{1} κἂν B ἐὰν rell.

ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις 11
παραπλέοντα· εἰ οὖν αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων
μακρὰ πλοῖα κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πη-
δάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται,
ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς οἵας δεόμεθα. ἔδοξε
καὶ ταῦτα. Ἐννοήσατε δ', ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ 12
κοινοῦ οὓς ἂν καταγάγωμεν ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκεν
μένωσι, καὶ ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὠφελοῦντες καὶ
ὠφελῶνται. ἔδοξε καὶ ταῦτα. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, ἢν 13
ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα,
τὰς ὁδοὺς ἃς δυσπόρους ἀκούομεν εἶναι ταῖς παρὰ θά-
λατταν οἰκούσαις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πεί-
σονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι
ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

Ἐνταῦθα δὴ ἀνέκραγον ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ 14
ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς
δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων ὅτι θᾶττον
ἀπαλλάξονται, ἢν εὔποροι γένωνται αἱ ὁδοί. ἔλαβον δὲ 15
καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ᾗ ἐπέστη-
σαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον. οὗτος ἀμελήσας τοῦ
συλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ Πόντου, ἔχων
τὴν ναῦν. οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον· ἐν
Θρᾴκῃ γὰρ παρὰ Σεύθῃ πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ

---

1 ἄγοι CBE¹[A] χρησώμεθα M ἐγὼ δ' ὁρῶ f 3 μικρὰ BFH φυλάττομεν C αὐτὰ τὰ f αὐτὰ c τὰ Htm. 5 ἀπορήσωμεν F -σομεν M 6 εἰ] η M¹ ἀπὸ] ἐκ MZ 7 καταγάγωμεν fE κατάγωμεν c ἕνεκα f 8 ναῦλον f ναύσταθμος CA -ον BE ναῦσθλον Hug ξυνθ. c ὠφελοῦντες καὶ om. FM 9 ὠφελοῦνται c 10 ἡμᾶς M ἐκπεραίνητε F ἀρκεῖ c 11 δοκοῦμεν f 13 καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι f ὁδοποιεῖσθαι c βουλεύεσθαι ἡμᾶς f 15 δὲ c ὁδοποιεῖν f 17 ἀκούσας fE ἔπεισε ποιεῖν τὰς ὁδούς f 19 πεντηκόντερον F τῶν om. f 20 Λακωνικὸν f 21 συλλαβεῖν f

16 *Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον,
ᾗ ἐπεστάθη Πολυκράτης Ἀθηναῖος, ὃς ὁπόσα λαμβάνοι
πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα
εἴ τι ἦγον ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα
17 εἴη, τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγήν. ἐν ᾧ δὲ
ταῦτα ἦν ἐπὶ λείαν ἐξῇσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμ-
βανον οἱ δὲ καὶ οὔ. Κλεαίνετος δ' ἐξαγαγὼν καὶ τὸν
ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε
ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.*

II *Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν ὥστε
ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἐκ τούτου λαβὼν
Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρί-
λας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ κατέλιπε
φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτω-
κότες ἐκ τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερεκά-
2 θηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. οἱ δὲ Τραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν
τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν οὐκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐ-
τοῖς ἦσαν· εἰς δὲ τοὺς Δρίλας προθύμως ἦγον, ὑφ' ὧν
κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύσβατα καὶ
ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.*

3 *Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν
χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα εἶναι ἐδόκει ἐμπιμπράντες
ἀπῇσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαμβάνειν εἰ μὴ ὗς ἢ βοῦς ἢ ἄλλο
τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. ἓν δὲ ἦν χωρίον μητρό-*

---

1 *Λακωνικοῦ* f 3 *τὸ* om. CB 4 *εἴ τι ἦγον*] *ἃ ἐπῆγον* f *φυλακὰς* E *σᾶ* Ddf. 5 *χρήσαιντο* c 6 *λείας* f *ἐξήεσαν* L *ἐλάμβανον*] *ἐνετύγχανον* f 7 *Κλεένετος* CB 8 *καὶ τὸν ἄλλον* f 11 *στράτευμα* f Suid. s. v. *ἀπαυθημερίζειν στρατόπεδον* c 12 *ὁ Ξεν.* fE *ἡγεμόνα* B 13 *φυλάττειν κατέλιπε* f 14 *Κολχοὶ* C 15 *ἐκ* f, om. c 16 *ὁπότε* f 18 *τοὺς Δ. δὲ* f 21 *ἄνω* om. f *ὁπόσα* Pant. 22 *Δρίλες* F *ἐδόκει εἶναι* f *ἐμπιπράντες* codd. (*ἐμπιπλ.* C[1]), corr. Ddf. 23 *ἀπήεσαν* codd. *καὶ* om. f *δὲ ἦν* M *λαβεῖν* f pr. *ἢ*] *καὶ* f 24 *διαπεφευγώς* F *χωρίον ὃ μητρ. αὐτῶν ἐκαλεῖτο* f

*πολις αὐτῶν· εἰς τοῦτο πάντες συνερρυήκεσαν. περὶ δὲ
τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόσοδοι χαλεπαὶ
πρὸς τὸ χωρίον. οἱ δὲ πελτασταὶ προδραμόντες στάδια* 4
*πέντε ἢ ἓξ τῶν ὁπλιτῶν, διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶν-
τες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα προσέβαλλον πρὸς
τὸ χωρίον· συνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ
τὰ ἐπιτήδεια ἐξωρμημένοι· ὥστε ἐγένοντο οἱ διαβάντες
πλείους ἢ εἰς χιλίους ἀνθρώπους. ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ* 5
*ἐδύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον (καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ
εὐρεῖα ἀναβεβλημένη καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς
καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι), ἀπιέναι δὴ
ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. ὡς δὲ οὐκ ἐδύναντο* 6
*ἀποτρέχειν (ἦν γὰρ ἐφ᾽ ἑνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου
εἰς τὴν χαράδραν), πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα· ὁ δὲ
ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις. ὁ δ᾽ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἔστι χωρίον* 7
*χρημάτων πολλῶν μεστόν· τοῦτο οὔτε λαβεῖν δυνάμεθα·
ἰσχυρὸν γάρ ἐστιν· οὔτε ἀπελθεῖν ῥᾴδιον· μάχονται γὰρ
ἐπεξεληλυθότες καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή. ἀκούσας ταῦτα ὁ* 8
*Ξενοφῶν προσαγαγὼν πρὸς τὴν χαράδραν τοὺς μὲν
ὁπλίτας θέσθαι ἐκέλευσε τὰ ὅπλα, αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν
τοῖς λοχαγοῖς ἐσκοπεῖτο πότερον εἴη κρεῖττον ἀπαγαγεῖν
καὶ τοὺς διαβεβηκότας ἢ καὶ τοὺς ὁπλίτας διαβιβάζειν, ὡς
ἁλόντος ἂν τοῦ χωρίου. ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπαγαγεῖν* 9
οὐκ εἶναι ἄνευ πολλῶν νεκρῶν, ἑλεῖν δ᾽ ἂν ᾤοντο καὶ οἱ

---

1 *ξυνερρ.* c 3 *προδραμόντες* C[c]B *προσδρ.* C[1]AE *προτρέχοντες* f 4 *διαδραμόντες* f 5 *προσέβαλον* AM 6 *ξυν.* c 7 *διαβαίνοντες* M 8 *εἰς χιλίους* M *δισχιλίους* Vc (*-λίων ἀνθρώπων* B) *εἰς δισχιλίους* rell. *δισχίλιοι ἄνθρωποι* Matth. 9 *αὐτὸ*] *τὰ* c 11 *δὴ*] *ἤδη* f 13 *ἀπελθεῖν* f *κατάστασις* f 14 *ὁ δὲ* (*ὃς* f) . . *ὁπλίταις* del. Htm. 16 *δυναίμεθα* c 18 *ἄμφοδος* F 19 *προαγαγὼν* F 20 *ἐκέλευε θέσθαι* f 21 *ἀπαγαγεῖν* C[2] *ἀναγαγεῖν* c (*ἀντ-* B) *ἀπάγειν* f 23 *ἀλῶντος* F *γὰρ* om. f *ἀπάγειν* fE 24 *οἱ* om. c

λοχαγοὶ τὸ χωρίον. καὶ ὁ Ξενοφῶν συνεχώρησε τοῖς
ἱεροῖς πιστεύσας· οἱ γὰρ μάντεις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν
10 ὅτι μάχη μὲν ἔσται, τὸ δὲ τέλος καλὸν τῆς ἐξόδου. καὶ
τοὺς μὲν λοχαγοὺς πέμπει διαβιβάσοντας τοὺς ὁπλίτας,
αὐτὸς δ' ἔμενεν ἀναχωρίσας ἅπαντας τοὺς πελταστάς,
11 καὶ οὐδένα εἴα ἀκροβολίζεσθαι. ἐπεὶ δ' ἧκον οἱ ὁπλῖται,
ἐκέλευσε τὸν λόχον ἕκαστον ποιῆσαι τῶν λοχαγῶν ὡς
ἂν κράτιστα οἴηται ἀγωνιεῖσθαι· ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ
πλησίον ἀλλήλων οἳ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περὶ
12 ἀνδραγαθίας ἀντεποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποίουν· ὁ δὲ
τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγειλε διηγκυλωμένους ἰέναι,
ὡς ὁπόταν σημήνῃ ἀκοντίζειν δεῆσον, καὶ τοὺς τοξότας
ἐπιβεβλῆσθαι ἐπὶ ταῖς νευραῖς, ὡς ὁπόταν σημήνῃ το-
ξεύειν δεῆσον, καὶ τοὺς γυμνῆτας λίθων ἔχειν μεστὰς
τὰς διφθέρας· καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπι-
13 μεληθῆναι. ἐπεὶ δὲ πάντα παρεσκεύαστο καὶ οἱ λοχαγοὶ
καὶ οἱ ὑπολόχαγοι καὶ οἱ ἀξιοῦντες τούτων μὴ χείρους
εἶναι πάντες παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλους μὲν
14 δὴ συνεώρων· μηνοειδὴς γὰρ διὰ τὸ χωρίον ἡ τάξις ἦν·
ἐπεὶ δ' ἐπαιάνισαν καὶ ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, ἅμα τε τῷ
Ἐνυαλίῳ ἠλέλιξαν καὶ ἔθεον δρόμῳ οἱ ὁπλῖται, καὶ τὰ
βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, πλεῖ-

---

1 ξυνεχ. c 2 μὲν ἦσαν c 3 ἔσται c εἴη f 4 πέμπει f ἔπεμπε c διαβιβάσαντας f 5 ἀναχωρίσας D Suid. s. v. ἀναχωρίζει -ρήσας rell. 6 οὐδὲν ἀεὶ M ἐπεὶ . . . ἀγωνιεῖσθαι om. c 10 οἱ μὲν λοχαγοὶ f 11 παρήγγειλε CBM(?) Suid. s. v. διηγκυλημένον; παρήγγελνε A παρήγγελλε F διηγκυλισμένους f 12 δεῆσον f δεήσοι Suid., om. c 13 πλευραῖς CAE 14 δεῆσον del. Rehd. 17 pr. οἱ om. F ὑπολοχαγοὶ f ὑπόλοχοι c τούτου M 18 πάντας CE προτεταγμένοι Hug καὶ susp. March. 19 δὴ om. f [μὲν δὴ] Kr. ξυν. c μονοειδὴς c εὐειδὴς f, corr. Buttmann τάξις E τάραξις CBA παράταξις f ἦν ἡ παρ. διὰ τὸ χωρίον f 20 καὶ ἅμα γε f 21 ἠλέλιξαν CE ἠλάλαξαν rell. ἤλλαξεν Dem. de eloc. 98 22 ὁμοῦ] ὁ μὲν M καὶ πλεῖστοι δ' E

*στοι δ' ἐκ τῶν χειρῶν λίθοι, ἦσαν δὲ οἳ καὶ πῦρ προσ-
έφερον. ὑπὸ δὲ [τοῦ] πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ πολέ-* 15
*μιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις· ὥστε Ἀγασίας
Στυμφάλιος καὶ Φιλόξενος Πελληνεὺς καταθέμενοι τὰ
ὅπλα ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλλον εἷλκε,
καὶ ἄλλος ἀνεβεβήκει, καὶ ἑαλώκει τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει.
καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ ἐσδραμόντες ἥρπαζον* 16
*ὅ,τι ἕκαστος ἐδύνατο· ὁ δὲ Ξενοφῶν στὰς κατὰ τὰς
πύλας ὁπόσους ἐδύνατο κατεκώλυσε τῶν ὁπλιτῶν ἔξω·
πολέμιοι γὰρ ἄλλοι ἐφαίνοντο ἐπ' ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς.
οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ γενομένου κραυγή τε ἐγέ-* 17
*νετο ἔνδον καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον,
τάχα δέ τις καὶ τετρωμένος· καὶ πολὺς ἦν ὠθισμὸς
ἀμφὶ τὰ θύρετρα. καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον
ὅτι ἄκρα τέ ἐστιν ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοί, οἳ παί-
ουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους. ἐνταῦθα* 18
*ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κήρυκα ἰέναι εἴσω τὸν
βουλόμενόν τι λαμβάνειν. καὶ ἵενται πολλοὶ εἴσω, καὶ
νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἰσωθούμενοι καὶ κατακλεί-
ουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν. καὶ τὰ μὲν ἔξω* 19
*τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη, καὶ ἐξεκομίσαντο οἱ Ἕλ-
ληνες· οἱ δὲ ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὰ σταυ-
ρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν.
ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἷόν τε εἴη* 20
τὴν ἄκραν λαβεῖν· ἦν γὰρ οὕτω σωτηρία ἀσφαλής,

2 *τοῦ* om. f 4 *καὶ Φ. Πελλ.* (*Πεληνεὺς* F) om. c *καταθέμενος* (sic M quoque) . . . *ἀνέβη* c 5 *ἄλλος* om. c 6 *ἀναβ.* L *ἡλ.* L *ὡς* om. C[1] 7 *εἰσδραμ.* f 9 *κατεκώλυε* Steph. 11 *τε* om. f *ἐγίγνετο* f 12 alt. *καὶ* del. Htm. 15 *ἄκρα τέ* (*τις* Aldus)] *ἄκρατός* M 16 *ἔνδον* om. f 18 *ἑλόμενον* M *τι*] *καὶ* c *ἵενται* CAE *ἵεντο* BVD *γρ. ἐφέροντο* f *εἴσω πολλοὶ* f 19 *εἴσω ὠθούμενοι* f 22 *τὸ σταύρωμα* f 24 *οἱ*] *ἱ* C

ἄλλως δὲ παγχάλεπον ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπου-
μένοις δὲ αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ
21 *χωρίον. ἐνταῦθα παρεσκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς*
μὲν σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς καθ' αὑτοὺς διῄρουν, καὶ
τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία ἔχοντάς τε ἐξεπέμποντο καὶ
τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος, καταλιπόντες οἱ λοχαγοὶ οἷς
22 *ἕκαστος ἐπίστευεν. ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξ-*
έθεον ἔνδοθεν πολλοὶ γέρρα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ κνη-
μῖδας καὶ κράνη Παφλαγονικά, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας
ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης
23 *ὁδοῦ· ὥστε οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν κατὰ τὰς πύλας*
τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερούσας. καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπερ-
ρίπτουν ἄνωθεν, ὥστε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι·
24 *καὶ ἡ νὺξ φοβερὰ ἦν [ἡ] ἐπιοῦσα. μαχομένων δὲ αὐτῶν*
καὶ ἀπορουμένων θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας
δίδωσιν. ἐξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰκία τῶν ἐν δεξιᾷ
ὅτου δὴ ἐνάψαντος. ὡς δ' αὕτη συνέπιπτεν, ἔφευγον οἱ
25 *ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν. ὡς δὲ ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο*
παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερᾷ
οἰκίας, αἳ ξύλιναι ἦσαν, ὥστε καὶ ταχὺ ἐκαίοντο. ἔφευ-
26 *γον οὖν καὶ οἱ ἀπὸ τούτων τῶν οἰκιῶν. οἱ δὲ κατὰ στόμα*
δὴ ἔτι μόνοι ἐλύπουν καὶ δῆλοι ἦσαν ὅτι ἐπικείσονται ἐν
τῇ ἐξόδῳ τε καὶ καταβάσει. ἐνταῦθα παραγγέλλει φο-
ρεῖν ξύλα ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὄντες τῶν βελῶν εἰς τὸ

---

1 *πάνυ χαλεπὸν* c *ἐδόκει* om. BAE 4 *σαθροὺς* c 5 *καὶ φορτία ἔχοντάς τε* (hoc om. E, del. Steph.)] *εἰς* (*ἐφ'* M) *ἁρπαγὰς* f *ἐξέπεμπον* f 6 *κατέλιπον δὲ* f 7 *ἀποθαρρεῖν* c 8 *ἔνδον* c 10 *ἀνέβαινον τὰς* f *ἀναβαίνοντες* c 11 *ἣν αὐτοὺς* (-*οῖς* D) f 12 *τὰ ἄκρα* c 14 *ἡ* om. f *αὐτῶν* del. Bis. 17 *δὲ* CAE *ἀνάψαντος τινός* f *αὐτὴ* vel *αὐτῇ* f *ξυν.* c 18 *ἀπὸ*] *ἐκ* M (it. 21) 19 *ἐνάπτειν* CBADFM *ἀνάπτειν* E 20 *αἳ* c *αἱ δὲ* f 21 pr. *οἱ* om. c *τὸ στόμα* FV 22 *μόνοι* f *μόνον* c *ἦσαν* om. c *ἐν*] *ἐπὶ* f 23 *ἐκβάσει* MZ

μέσον ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων. ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἤδη ἦν,
ἐνῆψαν· ἐνῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ τὸ χαράκωμα
οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν. οὕτω μόλις 27
ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ χωρίου, πῦρ ἐν μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν
πολεμίων ποιησάμενοι. καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις καὶ
αἱ οἰκίαι καὶ αἱ τύρσεις καὶ τὰ σταυρώματα καὶ τἆλλα
πάντα πλὴν τῆς ἄκρας.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπῆσαν οἱ Ἕλληνες ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια. 28
ἐπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα,
πρανὴς γὰρ ἦν καὶ στενή, ψευδενέδραν ἐποιήσαντο· καὶ 29
ἀνὴρ Μυσὸς τὸ γένος καὶ τοὔνομα τοῦτο ἔχων τῶν
Κρητῶν λαβὼν δέκα ἔμενεν ἐν λασίῳ χωρίῳ καὶ προσ-
εποιεῖτο τοὺς πολεμίους πειρᾶσθαι λανθάνειν· αἱ δὲ
πέλται αὐτῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διεφαίνοντο χαλκαῖ
οὖσαι. οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ταῦτα διορῶντες ἐφοβοῦντο 30
ὡς ἐνέδραν οὖσαν· ἡ δὲ στρατιὰ ἐν τούτῳ κατέβαινεν.
ἐπεὶ δὲ ἐδόκει ἤδη ἱκανὸν ὑπεληλυθέναι, τῷ Μυσῷ ἐσή-
μηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος· καὶ ὃς ἐξαναστὰς φεύγει καὶ
οἱ σὺν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι Κρῆτες (ἁλίσκεσθαι γὰρ 31
ἔφασαν τῷ δρόμῳ) ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς ὕλην κατὰ
τὰς νάπας καλινδούμενοι ἐσώθησαν, ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ 32
τὴν ὁδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν· καὶ ἐβοήθησαν αὐτῷ,
καὶ ἀνέλαβον τετρωμένον. καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν
βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν
Κρητῶν. οὕτως ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες
σῶοι ὄντες.

---

2 ἀνῆψαν ἀνῆπτον f 3 οἱ πολέμιοι οἱ M 4 ἀπὸ] ἐκ M 8 δ' fE δέ γε CBA ἀπή(ι)εσαν L ἔχοντες] ἐς c 11 τὸ γένος om. c 12 δέκα] τέτταρας ἢ πέντε f 14 ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε c ἄλλην καὶ ἄλλην DFM ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ rell. 17 ἱκανὸν ἤδη f 18 ἐξανασθὰς(?) M 21 κυλινδ. f (-όμενοι M) 23 ἀνεχώρησαν f 25 ἀφικνοῦνται f 26 σῷ Ddf.

III Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἧκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν
οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι.
καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν
καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας
καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον
καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσ-
βιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι
2 ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὡδοποιημένη ἦν. καὶ ἀφικοῦνται
πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ
3 θαλάττῃ Σινωπέων ἄποικον ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. ἐν-
ταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν τοῖς ὅπλοις
γίγνεται καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχίλιοι καὶ
ἑξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν [ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς μυρίους]·
οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε [τῶν] πολεμίων καὶ χιόνος
καὶ εἴ τις νόσῳ.
4 Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων
ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι
ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ
τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρι-
5 σόφου Νέων ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ
Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν
ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε
αὑτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε·
6 ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας,

---

1 ὁ Χειρ. f 2 τὰ om. f ἔτι ἐδόκει f ἐπεδόκει CBA ἐδόκει E 3 ἐς f πλοῖα fB ὅπλα CA ἀνεβίβασαν c 8 ὡδοποιησαμένη C ὡδοποιουμένη M ὁδοποιησαμένη AE ὡδοπεποιημένη B ὁδοποιουμένη F 10 τῇ θαλάττῃ f Suid. s. v. Κερασοῦς 11 σὺν cMZ ἐν rell. 12 γίνεται f ἐγίγνετο c 13 ἐκ ... μυρίους om. c 14 τῶν om. f τῆς χιόνος E 16 καὶ om. f ἀπὸ c διὰ f 17 γεν. ἀργ. f ἦν (del. Schn.) ἐν FH^1 18 καὶ διέλαβον c ἔλαβον Matth. 23 τὸ Πρ. cK τοῦ Πρ. f ἀπέθανεν CM

ὅτ' ἀπῄει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς
ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεω-
κόρῳ. ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν,
ἢν μὲν αὐτὸς σωθῇ, αὐτῷ ἀποδοῦναι, εἰ δέ τι πάθοι, ἀναθεῖ-
ναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι ὅ,τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ.
ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλ- 7
λοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος παρὰ τὴν Ὀλυμ-
πίαν ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων καὶ
ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν
χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ 8
διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν
Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς πο-
ταμὸς παραρρεῖ, καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ
κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων
ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν 9
καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ ἀεὶ
δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ.
καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυ-
ναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκη-
νοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυο-
μένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων

---

2 κατέλιπε f   τῷ om. f   νεωκ. F   3 κινδυνεῦσαι c[A] κινδυνεύσειν ἐ. [ἰέναι] Dobree   ἰέναι (εἶναι C) μετὰ Ἀγησιλάου ἐν Κορωνείᾳ f   4 ἑαυτῷ fK   ἐκδοῦναι MZ   εἰ .. πάθοι fK ἢν .. πάθῃ c   6 ἐπεὶ (ἐπειδὴ C^c E) δ' ἔφυγε (ἐπέφευγεν C^c) Ξ. f   Σκυλλοῦντι c Σκιλοῦντι f (it. infra)   7 ὑπὸ . . . Ὀλυμπίαν susp. Ddf. οἰκισθέντι Pithoeus   [παρὰ τὴν Ὀ.] Kühner   9 δίδωσι CE[B]   11 διαρρέων διὰ (ἀπὸ M)] διὰ μέσου ῥέων C²E   Σελινοῦς C^m E Σελίνους M ἐλεινοῦς BC Σελλεινοῦς A Σελληνοῦς F   12 τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος fK   Σελεινοῦς CBA, rell. ut supra   13 καὶ ἰχθύες] λειμῶνες C^c E[B]   σωλῆνες δὲ Dobree   εἰσὶ f   14 κολχαὶ c   alt. ἐν om. F   15 ναὸν (νεὼν E) καὶ βωμὸν f   16 ἀπὸ] ἐκ M   δὲ om. fK   17 καὶ θυσίαν C¹   18 καὶ πάντες δὲ K   alt. οἱ s. v. C   πρόχωροι f   19 παρεῖχε cDK παρέχει f σκηνῶσιν c   20 τραγήματα] ἀργύρια τ. f   21 ἀπὸ] ἐκ MZ

10 *δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων· καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ*
11 *δορκάδες καὶ ἔλαφοι. ἔστι δὲ ὁ τόπος ᾗ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἔνι δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμὼν καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν*
12 *ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ᾔκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι τῷ ἐν*
13 *Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.*

IV *Ἐκ Κερασοῦντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο οἵπερ καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο.*
2 *ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων, ἐρωτῶντες πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ*

---

3 *ξυν.* c   4 *χωρίου* fK   *καὶ* om. FEK   *αὐτῆς τῆς* c   *τοῦ Φέλλωνος* Harder coll. Strab. VIII 3,14   5 *ὁ τόπος* fK *ἡ χώρα* c   6 *ἀπὸ*] *ἐκ* MZ   7 *χώρῳ* c *τόπῳ* f   *λειμὼν* c[E] *ἄλση* f   8 *καὶ σῦς καὶ* f   *βοῦς* c *ὄϊες* F *ὄϊς* rell.   10 *λαὸν* C[1]   12 *εἴκασται* L   13 *ὡς μὴ* (del.) M   *κυπαρίσσ.* f   15 *ἔχουσα* ⟨*τάδε*⟩ Cobet   *τὸν δὲ* f   19 *ἐὰν* f   *μελήσοι* c   21 *μὲν* om f   23 *ἐπὶ*] *ἐν* M   *Μοσυν.* M (it. infra)   25 *ἢ*] *ἢ ὡς* f (*ὡς* s. v. M)

διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς χώρας. οἱ δὲ εἶπον ὅτι οὐ
διήσοιεν· ἐπίστευον γὰρ τοῖς χωρίοις. ἐντεῦθεν λέγει 3
ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα.
καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο συμμαχίαν
ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἧκεν ἄγων τοὺς
ἄρχοντας. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἵ τε τῶν Μοσσυ- 4
νοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε
Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· Ὦ ἄνδρες Μοσσύ- 5
νοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα
πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς
οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. εἰ οὖν βούλεσθε, 6
ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν συμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι
εἴ τι πώποτε ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν
ὑπηκόους εἶναι τούτους. εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε 7
πόθεν αὖθις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε σύμμαχον.
πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι 8
καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν συμμαχίαν. Ἄγετε 9
δή, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν
σύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἷοί τε ἔσεσθε
ἡμῖν συμπρᾶξαι περὶ τῆς διόδου; οἱ δὲ εἶπον ὅτι ἱκανοί 10
ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν
τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι
ναῦς τε καὶ ἄνδρας οἵτινες ὑμῖν συμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν
ὁδὸν ἡγήσονται.

---

1 πορεύσονται E πορεύονται rell. (ἔρχονται D) 2 δεήσειεν B διοίσειεν rell., corr. Jacobs 3 ὁ om. f Τιμόθεος CA εἰσιν αὐτοῖς f οὗτοί εἰσιν c τούτοις εἰσὶν Matth. 4 ξυμμ. CBA 7 ἔλεγε μὲν f 8 ἑρμήνευε CAEM ἑρμήνευσε F 9 βουλ. διασωθῆναι] διελθεῖν βουλ. f εἰς f ἐς D πρὸς c 12 ξυμμ. c (it. infra) 13 πώποθ' f ποτε c 15 αὖθις] αὖ c 17 βούλοιτο f δέχοιτο f ἄγε E 19 τί οἷοί τε ἔσεσθε Steph. ποῖοί τε ἔσεσθε (-σθαι M^{c}) f τί οἴεσθε ἔσεσθαι c 20 ξυμπρ. c 21 alt. τὴν om. B 22 pr. ὑμῖν] ὑμῶν M

11 *Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ᾤχοντο. καὶ
ἧκον τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ
ἐν ἑκάστῳ τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν
12 ἔθεντο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἷς ἔμενε. καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ
πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε. ἔστησαν [ὥσπερ] ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἷον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, ᾐκασμένα κιττοῦ πετάλῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ
13 αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρωβύλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον
14 δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς. ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἷς, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐπορεύοντο ᾄδοντες ἐν ῥυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ἑλλήνων ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον
15 ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι. ᾠκεῖτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς μητροπόλεως καλουμένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων. καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ ἀεὶ τοῦτ᾽ ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ κοινὸν ὂν καταλαβόντας*

---

4 *ἐνέμενε* Breit. *οἱ μὲν* om. c 5 *ἐξετάξαντο* M al. *ἐξετάζοντο* cF *ἐξητάζοντο* D al. *ὧδε*] *οὕτως* f 6 *ὥσπερ* del. Steph. *ἂν* f *οἷον*] *οἱ* f 7 *ἀλλήλους* FH *βοῶν λευκῶν* Suid. s. v. *ἀντιστοιχοῦντες* 8 *ἠικισμένα* c *εἰκασμένα* f 9 *ὡς* om. F *ἑξάπηχυν* c *ἔχων* FH *ὄπισθεν* f *ἔμπροσθεν* c 10 *αὐτοῦ* om. c *ἐνδεδύκεσαν* c 11 *στρώματος δεσμοῦ* (*λεπτοῦ* E) c 12 *δὲ* ante *τῇ* f 13 *κρώβυλον* L, corr. Ddf. *ἐγγυτάτω* f 14 *σαγάρεις* fE *σαγκάρεις* CB *σαγγ.* A 15 *ἅπαντες* c *ᾄδοντες ἐπορεύοντο* f 16 *τῆς τάξεως* M 18 *ἔκειτο* f *τῆς πόλεως* del. Cobet 19 *αὐτοῖς* fE *αὐτῆς* CBA 21 *ἐγκρατεῖς πάντων* M. *εἶναι* f

πλεονεκτεῖν. εἵποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, 16
οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἁρπαγῆς ἕνεκεν.
οἱ δὲ πολέμιοι προσιόντων τέως μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ δ'
ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐ-
τούς, καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συν-
αναβάντων Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον μέχρι οὗ εἶδον
τοὺς Ἕλληνας βοηθοῦντας· εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχον- 17
το, καὶ ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδεί-
κνυσαν τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις, καὶ
ἅμα ἐχόρευον νόμῳ τινὶ ᾄδοντες. οἱ δὲ Ἕλληνες μάλα 18
ἤχθοντο ὅτι τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους
καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες Ἕλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν
μάλα ὄντες συχνοί· ὃ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ
στρατείᾳ. Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς Ἕλληνας εἶπεν· 19
Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγε-
νημένων· ἴστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ
γεγένηται. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι οἱ μέλλοντες 20
ἡμῖν ἡγεῖσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν οἷσπερ καὶ ἡμᾶς
ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀφροντιστήσαντες
τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι σὺν
τοῖς βαρβάροις ταὐτὰ πράττειν ἅπερ σὺν ἡμῖν δίκην δε-
δώκασιν· ὥστε αὖθις ἧττον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπο-
λείψονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι ὅπως καὶ τοῖς 21

---

3 *προϊόντων* **F** 5 *ξυν.* c 6 *μέχρις* c**M** 7 *ἀποτρεπόμενοι* c *ἐκτραπ.* **M** 8 *ἐκταμόντες* **M** 9 *τούς τε* (hoc om. c) *Ελληνας καὶ τοὺς ἑ. πολεμίους* f 10 ⟨*ἐν*⟩ *νόμῳ* Cobet *δίδοντες* c 11 *ἐπεὶ τούς γε* (hoc om. **B**) c 12 *ἐλθόντες* f 13 *μάλ'* **FM** 14 *στρατιᾷ* **L**, corr. Leoncl. *ξυγκ.* **CBA** 15 *θαυμάσητε* f 16 *ἔστι* f *τοῦ* ex corr., ut vid., **F** *τι* **D** *τε* alii 18 *ὑμῖν* M^1 19 *καὶ* om. f *ἀφροντιστήσαντες* f *ἀμελήσαντες* c 20 *ξὺν* c *ὑμῖν* **F** *ξὺν* (alt.) c 21 *ταὐτὰ* **D** *ταῦτα* rell. *σὺν* om. c *ὑμῖν* **CB** 22 *αὖτις* **C** *ἀπολήψονται* c 23 *παρασκευάσασθαι* f

φίλοις οὕσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι
καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι
μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.
22 *Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δ'*
ὑστεραίᾳ θύσαντες ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες,
ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους
ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι ἐπορεύοντο τοὺς
τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ὀρθίων ἔχοντες, ὑπολειπο-
23 *μένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος τῶν ὁπλιτῶν. ἦσαν γὰρ*
τῶν πολεμίων οἳ εὔζωνοι κατατρέχοντες τοῖς λίθοις
ἔβαλλον· τούτους οὖν ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ πελτασταί.
οἱ δ' ἄλλοι βάδην ἐπορεύοντο πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον
ἀφ' οὗ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ σὺν
αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι.
24 *τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμά-*
χοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται, ἐτράποντο. καὶ
οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἵποντο διώκοντες ἄνω πρὸς
25 *τὴν πόλιν, οἱ δὲ ὁπλῖται ἐν τάξει εἵποντο. ἐπεὶ δὲ ἄνω*
ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα δὴ οἱ
πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξη-
κόντιζον τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα
μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπειρῶντο
26 *ἀμύνεσθαι ἐκ χειρός. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἕλληνες,*

1—2 *δόξετε . . . δηλώσετε* f *δόξητε . . . δηλώσητε* c 4 *διέμειναν* f 5 *ἐκαλλιέρησαν* f (*καλλ.* M) *ἀναστήσαντες* M 7 *τὰ αὐτὰ* B *ταῦτα* DFM *αὐτὰ* CAE 8 *ὀρθίων* cV *ὀ. ὄντων* f, del. Poppo *ὑπολειπομένου* Muret 9 *τοῦ στόματος*] *τοὺς τομωτάτους* c 10 *οἱ εὔζωνοι οἳ* f *ἐκτρέχοντες* MZ 11 *οὖν* om. c *καὶ οἱ πελτασταί* f 13 *ἐτρύφθησαν*(?) C *ξὺν* c 15 *ἐδόξαντο* C[1] 16 *ἐπεὶ* f *ὁπλῖται*] *πολέμιοι* c *ἐτρέποντο* c 18 *μητρόπολιν* f *ἄνω ἦσαν*] *ἀντῆσαν* M 19 *τῆς* om. c *δὴ* om. c 20 *δὴ* s. v. D, om. T *καὶ ἐξηκόντιζον* (*ἠκόντιζον* M) om. F 21 *τοῖς πελτασταῖς* M *ἄλλοι* Schaefer *παχέα*] *παλτία* c 22 *ἂν* om. f 23 *ἀμύνεσθαι* CEf *ἀμύνασθαι* alii

ἀλλ' ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφευγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν
ἅπαντες λιπόντες τὸ χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν
τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ᾠκοδομημένῳ, ὃν τρέφουσι
πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττοντα, οὐκ ἤθελεν
ἐξελθεῖν, οὐδὲ οἱ ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ'
αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύθησαν. οἱ δὲ Ἕλληνες 27
διαρπάζοντες τὰ χωρία ηὕρισκον θησαυροὺς ἐν ταῖς
οἰκίαις ἄρτων νενημένων περυσινῶν, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσ-
σύνοικοι, τὸν δὲ νέον σῖτον σὺν τῇ καλάμῃ ἀποκείμενον·
ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφο- 28
ρεῦσιν ηὑρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι
τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι καθάπερ οἱ
Ἕλληνες τῷ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνοκαίων ἦν πολλὰ 29
τὰ πλατέα οὐκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. τούτῳ καὶ πλεί-
στῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἕψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. οἶνος
δὲ ηὑρίσκετο ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς
αὐστηρότητος, κερασθεὶς δὲ εὐώδης τε καὶ ἡδύς.

Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἀριστήσαντες ἐνταῦθα ἐπορεύοντο 30
τοῦ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς συμμαχήσασι τῶν
Μοσσυνοίκων. ὁπόσα δὲ καὶ ἄλλα παρῆσαν χωρία τῶν
σὺν τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσοδώτατα οἱ μὲν
ἔλειπον, οἱ δὲ ἑκόντες προσεχώρουν. τὰ δὲ πλεῖστα τοι- 31

---

1 *ἔφευγον* cM *ἔφυγον* rell. 2 *ἔλιπον* (*ἔλειπον* C) *ἅπαντες* c *αὐτῶν* ++++++ C *ὁ* s. v. M 3 *μοσσυνει* CA *τῶν . . οἰκοδομημένων* c 4 *φυλάττουσιν* Brunck 5 *ὁ* c *προτέρῳ* f *χώρῳ* c 6 *μοσσυνοίκοις* c 7 *τὸ χωρίον* f *εὗρ.* L 8 *νενεμημένων* FM[1] *περυσινῶν* Suid. s. v. *νενημένην*; *πατρίους* codd. *περυσινούς* Hug 9 *νέον σῖτον* f *νεὸν ἔτι τὸν* c *νέον ἔτι σῖτον* Sorof *ξὺν* c 10 *ἀμφιφορ.* F 11 *εὑρ.* L 13 *τῶν ἀνοκαίων* F, cf. Suid. s. v., Bekk. Anecd. 405 *τῶν ἀνωγαίων* M *τῷ ἀνωγαίῳ* CBA *τῶ ἀνωγέω* E 14 *τούτων* c 16 *εὑρ.* f *εἶναι* +++*ὑπὸ* C 17 *κεραστεὶς*, ut vid., C[1] *κερασθεὶς* BDFHMV *κεραθεὶς* rell. 19 *τοῦ* f *εἰς τὸ* c *ξυμμ.* c *συμμαχήμασι* M 20 *παρή(ι)εσαν* L 21 *ξὺν* c 22 *ἔλιπον* f

ἀδε ἦν τῶν χωρίων. ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀλλήλων στάδια
ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ μεῖον· ἀναβοώντων δὲ
ἀλλήλων συνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως·
32 οὕτως ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἡ χώρα ἦν. ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι
ἐν τοῖς φιλίοις ἦσαν, ἐπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν
εὐδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις ἑφθοῖς,
ἁπαλοὺς καὶ λευκοὺς σφόδρα καὶ οὐ πολλοῦ δέοντας
ἴσους τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος εἶναι, ποικίλους δὲ τὰ
νῶτα καὶ τὰ ἔμπροσθεν πάντα ἐστιγμένους ἀνθέμια.
33 ἐζήτουν δὲ καὶ ταῖς ἑταίραις αἷς ἦγον οἱ Ἕλληνες ἐμφα-
νῶς συγγίγνεσθαι· νόμος γὰρ ἦν σφισιν οὗτος. λευκοὶ
34 δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες. τούτους ἔλεγον οἱ
στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεῖν καὶ πλεῖστον
τῶν Ἑλληνικῶν νόμων κεχωρισμένους. ἔν τε γὰρ ὄχλῳ
ὄντες ἐποίουν ἅπερ ⟨ἂν⟩ ἄλλοι ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν,
μόνοι τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον ἅπερ ἂν μετ᾽ ἄλλων
ὄντες, διελέγοντό τε αὑτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ᾽ αὑτοῖς καὶ
ὠρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύχοιεν ὥσπερ ἄλλοις ἐπι-
δεικνύμενοι.

V Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διά τε τῆς πολε-
μίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς,
καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν

---

1 αἱ πόλεις ἀλλήλων MZ ἀλλήλων αἱ πόλεις F αἱ πόλεις ἀπ᾽ ἀλλήλων c 2 πλεῖον L 3 ξυν. c ἐς fD 5 φιλίοις DMV φίλοις rell. 6 [τεθραμμένους] Kr. 8 πλάτος καὶ τὸ μῆκος f 9 ἐστεγμένα c (om. E) ἀνθέμιον f 10 ἃς c 11 ξυγγιν. c συγγενέσθαι f οὗτος σφίσι c 13 -ροτάτους F -ρωτάτοις M 15 ἂν (add. Schaefer) Eust. ad Dionys. 767 (ἄν τινες) ἄλλοι Schenkl ἄνθρωποι L (ἄνοι CFM) ποιήσειαν c Eust. π. ἄλλοι (-ως M) δὲ οὐκ ἂν τολμῷεν f 16 ἀλλήλων c Eust. 17 ὄντες Leoncl. ἰόντες L Eust. αὐτοῖς E αὑτοῖς CBA ἑαυτοῖς f αὐτοῖς (alt.) f ἑαυτοῖς c ἑαυτῶν Kr. 18 ὁπότε Eust. ἄλλους C[1](?)F[1] 21 ὀκτὼ f Diod. Sic. XIV 30, 7 ὀκταλσὶ(?) C τρεῖς B εἰς τοὺς A αὐτοὺς τοὺς E 22 τε Eust. ὄντες c (ex corr. C), om. f

*καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς
πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται
εἰς Τιβαρηνούς. ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν* 2
*πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἧττον ἐρυμνά.
καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προσβάλλειν
καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι, καὶ τὰ ξένια ἃ ἧκε παρὰ
Τιβαρηνῶν οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεῖναι κελεύσαντες
ἔστε βουλεύσαιντο ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων* 3
*τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῇ
προσίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια
ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας
ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποι-
κίαν, ὄντας δ' ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.*

[Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. πλῆθος τῆς 4
*καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι
εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι
ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι
καὶ ἑξακόσιοι, χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες.] ἐνταῦθα* 5
*ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις
πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν
κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶνας γυμνι-
κούς. τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Πα-* 6
*φλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν· οὐ
γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθε-
νοῦντας ἐδέχοντο.*

---

2 *σιδηρίας* c 3 *πολλὴ* C¹B 6 *παρὰ τῶν* f 8 *ἔστ' ἐβουλεύσαντο* f 10 *προσίεντο* f *δὴ*] *δὲ* c (*δέχονται* B²) 11 *ἐδέξαντο* om. CB (non A) 12 *ἀποικία ὄντες δ'* C *ἀποικίαν ὄντες δ'* BAE *ἀποίκους οἰκοῦντας* f, corr. Ddf. *ἄποικον οὖσαν δ'* Schenkl coll. VI 2, 1 et Arrian. peripl. p. 128 14 § 4 del. Kr. *μέχρις* cM *ἐντεῦθεν* f 15 *ἐκβάσεως* MZ *ἀπὸ*] *ἐκ* MZ *ἄχρις* E al. 16 *Κτυώρα* F 17 *καὶ* bis om. f 18 *καὶ ἑξακόσιοι* c *εἴκοσι* f 19 *τεσσ.* C *καὶ πέντε* f 21 *ἕκαστος* f

7 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως (ἦν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον) καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δῃουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἑκατώνυμος δεινὸς
8 νομιζόμενος εἶναι λέγειν· Ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς ὅτι νικᾶτε Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτων σεσωσμένοι πάρεστε.
9 ἀξιοῦμεν δὲ Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ᾽ ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς ποι-
10 οῦντες. Κοτυωρῖται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε ὅ,τι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε ἡ Σινωπέων πόλις
11 νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βίᾳ παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βίᾳ λαμβάνειν ὧν ἂν δέησθε οὐ
12 πείθοντας. ταῦτ᾽ οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον ὅντινα ἂν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.

13 Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκομεν ἀγαπῶντες ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὅπλα· οὐ

---

1 ἐν δὲ f 3 φόρους M 4 ἐς f 8 ἐνικᾶτε f 9 ξυν. c 10 ἠκούσαμεν c 14 Κοτυωριῶται F εἰσὶν οἱ μὲν f 17 τεταγμένοι C (ex corr.?) A Τραπ. ὡσαύτως f 18 ὥσθ᾽ f κακῶς M 21 βίᾳ om. f 22 οὐκ om. c ποιήσητε f 27 δισεώσαμεν M

γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ
τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ νῦν ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλλη- 14
νίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν (παρεῖχον
γὰρ ἡμῖν ἀγοράν) ὠνούμενοι εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ
ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ,
ἀντετιμῶμεν αὐτούς, καὶ μὴν εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν
τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολε-
μίους αὐτῶν ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο κακῶς ἐποιοῦμεν
ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτοὺς ὁποίων τινῶν 15
ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας
διὰ φιλίαν ἡ πόλις συνέπεμψεν. ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες 16
ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἄν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἄν τε εἰς
Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπι-
τήδεια. καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, 17
καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα
φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην
εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρεῖχον.
Μάκρωνας δέ γε καὶ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγορὰν 18
οἵαν ἐδύναντο παρεῖχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ
βίᾳ οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, 19
οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ
αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ
κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω
ἀγορὰν ἔπεμπον· ᾐτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἁρμοστὴν
τούτων αἴτιον εἶναι. ὃ δὲ λέγεις βίᾳ παρελθόντας σκηνοῦν, 20
ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι·

---

1 ἦν c ἡμῖν f τε τὰ c 2 ἐπειδὴ f 3 ἥκομεν H 6 καὶ μὴν εἴ M καὶ νῦν εἴ F καὶ εἴ c 7 ἀπεχόμεθα c 8 ἥγοντο F 9 ἐρώτα f 11 ξυν. c 13 λαμβάνωμεν FH 14 Χαλδαίους καὶ Ταόχους f 18 δέ γε καὶ f δὲ καίπερ c 19 καὶ βία καὶ C[1] 22 φίλιοι f προσεφέροντο ἡμίν om. c 24 ἔπεμπον c ἔφερον f 25 τοῦτον M λέγει C[1]A παρελθόντες CA 26 ἀξιοῦμεν cH[1]

ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέῳγον τὰς πύλας, ᾗ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ
τὸ χωρίον ταύτῃ εἰσελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον
ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες
τὰ αὑτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως
μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν,
21 ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ᾖ κομίσασθαι ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ
ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει,
παρεσκευασμένοι, ἂν μέν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν
22 δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. ἃ δὲ ἠπείλησας ὡς ἢν ὑμῖν δοκῇ
Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ'
ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲ ἢν μὲν ἀνάγκη ᾖ πολεμήσομεν καὶ ἀμ-
φοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν
ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῇ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι
23 τὸν Παφλαγόνα (ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς
ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων), πει-
ρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ ὧν ἐπιθυμεῖ φίλοι
γίγνεσθαι.

24 Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ
Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν
δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι
ἥκοιεν ἀλλὰ ἐπιδείξοντες ὅτι φίλοι εἰσί. καὶ ξενίοις,
ἢν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξό-
μεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύναν-
25 ται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγετε. ἐκ τού-
του ξένιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρῖται καὶ οἱ στρατηγοὶ

---

1 ἡμᾶς οὐκ f   ἐδέχοντο F   4 αὐτῶν BE ἑαυτῶν f φρουροῦντες c   6 ᾖ om. f   7 τῇ del. Cobet   9 δοκεῖ F   10 ξυμμ. c   ποιήσεσθαι F^{c} -σασθαι rell.   13 καὶ om. H   ποιεῖσθαι f ποιήσομεν c   14 Κορύλαν καὶ τὸν Παφλ. F Κορ. καὶ τὸν Παφλ. ποιούμεθα φίλον M   15 πειρασόμεθα (-σώ- FH) οὖν f   16 ξυμπρ. c   17 γίνεσθαι f   18 ξυμπρ. c   20 ποιησάμενοι c   21 ἥκομεν f   ξένοις F   23 διαδόναι vel διαδιδόναι c   24 ὄντα] εἶναι M, om. E

*τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις,
καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά
τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυνθάνοντο ὧν
ἑκάτεροι ἐδέοντο.*

Ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. τῇ **VI**
*δὲ ὑστεραίᾳ συνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας,
καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέ-
σαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. εἴτε γὰρ πεζῇ
δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἂν ἐδόκουν εἶναι οἱ Σι-
νωπεῖς (ἔμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας), εἴτε
κατὰ θάλατταν, προσδεῖν ἐδόκει Σινωπέων· μόνοι γὰρ
[ἂν] ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα
τῇ στρατιᾷ. καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις συνεβουλεύ-* 2
*οντο, καὶ ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ πρῶτον
καλῶς δέχεσθαι τῷ εὔνους τε εἶναι καὶ τὰ βέλτιστα
συμβουλεύειν.*

Ἀναστὰς δὲ Ἑκατώνυμος πρῶτον μὲν ἀπελογήσατο 3
*περὶ οὗ εἶπεν ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο,
ὅτι οὐχ ὡς τοῖς Ἕλλησι πολεμησόντων σφῶν εἴποι,
ἀλλ' ὅτι ἐξὸν τοῖς βαρβάροις φίλους εἶναι τοὺς Ἕλλη-
νας αἱρήσονται. ἐπεὶ δὲ συμβουλεύειν ἐκέλευον, ἐπευ-
ξάμενος εἶπεν ὧδε. Εἰ μὲν συμβουλεύοιμι ἃ βέλτιστά* 4
*μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή,
τἀναντία. αὐτὴ γὰρ ἡ ἱερὰ συμβουλὴ λεγομένη εἶναι
δοκεῖ μοι παρεῖναι· νῦν γὰρ δὴ ἂν μὲν εὖ συμβουλεύσας*

---

1 alt. *τῶν* om. **AD** 2 *φιλικὰ* c *ἐπιτήδεια* f 3 *ἐπυνθάνοντο* f 5 *τὸ* om. f 6 *ξυν.* c 9 *δέοι* f *ἐδόκει* c *χρήσιμοι* **BM** *χρήσιμον* rell. *Σινωπεῖς* c *Σ. ἡγούμενοι* f 12 *ἂν* om. f 13 *ξυν.* c (it. infra) 15 *κάλλιστα* c 21 *ἐκέλευον*] *με ἐκελεύετε* **FH** *μὲν κελεύετε* rell. 22 *ὧδε εἶπεν* f 23 *εἶναι* (del. Rehd.) *δοκεῖ* c *κἀγαθὰ* f *καὶ ἀγαθὰ* c (om. **E**) *ἀγαθὰ* al. 24 *αὐτὴ* Pluygers *αὕτη* **L** [*εἶναι*] Ddf. 25 *νῦν μὲν γὰρ* c *δὴ* om. f

φανῶ, πολλοὶ ἔσονται οἱ ἐπαινοῦντές με, ἂν δὲ κακῶς,
5 *πολλοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι. πράγματα μὲν οὖν οἶδ'*
ὅτι πολὺ πλείω ἕξομεν, ἐὰν κατὰ θάλατταν κομίζησθε·
ἡμᾶς γὰρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν· ἢν δὲ κατὰ γῆν στέλλη-
6 *σθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς μαχομένους εἶναι. ὅμως δὲ λεκτέα*
ἃ γιγνώσκω· ἔμπειρος γάρ εἰμι καὶ τῆς χώρας τῆς
Παφλαγόνων καὶ τῆς δυνάμεως. ἔχει γὰρ ἀμφότερα,
7 *καὶ πεδία κάλλιστα καὶ ὄρη ὑψηλότατα. καὶ πρῶτον μὲν*
οἶδα εὐθὺς ᾗ τὴν εἰσβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι· οὐ γὰρ
ἔστιν ἄλλη ἢ ᾗ τὰ κέρατα τοῦ ὄρους τῆς ὁδοῦ καθ' ἑκά-
τερά ἐστιν ὑψηλά, ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι
δύναιντ' ἄν· τούτων δὲ κατεχομένων οὐδ' ἂν οἱ πάντες
ἄνθρωποι δύναιντ' ἂν διελθεῖν. ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι
8 *ἄν, εἴ μοί τινα βούλεσθε συμπέμψαι. ἔπειτα δὲ οἶδα καὶ*
πεδία ὄντα καὶ ἱππείαν ἣν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομίζουσι
κρείττω εἶναι ἁπάσης τῆς βασιλέως ἱππείας. καὶ νῦν
οὗτοι οὐ παρεγένοντο βασιλεῖ καλοῦντι, ἀλλὰ καὶ μεῖζον
9 *φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν. ἢν δὲ καὶ δυνηθῆτε τά τε ὄρη*
κλέψαι ἢ φθάσαι λαβόντες καὶ ἐν τῷ πεδίῳ κρατῆσαι
μαχόμενοι τούς τε ἱππέας τούτων καὶ πεζῶν μυριάδας
πλέον ἢ δώδεκα, ἥξετε ἐπὶ τοὺς ποταμούς, πρῶτον
μὲν τὸν Θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων, ὃν χαλε-
πὸν οἶμαι διαβαίνειν ἄλλως τε καὶ πολεμίων πολλῶν
μὲν ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων·

---

1 ἔσονται c ἔσεσθαι F ἔσεσθε rell. 2 ἔσεσθαι CAE, del. Born. 4 πορίζεσθαι c[B] γῆς f 5 ἡμᾶς M λεκτὰ CA 6 γιν. cM τῆς Παφλ. CA τῶν Π. rell. 7 γὰρ ἡ χώρα f 9 ᾗ ὅπου F ᾗ ++++ C 10 ἀλλ' M ἢ ᾗ om. F τῆς ὁδοῦ τοῦ ὄρους f 13 δύναιντο διελθεῖν f 14 βούλεσθε C[1]f βούλοισθε rell. ξυμπ. c καὶ om. f 15 ἣν . . . ἱππείας om. c 17 καὶ om. c 18 ἢν fB ἢ C εἰ AE δυνηθεῖτε A 19 κρατεῖτε vel -ῆτε f 20 ἱππῆς M ἱππεῖς rell. τούτους καὶ πεζοὺς f 21 πλεῖον c ἥξετε c τοὺς om. F 24 μὲν om. c

δεύτερον δ' Ἶριν, τρίπλεθρον ὡσαύτως· τρίτον δ' Ἅλυν,
οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν, ὃν οὐκ ἂν δύναισθε ἄνευ πλοίων
διαβῆναι· πλοῖα δὲ τίς ἔσται ὁ παρέχων; ὡς δ' αὔτως
καὶ ὁ Παρθένιος ἄβατος· ἐφ' ὃν ἔλθοιτε ἄν, εἰ τὸν
Ἅλυν διαβαίητε. ἐγὼ μὲν οὖν οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι 10
νομίζω τὴν πορείαν ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύνατον. ἂν δὲ
πλέητε, ἔστιν ἐνθένδε μὲν εἰς Σινώπην παραπλεῦσαι,
ἐκ Σινώπης δὲ εἰς Ἡράκλειαν· ἐξ Ἡρακλείας δὲ οὔτε
πεζῇ οὔτε κατὰ θάλατταν ἀπορία· πολλὰ γὰρ [καὶ]
πλοῖα ἐστὶν ἐν Ἡρακλείᾳ.
Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ μὲν ὑπώπτευον φιλίας 11
ἕνεκα τῆς Κορύλα λέγειν· καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ·
οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμενον διὰ τὴν συμβουλὴν ταύ-
την· οἱ δὲ ὑπώπτευον καὶ τούτου ἕνεκα λέγειν ὡς μὴ
πεζῇ ἰόντες τὴν Σινωπέων τι χώραν κακὸν ἐργάζοιντο.
οἱ δ' οὖν Ἕλληνες ἐψηφίσαντο κατὰ θάλατταν τὴν
πορείαν ποιεῖσθαι. μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν εἶπεν· Ὦ Σι- 12
νωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδρες ᾕρηνται πορείαν ἣν ὑμεῖς συμ-
βουλεύετε, οὕτω δὲ ἔχει· εἰ μὲν μέλλει πλοῖα ἔσεσθαι
ἱκανὰ ὡς ἀριθμῷ ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς
ἂν πλέοιμεν· εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι οἱ
δὲ πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. γιγνώ- 13
σκομεν γὰρ ὅτι ὅπου μὲν ἂν κρατῶμεν, δυναίμεθ' ἂν καὶ
σῴζεσθαι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους τῶν

---

1 Ἶριν] Τίγρην CBA ὡσαύτως οὕτως f 2 σταδίων M δύναισθε D δύνησθε rell. 3 αὔτως F αὕτως rell. 4 ἔλθητε CBA τὸν Ἅ. τοῦτον f 5 ὑμῖν om. DE 7 ἐνθένδεν C 8 pr. δὲ om. c 9 καὶ om. f 10 ἔστι πλοῖα f 12 Κορύλα fE Κορύλας CA εἰς Κορύλαν B αὐτῷ+ C αὐτῶν Z 13 ξυμβ. c (it. 18) 15 πεζοὶ (ῇ A) ὄντες c χώραν κακόν τι f 16 αὖ c 18 εἰ (ex corr., ut vid.) ᾕρηνται F 19 πλοῖα ἔσεσθαι μέλλει (-οι M) B μέλλει om. CAE 20 ἀριθμῷ ὡς (hoc M quoque) Reiske ἡμεῖς δὲ πλέοιμεν ἂν f 21 δὲ post μέλλοιμεν M, om. F[1]H[1] μέλλομεν Ddf. 24 ἥττον F

*πολεμίων ληφθησόμεθα, εὔδηλον δὴ ὅτι ἐν ἀνδραπόδων
χώρᾳ ἐσόμεθα. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ πρέσβεις ἐκέλευον
14 πέμπειν πρέσβεις. καὶ πέμπουσι Καλλίμαχον Ἀρκάδα
καὶ Ἀρίστωνα Ἀθηναῖον καὶ Σαμόλαν Ἀχαιόν. καὶ οἱ μὲν
ᾤχοντο.*

15 *Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ Ξενοφῶντι, ὁρῶντι μὲν ὁπλί-
τας πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶντι δὲ πελταστὰς πολ-
λοὺς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ ἱππέας δὲ καὶ
μάλα ἤδη διὰ τὴν τριβὴν ἱκανούς, ὄντας δ' ἐν τῷ Πόντῳ,
ἔνθα οὐκ ἂν ἀπ' ὀλίγων χρημάτων τοσαύτη δύναμις
παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῷ ἐδόκει εἶναι καὶ χώραν καὶ
δύναμιν τῇ Ἑλλάδι προσκτήσασθαι πόλιν κατοικίσαντας.
16 καὶ γενέσθαι ἂν αὐτῷ ἐδόκει μεγάλη, καταλογιζομένῳ
τό τε αὐτῶν πλῆθος καὶ τοὺς περιοικοῦντας τὸν Πόντον.
καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο πρίν τινι εἰπεῖν τῶν στρατιωτῶν
Σιλανὸν παρακαλέσας τὸν Κύρου μάντιν γενόμενον τὸν
17 Ἀμπρακιώτην. ὁ δὲ Σιλανὸς δεδιὼς μὴ γένηται ταῦτα
καὶ καταμείνῃ που ἡ στρατιά, ἐκφέρει εἰς τὸ στρά-
τευμα λόγον ὅτι Ξενοφῶν βούλεται καταμεῖναι τὴν
στρατιὰν καὶ πόλιν οἰκίσαι καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύνα-
18 μιν περιποιήσασθαι. αὐτὸς δ' ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο ὅτι
τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφικέσθαι· οὓς γὰρ παρὰ
Κύρου ἔλαβε τρισχιλίους δαρεικοὺς ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας
19 ἠλήθευσε θυόμενος Κύρῳ, διεσεσώκει. τῶν δὲ στρατιω-*

---

1 *-σώμεθα* F 2 *πρέσβεις*] *Σινωπεῖς* Cobet *πέμπειν ἐκέλευον* f 4 *Σαμολὰν* F *Σαμολὸν* suprascr. M 6 *πολλοὺς ὁπλίτας* f 7 *δὲ καὶ* BA *πολλοὺς πελτ. πολλοὺς* F 8 *ἱππεῖς* c 9 *δ'* om. F 11 *παρασκευασθῇ* M *ἔδοξεν* f pr. *καὶ* om. c 12 *τὴν* C *κατοικήσαντας* c (ult. *σ* del. C) D 13 *ἂν* om. c *ἐδόκει αὐτῷ* f 14 *αὐτοῦ* M *αὐτῶν* Kr. 17 *Ἀμβρακ.* L *ὁ δὲ Σιλανὸς δεδεδιὼς* C *γένοιτο . . καταμείνειε(ν)* f 18 *εἰσφέρει* c (corr. E) 19 *βουλεύεται* H 20 *οἰκῆσαι* cDF[1]M 22 *τοὺς* c 24 *διεσώκει* FHMZ *καὶ διέσωσεν ἐκεῖ* c

τῶν, ἐπεὶ ἤκουσαν, τοῖς μὲν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι καταμεῖναι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὔ. Τιμασίων δὲ ὁ Δαρδανεὺς καὶ Θώραξ ὁ Βοιώτιος πρὸς ἐμπόρους τινὰς παρόντας τῶν Ἡρακλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν ὅτι, εἰ μὴ ἐκποριοῦσι τῇ στρατιᾷ μισθὸν, ὥστε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ Πόντῳ· βούλεται γὰρ Ξενοφῶν καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιᾷ· Ἄνδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ὑμᾶς ἀπόρους 20 *ὄντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῳ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἴκαδε ἀπελθόντας ὀνῆσαί τι τοὺς οἴκοι· εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι ὅποι ἂν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δ᾽ ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δ᾽ ὑμῖν πάρεστιν, ὥστε ὅπῃ ἂν βούλησθε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι* 21 *ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι· συνέπεμψε δ᾽ αὐτοῖς Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας. Σινωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ταῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς τὸν Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστατεῦσαι λαβόντα χρήματα ὅπως ἐκπλεύσῃ ἡ στρατιά. ὁ δὲ ἄσμε-* 22 *νος ἀκούσας ἐν συλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν ὄντων λέγει τάδε. Οὐ δεῖ προσέχειν μονῇ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι. ἀκούω δέ τινας*

---

2 *ὁ Δαρδανεὺς* om. c   3 *μέν τινας* c   5 *ἐξευποριοῦσι* c   7 *βούλεται* C[1](?)B *βουλεύεται* C[c] rell.   8 *ἐπειδὰν δὲ* c   9 *ἡμᾶς* BEM   *εὐπόρους* f   10 *ὡς* om. F   12 ⟨*ἔστι*⟩ *τῆς . . . ἐκλεξαμένους* Matth.   13 *ὅπη* M *ὁποίαν* Cobet   14 *δὲ θέλοντα* c   15 *ὅπῃ βούλεσθε* f   17 *ξυν.* c   18 *ὁ* om. c   *Ἐρύμαχόν* F   19 *τὰ αὐτὰ* om. c   20 *ταῦτα* om. f   21 *τὸν* om. f   *προστατῆσαι* Ddf.   23 *ξυλλ.* c

23 θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας. ὑπισχνοῦμαι
δὲ ὑμῖν, ἂν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρ-
έξειν κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς
τὴν Τρῳάδα, ἔνθεν καί εἰμι φυγάς, καὶ ὑπάρξει ὑμῖν
24 ἡ ἐμὴ πόλις· ἑκόντες γάρ με δέξονται. ἡγήσομαι δὲ
αὐτὸς ἐγὼ ἔνθεν πολλὰ χρήματα λήψεσθε. ἔμπειρος
δέ εἰμι τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Τρῳάδος
καὶ τῆς Φαρναβάζου ἀρχῆς πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖ-
θεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ συνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν
25 Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλίδᾳ. ἀναστὰς αὖθις Θώραξ ὁ
Βοιώτιος, ὃς ἀεὶ περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο,
ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χερ-
ρόνησον χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα ὥστε τῷ βουλο-
μένῳ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ ἀπιέναι οἴκαδε·
γελοῖον δὲ εἶναι ἐν τῇ Ἑλλάδι οὔσης χώρας πολλῆς
26 καὶ ἀφθόνου ἐν τῇ βαρβάρων μαστεύειν. ἔστε δ' ἄν,
ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγὼ καθάπερ Τιμασίων ὑπισχνοῦ-
μαι ὑμῖν τὴν μισθοφοράν. ταῦτα δὲ ἔλεγεν εἰδὼς ἃ
Τιμασίωνι οἱ Ἡρακλεῶται καὶ οἱ Σινωπεῖς ἐπαγγέλλοιντο
27 ὥστε ἐκπλεῖν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ ἐσίγα. ἀναστὰς
δὲ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ Ἀχαιοὶ ἔλεγον ὡς δεινὸν εἴη
ἰδίᾳ μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε καταμένειν καὶ θύεσθαι
ὑπὲρ τῆς μονῆς [μὴ κοινούμενον τῇ στρατιᾷ], εἰς δὲ τὸ
κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν περὶ τούτων. ὥστε ἠναγκάσθη ὁ

---

2 ἐὰν f μισθοφορὰν] μισθὸν ὑμῖν E παρέξειν ὑμῖν f 3 κἄξω M 4 ὑμᾶς c 6 λήψεσθαι CA 8 τὰ ... 9 τὰ cMZ τῆς ... τῆς F 9 ξυν. c ἐστρατεῦσθαι MD γρ. στρατεύεσθαι DFZ 10 Δερκυλλ. f αὔτις CB εὐθὺς f 11 ἀεὶ om. c στρατηγείας C[1] ξένων ἐμηχανᾶτο c 13 [ὥστε] Schenkl ὥστε ⟨ἐξεῖναι⟩ Naber τῷ ⟨μὲν⟩ βουλομ. Schn. 14 μὴ om. c 16 βαρ-βάρῳ Kr. coll. Dem. IX 27 18 μισθοφορίαν c 19 ἐπαγγέ-λ(λ)οιντο f (ἐπηγγέλλοντο coni. Kr.) ὑπισχνοῦντο c 23 μὴ κοι-νούμενον (-νοῦντα f) τ. σ. del. Born. εἰ CA τὸ om. f

Ξενοφῶν ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, 28
θύομαι μὲν ὡς ὁρᾶτε ὁπόσα δύναμαι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὅπως ταῦτα τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν
καὶ πράττων ὁποῖα μέλλει ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα
ἔσεσθαι καὶ ἐμοί. καὶ νῦν ἐθυόμην περὶ αὐτοῦ τούτου
εἰ ἄμεινον εἴη ἄρχεσθαι λέγειν εἰς ὑμᾶς καὶ πράττειν
περὶ τούτων ἢ παντάπασι μηδὲ ἅπτεσθαι τοῦ πράγμα-
τος. Σιλανὸς δέ μοι ὁ μάντις ἀπεκρίνατο τὸ μὲν μέ- 29
γιστον, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· ᾔδει γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ
ἄπειρον ὄντα διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δὲ
ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοί,
ὡς ἄρα γιγνώσκων ὅτι αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν
με πρὸς ὑμᾶς. ἐξήνεγκε γὰρ τὸν λόγον ὡς ἐγὼ πράτ-
τειν ταῦτα διανοοίμην ἤδη οὐ πείσας ὑμᾶς. ἐγὼ δὲ εἰ 30
μὲν ἑώρων ἀποροῦντας ὑμᾶς, τοῦτ᾽ ἂν ἐσκόπουν ἀφ᾽
οὗ ἂν γένοιτο ὥστε λαβόντας ὑμᾶς πόλιν τὸν μὲν βου-
λόμενον ἀποπλεῖν ἤδη, τὸν δὲ μὴ βουλόμενον, ἐπεὶ
κτήσαιτο ἱκανὰ ὥστε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους ὠφελῆ-
σαί τι. ἐπεὶ δὲ ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας Ἡρα- 31
κλεώτας καὶ Σινωπέας ὥστε ἐκπλεῖν, καὶ μισθὸν ὑπι-
σχνουμένους ὑμῖν ἄνδρας ἀπὸ νουμηνίας, καλόν μοι
δοκεῖ εἶναι σῳζομένους ἔνθα βουλόμεθα μισθὸν τῆς
σωτηρίας λαμβάνειν, καὶ αὐτός τε παύομαι ἐκείνης
τῆς διανοίας, καὶ ὁπόσοι πρὸς ἐμὲ προσῇσαν λέγοντες
ὡς χρὴ ταῦτα πράττειν, ἅμα παύεσθαί φημι χρῆναι.

---

4 τε ὑμῖν f 12 ὡς c ὀρθῶς f εἰδὼς ἄρα ὅτι Cobet ὀρθῶς ἅτε γιγν. (γιν. FM) Buechsenschuetz 15 ἀπορ. (ἀγροῦντας M ἀργοῦντας margo Iuntinae) ὑμᾶς ἑώρων f 16 μὲν in lit. C 17 ἐπεὶ κτήσαιτο f ἐπικτήσαιτο c 20 Σινωπεῖς L 21 ὦ ἄνδρες c 23 σωτηρίας f ἀπορίας CAE πορείας B ἀναπαύομαι f 24 με f προσήεσαν L 25 ἅμα παύεσθαι Madv. ἀναπαύεσθαι E -σεσθαι CBA -σασθαι f

32 *οὕτω γὰρ γιγνώσκω· ὁμοῦ μὲν ὄντες πολλοὶ ὥσπερ νυνὶ*
δοκεῖτε ἄν μοι καὶ ἔντιμοι εἶναι καὶ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια·
ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἐστι καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττό-
νων· διασπασθέντες δ᾽ ἂν καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης
τῆς δυνάμεως οὔτ᾽ ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν οὔτε
33 *χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε. δοκεῖ οὖν μοι ἅπερ ὑμῖν,*
ἐκπορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐάν τις μείνῃ ἢ
ἀπολιπὼν [τινα] ληφθῇ πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν τὸ
στράτευμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. καὶ ὅτῳ
δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν χεῖρα. ἀνέτειναν ἅπαντες.
34 *ὁ δὲ Σιλανὸς ἐβόα, καὶ ἐπεχείρει λέγειν ὡς δίκαιον*
εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. οἱ δὲ στρατιῶται οὐκ ἠνεί-
χοντο, ἀλλ᾽ ἠπείλουν αὐτῷ ὅτι εἰ λήψονται ἀποδιδρά-
35 *σκοντα, τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. ἐντεῦθεν ἐπεὶ ἔγνωσαν*
οἱ Ἡρακλεῶται ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον εἴη καὶ Ξενο-
φῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς εἴη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι,
τὰ δὲ χρήματα ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι
36 *ἐψευσμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορᾶς. ἐνταῦθα δὲ ἐκπε-*
πληγμένοι ἦσαν καὶ ἐδέδισαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθο-
φορὰν ὑπεσχημένοι. παραλαβόντες οὖν οὗτοι καὶ τοὺς
ἄλλους στρατηγοὺς οἷς ἀνεκεκοίνωντο ἃ πρόσθεν ἔπρατ-
τον (πάντες δ᾽ ἦσαν πλὴν Νέωνος τοῦ Ἀσιναίου, ὃς

---

1 *γιν.* FM *ὁμοῦ μὲν γὰρ* f 3 *τὸ*] *τῶ* M[1] 4 *ἂν* om. f 5 *δύναισθε* E *δύνασθαι* CA *δύνασθε* B *δυναίμεθα* D *δυνάμεθα* rell. 6 *ἀπαλλάξαιτε* D *-ξετε* c *-ξητε* f *μοι* om. c 7 *ἐς* E *ἂν* f *μείνῃ ἢ* f *μέν τι* c *μέντοι* Hutch. 8 *τινα* om. c 10 *αἱρέτω* f *πάντες* f 11 *ἐπιχείρει λέγων* c 12 *εἴη* c *εἶναι* f 13 *ὅτι* ante *τὴν* f *ἀποδράσκοντα* C 14 *ἐπιθήσοι* F *-θήσει* M[1] (*-εν*, ut vid., add. M[2]) 15 *καὶ . . . εἴη* om. DF 16 *ἀπεψηφικὼς* MZ 18 *τῆς μισθοφορίας* (ante *ἐψευσμένοι* E) c, del. Kr. *δὲ* c, om. f 19 *ἐδέδισαν* Cobet *ἐδεδείεσαν* C *ἐδεδείκεσαν* A *ἐδεδίεσαν* rell. *μισθοφορίαν* c 20 *παραλαβ. οὖν* c *καὶ παραλαβ.* f 21 *ἀνεκεκοίνωντο* fD *ἀνεκοινῶ(οῦ* B*)ντο* c 22 *ἅπαντες* f *Μένωνος* c *ἑνὸς*(?) M *Ἀσινέως* f

*Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει, Χειρίσοφος δὲ οὔπω παρῆν)
ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι
αὐτοῖς, καὶ δοκοίη κράτιστον εἶναι πλεῖν εἰς Φᾶσιν,
ἐπεὶ πλοῖα ἔστι, καὶ κατασχεῖν τὴν Φασιανῶν χώραν·
Αἰήτου δὲ ὑιδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενο-* 37
*φῶν δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων εἴποι εἰς τὴν
στρατιάν· ὑμεῖς δὲ συλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε,
λέγετε. ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς
γνώμην μὴ ἐκκλησιάζειν ἀλλὰ τοὺς αὐτοῦ ἕκαστον λοχα-
γοὺς πρῶτον πειρᾶσθαι πείθειν. καὶ ἀπελθόντες ταῦτ'
ἐποίουν.*

Ταῦτα οὖν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο πραττόμενα. **VII**
*καὶ ὁ Νέων λέγει ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους
στρατηγοὺς διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώτας ἐξαπατή-
σας πάλιν εἰς Φᾶσιν. ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται χα-* 2
*λεπῶς ἔφερον, καὶ σύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι συνί-
σταντο, καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν μὴ ποιήσειαν οἷα καὶ
τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορα-
νόμους· ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν θάλατταν κατέφυγον κατ-
ελεύσθησαν. ἐπεὶ δὲ ᾐσθάνετο Ξενοφῶν, ἔδοξεν αὐτῷ* 3
*ὡς τάχιστα συναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν, καὶ μὴ ἐᾶσαι
συλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα συλ-
λέξαι ἀγοράν. οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἤκουσαν, συν-* 4
έδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως. ἐνταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν

---

1 *οὔπω* BE *οὕτω* CA *οὐ* f 2 *μεταμελοίη* c *μεταμέλει* fD 3 *πλὴν εἰς φύσιν* C[1] 4 *ἐκεῖ ἐστι* f 5 *υἱϊδοῦς* CB *υἱὸς* f 7 *ξυλλ.* c *βούλεσθαι* (comp) F 9 *μὴ* f *οὐ* c *αὐτοῦ* A *αὑτοῦ* B *αὐτοὺς* C *ἑαυτοῦ* f 10 *πρώτους* f *πεῖσαι* f 12 *ταῦτα οὖν* om. f *οἱ δὲ* f *τὰ πρατ.* c *ταῦτα πρατ.* f *ταραττόμενα* Ddf. 13 *ὁ Ξ.* H 14 *ἐξαπατ. τοὺς στρατ.* f 16 *ξύλλ.* c *ξυν.* c 18 *Κολχῶν κήρυκα* C 19 *ὅσοι . . . κατελεύσθησαν* del. Rehd. *γὰρ* om. c *θάλασσαν* M 20 *ὁ Ξ.* f 21 *ξυν.* c (it. 23) 22 *συλλέξαι* f *ξυλλέξειν* CB[1]A *ξυλλέγειν* EB[c]

στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτόν, λέγει
δὲ ὧδε.

5 Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ ὡς ἐγὼ ἄρα
ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. ἀκούσατε οὖν
μου πρὸς θεῶν, καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικῶν,
οὐ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν πρὶν ἂν δῶ τὴν δίκην· ἂν
δ' ὑμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες,
6 οὕτως αὐτοῖς χρῆσθε ὥσπερ ἄξιον. ὑμεῖς δ', ἔφη, ἴστε
δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται, καὶ ὅτι
ἐὰν μέν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἰέναι, πρὸς ἑσπέραν
δεῖ πορεύεσθαι, ἢν δέ τις βούληται εἰς τοὺς βαρβά-
ρους, τοὔμπαλιν πρὸς ἕω. ἔστιν οὖν ὅστις τοῦτο ἂν
δύναιτο ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι ὡς ἥλιος ἔνθεν μὲν ἀνίσχει,
δύεται δὲ ἐνταῦθα, ἔνθα δὲ δύεται, ἀνίσχει δ' ἐν-
7 τεῦθεν; ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐπίστασθε ὅτι βορέας
μὲν ἔξω τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει, νότος δὲ
εἴσω εἰς Φᾶσιν, καὶ λέγεται, ὅταν βορρᾶς πνέῃ, ὡς κα-
λοὶ πλοῖ εἰσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. τοῦτ' οὖν ἔστιν ὅπως
τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσαι ὥστε ἐμβαίνειν ὁπόταν νότος
8 πνέῃ; ἀλλ' ἄρα ὑμᾶς ὁπόταν γαλήνη ᾖ ἐμβιβῶ; οὐκοῦν
ἐγὼ μὲν ἐν ἑνὶ πλοίῳ πλευσοῦμαι, ὑμεῖς δὲ τοὐλάχιστον
ἐν ἑκατόν. πῶς ἂν οὖν ἐγὼ ἢ βιασαίμην ὑμᾶς σὺν ἐμοὶ

---

2 δὲ ὧδε c δ' ὅτι f 5 ἀδικῶν fE ἀδικεῖν CBA 6 ἐνθέν-δεν CA τὴν om. c ἄνθ' ὑμῖν CBE 7 ἀδικοῦντες f -κεῖν c 8 χρῆσθαι c ἔφη ἴστε A ἐφῆσθε C εὖ ἴστε BE ἐπίστασθε f 9 ὁπόθεν ὁ f ὅποι f 10 μέλλει AF 11 ἐὰν f 12 τήνδ' ἔμπαλιν MZ δύναιτ' ἂν f 13 ἡμᾶς CA ὁ ἥλιος f 14 pr. δὲ] μὲν Werfer ἔνθα Schaefer ἔνθεν L 15 τε CB ἐπι-στάμεθα f ὁ βορέας f βορρᾶς Cobet 16 εἰς om. c 17 καὶ ἀεὶ λέγετε (-αι D) fD ὅτι ὁ f πνέῃ Steph. πνῇ CBA πνεῖ fE ὡς .. εἰσιν c ὥστε καλὸν πλοῖα εἶναι καὶ ἀπελθεῖν f 19 ὑμᾶς om. f 20 ἀλλ' ἄρα ὑμᾶς f ἀλλὰ γὰρ c ἐμβιβᾷ M οὔκουν CA 21 πλευσοῦμαι f πλεύσομαι c τὸ ἐλάχ. f 22 ὑμᾶς ante ἐγὼ f ξὺν c

πλεῖν μὴ βουλομένους ἢ ἐξαπατήσας ἄγοιμι; ποιῶ δ' 9
ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' ἐμοῦ
ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν εἰς τὴν χώ-
ραν· γνώσεσθε δήπου ὅτι οὐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐστέ· καὶ
ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἐξηπατηκὼς εἷς ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ οἱ
ἐξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων ἔχοντες ὅπλα. πῶς ἂν οὖν
[εἷς] ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην ἢ οὕτω περὶ αὑτοῦ τε καὶ
ὑμῶν βουλευόμενος; ἀλλ' οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι ἀνδρῶν 10
[καὶ] ἠλιθίων κἀμοὶ φθονούντων, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν
τιμῶμαι. καίτοι οὐ δικαίως γ' ἄν μοι φθονοῖεν· τίνα
γὰρ αὐτῶν ἐγὼ κωλύω ἢ λέγειν εἴ τίς τι ἀγαθὸν δύνα-
ται ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι εἴ τις ἐθέλει ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ
ἑαυτοῦ, ἢ ἐγρηγορέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας
ἐπιμελόμενον; τί γάρ, ἄρχοντας αἱρουμένων ὑμῶν ἐγώ
τινι ἐμποδών εἰμι; παρίημι, ἀρχέτω· μόνον ἀγαθόν
τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ 11
περὶ τούτων τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξα-
πατηθῆναι ἂν οἴεται ταῦτα ἢ ἄλλον ἐξαπατῆσαι ταῦτα,
λέγων διδασκέτω. ὅταν δὲ τούτων ἅλις ἔχητε, μὴ ἀπ- 12
έλθητε πρὶν ἂν ἀκούσητε οἷον ὁρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχό-
μενον πρᾶγμα· ὃ εἰ ἔπεισι καὶ ἔσται οἷον ὑποδείκνυσιν,
ὥρα ἡμῖν βουλεύεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν μὴ κάκιστοί τε
καὶ αἴσχιστοι ἄνδρες φανῶμεν καὶ πρὸς θεῶν καὶ

---

1 ἀγάγοιμι Cobet θ' CBA 2 καταγοητευθέντας] κατα s. v. M[1] γοητευθέντας c 3 alt. καὶ om. c 5 ἐξαπ. C εἷς εἰς M ὑμᾶς om. c 7 εἷς om. c αὑτοῦ CM 8 οἱ del. Pluygers 9 καὶ om. f καὶ ἐμοὶ f ἡμῶν C 10 τ' f 11 ἐγὼ om. f εἴ τίς τι f εἴς τι CA εἴ τι BE δύναται ἀγαθὸν f 12 ἐθέλοι M ἡμῶν c 13 ἡμετέρας plerique 14 ἐπιμελούμενον c αἱρουμένων] ἐροῦμεν ὧν c ἐγώ τινι M ἐγὼ τίνι rell. 15 μόνον εἰ c 16 ὑμᾶς fDE ἡμᾶς CBA, om. rell. φαίνεται E 18 οἴηται CB pr. ταῦτα om. E [ἐξαπατῆσαι ταῦτα] Matth. [ταῦτα] Kr. 19 ἔχετε M[1] 20 ἂν om. CBA 21 εἰ om. c ἐπιδείκνυσιν f 22 ὑμῖν CDEFM περὶ f ὑμῶν CE 23 φανῶμεν f ἀποφαινώμεθα c

πρὸς ἀνθρώπων καὶ φίλων καὶ πολεμίων [καὶ κατα-
13 *φρονηθῶμεν]. ἀκούσαντες [δὲ] ταῦτα οἱ στρατιῶται*
ἐθαύμασάν τε ὅ,τι εἴη καὶ λέγειν ἐκέλευον. ἐκ τούτου
ἄρχεται πάλιν· Ἐπίστασθέ που ὅτι χωρία ἦν ἐν τοῖς
ὄρεσι βαρβαρικά, φίλια τοῖς Κερασουντίοις, ὅθεν κατ-
ιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν ἡμῖν καὶ ἄλλα ὧν εἶχον,
δοκοῦσι δέ μοι καὶ ὑμῶν τινες εἰς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον
14 *τούτων ἐλθόντες ἀγοράσαντές τι πάλιν ἀπελθεῖν. τοῦτο*
καταμαθὼν Κλεάρετος ὁ λοχαγὸς ὅτι καὶ μικρὸν εἴη
καὶ ἀφύλακτον διὰ τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι, ἔρχεται ἐπ'
αὐτοὺς [τῆς] νυκτὸς ὡς πορθήσων, οὐδενὶ ἡμῶν εἰπών.
15 *διενενόητο δέ, εἰ λάβοι τόδε τὸ χωρίον, εἰς μὲν τὸ στρά-*
τευμα μηκέτι ἐλθεῖν, εἰσβὰς δὲ εἰς πλοῖον ἐν ᾧ ἐτύγ-
χανον οἱ σύσκηνοι αὐτοῦ παραπλέοντες καὶ ἐνθέμενος
εἴ τι λάβοι, ἀποπλέων οἴχεσθαι ἔξω τοῦ Πόντου. καὶ
ταῦτα συνωμολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ τοῦ πλοίου σύσκηνοι,
16 *ὡς ἐγὼ νῦν αἰσθάνομαι. παρακαλέσας οὖν ὁπόσους*
ἔπειθεν ἦγεν ἐπὶ τὸ χωρίον. πορευόμενον δ' αὐτὸν φθάνει
ἡμέρα γενομένη, καὶ συστάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἰσχυ-
ρῶν τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες τόν τε Κλεάρετον
ἀποκτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων συχνούς, οἱ δέ τινες καὶ
17 *εἰς Κερασοῦντα αὐτῶν ἀποχωροῦσι. ταῦτα δ' ἦν [ἐν] τῇ*
ἡμέρᾳ ᾗ ἡμεῖς δεῦρ' ἐξωρμῶμεν πεζῇ· τῶν δὲ παραπλε-
όντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κερασοῦντι, οὔπω ἀνηγμένοι.

---

1 *καὶ φίλων* (*φιλίων* fD) om. c *καὶ καταφρ.* om. c 2 *δὲ* om. f 3 *τί* f 4 *τοῖς ὄρεσι τοῖς βαρβαρικοῖς* f 6 *ὑμῖν* CBAF 8 *ἀπελθεῖν* Lion ++*ελθεῖν* DV *ἐλθεῖν* f *ἀπῆλθον* c 9 *Κλεάρατ.* c (it. infra) 11 *τῆς* om. f 12 *τόδε* om. f *εἰς*] *εἰ* c 13 *ἐμβὰς* f 14 *ξύσκ.* c 16 *ξυν.* c *ἐν τῷ πλοίῳ* f 18 an *ἔπεισεν?* *πορευομένων* Born. *αὐτὸν* om. V 19 *ξυστ.* c *ἀπὸ*| *ἐξ* MZ 22 *δ' ἦν* f *δὴ* c *ἐν* om. f 23 *ἐξορμῶμεν* CBDF[c]M *πλεόντων* c 24 *ἔτι*] *εἴ* c *οὔπω . . . Κερασούντιοι* (193, 1) om. c

μετὰ τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνοῦνται
τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τρεῖς ἄνδρες τῶν γεραιτέρων πρὸς
τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον χρῄζοντες ἐλθεῖν. ἐπεὶ δ' ἡμᾶς 18
οὐ κατέλαβον, πρὸς τοὺς Κερασουντίους ἔλεγον ὅτι
θαυμάζοιεν τί ἡμῖν δόξειεν ἐλθεῖν ἐπ' αὐτούς. ἐπεὶ
μέντοι σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, ὅτι οὐκ ἀπὸ κοινοῦ γένοιτο
τὸ πρᾶγμα, ἥδεσθαί τε αὐτοὺς καὶ μέλλειν ἐνθάδε πλεῖν,
ὡς ἡμῖν λέξειαν τὰ γενόμενα, καὶ τοὺς νεκροὺς κελεύειν
[αὐτοὺς] θάπτειν λαβόντας τοὺς τούτου δεομένους. τῶν 19
δ' ἀποφυγόντων τινας Ἑλλήνων τυχεῖν ἔτι ὄντας ἐν
Κερασοῦντι· αἰσθόμενοι δὲ τοὺς βαρβάρους ὅποι ἴοιεν
αὐτοί τε ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἄλλοις
παρεκελεύοντο. καὶ οἱ ἄνδρες ἀποθνῄσκουσι τρεῖς ὄντες
οἱ πρέσβεις καταλευσθέντες. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, 20
ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς οἱ Κερασούντιοι καὶ λέγουσι τὸ
πρᾶγμα· καὶ ἡμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκούσαντες ἠχθόμεθά
τε τοῖς γεγενημένοις καὶ ἐβουλευόμεθα σὺν τοῖς Κερα-
σουντίοις ὅπως ἂν ταφείησαν οἱ τῶν Ἑλλήνων νεκροί.
συγκαθήμενοι δ' ἔξωθεν τῶν ὅπλων ἐξαίφνης ἀκούο- 21
μεν θορύβου πολλοῦ Παῖε παῖε, βάλλε βάλλε, καὶ τάχα
δὴ ὁρῶμεν πολλοὺς προσθέοντας λίθους ἔχοντας ἐν ταῖς
χερσί, τοὺς δὲ καὶ ἀναιρουμένους. καὶ οἱ μὲν Κερα- 22
σούντιοι, ὡς ἂν καὶ ἑορακότες τὸ παρ' αὐτοῖς πρᾶγμα,
δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα, ἦσαν δὲ νὴ Δία

---

3 ὑμέτερον CB 5 ἐπ'] πρὸς f 6 σφεῖς λέγειν om. c 7 τε] δὲ c ἐνθάδε B ἔνθα CA ἐνταῦθα E, om. f πλεῖν δεῦρο f 8 ὑμῖν Df λέξειαν f λέξαι c αὐτοὺς κελεύειν f 9 θάπτειν post νεκροὺς M, om. F τοὺς τούτου δεομένους om. c 10 τινὲς Ἕλληνες ἔτυχον ἔτι ὄντες f 11 ὅπου εἶεν c 12 βαλεῖν CB βαλλεῖν A 13 διεκελεύοντο f 14 οἱ πρέσβεις del. Cobet 17 τε om. M γενημένοις C ξὺν c 18 πῶς f 20 παῖε semel c 21 προθέοντας c δ' ἔχοντας f 23 ἂν] δὴ Rehd. ἑωρ. L ἑαυτοῖς c 24 δὲ νὴ Δία f δ' ἔνδηλοι c

23 *καὶ ἡμῶν οἳ ἔδεισαν. ἐγώ γε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς*
καὶ ἠρώτων ὅ,τι ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. τῶν δὲ ἦσαν μὲν οἳ
οὐδὲν ᾔδεσαν, ὅμως δὲ λίθους εἶχον ἐν ταῖς χερσίν. ἐπεὶ
δὲ καὶ εἰδότι τινὶ ἐνέτυχον, λέγει μοι ὅτι οἱ ἀγορανό-
24 *μοι δεινότατα ποιοῦσι τὸ στράτευμα. ἐν τούτῳ τις*
ὁρᾷ τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρὸς τὴν θάλατταν
ἀποχωροῦντα, καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν, ὥσπερ
[ἢ] συὸς ἀγρίου ἢ ἐλάφου φανέντος ἵενται ἐπ᾽ αὐτόν.
25 *οἱ δ᾽ αὖ Κερασούντιοι ὡς εἶδον ὁρμῶντας καθ᾽ αὑτούς,*
σαφῶς νομίσαντες ἐπὶ σφᾶς ἵεσθαι, φεύγουσι δρόμῳ
καὶ ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν. συνεισέπεσον δὲ
καὶ ἡμῶν αὐτῶν τινες, καὶ ἐπνίγετο ὅστις νεῖν μὴ ἐτύγ-
26 *χανεν ἐπιστάμενος. καὶ τούτους τί δοκεῖτε; ἠδίκουν*
μὲν οὐδέν, ἔδεισαν δὲ μὴ λύττα τις ὥσπερ κυσὶν ἡμῖν
ἐμπεπτώκοι. εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε οἵα
27 *ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς. ὑμεῖς μὲν οἱ*
πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτε ἀνελέσθαι πόλεμον ᾧ
ἂν βούλησθε οὔτε καταλῦσαι, ἰδίᾳ δὲ ὁ βουλόμενος ἄξει
στράτευμα ἐφ᾽ ὅ,τι ἂν ἐθέλῃ. κἄν τινες πρὸς ὑμᾶς ἴωσι
πρέσβεις ἢ εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακανόντες
τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ
28 *ἀκοῦσαι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. ἔπειτα δὲ οὓς μὲν ἂν*
ὑμεῖς ἅπαντες ἕλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται,

---

1 *οἳ καὶ ἡμῶν* f *ἐγώ γε* Ddf. *ἔγωγε* L 4 *δὲ καὶ* f *δὲ* c *ἐπέτυχον* c 5 *καὶ ἐν* f 6 *ξήλαρχον* M (it. infra) 7 *ἀναχωροῦντα* f 8 pr. *ἢ* om. f *ἰέναι* c 9 *δ᾽ αὖ* c *δὲ* f *ἑαυτούς* f 10 *σαφῶς* om. F *νομίζοντες* c *ἴεσθαι* F *γίνεσθαι* c *ἵεσθαι* rell. 11 *θάλασσαν* BM *ξυν.* c 12 *νεῖν* (*νέειν* c) post *ἐπιστ.* f 13 *ἠδίκουν* f *δεῖσαι δηλονότι δεῖσαι* c 14 *λύσσα* cM *λυσσῶν* F, om. D 15 *τοιαῦται* C 16 *ἡ* om. f 17 *ἂν ἕλεσθε* F 19 *θέλῃ* c *ἡμᾶς* M 20 pr. *ἢ* om. c *ἢ ἄλλου τινός*] *εἶναι οὕστινας* c *κατακαίνοντες* f *-κτείναντες* c, corr. Ddf. 21 *ἡμᾶς* cM 22 *ἡμᾶς* M 23 *ἡμεῖς* DFM *πάντες* c *ἄρχοντες* C

*ὅστις δ' ἂν ἑαυτὸν ἕληται στρατηγὸν καὶ ἐθέλῃ λέγειν
Βάλλε βάλλε, οὗτος ἔσται ἱκανὸς καὶ ἄρχοντα κατα-
κανεῖν καὶ ἰδιώτην ὃν ἂν ὑμῶν ἐθέλῃ ἄκριτον, ἢν ὦσιν
οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ νῦν ἐγένετο. οἷα δὲ* 29
*ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι οὗτοι στρατηγοὶ
σκέψασθε. Ζήλαρχος μὲν γὰρ ὁ ἀγορανόμος εἰ μὲν ἀδι-
κεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ
δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος δείσας μὴ
ἀδίκως ἄκριτος ἀποθάνῃ. οἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς* 30
*πρέσβεις διεπράξαντο ὑμῖν μόνοις μὲν τῶν Ἑλλήνων
εἰς Κερασοῦντα μὴ ἀσφαλὲς εἶναι ἂν μὴ σὺν ἰσχύι
ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ νεκροὺς οὓς πρόσθεν αὐτοὶ οἱ
κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο
μηδὲ σὺν κηρυκείῳ ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι ἀνελέσθαι. τίς
γὰρ ἐθελήσει κῆρυξ ἰέναι κήρυκας ἀπεκτονώς; ἀλλ'
ἡμεῖς Κερασουντίων θάψαι αὐτοὺς ἐδεήθημεν. εἰ μὲν* 31
*οὖν ταῦτα καλῶς ἔχει, δοξάτω ὑμῖν, ἵνα ὡς τοιούτων
ἐσομένων καὶ φυλακὴν ἰδίᾳ ποιῆταί τις καὶ τὰ ἐρυμνὰ
ὑπερδέξια πειρᾶται ἔχων σκηνοῦν. εἰ μέντοι ὑμῖν δοκεῖ* 32
*θηρίων ἀλλὰ μὴ ἀνθρώπων εἶναι τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκο-
πεῖτε παῦλάν τινα αὐτῶν· εἰ δὲ μή, πρὸς Διὸς πῶς ἢ
θεοῖς θύσομεν ἡδέως ποιοῦντες ἔργα ἀσεβῆ, ἢ τοῖς
πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ἢν ἀλλήλους κατακαίνωμεν;
πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτις ἂν ὁρᾷ τοιαύτην* 33

---

1 *ἐθέλει* F c 2 *κατακαίνειν* f 3 *ὑμῶν ὃν ἂν* f *ἂν* f 5 *ἡμῖν* EF *καὶ* om. f 6 *Τήλαρχος* CBA *γὰρ* om. c 7 *ἡμῖν* c 9 *ἀδίκως* del. Cobet *καταλύσαντες* c 10 *ἡμῖν* c 11 *ἐὰν* f, del. Cobet 12 *ἀφικνεῖσθαι* D[1]F (-*σθε* al.) *ἀφικνῆσθε* cM *ἀφικνῆσθαι* D[c] 13 *κατακάμνοντες* c 14 *μήτε ξὺν* c *κηρυκείῳ* D *κήρυκι ῷ* c *κηρυκίῳ* rell. 16 *αὐτῶν* c *ἐδεήθη-σαν* M[1]Z 17 *καλῶς ἔχει ταῦτα* f 18 *ποιῆται* Is. Vossius *ποιῆσαι* fD *ποιήσῃ* c *τὸ μὲν*(?) *ἐρυμνὸν* M 19 *δοκεῖ ὑμῖν* f 21 *πῶς ἂν ἣ* c 22 *θύσωμεν* c[E] *τοῖς* om. c 23 *κατα-καίνομεν* F 24 *ὁρᾶ+++++* M *τοσαύτην* c

*ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαρρῶν, ἣν περὶ
τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; οὗ δὲ
δὴ πάντων ᾠόμεθα τεύξεσθαι ἐπαίνου, τίς ἂν ἡμᾶς τοι-
ούτους ὄντας ἐπαινέσειεν; ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ᾽ ὅτι πονη-
ροὺς ἂν φαίημεν εἶναι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας.*

34 *Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τού-
των ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξ-
εῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτοὺς
θανάτου (τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας κατα-
στῆσαι)· εἶναι δὲ δίκας καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο ἐξ
οὗ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποι-
35 ήσαντο. παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μάντεων
συμβουλευόντων ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. καὶ
ἐγένετο καθαρμός.*

VIII *Ἔδοξε δὲ καὶ τοὺς στρατηγοὺς δίκην ὑποσχεῖν τοῦ
παρεληλυθότος χρόνου. καὶ διδόντων Φιλήσιος μὲν
ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς τῶν γαυλιτικῶν
χρημάτων τὸ μείωμα εἴκοσι μνᾶς, Σοφαίνετος δέ, ὅτι
** αἱρεθεὶς κατημέλει, δέκα μνᾶς. Ξενοφῶντος δὲ κατ-
ηγόρησάν τινες φάσκοντες παίεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ὡς
2 ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν
ἀναστὰς ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον λέξαντα ποῦ
καὶ ἐπλήγη. ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅπου καὶ τῷ ῥίγει ἀπ-
3 ωλλύμεθα καὶ χιὼν πλείστη ἦν. ὁ δὲ εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν*

---

1 *ἕξει* DFH *παρέξει* Cobet 3 *πάνυ* f *ᾠ(ι)όμεθα* DMZ *οἰώμεθα* FH *οἰόμεθα* c *ἂν* om. c 5 *τοὺς τὰ* fE *τὰ τὰ* C *τὰ* BA 7 *ἄρξοντας* fD *οὐκέτι* f 8 *ἄγεσθαι* fE *ἄγασθαι* CA *ἄρξασθαι* B 9 *θανάτου* cFZ *θανάτῳ* M *ἐπὶ θανάτῳ* Muret *δίκας* om. f *καταστῆναι . . . ἠδικήκει* Matth. 13 pr. *καὶ* om. c *καθαραι* fD 14 *καθάρα* CBE *καθῆραι* A 16 *διδόντες* f 17 *γαυλιτικῶν* f Bekk. anecd. I 230 *γαυλιτῶν* c *γαυλικῶν* Hes. s. v. *γαῦλοι* 19 lac. stat. Leoncl. 20 *ὑφ᾽ αὐτοῦ* C 22 *ἀναστὰς* om. c *ἐκέλευεν* DM *πρῶτον* bis F 23 *ἀπεκρίνατο* cD *τῷ* om. c *ἀπολλ.* CF

εἰ χειμῶνός γε ὄντος οἵου λέγεις, σίτου δὲ ἐπιλελοι-
πότος, οἴνου δὲ μηδ᾽ ὀσφραίνεσθαι παρόν, ὑπὸ δὲ πόνων
πολλῶν ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ ἑπομένων, εἰ ἐν
τοιούτῳ καιρῷ ὕβριζον, ὁμολογῶ καὶ τῶν ὄνων ὑβρι-
στότερος εἶναι, οἷς φασιν ὑπὸ τῆς ὕβρεως κόπον οὐκ
ἐγγίγνεσθαι. ὅμως δὲ καὶ λέξον, ἔφη, ἐκ τίνος ἐπλήγης. 4
πότερον ᾔτουν τί σε καὶ ἐπεί μοι οὐκ ἐδίδους ἔπαιον;
ἀλλ᾽ ἀπῄτουν, ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος, ἀλλὰ
μεθύων παρῴνησα; ἐπεὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπ- 5
ήρετο αὐτὸν εἰ ὁπλιτεύοι. οὐκ ἔφη. πάλιν εἰ πελτάζοι.
οὐδὲ τοῦτ᾽ ἔφη, ἀλλ᾽ ἡμίονον ἤλαυνον ταχθεὶς ὑπὸ τῶν
συσκήνων ἐλεύθερος ὤν. ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει αὐτὸν 6
καὶ ἤρετο· Ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα ἀπαγαγών; Ναὶ μὰ
Δί᾽, ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων
σκεύη διέρριψας. Ἀλλ᾽ ἡ μὲν διάρριψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, 7
τοιαύτη τις ἐγένετο. διέδωκα ⟨ἄλλα⟩ ἄλλοις ἄγειν
καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν, καὶ ἀπολαβὼν ἅπαν-
τα σῶα ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν
ἄνδρα. οἷον δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη· καὶ
γὰρ ἄξιον. ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι 8
πορεύεσθαι. καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνω-
σκον ὅτι εἷς ἡμῶν εἴη· ἠνάγκασα δὲ σὲ τοῦτον ἄγειν,
ὡς μὴ ἀπόλοιτο· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν

---

1 εἰ MZ καὶ F ἀλλὰ c; del. Ddf. 2 παρὼν C[1] παρόντος f 3 ἀπαγορεύοντες MZ 4 ὄντων C[1]BA ὅλων E 5 τόπον c 6 ἐγγίν. L ὅπως c ἔφη om. f 7 μοι om. f ἐδίδως F 8 περὶ om. M παιδίων c 9 παρῴνησα f, cf. Stahl. qu. gr. 60 sq. ἐπαρῴνησα c ἀπήρετο c 10 ὁπλιτεύει CA 11 ἤλαυνον f ἐλαύνειν c τῶν om. c 12 τε αὐτὸν f 13 εἴρ. M ἢ c εἰ f ἀπαγαγών MZ ἀπάγων rell. *vehebas* (ἀγαγών) Leoncl. 15 ἔρ-ριψας M 16 ἄλλα add. Mehler 17 ἐκάλεσα CA ἀπάγειν f 18 σᾶ Ddf. ἐπεὶ δὲ (ἐπειδὴ Ddf.) καὶ c ἐπέδειξας CAE ἔδει-ξας B 20 κατελίπετο M 22 ἠνάγκασε C σὲ B solus 23 ἀπόλλ. CA ἀπώλοιτο M ἐγῷμαι M ἡμῖν om. f

9 ἐφείποντο. συνέφη τοῦτο ὁ ἄνθρωπος. Οὐκοῦν, ἔφη
ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ προύπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις
σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι προσιὼν βόθρον ὀρύττοντα ὡς
κατορύξοντα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐπιστὰς ἐπῄνουν σε.
10 ἐπεὶ δὲ παρεστηκότων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος ἁνήρ,
ἀνέκραγον οἱ παρόντες ὅτι ζῇ ἁνήρ, σὺ δ' εἶπας Ὁπόσα
γε βούλεται· ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω. ἐνταῦθα ἔπαισά
σε· ἀληθῆ λέγεις· ἔδοξας γάρ μοι εἰδότι ἐοικέναι ὅτι
11 ἔζη. Τί οὖν; ἔφη, ἧττόν τι ἀπέθανεν, ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπ-
έδειξα αὐτόν; Καὶ γὰρ ἡμεῖς, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες
ἀποθανούμεθα· τούτου οὖν ἕνεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ
12 κατορυχθῆναι; τοῦτον μὲν ἀνέκραγον πάντες ὡς ὀλί-
γας παίσειεν· ἄλλους δ' ἐκέλευε λέγειν διὰ τί ἕκαστος
13 ἐπλήγη. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνίσταντο, αὐτὸς ἔλεγεν· Ἐγώ,
ὦ ἄνδρες, ὁμολογῶ παῖσαι δὴ ἄνδρας ἕνεκεν ἀταξίας
ὅσοις σῴζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ὑμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων
καὶ μαχομένων ὅπου δέοι, αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις
προθέοντες ἁρπάζειν ἤθελον καὶ ὑμῶν πλεονεκτεῖν.
εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.
14 ἤδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐκ ἐθέλοντα ἀνί-
στασθαι ἀλλὰ προϊέμενον αὑτὸν τοῖς πολεμίοις καὶ
ἔπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ
χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζο-
μένους καθεζόμενος συχνὸν χρόνον κατέμαθον ἀναστὰς

---

1 τοῦτο] γ' (γὰρ M) οὕτως f 4 κατορύττοντα c 5 δὲ om. CA συνεκάλυψε C¹(?)A συνανέκαμψε M ἁνήρ Cobet ἀνήρ c ὁ ἀνήρ f 6 ὁ ἀνήρ L, corr. Cobet εἶπες f 8 ἔδοξε c 12 κατορυγῆναι f πάντες om. c ὀλίγου M 18 παίσαιεν f ἄλλους Hutch. ἄλλος c ἄλλον f ἐκέλευον f 14 ἀνίσταντο fE ἀνίστατο c 15 ἄνδρας πολλοὺς f 16 οἷς f ὑμᾶς fC ἡμᾶς AE ὑμῶν B τε] δὲ M 18 προσθέοντες f ὑμῶν CBf ἡμῶν AE 19 ἀπολ(λ)ώμεθα cFH 20 μαλακιζόμενόν f μάλα πιεζόμενον c καὶ om. M 21 αὑτὸν c ἑαυτὸν f 28 ἀναμένον F¹ 24 καθιζόμενος B καθιζομένους CAE

μόλις καὶ τὰ σκέλη ἐκτείνας. ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖραν 15
λαβὼν ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότε ἴδοιμι καθήμε-
νον καὶ βλακεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ
ἀνδρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα, τὸ
δὲ καθῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων ὑπουργὸν ὂν
τῷ τε ἀποπήγνυσθαι τὸ αἷμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαι
τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους, ἅπερ πολλοὺς καὶ ὑμεῖς
ἴστε παθόντας. ἄλλον δέ γε ἴσως ἀπολειπόμενόν που 16
διὰ ῥᾳστώνην καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν
καὶ ἡμᾶς τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι ἔπαισα πύξ, ὅπως
μὴ λόγχῃ ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο. καὶ γὰρ οὖν νῦν 17
ἔξεστιν αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ᾽ ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ
τὸ δίκαιον, δίκην λαβεῖν. εἰ δ᾽ ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἐγέ-
νοντο, τί μέγα ἂν οὕτως ἔπαθον ὅτου δίκην ἂν ἠξίουν
λαμβάνειν; ἁπλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λόγος· ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν 18
ἐπ᾽ ἀγαθῷ ἐκόλασά τινα, ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην οἵαν καὶ
γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισί (καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ
καίουσι καὶ τέμνουσιν ἐπ᾽ ἀγαθῷ)· εἰ δὲ ὕβρει νομίζετέ 19
με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθητε ὅτι νῦν ἐγὼ θαρρῶ
σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον ἢ τότε καὶ θρασύτερός εἰμι νῦν
ἢ τότε καὶ οἶνον πλείω πίνω, ἀλλ᾽ ὅμως οὐδένα παίω·
ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ καὶ θάλαττα 20
μεγάλη ἐπιφέρηται, οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ νεύματος μόνου
ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν πρῳρεὺς τοῖς ἐν πρῴρᾳ, χαλε-
παίνει δὲ κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμνῃ; ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ
τοιούτῳ καὶ μικρὰ ἁμαρτηθέντα πάντα συνεπιτρῖψαι.
ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτοὺς καὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε· 21

---

1 *μόγις καὶ τὰ σκέλη μόγις* f 8 *ὑπολειπόμενον* f *που* om. f 9 *ἡμᾶς* f 10 *ὑμᾶς* fC 11 *παίοιντο* c 14 *ἂν* om. c *ὅτι* f *ἂν* om. f 15 *ἐγὼ γὰρ* om. c 16 *ἀξίαν* (*αν* in ω, ut vid., corr.) *ὑπέχω* M 17 *γονεῦσιν* (*οἱ* A) *υἱοὶ* c 18 *τέμνουσι καὶ καίουσιν* (*κάουσιν* HT) f 19 *θαρσῶ* c *θαρρῶν* M 27 *κατεδικάσατε* (*καταδ.* FH) *τότε* f

ἔχοντες ξίφη, οὐ ψήφους, παρέστατε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν
ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε· ἀλλὰ μὰ Δία οὔτε
τούτοις ἐπεκουρεῖτε οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαί-
22 ετε. τοιγαροῦν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν
ὑβρίζειν ἐῶντες αὐτούς. οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν,
τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβρι-
23 στοτάτους. Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης ὁ Θετταλὸς τότε
μὲν διεμάχετο ὡς κάμνων ἀσπίδα μὴ φέρειν, νῦν δ',
24 ὡς ἀκούω, Κοτυωριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν. ἢν
οὖν σωφρονῆτε, τοῦτον τἀναντία ποιήσετε ἢ τοὺς κύνας
ποιοῦσι· τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν
ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι, τοῦτον δέ, ἢν
σωφρονῆτε, τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν
25 ἀφήσετε. ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυμάζω ὅτι εἰ μέν τινι ὑμῶν
ἀπηχθόμην, μέμνησθε καὶ οὐ σιωπᾶτε, εἰ δέ τῳ ἢ
χειμῶνα ἐπεκούφισα ἢ πολέμιον ἀπήρυξα ἢ ἀσθενοῦντι
ἢ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων δὲ οὐδεὶς μέ-
μνηται, οὐδ' εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπήνεσα οὐδ'
εἴ τιν' ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν ἐτίμησα ὡς ἐδυνάμην, οὐδὲν
26 τούτων μέμνησθε. ἀλλὰ μὴν καλόν γε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον
καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον. καὶ περιεγένετο ὥστε καλῶς ἔχειν.

---

1 ἔχοντες γὰρ οὐ ψήφους, ἀλλ' ὅπλα f παρή(έ BA, ί E)στητε c παρε(ι)στήκειτε f, corr. Cobet 2 Δί' M 3 ἐπικουρεῖτε cMD^c τὸν] τω C^1 ἐπαίετε om. c 4 αὐτῶν del. Schenkl αὐτοὶ Bothe 5 ἠθέλετε f 6 εὑρήσεσθε f ἐρήσετε σκοπεῖν E pr. καὶ om. f 7 μὲν οὖν f 9 ἐγὼ ἀκούω f ἤδη om. fE ἀποδέδωκεν M ἂν f 10 τούτω L, corr. Steph. 12 δεδίασι AE δεσμεύουσι f ἂν f 16 ἐπεκούρησα L, corr. Reiske πόλεμον BAE ἀπεκήρυξα f 17 συνεξεπόρησα CA σ(ξ E)υνεπόρησα BE συνεξευπόρησα (η ex corr. M) f, corr. Porson 18 τι om. c 19 ἀγαθὸν ὄντα f οὐδὲ f 20 γε F τε cM 23 περιεγένοντο f

ϛ

Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγο- I
ρᾶς ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας.
ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀπο-
σκεδαννυμένους, καὶ τῆς νυκτὸς δὲ τοὺς πρόσω σκη-
νοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς
ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε 2
τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἕλληνας
πρέσβεις ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλάς, λέγοντας
ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας μήτ' ἀδικεῖν
μήτ' αὐτὸς ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο 3
ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ
ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν
ἄλλων ἀνδρῶν οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι. θύσαντες 4
δὲ τῶν αἰχμαλώτων βοῶν καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὐωχίαν
μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν στιβάσιν
ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον κερατίνοις ποτηρίοις, οἷς ἐνετύγ-
χανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ δὲ σπονδαί τ' ἐγένοντο καὶ 5
ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾷκες καὶ πρὸς
αὐλὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε
καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ

---

2 ἀπὸ] ἐκ MZ 3 καὶ om. f ληιζ. L (it. infra) 4 ἐκλόπευον F 5 δὲ om. c 6 πολεμικώτερον f 11 αὐτὸς om. c 12 σὺν cMZ ἐν F 13 ξένια F[1] ξενία rell. 14 ἐδόκει δικαιότατον f 15 τῶν αἰχμ. βοῦς E βοῦς τῶν αἰχμ. CBA 16 στιβάσιν f Athen. XI p. 476c σκίμποσιν c 17 κερατίνοις ποτηρίοις f Ath. ἐκ κερατίνων ποτηρίων c ἐτύγχανον CBAZ ἐτύγχανον ἐντύγχανον E ἐπετύγχανον DHF[c] 18 σπονδαί c Ath. I p. 15e αἱ σπονδαί f 19 ἐπαιώνισαν L πρῶτοι Ath. μὲν om. f Ath. 20 ὀρχ. F ὠρχοῦντο Ath. ἐν Cobet τοῖς om. Ath. et. Eust. (Od. 1596, 20) ἥλλοντο] λλ F[2]

ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσι δοκεῖν πεπληγέναι
6 τὸν ἄνδρα· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πως. καὶ ἀνέκραγον οἱ
Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου
ἐξῄει ᾄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν τὸν ἕτερον
7 ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς. μετὰ
τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὠρχοῦντο
8 τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος
τῆς ὀρχήσεως ἦν, ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὅπλα σπείρει
καὶ ζευγηλατεῖ πυκνὰ μεταστρεφόμενος ὡς φοβούμενος,
λῃστὴς δὲ προσέρχεται· ὁ δ' ἐπὰν προΐδηται, ἀπαντᾷ
ἁρπάσας τὰ ὅπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ
οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος
ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα [καὶ] τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίο-
τε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν λῃστήν· εἶτα παρὰ τοὺς
9 βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει. μετὰ
τοῦτο Μυσὸς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλ-
την, καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύο ἀντιταττομένων μιμούμενος
ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἕνα ἐχρῆτο ταῖς πέλταις, τοτὲ
δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν
10 ἔχων καλὴν φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο
κροτῶν τὰς πέλτας, καὶ ὤκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ

---

1 πᾶσι δοκεῖν Ath. πᾶσιν εἶναι δοκεῖν f πᾶσιν ἐδόκει c πεπληγέναι c Ath. πεπληχέναι f πληγῆναι Kr. 2 ἄνδρα c Ath. ἄνθρωπον f ἔπαισε fE 4 τὸν om. f Ath. Σιδαλκά f 5 τεθνηκότα c Ath. τεθνεῶτα f πεπονθώς c Ath. μὴ τεθνεώς F μείω τεθνεώς MTZ 6 τοῦτο f τοῦτον B Ath. τούτων CA τούτους E Αἰνειᾶνες c Μάγνητες fE Ath. Μαγνῆτες CBA 7 ἐν f Ath., om. c 8 ἦν c Ath. ἦν ὅδε f 9 μεταστρεφόμενος f Ath. δὲ στρεφόμενος c 10 ἐπὰν Ath. ἐπειδὰν L προΐδηται M Ath. προείδητε (-ται B) c προσίδηται (vel -τε) rell. ἅπαντα f, om. Ath. cum seq. καὶ 11 καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν om. Ath. 13 καὶ om. Ath. 14 εἶτα] νικᾷ καὶ Matth. 15 ζεύξας] δήσας Ath. 16 ἐν om. M 17—18 τότε ter CAEF[1] 18 τοῖς F 20 ἔχων om. c 21 κροτῶν f Ath. κρούων c pr. καὶ ante κροτῶν Ath. ἐξανίστατο c Ath. ἀνίστατο f

ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλὸν ἐποίει. ἐπὶ δὲ 11
τούτῳ ἐπιόντες οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρ-
κάδων ἀναστάντες ἐξωπλισμένοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα
ᾖσάν τε ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενον
καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὠρχήσαντο ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς
τοὺς θεοὺς προσόδοις. ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ
ἐποιοῦντο πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. ἐπὶ τού- 12
τοις ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν
Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα εἰσάγει σκευάσας
ὡς ἐδύνατο κάλλιστα καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῇ.
ἡ δὲ ὠρχήσατο πυρρίχην ἐλαφρῶς. ἐνταῦθα κρότος ἦν 13
πολύς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο εἰ καὶ αἱ γυναῖκες
συνεμάχοντο αὐτοῖς. οἱ δ' ἔλεγον ὅτι αὗται καὶ αἱ τρε-
ψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν οὖν
νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προσῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευ- 14
μα· καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλα-
γόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις
ᾤχοντο· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει
παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι
καλῷ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. τῇ δ' 15
ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Ἁρ-
μήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ

---

1 ἐν om. Ath. πρὸς τὸν αὐλὸν (ῥυθμὸν Ath.) ἐποίει f Ath. ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν c 2 τούτων MZ ἐμπίνοντες f, del. Rehd. Μαντινῆ(ι)ς MZ 3 ἐξωπλισάμενοι CA ἐξοπλισάμενοι rell. Ath., correxi 4 ἤ(ι)εσαν L τε om. B Ath. ἔνοπλον F [ῥυθμὸν] coni. Kaibel αὐλούμενον Madv. coll. Symp. IX 3 αὐλούμενοι L 5 ἐπαιώνισαν f ἐνώπλισαν c ἐνωπλίσαντο Ath. 6 θεοῖς F 7 ἐνόπλοις FZ τούτωι F τοῦτο M 8 ἐκπληττομένους f 9 ὀρχιστρίδα c ἐνσκευάσας Cobet 11 πυρίχην CBA 12 ἠρώτων f αἱ Demetr. de eloc. § 131, om. L 14 οὖν om. c 16 ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ FZ 17 Παφλαγόνα F 22 ὡρμήανστο c[A] Ἀρμ. C (-ηνὴν, it. infra) FH

*Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν. οὗτοι [δὲ]
ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους
τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια.*
16 *καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε τριήρη ἔχων. καὶ οἱ μὲν
στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἥκειν· ὁ δ'
ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δὲ ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ
Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο
Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν*
17 *αὐτοῖς ἔσεσθαι. καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἁρμήνῃ ἔμειναν οἱ
στρατιῶται ἡμέρας πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν
ἐγγὺς γίγνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσῄει αὐτοὺς*
18 *ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκοιντο. ἡγήσαντο οὖν,
εἰ ἕνα ἕλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρχίας οὔσης
δύνασθαι τὸν ἕνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς
καὶ ἡμέρας, καὶ εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύ-
πτεσθαι, καὶ εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν, ἧττον ἂν ὑστερίζειν·
οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ
ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν· τὸν δ' ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς*
19 *νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. ὡς δὲ ταῦτα δι-
ενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ οἱ λοχαγοὶ
ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει,
καὶ εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστός τις ἔπειθεν αὐτὸν*
20 *ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο
ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ
γίγνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοὔνομα*

---

1 *δὲ* om. f 2 *μὲν* om. CBA 4 *τριήρεις* f 5 *προσεδόκουν* c 6 *ἀπήγγειλε* E *ἀπηγγέλλετο* F *ἀπήγγελτο* M 7 alt. *καὶ* om. c 8 *ἀφίκοιντο* Aldina *ἀφικνοῖντο* f *ἀφικνεῖ(ν)το* c *μισθοφορίαν* c 9 *καὶ ἐνταῦθα* [*τῇ Ἁρμ.* (*Ἀρμ.* CAHM)] Madv. 12 *ἀφίκοιντο*, ut vid., M² *ἀφῖκται* M¹ *ἀφίκονται* FZ *ἀφίκωνται* c 15 *λαμβάνειν* f *ἂν*] *ἂν καὶ* f *κατακρύπτεσθαι* Kr. 17 *τὸ*] *τῷ* M¹ 18 *πρόσθεν* F *πρόσθε* MZ 19 *πάντες* c 20 *ἐτρέποντο* f 21 *γιν.* FM 22 *τις* om. c 23 *πῇ* A 24 *μείζων* CA 25 *γίν.* FM *πρὸς*] *καὶ πρὸς* f

*μεῖζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος
ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα* 21
*ἐνθυμήματα ἐπῇρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γε-
νέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο ὅτι ἄδηλον
μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ ὅπῃ τὸ μέλλον ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ
[καὶ] κίνδυνος εἴη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀπο-
βαλεῖν, ἠπορεῖτο. ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρῖναι ἔδοξε* 22
*κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησά-
μενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ
μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου
τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑορακέναι ὃ εἶδεν ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ
συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε* 23
*ἐξ Ἐφέσου δὲ ὡρμᾶτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν
ἀνεμιμνῄσκετο αὐτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον
μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις ⟨ὁ⟩ προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν
ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη καὶ οὐκ ἰδιωτικὸς καὶ ἔνδοξος,
ἐπίπονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ
ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν
οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν περιπετόμενον μᾶλλον λαμβά-
νειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὴ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ* 24
*θεὸς σημαίνει μήτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτε εἰ
αἱροῖντο ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο. ἡ* 25
*δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι·
καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ*

---

1 *μειζόνως* **f** *αὐτοῦ* **L** 2 *ἂν* om. **f** 4 *ἐνθυμεῖτο* **C^{1}B** 5 *ὅποι* **CBA** 6 pr. *καὶ* om. **f** *εἴη μὴ καὶ . . . ἀποβάλοι* **f** (**M** quoque) 7 *διαπορουμένῳ* **c**(*ἠπορεῖτο δή. ἀπορ.* Herold) 9 *ἱερεῖα* **cDMZ** *ἱερεῖς* rell. *ὥσπερ* **BF^{1}M^{1}** 11 *ἑωρ.* **L** *ἴδεν* **M** *ὅτι* **CA** *ὡς* **E** 13 *δὲ* om. **c** *αἰετὸν* **f** (it. infra) 14 *αὐτῷ* **f** *ἑαυτὸν* **c**, om. **D** *φθεγγόμενος* **BAE** 15 *ὥσπερ* **L**, corr. Hutch. *ὁ* add. Poppo 16 *ὁ οἰωνὸς* **Z** *εὔδοξος* **f** 18 *οὐδὲν* **f** 19 *πετόμενον* **c** 20 *διαφανεὶς* **F** 21 pr. *μήτε*] *μὴ* **c** 22 *τούτω(ι)* **FM^{1}**(?) 24 *προεβάλλοντο* **L** *ἐπειδὴ δὲ* **f**

ἐδόκει δῆλον εἶναι ὅτι αἱρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπι-
ψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε.
26 Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑπὸ ὑμῶν τιμώμενος,
εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὔχομαι δοῦ-
ναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι·
τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑπὸ ὑμῶν ἄρχοντα Λακε-
δαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμ-
φέρον εἶναι, ἀλλ' ἧττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι
δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω
27 ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου
οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες πρὶν ἐποίησαν
πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν
28 ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύ-
σαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν
πόλιν. εἰ οὖν ταῦτα ὁρῶν ἐγὼ δοκοίην ὅπου δυναίμην
ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ
29 μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην. ὃ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε ὅτι
ἧττον ἂν στάσις εἴη ἑνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε
ὅτι ἄλλον μὲν ἑλόμενοι οὐχ εὑρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα·
νομίζω γὰρ ὅστις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα,
τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ
ἐμὲ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἴ τινα εὕροιτε καὶ
ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.
30 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολὺ μᾶλλον ἐξανίσταντο λέ-
γοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφά-

---

5 τοῖς θεοῖς f ὑμῶν F ἡμῶν M 6 ὑφ' M 7 ὑμῖν μοι CBA ἡμῖν E οὔτε ὑμῖν οὔτ' ἐμοὶ f 8 εἴ om. c 9 δέοισθαι F δὲ f οὐ om. FH, s. v. M τοι M 10 τοῦτο ἀσφαλὲς εἶναι f 15 ἐγὼ ὁρῶν (ὁρῶ C[1]BA) f 16 ἐννοῶν M[1] 17 λίαν f νῦν c ὅτι om. f 19 με f 20 ὅτι ὅστις fD στασιάζοι FHM 21 τοῦτον om. f στασιάζει f ἂν f 24 δὲ om. c ἔλεγε(ν) f μᾶλλον f πλείονες c[A] ἀνίσταντο c 25 δὲ ὁ f

*λιος εἶπεν ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· ἦ ὀργιοῦνται
Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακε-
δαιμόνιον συμποσίαρχον αἱρῶνται; ἐπεὶ εἰ οὕτω γε
τοῦτο ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν,
ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν. ἐνταῦθα δὴ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ
Ἀγασίου ἀνεθορύβησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐπεὶ ἑώρα πλεί-* 31
*ονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, ἔφη, ὡς
πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας ἦ
μὴν ἐγὼ ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ᾐσθανόμην, ἐθυό-
μην εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν
ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν
τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν ὡς καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι ὅτι
ταύτης τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ. οὕτω δὴ Χειρί-* 32
*σοφον αἱροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ᾑρέθη, παρελθὼν
εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε
ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἵλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη,
ὠνήσατε οὐχ ἑλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη δι-
έβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον ὅ,τι ἐδύνατο καὶ μάλα
ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμα-
σίωνι μᾶλλον συνάρχειν ἐθελῆσαι Δαρδανεῖ ὄντι τοῦ
Κλεάρχου στρατεύματος ἢ ἑαυτῷ Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ* 33
*μέντοι ἐμὲ εἵλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσομαι ὅ,τι ἂν
δύνωμαι ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευ-*

---

1 *ἔχει* **FM**(?)**D**[c] *ἦ* Schimmelpfeng *ὡς* f, om. c *εἴ γ' ὀργιοῦνται* Schenkl *εἴη· ἐπεί, οὕτως ἔχον, ὀργιοῦνται* Madv. 3 *εἰ* om. **DF** 5 *ἐνταῦθα*] *ὡς ταῦθα* **CE** *πρὸς ταῦτα* **B** *τοῦ* om. **M** 6 *ἐπειδὴ* f 7 *ἔνδεον* **FHM** 9 *γνώμην* f *χώραν* **CAE** *χάριν* **B** 11 *ἐμοὶ*] *ἐμὲ* c *μοι*] *ἐμοὶ* f 12 *ἐσήμαναν* **BZ** *ὥστε* c *ἰδιωτῶν* **M** *ἂν γνῶναι*] *ἀναγνῶναι* **FHM** 13 *ταύτης* om. c 14 *ἐπειδὴ* **M** 15 *εἶπεν ἀλλ' ἔφη* f *οὐκ* f 16 *μέντοι* **E** *μὲν* rell. 17 *οὐχὶ* f 18 *μάλιστα* f 19 *σιγάζοντος* f Hesych. s. v. *δοξάζοντος* c 20 *μᾶλλον* ⟨*ἂν*⟩ Cobet *ἄρχειν συνεθελῆσαι* c

άζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα.

II *Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμενοι πνεύματι ἔπλεον
καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλέοντες ἐθε-
ώρουν τήν τε Ἰασονίαν ἀκτήν, ἔνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται
ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα, πρῶτον
μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἴριος, ἔπειτα δὲ
τοῦ Ἅλυος, μετὰ δὲ τοῦτον τοῦ Παρθενίου· τοῦτον δὲ
παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν πόλιν Ἑλλη-
νίδα Μεγαρέων ἄποικον, οὖσαν δ' ἐν τῇ Μαριανδυνῶν*
2 *χώρᾳ. καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χερρο-
νήσῳ, ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα
καταβῆναι ᾗ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως*
3 *τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. ἐνταῦθα τοῖς Ἕλλη-
σιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδί-
μνους τρισχιλίους καὶ οἴνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς
εἴκοσι καὶ οἶς ἑκατόν. ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ πο-
ταμὸς Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.*
4 *Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν
πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευ-
θῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπε·*

---

3 *κατασχεῖν*] *ἥκειν* f *βουλευσώμεθα* M 5 *ἐνταῦθα* c *ἀναγόμενοι* L, corr. Hertlein *καλῷ ἔπλεον* f 6 *παραπλέοντες . . . τοῦτον δὲ* (10) del. Kr. 7 *Ἰασονίαν* BDM *Ἰασωνίαν* rell. 8 *ὁρμείσασθαι*(?) C[1] 9 *Θερμώδ.* F *ἔπειτα . . Ἴριος* (*Τίγριος* BAE *Τίχριος* C) om. F 10 *μετὰ τούτων τοῦ* C 12 *Μαρυανδυνῶν* F *Μαριανδηνῶν* CBD *Μαρυανδηνῶν* rell. 13 *ἐπὶ* M *Χερον.* F 14 *ὁ* om. f 15 *ἢ* c *οὗ* f *δείκνυσι* c *δεικνύασι* Ddf. 17 *Ἡρακλειῶται* CA 19 *οἶς* Schn. *ὄιας* C[1]E *ὄεις* F *ὄις* rell. *ῥέει* Eust. ad Dionys. 787 20 *Λύκος* f Eust. *Λύκιος* CBA *Λύκειος* E 22 *πορεύεσθαι* f

*Θαυμάζω μέν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν ὅτι οὐ πει-
ρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια
οὐ μὴ γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν δ'
ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. ἐμοὶ οὖν
δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡερακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους
κυζικηνούς· ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους· καὶ* 5
*ἑλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα ἡμῶν καθημένων
πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι ὅ,τι ἂν ἀπαγγέλλωσι,
καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. ἐντεῦθεν προυβάλλοντο* 6
*πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ᾕρητο·
ἔστι δ' οἳ καὶ Ξενοφῶντα. οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο·
ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα
καὶ φιλίαν ὅ,τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. ἐπεὶ δ' οὗτοι* 7
*ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιὸν
καὶ Καλλίμαχον Παρράσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον.
οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα
ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. ἀκού-* 8
*σαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλεύσεσθαι ἔφασαν· καὶ
εὐθὺς τά τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν
ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ
ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνοντο.*

Ἐκ τούτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς 9
*ᾐτιῶντο διαφθείρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ
Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐ-
τῶν Καλλίμαχός τε ὁ Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός.*

---

3 *σῖτα* **M** *σιῶντα* **FH** 4 *πορευόμεθα* **CBA** 6 *εἶπε μηνὸς μισθὸν μὴ* **f** 9 *ἐνταῦθεν* **C**[1] 10 *ᾑρεῖτο* **c** 11 *εἰσὶ* **f** 12 *ταὐτα* **D** *ταῦτα* rell. 13 *δ' οὖν οὗτοι* **FM**[1](?) 15 *Παράσιον* **CBA** (it. infra) 17 *ποιήσοιεν* **B**[c](-*σειε* **B**[1])**E** *ποιήσειεν* **C** *ποιῆσαι* **f**[**A**] *ταῦτα πάντα* **f** 18 *βουλεύσεσθαι* **M**[c] *βουλεύεσθαι* **cDV** *βουλεύσασθαι* **M**[1] rell. 19 *ἀγορῶν* **c** 21 *ἐφαίνοντο* **fDZ** *-νετο* **c**

10 οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς ὡς αἰσχρὸν εἴη ἄρχειν Ἀθη-
ναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν
δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν, καὶ τοὺς μὲν
πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν
σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατ-
ειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιούς, τὸ δ' ἄλλο στρά-
τευμα οὐδὲν εἶναι. καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπὲρ ἥμισυ
11 τοῦ ἄλλου στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. εἰ οὖν
σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγοὺς ἑλόμενοι
ἑαυτῶν καθ' ἑαυτούς τε ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ
12 πειρῷντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολι-
πόντες Χειρίσοφον εἴ τινες ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ
Ἀχαιοὶ καὶ Ξενοφῶντα συνέστησαν καὶ στρατηγοὺς αἱ-
ροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς
νικώσης ὅ,τι δοκοίη τοῦτο ποιεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς
ἀρχὴ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη ἡμέρᾳ ἕκτῃ ἢ ἑβ-
δόμῃ ἀφ' ἧς ᾑρέθη.

13 Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτοῦ τὴν
πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι
ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν
καθ' αὐτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου ὅτι
Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἁρμοστὴς φαίη τριήρεις
14 ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα· ὅπως οὖν μηδεὶς μετά-
σχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν
ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. καὶ Χειρί-
σοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ

---

1 ἄρχειν ἕνα f 2 ἢ καὶ Λακεδαιμόνιον Madv. 3 παρεχομένους Hug στρατείαν coni. Hug 8 ὅλου B, om. A 9 σωφρονεῖεν CBE οὗτοι f λοχαγοὺς c 10 τε om. c 12 εἴ] τε εἴ D τε καὶ εἴ f 18 αὐτῶν L, corr. Kr. μετὰ τῶν ⟨μεινάντων⟩ Hug 19 ἀσφαλεστέραν f 20 ἕκαστα f 21 ἑαυτὸν f 22 ὁ om. fDE 23 μετάσχῃ T[1] 25 τριηρῶν CBM

μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν
ὅ,τι βούλεται. Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν ἀπαλ- 15
λαγεὶς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ
ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ πότερα λῷον καὶ
ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμείναντας
τῶν στρατιωτῶν ἢ ἀπαλλάττεσθαι ἐσήμηνεν ὁ θεὸς
τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι. οὕτω γίγνεται τὸ στρά- 16
τευμα τρίχα, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ τετρα-
κισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὁπλῖται πάντες, Χειρισόφῳ
δ' ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ
δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾷκες, Ξενοφῶντι
δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ
δὲ εἰς τριακοσίους· ἱππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ
τετταράκοντα ἱππέας.

Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν 17
Ἡρακλεωτῶν πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπι-
πεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλεῖστα· καὶ ἀπο-
βαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴ-
κης. Χειρίσοφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεω- 18
τῶν ἀρξάμενος πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ
εἰς τὴν Θρᾴκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ᾔει· καὶ
γὰρ ἤδη ἠσθένει. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβὼν ἀποβαίνει 19
ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ
μεσογείας ἐπορεύετο.

---

1 τοῦ στρατεύματος fD 2 δὲ om. fA 4 κοινουμένα C λώιον M 5 ἔχοντι ... συστρατεύεσθαι (7) om. F 7 γίν. L 8 τρίχα D τριχα F τριχὰ c τριχῆ rell. 9 καὶ πεντακόσιοι om. c 11 οἱ Κλεάρχου Θρᾷκες del. Reuss 13 οὗτος μόνος f ἀμφὶ τοὺς f 18 κατὰ . . . Θρᾴκης del. Kr. 21 ἐνέβαλε MB[1] ἐνέβαλλε CB[c]AF ᾔει] ἐπορεύετο f 22 ἤδη om. c 24 μεσογαίας L ἐπορεύετο c ἐ. ὃν μὲν οὖν τρόπον ἥ τε Χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντὸς κατελύθη καὶ τῶν Ἑλλήνων τὸ στράτευμα ἐσχίσθη (hoc om. M) ἐν τοῖς ἐπάνω εἴρηται f

III 2 Ἔπραξαν δ' αὐτῶν ἕκαστοι τάδε. οἱ μὲν Ἀρκάδες ὡς
ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα, πορεύονται εἰς
τὰς πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ θαλάττης ὡς τριάκοντα.
ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο, ἦγεν ἕκαστος ὁ στρατηγὸς τὸν
αὑτοῦ λόχον ἐπὶ κώμην· ὁποία δὲ μείζων ἐδόκει εἶναι,
3 σύνδυο λόχους ἦγον οἱ στρατηγοί. συνεβάλοντο δὲ καὶ
λόφον εἰς ὃν δέοι πάντας ἁλίζεσθαι· καὶ ἅτε ἐξαίφνης
ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά τε πολλὰ ἔλαβον καὶ πρόβατα
πολλὰ περιεβάλοντο. οἱ δὲ Θρᾷκες ἠθροίζοντο οἱ δια-
4 φυγόντες· πολλοὶ δὲ διέφυγον πελτασταὶ ὄντες ὁπλί-
τας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. ἐπεὶ δὲ συνελέγησαν, πρῶτον
μὲν τῷ Σμίκρητος λόχῳ ἑνὸς τῶν Ἀρκάδων στρατη-
γῶν ἀπιόντι ἤδη εἰς τὸ συγκείμενον καὶ πολλὰ χρή-
5 ματα ἄγοντι ἐπιτίθενται. καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο ἅμα
πορευόμενοι οἱ Ἕλληνες, ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας
τρέπονται αὐτούς, καὶ αὐτόν τε τὸν Σμίκρητα ἀπο-
κτεινύασι καὶ τοὺς ἄλλους πάντας· ἄλλου δὲ λόχου τῶν
δέκα στρατηγῶν τοῦ Ἡγησάνδρου ὀκτὼ μόνους κατέ-
6 λιπον· καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη. καὶ οἱ ἄλλοι
δὲ λοχαγοὶ συνῆλθον οἱ μὲν σὺν πράγμασιν οἱ δὲ ἄνευ
πραγμάτων· οἱ δὲ Θρᾷκες ἐπεὶ ηὐτύχησαν τοῦτο τὸ
εὐτύχημα, συνεβόων τε ἀλλήλους καὶ συνελέγοντο ἐρ-
ρωμένως τῆς νυκτός. καὶ ἅμα ἡμέρᾳ κύκλῳ περὶ τὸν

1 ὥσπερ c 3 τριάκοντα cDFMZ πεντήκοντα alii 4 ὁ om. f τὸ αὑτοῦ (sic L [ἑαυτοῦ AZ]) λάχος f (corr. M[2]) 5 μείζων κώμη f 6 σὺν δύο CBAM συνεβάλοντο Aldina συνεβάλλοντο L 7 αὐλίζεσθαι fD 9 περιεβάλοντο C[c] περιεβάλλοντο rell. (M quoque) διαφεύγοντες L, corr. Is. Vossius 10 διέφευγον cD ὄντας f 12 Σμίκρη CAE[1] στρατηγῷ(ι) DFM 14 ἐπετίθεντο f 16 τε] μὲν f ἀποκτινν. (-ουσι EM) L 17 ἀλλ' οὐδὲ M λοχαγοῦ f 18 ἔλιπον Hirschig 19 οἱ om. f 20 λόχοι Pant. 21 ἐπεὶ εὐτύχησαν c (ηὐτ. A) εὐτυχήσαντες f 22 ἐρρωμένως +++ τῆς M 23 ἡμέρᾳ κύκλῳ c κύκλῳ τῇ ἡμέρᾳ DFZ ἡμέρα ἦσαν κύκλω M

λόφον ἔνθα οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἐτάττοντο
καὶ ἱππεῖς πολλοὶ καὶ πελτασταί, καὶ ἀεὶ πλείονες συν-
έρρεον· καὶ προσέβαλλον πρὸς τοὺς ὁπλίτας ἀσφαλῶς· 7
οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες οὔτε τοξότην εἶχον οὔτε ἀκον-
τιστὴν οὔτε ἱππέα· οἱ δὲ προσθέοντες καὶ προσελαύ-
νοντες ἠκόντιζον· ὁπότε δὲ αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπ-
έφευγον· ἄλλοι δὲ ἄλλῃ ἐπετίθεντο. καὶ τῶν μὲν πολλοὶ 8
ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς· ὥστε κινηθῆναι οὐκ ἐδύ-
ναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ ἀπὸ τοῦ
ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες. ἐπεὶ δὲ ἀπορία πολλὴ 9
ἦν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὡμολόγητο
αὐτοῖς, ὁμήρους δὲ οὐκ ἐδίδοσαν οἱ Θρᾷκες αἰτούντων
τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἴσχετο. τὰ μὲν δὴ τῶν
Ἀρκάδων οὕτως εἶχε.

Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν 10
ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς
μεσογείας πορευομένῳ οἱ ἱππεῖς προκαταθέοντες ἐν-
τυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. καὶ ἐπεὶ ἤχθη-
σαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτοὺς εἴ που ᾔσθηνται
ἄλλου στρατεύματος ὄντος Ἑλληνικοῦ. οἱ δὲ ἔλεγον 11
πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ
λόφου, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἶεν
αὐτούς. ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τούτους ἐφύλαττεν
ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν ὅποι δέοι· σκοποὺς δὲ
καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ ἔλεξεν·
Ἄνδρες στρατιῶται, τῶν Ἀρκάδων οἱ μὲν τεθνᾶσιν, οἱ 12

---

1 ἐστρατοπεδεύσαντο M ἐτάττοντο δὲ καὶ M 2 πλέονες CB 6 ἐπιίοιεν CB 11 καὶ om. M ὡμολογεῖτο MZ 17 μεσογαίας L καταθέοντες c ἐντυχ. F 18 πρεσβευταῖς f ἐπειδὴ f 19 παρὰ] πρὸς f 20 ὄντος om. E 22 λόφον CBA πάντῃ coni. Schenkl 23 ἐφύλαττον nescio qui codd. 24 ὅποι f ὅπου c 25 καταστήσας δέκα f

δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. νομίζω δ' ἔγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμῖν εἶναι οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων ⟨τῶν⟩ πολεμίων,
13 οὕτω δὲ τεθαρρηκότων. κράτιστον οὖν ἡμῖν ὡς τάχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως εἰ ἔτι εἰσὶ σῶοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κιν-
16 (14) δυνεύσωμεν. ἡμεῖς γὰρ ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῖ ἐνθένδε· πολλὴ μὲν γάρ, ἔφη, εἰς Ἡράκλειαν πάλιν ἀπιέναι, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν διελθεῖν· οἱ δὲ πολέμιοι πλησίον· εἰς Κάλπης δὲ λιμένα, ἔνθα Χειρίσοφον εἰκάζομεν εἶναι, εἰ σέσωσται, ἐλαχίστη ὁδός. ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖα ἐστὶν οἷς ἀποπλευσούμεθα, μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ μιᾶς
17 (15) ἡμέρας ἔστι τὰ ἐπιτήδεια. τῶν δὲ πολιορκουμένων ἀπολομένων σὺν τοῖς Χειρισόφου μόνοις κάκιόν ἐστι διακινδυνεύειν ἢ τῶνδε σωθέντων πάντας εἰς ταὐτὸν ἐλθόντας κοινῇ τῆς σωτηρίας ἔχεσθαι. ἀλλὰ χρὴ παρασκευασαμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι ὡς νῦν ἢ εὐκλεῶς τελευτῆσαι ἔστιν ἢ κάλλιστον ἔργον ἐργάσασθαι Ἕλλη-
18 (16) νας τοσούτους σώσαντας. καὶ ὁ θεὸς ἴσως ἄγει οὕτως, ὃς τοὺς μεγαληγορήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας ταπεινῶσαι βούλεται, ἡμᾶς δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν θεῶν ἀρχομένους

---

3 τῶν add. Schaefer 4 τεθαρσ. f 5 εἰ ἔτι] εἴ τι c σῷ Ddf. 6 ληφθέντες cMT κινδυνεύωμεν c[B] 7 in §§ 14—18 transpositionem suasit Rehd., ut veteres sectiones hoc ordine sequerentur: 16, 17, 18, 14, tum ex § 19 insereretur ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο, deinde 15, cui continuaretur § 19 a verbis οἱ δ' ἱππεῖς μὲν γὰρ f οὐδαμοῦ L, corr. Schaefer ἐνθένδεν C 8 πολὺ μὲν γάρ c δὲ πολλὴ μὲν f 9 εἰς Χρυσόπολιν f ἰσχὺς τὸ πάλιν c 10 νομίζομεν f 11 ἀλλ' ἤδη ἐκεῖσε f 12 ἀποπλευσόμεθα C[1] 13 ἀπολομένων Steph. ἀπολουμένων CM ἀπολλουμένων A ἀπολλωμένων FH, om. B 14 κακόν c 15 ἢ τῶνδε c ++ F τούτων δὲ D ἐκείνων δὲ M 16 παρασκευασομένους CB παρεσκευασμένους Cobet 17 ὡς om. fD 20 ὃς] ὡς c[A] -ρήσοντας M ὡς] ὥστε DFHMZ, nescio an recte πλεῖον f 21 τῶν om. BA

ἐντιμοτέρους ἐκείνων καταστῆσαι. ἀλλ' ἕπεσθαι χρὴ καὶ
προσέχειν τὸν νοῦν, ὡς ἂν τὸ παραγγελλόμενον δύνησθε
ποιεῖν. νῦν μὲν οὖν στρατοπεδευσώμεθα προελθόντες 14 (17)
ὅσον ἂν δοκῇ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖσθαι· ἕως
δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων ἔχων τοὺς ἱππέας προ-
ελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς, καὶ σκοπείτω τὰ ἔμπροσθεν, ὡς
μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ.

Ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο· παρέπεμψε δὲ καὶ τῶν γυμνήτων 15 (18)
ἀνθρώπους εὐζώνους εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ἄκρα, ὅπως
εἴ πού τί ποθεν καθορῷεν, σημαίνοιεν· ἐκέλευε δὲ καίειν
ἅπαντα ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ. οἱ δ' ἱππεῖς διασπει- 19
ρόμενοι ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχεν ἔκαιον ἢ ἐβάδιζον, καὶ οἱ
πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα ὅσα
καύσιμα ἑώρων, καὶ ἡ στρατιὰ δέ, εἴ τινι παραλειπο-
μένῳ ἐντυγχάνοιεν· ὥστε πᾶσα ἡ χώρα αἴθεσθαι ἐδόκει
καὶ τὸ στράτευμα πολὺ εἶναι. ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, κατ- 20
εστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ λόφον ἐκβάντες, καί τά τε
τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρων, ἀπεῖχον δὲ ὡς τετταρά-
κοντα σταδίους, καὶ αὐτοὶ ὡς ἐδύναντο πλεῖστα πυρὰ
ἔκαιον. ἐπεὶ δὲ ἐδείπνησαν τάχιστα, παρηγγέλθη τὰ 21
πυρὰ κατασβεννύναι πάντα. καὶ τὴν μὲν νύκτα φυλα-
κὰς ποιησάμενοι ἐκάθευδον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ προσ-
ευξάμενοι τοῖς θεοῖς, συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην ἐπο-
ρεύοντο ᾗ ἐδύναντο τάχιστα. Τιμασίων δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς 22

---

2 δυνήσησθε CB -σεσθε E -σεσθαι A 3 μὲν om. c[B] στρατοπεδευσόμεθα f περιελθόντες c 4 δειπνοεῖσθαι M[1] 5 ἱππεῖς L προσελαυνέτω CBAMZ 8 γυμνήτων D γυμνητων F γυμνητῶν EM γυμνιτῶν CBA 9 alt. εἰς om. f 11 ἱππῆις M σπειρόμενοι c 12 εἶχον Df ἔκαιον om. EF ᾗ (ἢ M) ἐβάδιζον om. cF 13 παριόντες c μακρὰ f 14 τι παραλειπόμενον fD 15 ἐντυγχάνειεν FT καίεσθαι f 18 δὲ] γὰρ f 19 στάδια f ἠδύν. CB 20 ἐδείπνησε M 21 ἅπαντας f 23 θεοῖς] θ. καὶ f ἐς M 24 ἱππῆις M

ἔχοντες τοὺς ἡγεμόνας καὶ προελαύνοντες ἔλαθον αὐτοὺς ἐπὶ τῷ λόφῳ γενόμενοι ἔνθα ἐπολιορκοῦντο οἱ Ἕλληνες. καὶ οὐχ ὁρῶσιν οὔτε τὸ φίλιον στράτευμα οὔτε τὸ πολέμιον, καὶ ταῦτα ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στράτευμα, γρᾴδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα
23 *ὀλίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους. καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν τί εἴη τὸ γεγενημένον, ἔπειτα δὲ [καὶ] τῶν καταλελειμμένων ἐπυνθάνοντο ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες εὐθὺς ἀφ᾽ ἑσπέρας ᾤχοντο ἀπιόντες, ἕωθεν δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἔφασαν οἴχεσθαι· ὅποι δὲ οὐκ εἰδέναι.*

24 *Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἠρίστησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμμεῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. καὶ πορευόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐτό, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους καὶ ἠσπάζοντο ὥσπερ*
25 *ἀδελφούς. καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν περὶ Ξενοφῶντα τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφασαν, ᾠόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ πολέμιοι δέ, ὥς γε ἡμῖν ἐδόκουν, τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον·*
26 *σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπῆσαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀφικνεῖσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ᾠόμεθα ὑμᾶς πυθομένους τὰ παρ᾽ ἡμῖν φοβηθέντας οἴχεσθαι ἀποδράντας*

---

1 *προσελαύνοντες* cMZ *ἐλάνθανον* c *αὐτοὺς* plerique 3 pr. *τὸ* om. c alt. *τὸ* om. A 4 *καὶ ταῦτα . . . στράτευμα* post *καταλελειμμένους* transp. Bothe *παραγγέλλουσι* f 5 *γραΐδια* L *γράδια* Kr. *προβάτια* f 7 *καὶ* om. f 8 *ἐπυνθάνετο* C[1] *μὲν* om. f *εὐθὺς* om. c 9 *ἕωθεν δὲ* om. cZ 10 *δ᾽ ἔφασαν* CBA *ὅπου* L, corr. Ddf. 13 *συμμίξαι* L 15 *ἐπὶ* om. E *Κάλπην* CBA *τὸ αὐτό*] *τὴν ὁδὸν* f *ταὐτόν* Cobet 18 *τίνες* M 19 *οἰόμεθα* F *πυρὰ*] *πρῶτα* f *οὐκέθ᾽* Hirschig 21 *δέ* om. f *ὥστε ἡμῖν* c 22 *ἀπή(ι)εσαν* L 23 *ἀφίκεσθε* c 24 *τὰ* s. v. M *φοβηθέντες* F[1]

ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολείπεσθαι ὑμῶν.
οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ IV
αἰγιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο ὃ καλεῖται
Κάλπης λιμὴν ἔστι μὲν ἐν τῇ Θρᾴκῃ τῇ ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἀρξαμένη δὲ ἡ Θρᾴκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ
Πόντου μέχρι Ἡρακλείας ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον
εἰσπλέοντι. καὶ τριήρει μέν ἐστιν εἰς Ἡράκλειαν ἐκ 2
Βυζαντίου κώπαις ἡμέρας μάλα μακρᾶς πλοῦς· ἐν δὲ
τῷ μέσῳ ἄλλη μὲν πόλις οὐδεμία οὔτε φιλία οὔτε Ἑλ-
ληνίς, ἀλλὰ Θρᾷκες οἱ Βιθυνοί· καὶ οὓς ἂν λάβωσι τῶν
Ἑλλήνων ἢ ἐκπίπτοντας ἢ ἄλλως πως δεινὰ ὑβρίζειν
λέγονται τοὺς Ἕλληνας. ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ μὲν 3
κεῖται ἑκατέρωθεν πλεόντων ἐξ Ἡρακλείας καὶ Βυ-
ζαντίου, ἔστι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ προκείμενον χωρίον, τὸ
μὲν εἰς τὴν θάλατταν καθῆκον αὐτοῦ πέτρα ἀπορρώξ,
ὕψος ὅπῃ ἐλάχιστον οὐ μεῖον εἴκοσιν ὀργυῶν, ὁ δὲ αὐχὴν
ὁ εἰς [τὴν] γῆν ἀνήκων τοῦ χωρίου μάλιστα τεττάρων
πλέθρων τὸ εὖρος· τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον
ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι. λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ 4
τῇ πέτρᾳ τὸ πρὸς ἑσπέραν αἰγιαλὸν ἔχων. κρήνη δὲ
ἡδέος ὕδατος καὶ ἄφθονος ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ
ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ
ἄλλα, πάνυ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῇ
τῇ θαλάττῃ. τὸ δὲ ὄρος εἰς μεσόγειαν μὲν ἀνήκει ὅσον 5

1 ὑμῖν F^{1} ἀπολιπέσθαι f 4 πρὸς] ἐν f ὃ om. c 7 μέχρις E 8 τριήρεις F^{1} -ους F^{2} ἐστιν] εἰς τὴν B εἰς om. c 9 ἡμέραις C^{1} μάλα om. c 11 ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ f οἱ Zenne ἢ f, om. c 12 pr. ἢ om. c 13 τοὺς Ἕλληνας del. Muret 15 προσκείμενον M 16 ἀπορώξ AM 17 εἴκοσι C^{1} ὀργυιῶν plerique (οὐρ- C) 18 τὴν om. f ἀνῆκον M χωρίου οὐ c 20 οἰκήσεις c (-ειν B) οἴκησις f, corr. Steph. 22 ἀφθόνου fE 24 πάνυ δὲ πολλὰ om. c ἐπ' αὐτῇ τῇ θ. del. Kr. 25 ὄρος τὸ (τῶ D) ἐν τῷ (om. Z) λιμένι f μεσογαιαν L

ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον· τὸ δὲ παρὰ θάλατταν πλέον ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους δασὺ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις.
6 ἡ δὲ ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή, καὶ κῶμαι ἐν αὐτῇ εἰσι πολλαὶ καὶ [εὖ] οἰκούμεναι· φέρει γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὄσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ
7 ἡδυοίνους καὶ τἆλλα πάντα πλὴν ἐλαῶν. ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη. ἐσκήνουν δ᾽ ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ· εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι, ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπιβουλῆς εἶναι, βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν.
8 τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφοράν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προσανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες ὡς χρήματ᾽ αὐτοῖς κτησάμενοι ἥξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. τοιοῦτοι οὖν ὄντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σῴζεσθαι.
9 Ἐπειδὴ δὲ ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, ἐπ᾽ ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ [καλὰ] ἐγένετο, εἵποντο καὶ οἱ

4 πολλὴ καὶ καλὴ D 5 εὖ om. c 6 μελινὰς C μελίνους MZ 7 σήσαμα (σίσαμον F) καὶ om. MZ 8 ἐλαιῶν L 9 πρὸς] ἐπὶ f 10 τὸ] τόπον Jacobs γενόμενον CAF¹(?)MZ -μενοι rell. 11 τὸ] ὁ ex corr. M² 12 κατοικῆσαι FHM 15 ἄνδρες F οἱ δὲ καὶ om. f 16 προσηλωκότες c προσανηλωκότας MTZ προσανηλωκότα rell. οἱ δὲ καὶ f 17 ὑποδεδρακότες M¹ 20 καὶ ἀγαθὰ] ἄγαν fD οὖν om. c ἐπεθύμουν (-μει M¹) f 22 ὑστέρα om. f ταὐτὸ f 23 ἐξόδου c 25 θάψαι f ἱερεῖα f καλὰ om. f

Ἀρκάδες, καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλείστους ἔνθα-
περ ἔπεσον ἑκάστους ἔθαψαν· ἤδη γὰρ ἦσαν πεμπταῖοι
καὶ οὐχ οἷόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἦν· ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν
ὁδῶν συνενεγκόντες ἔθαψαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς
ἐδύναντο κάλλιστα· οὓς δὲ μὴ ηὕρισκον, κενοτάφιον
αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, καὶ [πυρὰν μεγάλην καὶ] στε-
φάνους ἐπέθεσαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ 10
τὸ στρατόπεδον. καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμή-
θησαν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες·
συνῆγε δὲ μάλιστα Ἀγασίας τε Στυμφάλιος λοχαγὸς
καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος λοχαγὸς καὶ ἄλλοι οἱ πρε-
σβύτατοι τῶν Ἀρκάδων. καὶ δόγμα ἐποιήσαντο, ἐάν 11
τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν,
θανάτῳ αὐτὸν ζημιοῦσθαι, καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι
ᾗπερ πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα καὶ ἄρχειν τοὺς πρό-
σθεν στρατηγούς. καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη ἐτετελευ-
τήκει φάρμακον πιὼν πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνου Νέων
Ἀσιναῖος παρέλαβε.
Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες 12
στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, δῆλον ὅτι πεζῇ
ποιητέον· οὐ γὰρ ἔστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι
ἤδη· οὐ γὰρ ἔστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. ἡμεῖς μὲν οὖν,
ἔφη, θυσόμεθα· ὑμᾶς δὲ δεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς
μαχουμένους εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε· οἱ γὰρ πολεμίοι ἀνα-
τεθαρρήκασιν. ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ στρατηγοί, μάντις 13

---

1 τοὺς νεκροὺς τοὺς μὲν f   ἐνταῦθαπερ f   2 ἔπεσον om. f ἔπεσεν ἕκαστος Cobet   πεμπτέοι CB πεμπαῖοι F   5 ἠδύν. μάλιστα c   εὗρ. L   6 πυρὰν μεγ. καὶ om. c   10 συνῆγον δὲ αὐτοὺς f   Ἀγ. τε ὁ Στ. λ. E ὁ Ἀγ. τε (om. B) καὶ ὁ Στ. λ. CBA Ἀγ. ὁ Στ. ὁ λ. HTM Ἀγ. Στ. D Ἀγ. Στ. ὁ λ. rell.   11 οἱ om. f 13 διχᾶ CB   16 τετελευτήκοι f   17 Νέων ὁ f   18 παρελάμβανε f   19 ἐξαναστὰς f   20 δῆλον ὅτι del. Kr.   22 μὲν om. c   23 ἔφη om. f   24 μαχομένους F   ἀνατεθαρσ. f

δὲ παρῆν Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμπρακιώ-
της ἤδη ἀπεδεδράκει πλοῖον μισθωσάμενος ἐξ Ἡρα-
κλείας. θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ
14 ἱερά. ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπαύσαντο. καί τινες
ἐτόλμων λέγειν ὡς ὁ Ξενοφῶν βουλόμενος τὸ χωρίον
οἰκίσαι πέπεικε τὸν μάντιν λέγειν ὡς τὰ ἱερὰ οὐ γίγνε-
15 ται ἐπὶ ἀφόδῳ. ἐντεῦθεν κηρύξας τῇ αὔριον παρεῖναι
ἐπὶ τὴν θυσίαν τὸν βουλόμενον, καὶ μάντις εἴ τις εἴη,
παραγγείλας παρεῖναι ὡς συνθεασόμενον τὰ ἱερά, ἔθυε·
16 καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν πολλοί. θυομένῳ δὲ πάλιν εἰς τρὶς
ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. ἐκ τούτου χαλεπῶς
εἶχον οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν ἃ
ἔχοντες ἦλθον, καὶ ἀγορὰ οὐδεμία πω παρῆν.
17 Ἐκ τούτου συνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν· Ὦ
ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῇ πορείᾳ, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὔπω
γίγνεται· τῶν δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμᾶς δεομένους·
ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ εἶναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τού-
18 του. ἀναστὰς δέ τις εἶπε· Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ
γίγνεται τὰ ἱερά· ὡς γὰρ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου
ἐχθὲς ἥκοντος πλοίου ἤκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ⟨ὁ⟩
ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ἥξειν πλοῖα καὶ τρι-
19 ήρεις ἔχων. ἐκ τούτου δὲ ἀναμένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει·
ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι. καὶ ἐπὶ τούτῳ
πάλιν ἐθύετο εἰς τρίς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ

---

1 Ἀριξιων CA μεξίων M ante μάντις Ἀμβρ. L 2 ἀποδεδρ. L 3 ἀ+φόδῳ F (it. infra) 4 ἱερὰ καλά f 5 ὁ om. M 6 οἰκῆσαι f γιγνώσκει Z 7 ἐπὶ τῆ DE κηρύξας Ξενοφῶν f 9 συνθεασάμενον f ἐθύετο Schenkl 10 παρεῖσαν C θυομένων f τρεῖς FH 11 ἐγίν. c 12 ἔχοντες ἃ ἔλιπον f 13 πω CBE, om. rell. 14 ξυν. c 15 ἀπορία CA πορίᾳ E 17 εἶναι om. f 18 δέ om. c 20 ἐχθὲς DFM χθὲς c πλοίῳ Htz. ὅτι del. Steph. ὁ add. Schaefer 21 μᾶλλον ἧξε f ἔχων καὶ τριήρεις f 23 ἀναγκαῖον f τοῦτο FHM

ἤδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξενοφῶντος ἔλεγον ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δ᾽ οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

Καὶ πάλιν τῇ ὑστεραίᾳ ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα 20
ἡ στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἅπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά· τὰ δὲ θύματα ἐπελελοίπει. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐξῆγον μὲν
οὔ, συνεκάλεσαν δέ. εἶπεν οὖν Ξενοφῶν· Ἴσως οἱ πολέ- 21
μιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι· εἰ οὖν καταλιπόντες ⟨τὰ σκεύη⟩ ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως ἂν τὰ ἱερὰ μᾶλλον
προχωροίη ἡμῖν. ἀκούσαντες δ᾽ οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον 22
ὡς οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστα. καὶ πρόβατα μὲν οὐκέτι ἦν, βοῦς δὲ ὑπὸ ἁμάξης πριάμενοι ἐθύοντο· καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ Ἀρκάδος προθυμεῖσθαι εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς ἐγένοντο.

Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου 23
μέρος, ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ὡς εἶχον δεινῶς τῇ ἐνδείᾳ, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὑρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην, ὃς ἔφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια, ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. ἐξέρχονται δὴ σὺν δορατίοις καὶ ἀσκοῖς καὶ θυλάκοις καὶ
ἄλλοις ἀγγείοις εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. ἐπειδὴ δὲ 24

---

1 *καὶ* om. f 2 *ὁ δ᾽*] *οὐδ᾽* CAD 3 *γιν.* FM 5 *μέλλειν* F *πᾶσιν ἐκυκλοῦτο* f 6 *ἐπιλελ.* c 7 *οὖν ὁ* f 8 *κἀνάγκη* M 9 *τὰ σκεύη* add. Cast. 10 *μᾶλλον* om. c 12 *δέοι* Schn. *ἀνάγειν* M *θύειν* f 13 *βοῦν* Schn. *ὑπ᾽ ἁμάξης* M *ὑφαμάξης* F 15 *προθύεσθαι* Born. *τι* del.(?) M 16 *ἐγένοντο* c *ἐγένετο* M *ἐγένετο καλὰ τὰ ἱερὰ δηλονότι* rell. 18 *δεινῶς*] *δεδιὼς* c 19 *χαρίσασθαι* f *εὗρον* M[1] 21 *ἐκήρυξε . . . ἐπιτήδεια* om. cH 22 *ἐξέρχονται* cD[1] *ἐπέρχ.* MD[c] *ἐπεξέρχ.* F 23 *ἀσκῷ* M *θηλάκοις* c

ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμ-
βάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶ-
τοι· βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς, βουλόμενοι
σὺν τοῖς Βιθυνοῖς, εἰ δύναιντο, ἀποκωλῦσαι τοὺς Ἕλ-
ληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν· οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀπο-
κτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον πεντακοσίους· οἱ δὲ
25 λοιποὶ ἐπὶ τὸ ὄρος ἀνέφυγον. ἐκ τούτου ἀπαγγέλλει τις
ταῦτα τῶν ἀποπεφευγότων εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ ὁ
Ξενοφῶν, ἐπεὶ οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ,
λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμάξης (οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα) σφα-
γιασάμενος ἐβοήθει καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα
26 ἐτῶν ἅπαντες. καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας εἰς
τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου
δυσμὰς ἦν καὶ οἱ Ἕλληνες μάλ' ἀθύμως ἔχοντες ἐδει-
πνοποιοῦντο, καὶ ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυ-
νῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν κατ-
27 έκανον τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρι εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ
κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ ὅπλα πάντες ἔδραμον οἱ Ἕλ-
ληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς
οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν
δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

V Τὴν μὲν νύκτα οὕτω διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ
οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο· οἱ δὲ εἵ-
ποντο ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. πρὶν δὲ
ἀρίστου ὥραν εἶναι ἀπετάφρευσαν ᾗ ἡ εἴσοδος ἦν εἰς
τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες

---

6 ἀνδρῶν] Ἑλλήνων f   7 ἀπαγγέλλοι M   8 ἀποφευγόντων c   ὁ om. f   9 ἐπειδὴ f   10 ὑπ' CAM   11 πεντήκοντα H   12 πάντες f   ἐς f   16 κατέκανον f κατέκαι(ν)ον c κατέκτανον alii   18 συνέδραμον E   20 δασέα] λάσια f   21 φύλαξι μάχεσθαι f   25 ἀπετάφρευον c   26 ἅπαντα f

τρεῖς πύλας. καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἧκεν ἄλφιτα
ἄγον καὶ ἱερεῖα καὶ οἶνον. πρῲ δ᾽ ἀναστὰς Ξενοφῶν 2
ἐθύετο ἐπ᾽ ἐξόδῳ, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου
ἱερείου. καὶ ἤδη τέλος ἐχόντων τῶν ἱερῶν ὁρᾷ ἀετὸν
αἴσιον ὁ μάντις Ἀρηξίων Παρράσιος, καὶ ἡγεῖσθαι κε-
λεύει τὸν Ξενοφῶντα. καὶ διαβάντες τὴν τάφρον τὰ 3
ὅπλα τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἐξιέναι τοὺς
στρατιώτας σὺν τοῖς ὅπλοις, τὸν δὲ ὄχλον καὶ τὰ ἀνδρά-
ποδα αὐτοῦ καταλιπεῖν. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες ἐξῇσαν, 4
Νέων δὲ οὔ· ἐδόκει γὰρ κάλλιστον εἶναι τούτον φύλακα
καταλιπεῖν τῶν ἐπὶ στρατοπέδου. ἐπεὶ δ᾽ οἱ λοχαγοὶ
καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέλειπον αὐτόν, αἰσχυνόμενοι μὴ
ἐφέπεσθαι τῶν ἄλλων ἐξιόντων, κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς
ὑπὲρ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη. καὶ οὗτοι μὲν ἔμενον,
οἱ δ᾽ ἄλλοι ἐπορεύοντο. πρὶν δὲ πεντεκαίδεκα στάδια 5
διεληλυθέναι ἐνέτυχον ἤδη νεκροῖς· καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ
κέρατος ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους φανέντας νε-
κροὺς ἔθαπτον πάντας ὁπόσους ἐπελάμβανε τὸ κέρας.
ἐπεὶ δὲ τοὺς πρώτους ἔθαψαν, προαγαγόντες καὶ τὴν 6
οὐρὰν αὖθις ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους τῶν ἀτά-
φων ἔθαπτον τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους ἐπελάμβανεν
ἡ στρατιά. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἧκον τὴν ἐκ τῶν κωμῶν,
ἔνθα ἔκειντο ἀθρόοι, συνενεγκόντες αὐτοὺς ἔθαψαν.

---

2 ἄγων CM καὶ] εἰς c (post ἔχον καὶ οἶνον E) ἱερὰ FH πρωὶ L 3 ἐπ᾽ ἐξόδῳ Schn. ἐπεξοδια L ἐξόδια Madv. καλὰ τὰ f 4 ἀετὸν c (-ὸς C[1]) αἰετὸν rell. 5 Ἀριξ. M Παρνάσιος CB 7 ἐκήρυξεν Pant. ἀριστήσαντες cD 9 καταλιπεῖν om. FHZ ἐξή(ι)εσαν L 10 κάλλιστον (κράτιστον Nitsche) τοῦτον φύλακα in marg. add. A[1], εἶναι omisso 11 στρατοπέδω(ι) f ἐπιιδὴ δὲ f 12 ἀπέλιπον L, corr. Kr. αὐτούς c 13 ἕπεσθαι f ἐπεξιόντων f αὐτοῦ om. f 14 μὲν om. f 16 ἐτύγχανον f 18 ὁπόσους f ἐφ᾽ ὅσους c 19 ἐπειδὴ f 21 ἐλάμβανε(ν) DM 22 εἰς om. f 23 ἔνθα f ἐνθάδε B ἐνθάδε δὲ CA ἔνθα δὴ Ddf. συνενεγκαντες CBE

7 Ἤδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες
τὸ στράτευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια
ὅ,τι τις ὁρῴη ἐντὸς τῆς φάλαγγος, καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι
τοὺς πολεμίους ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ
τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος ἱππέας τε πολ-
λοὺς καὶ πεζούς· καὶ γὰρ Σπιθριδάτης καὶ Ῥαθίνης
8 ἧκον παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες τὴν δύναμιν. ἐπεὶ δὲ
κατεῖδον τοὺς Ἕλληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες
αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. ἐκ τούτου εὐθὺς
Ἀρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγέ-
9 νετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια. ἔνθα δὴ Ξενοφῶν
λέγει· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, ἐπιτάξασθαι τῇ
φάλαγγι λόχους φύλακας ἵνα, ἤν που δέῃ, ὦσιν οἱ ἐπι-
βοηθήσοντες τῇ φάλαγγι καὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμένοι
ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους καὶ ἀκεραίους. συνεδόκει
10 ταῦτα πᾶσιν. Ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε τὴν
πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἑστήκωμεν, ἐπεὶ ὤφθημεν
καὶ εἴδομεν τοὺς πολεμίους· ἐγὼ δὲ ἥξω τοὺς τελευ-
11 ταίους λόχους καταχωρίσας ᾗπερ ὑμῖν δοκεῖ. ἐκ τούτου
οἱ μὲν ἡσύχως προῆγον, ὁ δὲ τρεῖς ἀφελὼν τὰς τελευ-
ταίας τάξεις ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας τὴν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν
ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι ἀπολιπόντας ὡς πλέθρον (Σα-
μόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως), τὴν δ᾽ ἐπὶ τῷ

---

1 πέρας c (περὶ B) παραμεσούσης fD προάγοντες c 3 ἐκ-τὸς DZ ἐκ FM 6 Σπιθριδάτης F ἐπιθριδάτης MZ σπ(ε)ίρα δή τις c καὶ] ἀπὸ c 7 Φερνάζου C τὴν om. f 10 ὁ Ἀρ. (Ἀριξ. M) CBA ὁ (om. A) μάντις τῶν Ἑ. del. Cobet 11 καλὰ del. Bis. ἐνταῦθα ὁ Ξ. f 13 ἵν᾽ ἂν c δεηθῶσιν οἱ (om. H[1]) ἐπιβοηθήσονται f 14 τεταγμένοι c 15 ἐμπίπτουσιν f 16 πᾶσιν] πάντα πᾶσιν M παντάπασιν F τὴν om. fD 18 ἴδωμεν C[1]A ἴδομεν rell. τοὺς om. c 19 καταχωρήσας B[1]FHM εἴπερ f 20 ἡσύχως f ἥσυχοι c ἡσυχῇ Elmsley τελευταίους CA[1] 21 τῷ δεξιῷ Born. 22 ἔπεμψεν f 23 τὸ μέσον BE

μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι (Πυρρίας Ἀρκὰς ταύτης ἦρχε),
τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ· Φρασίας Ἀθηναῖος ταύτῃ
ἐφειστήκει. προϊόντες δέ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι 12
ἐπὶ νάπει μεγάλῳ καὶ δυσπόρῳ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες εἰ
διαβατέον εἴη τὸ νάπος. καὶ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ
λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον. καὶ ὁ Ξενοφῶν 13
θαυμάσας ὅ,τι τὸ ἴσχον εἴη τὴν πορείαν καὶ ταχὺ ἀκού-
ων τὴν παρεγγύην, ἐλαύνει ᾗ τάχιστα. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον,
λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ὢν τῶν στρατηγῶν ὅτι
οὐκ ἄξιον εἴη διαβαίνειν τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος. καὶ ὁ 14
Ξενοφῶν σπουδῇ ὑπολαβὼν ἔλεξεν· Ἀλλ' ἴστε μέν με,
ὦ ἄνδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαντα ὑμῖν ἐθε-
λούσιον· οὐ γὰρ δόξης ὁρῶ δεομένους ὑμᾶς εἰς ἀνδρει-
ότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. νῦν δὲ οὕτως ἔχει· ἀμαχεὶ μὲν 15
ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· ἢν γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ
τοὺς πολεμίους, οὗτοι ἡμῖν ὁπόταν ἀπίωμεν ἕψονται καὶ
ἐπιπεσοῦνται. ὁρᾶτε δὴ πότερον κρεῖττον ἰέναι ἐπὶ τοὺς 16
ἄνδρας προβαλλομένους τὰ ὅπλα ἢ μεταβαλλομένους
ὄπισθεν ἡμῶν ἐπιόντας τοὺς πολεμίους θεᾶσθαι. ἴστε 17
γε μέντοι ὅτι τὸ μὲν ἀπιέναι ἀπὸ πολεμίων οὐδενὶ καλῷ
ἔοικε, τὸ δὲ ἐφέπεσθαι καὶ τοῖς κακίοσι θάρρος ἐμποιεῖ.
ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν ἐπιοίην ἢ σὺν διπλασί-
οις ἀποχωροίην. καὶ τούτους οἶδ' ὅτι ἐπιόντων μὲν

---

1 ἐχώρησεν FM Πυρίας F ἦρχε τῆς τάξεως c 3 οἱ ἡγούμενοι ἐγένοντο . . δυσβάτῳ καὶ μεγάλῳ Suid. s. v. νάπη 5 διαβατέον c H^2 Suid. διαβατὸν f 7 ἀπορίαν C^1 ἀπορείαν C^2AE τάχα f 8 παρεγγυὴν CM τάχιστα ἐδύνατο BE συνῆλθε c 9 ὅτι βουλῆς οὐκ (del. Cobet) ἄξιον εἴη εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον νάπος c 11 μέν] μέντοι Z 13 ἡμᾶς CBA ἀνδριότητα c 16 ὅταν f 17 εἶναι CA 18 προβαλομένους . . . μεταβαλομένους Cobet 19 θεάσασθαι f 20 γε om. c ἄπο M 21 θάρσος c 22 ἔγωγ' οὖν FM ἔγωγε γοῦν Z ἐπιοίην Naber ἐποίμην L

ἡμῶν οὐδ᾽ ὑμεῖς ἐλπίζετε [αὐτοὺς] δέξεσθαι ἡμᾶς, ἀπ-
ιόντων δὲ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι.
18 τὸ δὲ διαβάντας ὄπισθεν νάπος χαλεπὸν ποιήσασθαι
μέλλοντας μάχεσθαι ἆρ᾽ οὐχὶ καὶ ἁρπάσαι ἄξιον; τοῖς
μὲν γὰρ πολεμίοις ἔγωγε βουλοίμην ἂν εὔπορα πάντα
φαίνεσθαι ὥστε ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ χωρίου
19 δεῖ διδάσκεσθαι ὅτι οὐκ ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. θαυ-
μάζω δ᾽ ἔγωγε καὶ τὸ νάπος τοῦτο εἴ τις μᾶλλον φο-
βερὸν νομίζει εἶναι τῶν ἄλλων ὧν διαπεπορεύμεθα
χωρίων. πῶς μὲν γὰρ δὴ διαβατὸν τὸ πεδίον, εἰ μὴ νική-
σομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ἃ διεληλύθαμεν ὄρη, ἢν πελ-
20 τασταὶ τοσοίδε ἐφέπωνται; ἢν δὲ δὴ καὶ σωθῶμεν ἐπὶ
θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἔνθα οὔτε πλοῖα
ἔστι τὰ ἀπάξοντα οὔτε σῖτος ᾧ θρεψόμεθα μένοντες,
δεήσει δέ, ἢν θᾶττον ἐκεῖ γενώμεθα, θᾶττον πάλιν
21 ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. οὐκοῦν νῦν κρεῖττον ἠριστη-
κότας μάχεσθαι ἢ αὔριον ἀναρίστους. ἄνδρες, τά τε
ἱερὰ ἡμῖν καλὰ οἵ τε οἰωνοὶ αἴσιοι τά τε σφάγια κάλ-
λιστα· ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. οὐ δεῖ ἔτι τούτους, ἐπεὶ
ἡμᾶς πάντως εἶδον, ἡδέως δειπνῆσαι οὐδ᾽ ὅπου ἂν
ἐθέλωσι σκηνῆσαι.

22 Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς
ἀντέλεγε. καὶ ὃς ἡγεῖτο, παραγγείλας διαβαίνειν ᾗ ἕκα-
στος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὤν· θᾶττον γὰρ ἀθρόον

---

1 ἡμεῖς M αὐτοὺς om. f δέξασθαι L, corr. Bis. 4 ἄρ᾽ F 5 ἐγὼ c παντάπασι f 6 ἀπὸ c 7 σωτήρια C θαυμάζω . . . χωρίων (10) post ἐφέπωνται (12) transp. Htm. 10 μὲν om. c δὴ διαβατὸν Hug δυσδιάβατον L χωρίον f νικήσωμεν f νικήσας μὲν C[1] 12 ἕπωνται DM ἕπονται FZ[1] 13 ὁπόσον c οὐδὲ f 14 ἀπαλλάξοντα fD 15 ἂν f ἐξιέναι πάλιν f 18 τά τε om. c 19 ἔτι] ἐπι F ἐπεὶ] ἐπὶ C 20 πάντας C[1](?)f 21 θέλωσι c 22 ἐκελεύοντο Bothe καὶ] ὃ F 23 ὡς c 24 νάπεος c

ἐδόκει ἂν οὕτω πέραν γενέσθαι τὸ στράτευμα ἢ εἰ κατὰ
τὴν γέφυραν ἢ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν ἐξεμηρύοντο. ἐπεὶ δὲ 23
διέβησαν, παριὼν παρὰ τὴν φάλαγγα ἔλεγεν· Ἄνδρες, ἀναμιμνήσκεσθε ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε καὶ οἷα πάσχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες, καὶ τοῦτο ἐννοήσατε ὅτι ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς
Ἑλλάδος ἐσμέν. ἀλλ' ἕπεσθε ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ καὶ 24
ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομαστί. ἡδύ τοι ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην ἐν οἷς
ἐθέλει παρέχειν ἑαυτοῦ. ταῦτα παρελαύνων ἔλεγε καὶ 25
ἅμα ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος, καὶ τοὺς πελταστὰς ἑκατέρωθεν ποιησάμενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. παρήγγελτο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν, ἕως σημαίνοι τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ εἰς προσβολὴν καθέντας ἕπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δρόμῳ διώκειν. ἐκ τούτου σύνθημα παρῄει· Ζεὺς σωτήρ, Ἡρακλῆς ἡγεμών. οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμενον, νομίζοντες καλὸν
ἔχειν τὸ χωρίον. ἐπεὶ δ' ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ 26
Ἕλληνες πελτασταὶ ἔθεον ἐπὶ τοὺς πολεμίους πρίν τινα κελεύειν· οἱ δὲ πολέμιοι ἀντίοι ὥρμησαν, οἵ θ' ἱππεῖς καὶ τὸ στῖφος τῶν Βιθυνῶν· καὶ τρέπονται τοὺς πελταστάς.
ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν ταχὺ πο- 27
ρευομένη καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιάνιζον καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθίεσαν,

---

1 ἂν ante ἀθρόον f εἰ] ἤ(ι) DFH 2 ἢ FZ ἣν FMZ δὲ δὲ C 4 ἀναμιμνήσκεσθαι AF ὅσα C 7 ἕπεσθαι AM 8 ὀνομαστεί c τοι] τι c τὸν DF ἀνδρὶ ὄντι DZ 11 ἐπὶ om. f 13 παρηγγέλ(λ)ετο L, corr. Kr. μὲν om. f τῶν δεξιῶν ὤμων Cobet 14 ἔχειν ἕως] om. cum lacuna CB, sine lac. A ἔχειν ὅταν E σημαίνει AM προσβολὴν cZ προβολὴν rell. 15 καθέντες M 19 ἔθεον . . πολεμίους om. c 20 τε FHM 21 στιβος EFHM πελταστὰς ἅμα. ἐπεὶ δὲ f 22 ἀπηντίαζεν Z 23 ἐπαιώνιζον cDFHM

28 ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ἔφευγον. καὶ
Τιμασίων μὲν ἔχων τοὺς ἱππέας ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτεί-
νυσαν ὅσουσπερ ἐδύναντο ὡς ὀλίγοι ὄντες. τῶν δὲ πο-
λεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εὐθὺς διεσπάρη, καθ' ὃ οἱ
Ἕλληνες ἱππεῖς ἦσαν, τὸ δὲ δεξιὸν ἅτε οὐ σφόδρα δι-
29 ωκόμενον ἐπὶ λόφου συνέστη. ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες
ὑπομένοντας αὐτούς, ἐδόκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνό-
τατον εἶναι ἰέναι ἤδη ἐπ' αὐτούς. παιανίσαντες οὖν
εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δ' οὐχ ὑπέμειναν. καὶ ἐνταῦθα οἱ
πελτασταὶ ἐδίωκον μέχρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπ-
έθανον δὲ ὀλίγοι· τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρεῖχε τὸ τῶν
30 πολεμίων πολὺ ὄν. ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες τό τε Φαρ-
ναβάζου ἱππικὸν ἔτι συνεστηκὸς καὶ τοὺς Βιθυνοὺς
ἱππέας πρὸς τοῦτο συναθροιζομένους καὶ ἀπὸ λόφου
τινὸς καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα, ἀπειρήκεσαν μέν,
ὅμως δὲ ἐδόκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι οὕτως ὅπως
31 δύναιντο, ὡς μὴ τεθαρρηκότες ἀναπαύσαιντο. συνταξά-
μενοι δὴ πορεύονται. ἐντεῦθεν οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύ-
γουσι κατὰ τοῦ πρανοῦς ὁμοίως ὥσπερ ὑπὸ ἱππέων διω-
κόμενοι· νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο, ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ
Ἕλληνες, ἀλλὰ προαπετράποντο διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν.
32 ἐπανελθόντες δὲ ἔνθα ἡ πρώτη συμβολὴ ἐγένετο, στη-
σάμενοι τρόπαιον ἀπῇσαν ἐπὶ θάλατταν περὶ ἡλίου
δυσμάς· στάδιοι δ' ἦσαν ὡς ἑξήκοντα ἐπὶ τὸ στρατό-
πεδον.

---

2 ἱππῆς M ἱππεῖς rell. ἀπεκτείνυυσαν A ἀπεκτίνυυσαν rell. 3 ἠδύναντο c 4 διεσπάρει F 5 ἱππῆις M 7 -νώτατον c 8 ἤδη f δὲ CA, om. BE 9 ἐπορεύοντο f 10 αὖ om. c διεσπάσθη fD 11 παρείχετο τῶν c τὸ om. f 12 πολὺ ὂν om. c τε om. c 13 εἴ τι CA εἴς τι B, om. E συνεστηκὼς C 14 τούτους f 15 καταθεομ. F 16 τούτοις CAEM 18 ἱππῆς M 19 ὥσπερ οἱ (ὡσπερεὶ Kr.) ὑπὸ c 20 αὐτοῖς f 21 ὀψία f 22 δὴ ἡ f ἐγένετο om. f 23 ἀπήεσαν L

Ἐντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἶχον ἀμφὶ τὰ αὑτῶν καὶ VI
ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύ-
ναντο προσωτάτω· οἱ δὲ Ἕλληνες ἀνέμενον μὲν Κλέ-
ανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἥξοντα, ἐξιόντες
δ' ἑκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδρα-
πόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς ἤδη πυροὺς καὶ κριθάς, οἶνον,
ὄσπρια, μελίνας, σῦκα· πάντα γὰρ ἀγαθὰ εἶχεν ἡ χώρα
πλὴν ἐλαίου. καὶ ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα 2
ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι, καὶ ἐλάμβανον ⟨οἱ⟩
ἐξιόντες· ὁπότε δὲ ἐξίοι πᾶν τὸ στράτευμα, εἴ τις χωρὶς
ἀπελθὼν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν εἶναι. ἤδη δὲ ἦν 3
πολλὴ πάντων ἀφθονία· καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν
ἀφικνοῦντο ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων καὶ οἱ παρα-
πλέοντες ἄσμενοι κατεῖχον, ἀκούοντες ὡς οἰκίζοιτο πόλις
καὶ λιμὴν εἴη. ἔπεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἤδη οἱ πλησίον 4
οἰκοῦντες πρὸς Ξενοφῶντα, ἀκούοντες ὅτι οὗτος πο-
λίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες ὅ,τι δέοι ποιοῦντας φίλους
εἶναι. ὁ δ' ἐπεδείκνυεν αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις. κἀν 5
τούτῳ Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον
δ' οὐδέν. ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὂν ὅτε ἀφίκετο
καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι ⟨ἄλλῃ⟩ εἰς τὸ ὄρος
[καὶ] εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά· ὀκνοῦντες δὲ μὴ ἀφαι-
ρεθεῖεν τῷ Δεξίππῳ λέγουσιν, ὃς ἀπέδρα τὴν πεντη-
κόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι δια-

---

1 *αὑτῶν* f *ἑαυτῶν* c 2 pr. *καὶ* om. f *ὅπη(ι)* fE 3 *προσέμενον* c 6 *ἤδη* om. c *καὶ* om. f 7 *μελίνους* M *πάντα* f Suid. s. v. *μελίνη* *ἅπαντα* c *ἡ χώρα* om. FH 9 *οἱ* add. Schn. 10 *εἴ τι* CAE[1] 11 *λάβῃ* DFZ 12 *πολλὴ* om. c 13 *ἀφικνοῦντο* B[c] *-ται* rell. 14 *κατῆγον* cM[2] (*κατήγοντο* Hirschig) 15 *κατέπεμπον* M alt. *καὶ* om. c *ἤδη* om. f *πλησίον οἰκοῦντες* f (*οἱ* om.) *οἳ* (in lit. C) *π. ᾤκουν* c 16 *πολίζει* F quoque 18 *ἀπεδείκνυεν* CB *κἀν* f *καὶ* C *καὶ ἐν* BAE 20 *τὸ*] *τότε* f 21 *ᾠχόμενοι* f *ἄλλοι* cD *ἄλλος* f (*-σε* Born.) *ἄλλῃ* add. Schn. 22 *καὶ* om. DV *ἀφαιρεθοῖεν* CB 23 *ὡς* M[1] *πεντηκοντόρον* CA

σώσαντα τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν
6 αὐτοῖς ἀποδοῦναι. εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περι-
εστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας ὅτι δημόσια
[ταῦτ'] εἴη, καὶ τῷ Κλεάνδρῳ εὐθὺς ἐλθὼν λέγει ὅτι
ἁρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. ὁ δὲ κελεύει τὸν ἁρπάζοντα
7 ἄγειν πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἄγει τινά· περιτυχὼν
δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος
λοχίτης. οἱ δ' ἄλλοι οἱ παρόντες τῶν στρατιωτῶν ἐπι-
χειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τὸν προ-
δότην. ἔδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοὶ καὶ ἔφευγον
8 εἰς τὴν θάλατταν, καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. Ξενοφῶν
δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε καὶ τῷ Κλε-
άνδρῳ ἔλεγον ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα
9 αἴτιον εἴη τὸ τοῦ στρατεύματος ταῦτα γενέσθαι. ὁ δὲ
Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ
αὐτὸς ἀχθεσθεὶς ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη καὶ
κηρύξειν μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι [αὐτοὺς] ὡς πολε-
μίους. ἦρχον δὲ τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακε-
10 δαιμόνιοι. ἐνταῦθα πονηρὸν ἐδόκει τὸ πρᾶγμα εἶναι
τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. ὁ δ' οὐκ
ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρξαντα
11 βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. ἦν δὲ ὃν ἐξῄτει Ἀγασίας
διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ οὗ καὶ διέβαλλεν
αὐτὸν ὁ Δέξιππος. καὶ ἐντεῦθεν ἐπειδὴ ἀπορία ἦν,
συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔνιοι μὲν

---

2 αὐτοῖς ante τὰ πρόβατα c 4 ταῦτ' om. c εὐθὺς om. c λέγει ἐλθὼν c 6 αὐτόν CFHM ἦγε c 7 καὶ . . αὐτῷ om. c 9 ἀνακαλοῦντες βάλλειν CBE ἀποκαλοῦντες Pflugk 10 τριηρῶν CBA 11 καὶ om. f 12 τε] τότε f 14 εἴη αἴτιον f τὸ om. cF 17 αὐτοὺς E solus 18 Λακεδαιμόνιοι] incipit O(xyrh. pap. 463) [] 19 ἐδόκει τὸ πρᾶγμα fO τὸ πρᾶγμα ἐδόκει c εἶναι cO, om. D ἐκεῖνο εἶναι f 20 Ἕλλησιν O 21 ἐκδώσῃ F 22 ἐξήτει L, corr. Schaefer 23 διέβαλεν Ddf. 24 καὶ om. f

αὐτῶν παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον, τῷ δὲ
Ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι [τὸ πρᾶγμα], ἀλλ'
ἀναστὰς ἔλεξεν· Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δὲ οὐ φαῦ- 12
λον δοκεῖ εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν
γνώμην Κλέανδρος ἄπεισιν ὥσπερ λέγει. εἰσὶ μὲν γὰρ
ἤδη ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δὲ Ἑλλάδος Λακε-
δαιμόνιοι προεστήκασιν· ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ εἷς ἕκαστος
Λακεδαιμονίων ἐν ταῖς πόλεσιν ὅ,τι βούλονται διαπράτ-
τεσθαι. εἰ οὖν οὗτος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου ἀπο- 13
κλείσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ εἰς
τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι ὡς ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονί-
οις καὶ ἀνόμους ὄντας, ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύ-
αρχον οὗτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἥξει, χαλεπὸν ἔσται καὶ
μένειν καὶ ἀποπλεῖν· καὶ γὰρ ἐν τῇ γῇ ἄρχουσι Λακε-
δαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νῦν χρόνον. οὔκουν δεῖ 14
οὔτε ἑνὸς ἀνδρὸς ἕνεκα οὔτε δυοῖν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους
τῆς Ἑλλάδος ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ πειστέον ὅ,τι ἂν κελεύωσι·
καὶ γὰρ αἱ πόλεις ἡμῶν ὅθεν ἐσμὲν πείθονται αὐτοῖς.
ἐγὼ μὲν οὖν (καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέ- 15
ανδρον ὡς οὐκ ἂν ἐποίησεν Ἀγασίας ταῦτα, εἰ μὴ ἐγὼ
αὐτὸν ἐκέλευσα) ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς
αἰτίας καὶ Ἀγασίαν, ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φήσῃ ἐμέ τι τού-
των αἴτιον εἶναι, καὶ καταδικάζω ἐμαυτοῦ, εἰ ἐγὼ πετρο-
βολίας ἢ ἄλλου τινὸς βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐσχάτης δίκης
ἄξιος εἶναι, καὶ ὑφέξω τὴν δίκην. φημὶ δὲ καὶ εἴ τινα 16

---

1 αὐτὸν M παρὰ λόγον f 2 οὐκ om. c τὸ πρᾶγμα om. cDFHM 3 ἔδοξεν CB ὦ om. M οὐδὲν c 6 ἤδη om. c 7 περιε(ει E)στήκεσαν c[O] 9 πρῶτος f ἡμᾶς] ἡ F[c] 10 παραγγέλλει MZ παραγγείλῃ F 11 ἀπιθοῦντας Z Λακεδαιμονίους B[1]FM[1] 13 ὥστε χαλεπὸν εἶναι f 15 οὔκουν BM οὐκοῦν rell. 16 εἵνεκα f 17 ἀποσχέσθαι f ἀλλὰ πειστέον EM[c] ἀλλὰ πιστέον CBAF ἀλλ' ἀπιστέον HM[1]Z[O] 22 φησὶν c τι cO τινὸς f 23 ἐμαυτοῦ fEO ἑαυτοῦ CBA 25 ἄξιον c

ἄλλον αἰτιᾶται, χρῆναι ἑαυτὸν παρασχεῖν Κλεάνδρῳ
κρῖναι· οὕτω γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀπολελυμένοι τῆς αἰτίας εἴητε.
ὡς δὲ νῦν ἔχει, χαλεπὸν εἰ οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ
ἐπαίνου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι ἀντὶ [δὲ] τούτων οὐδ'
ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα, ἀλλ' εἰρξόμεθα ἐκ τῶν
Ἑλληνίδων πόλεων.

17 Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς εἶπεν Ἀγασίας· Ἐγώ, ὦ ἄν-
δρες, ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεὰς ἦ μὴν μήτε με Ξενοφῶντα
κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν μη-
δένα· ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν
λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὃν ὑμεῖς ἐπίστασθε ὑμᾶς προ-
δόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι· καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ.
18 καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με· ἐγὼ δὲ ἐμαυτόν, ὥσπερ
Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρῳ ὅ,τι
ἂν βούληται ποιῆσαι· τούτου ἕνεκα μήτε πολεμεῖτε
Λακεδαιμονίοις σῴζεσθέ τε ἀσφαλῶς ὅποι θέλει ἕκα-
στος. συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι
πρὸς Κλέανδρον οἵτινες, ἄν τι ἐγὼ παραλίπω, καὶ λέ-
19 ξουσιν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. ἐκ τούτου ἔδωκεν ἡ
στρατιὰ οὕστινας βούλοιτο προσελόμενον ἰέναι. ὁ δὲ
προσείλετο τοὺς στρατηγούς. μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο
πρὸς Κλέανδρον Ἀγασίας καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀφαι-
20 ρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίου. καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοί·
Ἔπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρὸς σέ, ὦ Κλέανδρε, καὶ
κελεύουσί σε, εἴτε πάντας αἰτιᾷ, κρίναντα σὲ αὐτὸν

1 ἑαυτὸν. χρῆναι f 4 δὲ om. f μηδ' f 7 εἶπεν Ἀγασίας c0 Ἀ. εἶπεν f 8 ἐμὲ f 9 ὑμῶν ἄλλον f 11 ἡμᾶς B 13 ἐκδῶτε f0 ἐκδότε c με c0, om. f 15 πολεμεῖτε c0 πολεμῆτε f 16 Λακεδαιμονίους M[1] σώζεσθε f0 σώζοισθε c ὅποι DFMZ ποι 0 ὅπου c ὅπῃ rell. θέλοι DFHM 17 συμπέψατε CAM 18 ἐάν f παραλείπω L (-ψω A), corr. Bi. 20 προελόμενον L, correxi 21 προσείλετο MZ προείλετο rell. ἐπορεύετο c[0] 25 κελεύουσι f0 ἐκέλευσε c εἴτε f0 εἴ τι c σὲ αὐτὸν D σεαυτὸν rell. (-τας ἑαυ- M)

χρῆσθαι ὅ,τι ἂν βούλῃ, εἴτε ἕνα τινὰ ἢ δύο καὶ πλεί-
ους αἰτιᾷ, τούτους ἀξιοῦσι παρασχεῖν σοι ἑαυτοὺς εἰς
κρίσιν. εἴτε οὖν ἡμῶν τινα αἰτιᾷ, πάρεσμέν σοι ἡμεῖς·
εἴτε καὶ ἄλλον τινά, φράσον· οὐδεὶς γάρ σοι ἀπέσται
ὅστις ἂν ἡμῖν ἐθελήσῃ πείθεσθαι. μετὰ ταῦτα παρελ- 21
θὼν ὁ Ἀγασίας εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφε-
λόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ παί-
ειν κελεύσας Δέξιππον. τοῦτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα 22
ἀγαθὸν ὄντα, Δέξιππον δὲ οἶδα αἱρεθέντα ὑπὸ τῆς
στρατιᾶς ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρου ἧς ᾐτησάμεθα παρὰ
Τραπεζουντίων ἐφ᾽ ᾧτε πλοῖα συλλέγειν ὡς σῳζοίμεθα,
καὶ ἀποδράντα Δέξιππον καὶ προδόντα τοὺς στρατιώ-
τας μεθ᾽ ὧν ἐσώθη. καὶ τούς τε Τραπεζουντίους ἀπεστε- 23
ρήκαμεν τὴν πεντηκόντορον καὶ κακοὶ δοκοῦμεν εἶναι
διὰ τοῦτον, αὐτοί τε τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπολώλαμεν πάντες.
ἤκουε γάρ, ὥσπερ ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἴη πεζῇ ἀπιόντας
τούς ποταμούς τε διαβῆναι καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλ-
λάδα. τοῦτον οὖν τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. εἰ δὲ σὺ ἦγες 24
ἢ ἄλλος τις τῶν παρὰ σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ᾽ ἡμῶν ἀπο-
δράντων, εὖ ἴσθι ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων ἐποίησα. νόμιζε δ᾽,
ἐὰν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι᾽ ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν
ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτενῶν.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον μὲν 25
οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκὼς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη

1 ἐὰν O βούλει CAEM καὶ DO ἢ καὶ rell. 2 τούτους ... αἰτιᾷ om. c 3 εἴτε Cast. εἴ τι L 4 καὶ] δὲ c σοι om. c 5 ἐθελήσει DF ἐθέλῃ c 6 ὦ ἄνδρες f 9 Δέξιππον δὲ οἶδα (hoc ante ὑπὸ f) om. O 10 ἠτισάμεθα CA 12 Δέξιππον del. Cobet 15 πάντες om. c 16 ἄπειρον Z 18 ἦγες ἢ ἄλλος τις fO ἡγῆ(ι) ἄλλως ἤ τίς c 19 σοὶ M καὶ μὴ fO ἢ καὶ c πα(ρ)] desinit O ἡμῶν] ἐμοῦ c 20—21 δὲ ἂν c 22 ἄνδρα cM, om. rell. ἀποκτείνων c 23 εἶπεν om. FM[1] ἔφη s. v. M[2] 24 ἐπαινοῖ DFZ ἐπαινεῖ M

*νομίζειν οὐδ' εἰ παμπόνηρος ἦν Δέξιππος βίᾳ χρῆναι
πάσχειν αὐτόν, ἀλλὰ κριθέντα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς νῦν*
26 *ἀξιοῦτε, τῆς δίκης λαχεῖν. νῦν μὲν οὖν ἄπιτε καταλι-
πόντες τόνδε τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε
πρὸς τὴν κρίσιν. αἰτιῶμαι δὲ οὔτε τὴν στρατιὰν οὔτε
ἄλλον οὐδένα ἔτι, ἐπεί γε οὗτος αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀφελέ-*
27 *σθαι τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ ἀφαιρεθεὶς εἶπεν· Ἐγώ, ὦ Κλέανδρε,
εἰ καὶ οἴει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οὔτε ἔπαιον οὐδένα
οὔτε ἔβαλλον, ἀλλ' εἶπον ὅτι δημόσια εἴη τὰ πρόβατα·
ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις ὁπότε ἡ στρατιὰ*
28 *ἐξίοι ἰδίᾳ λῄζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. ταῦτα
εἶπα· καὶ ἐκ τούτου με λαβὼν οὗτος ἦγεν, ἵνα μὴ φθέγ-
γοιτο μηδείς, ἀλλ' αὐτὸς λαβὼν τὸ μέρος διασώσειε τοῖς
λῃσταῖς παρὰ τὴν ῥήτραν τὰ χρήματα. πρὸς ταῦτα ὁ
Κλέανδρος εἶπεν· Ἐπεὶ τοίνυν τορὸς εἶ, κατάμενε, ἵνα
καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.*

29 *Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἠρίστων· τὴν
δὲ στρατιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν καὶ συνεβούλευσε πεμ-
ψαι ἄνδρας πρὸς Κλέανδρον παραιτησομένους περὶ τῶν*
30 *ἀνδρῶν. ἐκ τούτου ἔδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας στρατηγοὺς
καὶ λοχαγοὺς καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην καὶ τῶν
ἄλλων οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι δεῖσθαι Κλεάνδρου*
31 *κατὰ πάντα τρόπον ἀφεῖναι τὼ ἄνδρε. ἐλθὼν οὖν ὁ Ξε-
νοφῶν λέγει· Ἔχεις μέν, ὦ Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας, καὶ*

---

1 *ἦν*] *εἶ* **M** *βία* (*βίαια* Steph.) **c** *δίκαια* **f** *χρῆναι* om. **f** 3 *τυχεῖν* **c** *μὲν* om. **c** 4 *τόνδε*] *τοῦτον* **f** *παρέσται* **c** 6 *ἔτι* om. **f** *γε* om. **c** *ὡμολογει* **AF** *ἀφαιρέσθαι* **CA** *ἀφηρέσθαι* **B** 7 *ὦ ἄνδρες* **f** 11 *ληίζοιτο* **L** *τοῦτ'* **M** 12 *εἶπον* **c** *καὶ* om. **c** *μὲν* **M**[1] 13 *λαβὼν τὸ μέρος* **M** quoque 15 *τορὸς* **f** (cf. Schenklii Stud. Xen. I 568) lac. quattuor fere litt. **C** *τοιοῦτος* **B** *αὐτὸς* **E**, om. **A** 16 *σοῦ* **f** *αὐτοῦ* **c** 18 *συνῆγε* **f** *συνεβούλευσε* **DFM** *συνεβουλεύετο* **c** 19 *ἄνδρα* **C**[1]**A**, del. Cobet *παραιτησαμ.* **BDF** 21 *τὸν* om. **fD** *-τιώτην* vel *-τιήτην* **C** 23 *ὁ* om. **f**

ἡ στρατιά σοι ἐφεῖτο ὅ,τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ περὶ
τούτων καὶ περὶ αὐτῶν ἁπάντων· νῦν δέ σε αἰτοῦνται
καὶ δέονται δοῦναι σφίσι τὼ ἄνδρε καὶ μὴ κατακαίνειν·
πολλὰ γὰρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ περὶ τὴν στρατιὰν
ἐμοχθησάτην. ταῦτα δὲ σοῦ τυχόντες ὑπισχνοῦνταί σοι 32
ἀντὶ τούτων, ἢν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν καὶ ἢν οἱ θεοὶ
ἵλεῳ ὦσιν, ἐπιδείξειν σοι καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι καὶ ὡς
ἱκανοὶ τῷ ἄρχοντι πειθόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν τοῖς
θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παρα- 33
γενόμενον καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίπ-
που καὶ σφῶν τῶν ἄλλων οἷος ἕκαστός ἐστι, καὶ τὴν
ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι. ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος· 34
Ἀλλὰ ναὶ μὰ τὼ σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινοῦμαι.
καὶ τώ τε ἄνδρε ὑμῖν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι· καὶ
ἢν οἱ θεοὶ παραδιδῶσιν [τι], ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑλλάδα.
καὶ πολὺ οἱ λόγοι οὗτοι ἀντίοι εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν
ἐνίων ἤκουον ὡς τὸ στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακε-
δαιμονίων.

Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντες τὼ 35
ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ καὶ συνῆν
Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν συνεβάλοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ
ἑώρα αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας,
καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμὼν γενέσθαι αὐτῶν. ἐπεὶ 36

---

1 ὑφεῖτο CBA 2 τούτου c αὐτῶν c ἑαυτῶν f 3 καὶ σφίσι Z 4 πρόσθεν χωρίῳ f 6 ἐὰν (pr. et alt.) f βούλει CAEM 7 ἵλεοι MZ 11 καὶ σφῶν καὶ c οἷς cDF 12 ἑκάστοις νεῖμαι BM ἑκάστοισι νεῖμαι CE ἑκάστοισιν εἶναι A ἑκάστοις εἶναι DF 13 ἀλλὰ ναὶ μὰ FHM ἀλλ' ἂν αι CA ἀλλὰ νὴ BE σιὼς DFHZ 15 ἐὰν F ἂν MZ παραδίδωσιν M διδῶσιν Htm. τι om. AM 16 οἱ λόγοι] ὀλίγοι CBA ἡμῶν M 17 ἀφίστατο c ἀφιστᾶτε rell. 20 ἐθύετό τε fD ξυνῆν c 21 ξένια c συνεβάλοντο Steph. συνεβάλλοντο c (ξυν.) M συγκατεβάλλοντο rell. 23 ἔτι om. f γενέσθαι] εἶναι f

μέντοι θυομένῳ αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν οὐ τελέθει τὰ ἱερὰ ἐξάγειν· ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα· ὑμῖν μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε. ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα.

37 *Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ*
δημόσια πρόβατα· ὁ δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε.
καὶ οὗτος μὲν ἀπέπλει. οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι
τὸν σῖτον ὃν ἦσαν συγκεκομισμένοι καὶ τἆλλα ἃ εἰλήφε-
38 *σαν ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥστε ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν ἐλθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Καλχηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.*

Z

I [*Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πορείᾳ μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφί-*

1 ὡς οὐκ f 2 μὲν f μέντοι c οὐ τελέθει (ἐτελέθη A) c οὐκ ἐθέλει (-οι M) γενέσθαι f 3 ἡμεῖς M 4 μὲν om. A 6 ἥκητε fE ἥκετε CBA δεξώμεθα FHT 8 πράγματα A 9 αὐτὸς f 10 κεκομισμένοι c τὰ (om. CB) ἄλλα DMZ, om. A 11 ἐνετύγχανον f (ἐτύγχ. M) 12 τι εἰς om. c 13 ἐξελθεῖν f ἀναστρέψαντας T 16 ἐκτέοι F[1] Χρυσούπ. c (it. infra) Καλχ. M καὶ (in lit. C) ἐκεῖ] κἀκεῖ M 17 λαφυροπωλοῦντες cSuid. s. v. Χρυσόπολις τὰ λάφυρα πωλοῦντες f 19 § 1 del. Ddf. 20 μέχρι om. f 21 ἀποπορεία F ἀπορία cDMZ μέχρις c (it. p. 237, 2)

κοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου πεζῇ ἐξιόντες καὶ ἐκ-
πλέοντες ἐποίουν μέχρι ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν
Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδή-
λωται.] ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στρά- 2
τευμα μὴ ἐπὶ τὴν αὑτοῦ ἀρχὴν στρατεύηται, πέμψας
πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον (ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαν-
τίῳ ὤν) ἐδεῖτο διαβιβάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας,
καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ ὅσα δέοιτο. καὶ ὁ 3
Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς
[τῶν στρατιωτῶν] εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ δια-
βαῖεν, μισθοφορὰν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν δὴ 4
ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ
εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ
βούλοιτο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν
συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν
ταῦτα ποιήσειν.

Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει 5
Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβῇ τὸ στρά-
τευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ
μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα δια- 6
βήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε
ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ διαβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι,
πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσ-
φερέσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ [ἀσφαλές].

Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ 7
στρατιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος,

1 πλέοντες f 2 ἐποίησαν M 8 πάντα ἐν f 5 ἀρχὴν] χώραν c 8 δέοι L, correxi ὁ om. f 10 τῶν στρατιωτῶν om. E 11 μισθοφοριαν c μὲν] δὲ c 12 βουλευόμενοι f ἀπαγγέλλειν L, corr. Steph. 15 οὔτω DFHMZ 19 ταῦτα] πάντα C^1AE ὅτι om. f 20 μεταμελήσειν f 23 ἐπικερίους c 24 ἀσφαλές om. f 25 τὸ om. f 26 ἐξεδίδου f

ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρα-
τιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν
ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον
ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς
8 συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ
ξένος γεγενημένος προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀπο-
πλευσούμενος ἤδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα·
εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινες ἤδη σὲ
9 αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα. ὁ δ' εἶπεν·
Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶ-
ται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς
10 τὴν ἔξοδον. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξ-
ελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον, ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ
στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν, ἔφη ὁ
Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα. οὕτως
11 ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα. ὁ δὲ ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ
ἐξιέναι τὴν ταχίστην συσκευασαμένους, καὶ προσανει-
πεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν,
12 ὅτι αὐτὸς αὑτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξῄσαν οἵ τε στρα-
τηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν
ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς
πύλας ὡς ὁπότε ἔξω γένοιντο πάντες συγκλείσων τὰς
13 πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκα-
λέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεγε· Τὰ

---

2 ἀποπέμψωνται (-ψον- FM¹) ἅμα cFM 4 ἀργύριον susp. Ddf. 6 ἀποπλευσόμενος f 7 ποιήσεις CA 11 δεόμενοι καὶ οὐκ ἔχοντες f 13 συμπορευσόμενον Hirschig 15 διαπραξώμεθα f 16 ἐκέλευσεν f οὕτως DF 17 τὴν ταχίστην ἐξιέναι f συσκευασμένους C συνεσκευασμένους f προσανεῖπεν CAB 18 alt. εἰς om. fE 19 αὐτὸν cF ἐξή(ι)εσαν L 20 ἄρδην] ἤδη τε f 22 ὁπότε cDFMZ ὁπόταν alii γένονται F γένωνται DMZ ἀποκλείσων f 23 ἐμβαλών cDM 24 ἔλεγεν C

*μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρᾳκίων κωμῶν·
εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἆλλα τὰ ἐπι-
τήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ
Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει. ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν* 14
*στρατιωτῶν ταῦτα ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει
εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ
τοῦ Σεύθου πότερα πολέμιος εἴη ἢ φίλος, καὶ πότερα
διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης
τῆς Θρᾴκης. ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα διελέγοντο οἱ στρα-* 15
*τιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς
πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. ὁ δὲ Ἐτεόνι-
κος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὁπλίτας,
συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν.
οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον ὅτι* 16
*ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους·
κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἑκόντες ἀνοίξου-
σιν. ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν* 17
*τοῦ τείχους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δὲ οἳ
ἐτύγχανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὁρῶσι τὰ
ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόψαντες ταῖς ἀξίναις τὰ
κλεῖθρα ἀναπεταννύασι τὰς πύλας, οἱ δ᾽ εἰσπίπτουσιν.*
Ὁ δὲ Ξενοφῶν ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ ἐφ᾽ 18
*ἁρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ
γένοιτο τῇ πόλει καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει
καὶ συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ* 19

2 *τὰ* om. c 3 *πορεύεσθαι* (?) C[1] *εἰς τὴν* f 4 *Κυνικος* c *μισθοδότης ἢ* CB *μ. εἰ* A *μ. εἴη* E 5 *ἢ* s. v. M[1] 7 *τοῦ*] *τε* DFZ 9 *οὗτοι* om. c *οἵ τε* f 11 *εἰς*] *πρὸς* f 12 *ἴδον* M 16 *καὶ κατασχί(ή? M)σειν τὰς* f *ἀνοίξωσιν* cFMZ 17 *δ᾽ αὐτῶν ἔθεον παρὰ τὴν θάλατταν* f 18 *τὸ τεῖχος* C[1], del. Hug *ὑπερβάλλουσιν* f 20 *διακόπτοντες* c *ταῖς*] *δὲ* FH 21 *ἀναπετάννυσι* CA *-ταννύουσι* rell. 24 *ἑαυτῷ* c

Βυζάντιοι ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπῖπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σῴζοιντο, πάντες δὲ ᾤοντο
20 *ἀπολωλέναι, ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν ἐν ἁλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκρο-*
21 *πόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας. οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσιν πολλοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις καὶ ἡμεῖς σὲ μέ-*
22 *γαν ποιήσαιμεν. ὁ δ᾽ ἀπεκρίνατο· Ἀλλ᾽ εὖ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα· βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι· καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε*
23 *παρεγγυᾶν [καὶ] τίθεσθαι τὰ ὅπλα. οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ᾽ ἑαυτῶν ταττόμενοι οἵ τε ὁπλῖται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἑκάτερον*
24 *παρεδεδραμήκεσαν. τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαί ἐστι τὸ Θρᾴκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν,*
25 *συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε. Ὅτι*

---

3 post *ἔξω* (om. D, *ἔ. ἔθεον* A) spatium 10 fere litt. (nulla litura) F 6 *ἀγορὰν* c 7 *ἐπὶ*] *ἐπὶ τὴν* f 8 *Καρχηδόνος* M 10 *ἴσχειν* Naber 11 *αὐτῷ πολλοὶ* f 12 *ἀνὴρ* M 14 *ἂν* om. f *μέγα* MZ 15 *γε* CBA, om. E 17 *βουλόμενος αὐτοὺς* (-*οῖς* F) *κατηρεμῆσαι* (sic L) del. Cobet 18 *τε* om. f *κατηγγύα* f *ἐκέλευσε* F 19 *καὶ* (del. Ddf.) *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* del. Kr. 22 *παραδεδρ.* L (-*μηκότες* DFT) 24 *πεδίων* f *ἐπειδὴ δὲ* M *κατηρεμήθησαν* F 25 *ὁ* om. f *καὶ λέγει τάδε τὴν στρατιάν* M

*μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ
πάσχειν ἐξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. ἢν δὲ τῷ θυμῷ χα-
ριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς
ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν
διαρπάσωμεν, ἐνθυμήθητε ἃ ἔσται ἐντεῦθεν. πολέμιοι* 26
*μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς
συμμάχοις. οἷος δ᾽ ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ
πάρεστιν, ἑορακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γε-
γενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἤλθομεν εἰς τὸν πόλε-* 27
*μον τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους
ἔχοντες τριήρεις τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ τὰς δ᾽ ἐν τοῖς
νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολ-
λῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ᾽
ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ ἐκ τῆς ὑπερορίας οὐ
μεῖον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν
καὶ ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώ-
πῃ ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον ὅπου
νῦν ἐσμεν ἔχοντες, κατεπολεμήθημεν οὕτως ὡς πάντες
ὑμεῖς ἐπίστασθε. νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακε-* 28
*δαιμονίοις μὲν καὶ τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων,
Ἀθηναίων δὲ καὶ ὅσοι ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι
πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ
θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων,
πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν*

---

2 *ἐὰν* f 5 *ἐνθυμεῖσθε* c 6 *τε* om. c 7 *δ᾽ ὁ*] *δὲ* c *ἂν* om. f 8 *ἑωρ.* L *δὴ*] *ἤδη* c (*ἤ* ex corr., ut vid., C) 9 *εἰσήλθομεν* f 10 pr. *τοὺς* om. c 12 *τετρακοσίων* f 13 [*τῇ*] Bis. 14 *ἐν δήμῳ* cZ *ἐκ* om. c 15 *δὲ*] *τε* f 16 *πόλεις πολλὰς ἔχοντες* f post alt. *ἔν* (sic) s. v. *τε* M 19 *ὑμεῖς* om. f *δὴ*] *δεῖ* MZ *ἂν* om. f *ᾠόμεθα* c *Λακεδαιμονίων* L, corr. Pflugk 20 *ἀρχαίων* DF¹MVZ *ἀχαιῶν* cFᶜ 21 *ὅσοι* f *οἳ* c 22 *προσγεγενημένων* M *προγεγενημένων* F *προσγεγενημένοι* c 24 *δὲ αὖ τοῦ ἄνω* Dobree

ἀφαιρησόμενοί τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυ-
ναίμεθα; τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων ἔστι τις οὕτως
29 ἄφρων ὅστις οἴεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι; μὴ πρὸς
θεῶν μαινώμεθα μηδ᾿ αἰσχρῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι
ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις
τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς
ἐφ᾿ ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν
πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρα-
τοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν,
30 ταύτην ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι πρὶν
ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ᾿ ὑμῶν γενόμενα μυρίας ἐμέ γε κατὰ
[τῆς] γῆς ὀργυὰς γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω
Ἕλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προεστηκόσι πειθο-
μένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ
δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Ἑλλάδος
31 μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας Ἀναξιβίῳ
εἰπεῖν ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν
εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ᾿ ἢν μὲν δυνώμεθα παρ᾿ ὑμῶν ἀγαθόν
τι εὑρίσκεσθαι, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλώσοντες ὅτι οὐκ ἐξ-
απατώμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.

32 Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε Ἠλεῖον
ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον
Ἀχαιόν. οἱ μὲν ταῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.

33 Ἔτι δὲ καθημένων τῶν στρατιωτῶν προσέρχεται

---

1 τε om. c 2 δὲ c 4 μὴ D F ἀπολ+ώμεθα F 5 τοῖς πατράσι f 7 στρατευομέναις F εἰς C B A 9 πρῶτον f ἤλθομεν post πόλιν (hoc del. Hirschig) B, om. C A E 10 ἐπεύχομαι . . ἰδεῖν Eust. Il. p. 642 11 ἡμῶν f E 12 τῆς om. D Eust. ὀργυιὰς M οὐργυιᾶς C[1] δὲ om. f συμβουλεύσω f 13 τῶν om. f 15 ὑμᾶς Schenkl δεῖ] δὲ c 16 στέρεσθε C 17 εἰ εἰπεῖν C ποιήσαντες C[1] 19 δηλ. ὑμῖν f δηλώσαντες C[1] 21 τε τὸν c 22 Θρύλοχον c Φιλισιον C B 23 τοιαῦτα c

*Κοιρατάδας Θηβαῖος, ὃς οὐ φεύγων τὴν Ἑλλάδα περι-
ήει ἀλλὰ στρατηγιῶν καὶ ἐπαγγελλόμενος, εἴ τις ἢ
πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ δέοιτο· καὶ τότε προσελθὼν
ἔλεγεν ὅτι ἕτοιμος εἴη ἡγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δέλτα
καλούμενον τῆς Θρᾴκης, ἔνθα πολλὰ καὶ ἀγαθὰ λήψοιντο·
ἔστε δ᾿ ἂν μόλωσιν, εἰς ἀφθονίαν παρέξειν ἔφη καὶ
σῖτα καὶ ποτά. ἀκούουσι ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ* 34
*τὰ παρὰ Ἀναξιβίου ἅμα ἀπαγγελλόμενα (ἀπεκρίνατο γὰρ
ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε
οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς βουλεύσοιτο
περὶ αὐτῶν ὅ,τι δύναιτο ἀγαθόν) ἐκ τούτου οἱ στρατιῶ-* 35
*ται τόν τε Κοιρατάδαν δέχονται στρατηγὸν καὶ ἔξω
τοῦ τείχους ἀπῆλθον. ὁ δὲ Κοιρατάδας συντίθεται αὐτοῖς
εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων
καὶ ἱερεῖα καὶ μάντιν καὶ σῖτα καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ.
ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἔκλεισέ τε τὰς πύλας καὶ* 36
*ἐκήρυξεν ὅστις ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιωτῶν ὅτι
πεπράσεται. τῇ δ᾿ ὑστεραίᾳ Κοιρατάδας μὲν ἔχων τὰ* 37
*ἱερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἧκε καὶ ἄλφιτα φέροντες εἵποντο
αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες καὶ οἶνον ἄλλοι εἴκοσι καὶ ἐλαῶν
τρεῖς καὶ σκορόδων ἀνὴρ ὅσον ἐδύνατο μέγιστον φορτίον
καὶ ἄλλος κρομμύων. ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δά-
σμευσιν ἐθύετο. Ξενοφῶν δὲ μεταπεμψάμενος Κλέαν-* 38
δρον ἐκέλευέν οἱ διαπρᾶξαι ὅπως εἰς τὸ τεῖχος εἰσέλθοι

---

1 *Κοιρατάδης* (*Κυρ.* f) L (it. infra); cf. H. Gr. I 3, 15 sqq. *περιήιεισιν* F *περίεισιν* DZ[c] 2 *στρατηγῶν* c M[2] 6 *μολῶσιν* L 7 *σιτία* c (it. 15) *ταῦτα*++(*ἂν*?) C *οἱ στρατιῶται* f 10 *τελέσει* c *ἀπαγγέλλει* c *βουλεύσαιτο* c 11 *αὐτὸν* F[1] 12 *δέχονται* ... *Κοιρατ.* om. c 13 *συντίθενται* c *συντάσσ(ττ)εται* f, corr. Steph. 14 *ἔχοντα* c 16 *τε* om. c 17 *ὅτι* ante *ὅστις* (*ὃς* c) f 18 *ὁ Κ.* f 20 *εἴκοσι* ADFM *ἄλλοι οἶνον εἴκοσι ἄνδρες* f *ἐλαῶν* MZ *ἐλαιῶν* rell. 21 *εἷς ἀνὴρ* f 22 *κρομύων* AFZ 24 *ἐκέλευσέν* M *οἱ* om. c *διαπράξασθαι* D *τεῖχός τε* f

39 *καὶ ἀποπλεύσαι ἐκ Βυζαντίου. ἐλθὼν δ' ὁ Κλέανδρος*
Μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ἥκω (λέγειν γὰρ
Ἀναξίβιον ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον εἴη τοὺς μὲν στρατιώτας
πλησίον εἶναι τοῦ τείχους, Ξενοφῶντα δὲ ἔνδον· τοὺς
Βυζαντίους δὲ στασιάζειν καὶ πονηροὺς εἶναι πρὸς ἀλλή-
λους)· ὅμως δὲ εἰσιέναι, ἔφη, ἐκέλευεν, εἰ μέλλοις σὺν
40 *αὐτῷ ἐκπλεῖν. ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν ἀσπασάμενος τοὺς*
στρατιώτας εἴσω τοῦ τείχους ἀπῄει σὺν Κλεάνδρῳ. ὁ δὲ
Κοιρατάδας τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλλιέρει οὐδὲ
διεμέτρησεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
τὰ μὲν ἱερεῖα εἱστήκει παρὰ τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδας
ἐστεφανωμένος ὡς θύσων· προσελθὼν δὲ Τιμασίων
ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ Ἀσιναῖος καὶ Κλεάνωρ ὁ Ὀρ-
χομένιος ἔλεγον Κοιρατάδᾳ μὴ θύειν, ὡς οὐχ ἡγησό-
41 *μενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ κελεύει*
διαμετρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ ὥστε ἡμέρας
σῖτον ἑκάστῳ γενέσθαι τῶν στρατιωτῶν, ἀναλαβὼν τὰ
ἱερεῖα ἀπῄει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών.

II *Νέων δὲ ὁ Ἀσιναῖος καὶ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιὸς καὶ*
Φιλήσιος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ Ἀχαιὸς καὶ Τι-
μασίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, καὶ
εἰς κώμας τῶν Θρᾳκῶν προελθόντες τὰς κατὰ Βυζάν-
2 *τιον ἐστρατοπεδεύοντο. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐστασίαζον,*
Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς Σεύθην βουλόμενοι
ἄγειν (ἔπειθε γὰρ αὐτούς, καὶ ἔδωκε τῷ μὲν ἵππον, τῷ

---

1 ὁ om. f 6 ἐκέλευσεν f μέλλοις Kr. μέλλοι ADEFHM μέλλει CB 7 ἑαυτῷ f δὴ] οὖν f 9 Κοιραταδης O(xyrh. Pap. 1181) quoque αικαλλιερει O 10 διεμέτρησεν cO διεμέρισεν f 14 -τάδῃ L 15 δώσῃ(ι) AF 16 ἐπεὶ ... γενέσθαι om. A ἔδει Zc[A] 18 καὶ del. Cobet 19 alt. ὁ om. f 20 Φιλήσιος (-ίσιος C) ... alt. καὶ om. F utrumque ὁ om. M 21 ὁ om. f ἐπόμενον C ἑπόμενοι BAE ἐπὶ om. fE 22 προσελθόντες κατὰ fD

*δὲ γυναῖκα), Νέων δὲ εἰς Χερρόνησον, οἰόμενος, εἰ ὑπὸ
Λακεδαιμονίοις γένοιντο, παντὸς ἂν προεστάναι τοῦ
στρατεύματος· Τιμασίων δὲ προυθυμεῖτο πέραν εἰς τὴν
Ἀσίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἴκαδε κατελθεῖν. καὶ* 3
*οἱ στρατιῶται ταὐτὰ ἐβούλοντο. διατριβομένου δὲ τοῦ
χρόνου πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ἀπο-
διδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο, οἱ
δὲ καὶ [διδόντες τὰ ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους] εἰς τὰς
πόλεις κατεμείγνυντο. Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρε ταῦτα ἀκού-* 4
*ων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα· τούτων γὰρ γιγνο-
μένων ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζῳ.*

Ἀποπλέοντι δὲ Ἀναξιβίῳ ἐκ Βυζαντίου συναντᾷ Ἀρί- 5
*σταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ, Βυζαντίου δὲ
ἁρμοστής· ἐλέγετο δὲ ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος
ὅσον οὐ παρείη ἤδη εἰς Ἑλλήσποντον. καὶ ὁ Ἀναξίβιος* 6
*τῷ μὲν Ἀριστάρχῳ ἐπιστέλλει ὁπόσους ἂν εὕρῃ ἐν Βυ-
ζαντίῳ τῶν Κύρου στρατιωτῶν ὑπολελειμμένους ἀπο-
δόσθαι· ὁ δὲ Κλέανδρος οὐδένα ἐπεπράκει, ἀλλὰ καὶ
τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν οἰκτίρων καὶ ἀναγκάζων
οἰκίᾳ δέχεσθαι· Ἀρίσταρχος δ' ἐπεὶ ἦλθε τάχιστα, οὐκ
ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. Ἀναξίβιος δὲ παραπλεύ-* 7
σας εἰς Πάριον πέμπει παρὰ Φαρνάβαζον κατὰ τὰ

---

1 *οἰώμενος* C[c](1)A *εἰ* s. v. M[1] 2 *γένοιτο* f 3 *προεθυμεῖτο* M 4 *πόλιν* FH 5 *ταῦτα* L, corr. Zeune 6 *ἀποδόμενοι* Cobet 7 *ὡς . . . διδόντες* om. cum lac. 12 fere litt. D; in V om. *ὡς ἐδύναντο* et scriptum *οἱ δὲ καὶ μὴ διδόντες μετὰ* (sic D quoque; *τὰ* om. M) *ὅπλα κατὰ τοὺς χώρους*; seclusa del. Muret 9 *κατεμιγνύοντο* c *-μίγνυντο* f *ταῦτα* om. f 11 *μάλιστ' ἂν* coni. Kr. 12 *συναντᾶν* C[1] 13 *δὲ* om. c 14 *ἔλεγε δὲ καὶ ὅτι* f *ναύαρχος+διάδοχος* C *λωλὸς* CBA *Πόλλις* Bis. coll. H. Gr. IV 8, 11; V 4, 61 15 *οὔπω* c *παρίη* CAB *παρήει* DFM *ὁ* om. c 16 *εὕροι* fBE 17 *ἀπολελειμμένους* c 19 *οἰκτείρων* L 21 *ἐλαχίστους* f *τετρακοσίους* MυF *ἀπέδοντο* CA 22 *Πάριον*]*ά* ex corr., ut vid., M *Πάρειον* FH

συγκείμενα. ὁ δ' ἐπεὶ ᾔσθετο Ἀρίσταρχόν τε ἥκοντα εἰς Βυζάντιον ἁρμοστὴν καὶ Ἀναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, Ἀναξιβίου μὲν ἠμέλησε, πρὸς Ἀρίσταρχον δὲ διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος ἅπερ καὶ πρὸς Ἀναξίβιον.

8 *Ἐκ τούτου ὁ Ἀναξίβιος καλέσας Ξενοφῶντα κελεύει πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς τάχιστα, καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρμένων ὡς ἂν πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν Πέρινθον διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν ὅτι τάχιστα· καὶ δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον καὶ ἐπιστολὴν καὶ ἄνδρα συμπέμπει κελεύσοντα τοὺς Περινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ στρά-*
9 *τευμα. καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως καὶ εὐθὺς εἵποντο ἄσμενοι ὡς διαβησόμενοι ἐκ τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν.*

10 *Ὁ δὲ Σεύθης ἀκούσας ἥκοντα πάλιν πέμψας πρὸς αὐτὸν κατὰ θάλατταν Μηδοσάδην ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτόν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ,τι ᾤετο λέγων πείσειν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν οἷόν τε εἴη τούτων*
11 *γενέσθαι. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας ᾤχετο. οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.*

---

4 τε τὰ f *Κύρου* c καὶ om. c 6 ὁ] δὴ f 7 καὶ μηχανῇ om. f 8 τε om. M αὐτῶ C^1 τὸ στράτευμα f 9 παραγαγόντας f D 10 pr. τὴν om. f 13 προπέμψαι om. c 18 πάλιν Ξενοφῶντα f 19 κατὰ θάλατταν del. Kr. *Μιδ.* F H δημοσάδην c 20 ἑαυτόν] αὐτὸν M 21 ποιήσειν c αὐτῷ ὅτι f 26 τὸ] τῶν f

Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, 12
ὅπως ὅτι τάχιστα διαβαῖεν. ἐν δὲ τούτῳ ἀφικόμενος
Ἀρίσταρχος ⟨ὁ⟩ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστής, ἔχων δύο τριή-
ρεις, πεπεισμένος ὑπὸ Φαρναβάζου τοῖς τε ναυκλή-
ροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν ἐλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῖς
στρατιώταις εἶπε μὴ περαιοῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. ὁ δὲ 13
Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι Ἀναξίβιος ἐκέλευσε καὶ ἐμὲ πρὸς
τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε. πάλιν δ' Ἀρίσταρχος ἔλεξεν·
Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκέτι ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῇδε
ἁρμοστής· εἰ δέ τινα ὑμῶν λήψομαι ἐν τῇ θαλάττῃ,
καταδύσω. ταῦτ' εἰπὼν ᾤχετο εἰς τὸ τεῖχος. τῇ δ' ὑστε- 14
ραίᾳ μεταπέμπεται τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τοῦ
στρατεύματος. ἤδη δὲ ὄντων πρὸς τῷ τείχει ἐξαγγέλλει
τις τῷ Ξενοφῶντι ὅτι εἰ εἴσεισι, συλληφθήσεται καὶ ἢ
αὐτοῦ τι πείσεται ἢ καὶ Φαρναβάζῳ παραδοθήσεται. ὁ
δὲ ἀκούσας ταῦτα τοὺς μὲν προπέμπεται, αὐτὸς δὲ εἶπεν
ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο. καὶ ἀπελθὼν ἐθύετο εἰ παρεῖεν 15
αὐτῷ οἱ θεοὶ πειρᾶσθαι πρὸς Σεύθην ἄγειν τὸ στρά-
τευμα. ἑώρα γὰρ οὔτε διαβαίνειν ἀσφαλὲς ὂν τριήρεις
ἔχοντος τοῦ κωλύσοντος, οὔτ' ἐπὶ Χερρόνησον ἐλθὼν
κατακλεισθῆναι ἐβούλετο καὶ τὸ στράτευμα ἐν πολλῇ
σπάνει πάντων γενέσθαι ἔνθα πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη
τῷ ἐκεῖ ἁρμοστῇ, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν
τὸ στράτευμα.

Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτ' εἶχεν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ 16

---

2 διαβαῖεν εἰς τὴν Ἀσίαν f   3 ὁ add. Schaefer   5 μηδὲν ἄγειν c   δ' f   5—6 εἶπε τοῖς στρατιώταις f   7 ἐκέλευε F   9 τοίνυν om. f   οὐκ ἔστι f   11 καταδίσω, ut vid., C   12 μετεπέμπετο f   14 συλλήψεται c   15 ποιήσετε F ποιήσεται M[1]Z   ἀναδοθήσεται c   16 τοὺς] αὐτοὺς f   17 παρεῖεν D[c] εἴπερ εἶεν A προεῖεν rell.   18 αὐτῶν C αὐτὸν f   20 εἰς f   22 ἔνθα δὴ (ἐνταῦθα δὲ coni. Kr.) πείσεσθαι f   μὲν om. fD   25 ἀμφὶ om. c   καὶ οἱ (om. MT) λοχαγοὶ om. DFH

*[οἱ] λοχαγοὶ ἥκοντες παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου ἀπήγγελλον
ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι σφᾶς κελεύοι, τῆς δείλης δὲ ἥκειν·*
17 *ἔνθα καὶ δήλη μᾶλλον ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. ὁ οὖν Ξενο-
φῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ γενέσθαι καὶ αὐτῷ καὶ τῷ
στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβὼν
Πολυκράτη τὸν Ἀθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρα-
τηγῶν ἑκάστου ἄνδρα πλὴν παρὰ Νέωνος ᾧ ἕκαστος
ἐπίστευεν ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα*
18 *ἑξήκοντα στάδια. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγ-
χάνει πυροῖς ἐρήμοις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ᾤετο μετα-
κεχωρηκέναι ποι τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ θορύβου τε ᾔσθετο
καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθην, κατέμαθεν
ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἴη τῷ Σεύθῃ πρὸ
τῶν νυκτοφυλάκων ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο ἐν
τῷ σκότει ὄντες μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν, οἱ δὲ
προσιόντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς*
19 *εἶεν· ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο, προπέμπει τὸν ἑρμηνέα ὃν ἐτύγ-
χανεν ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ ὅτι Ξενοφῶν πάρ-
εστι βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. οἱ δὲ ἤροντο εἰ ὁ*
20 *Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος
εἶναι, ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρ-
ῆσαν πελτασταὶ ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενο-*
21 *φῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἦγον πρὸς Σεύθην. ὁ δ' ἦν ἐν*

---

2 *κελεύοι* **FMZ** *-ει* rell. *τηδείλης* **CA** *ἥκοι* **c** 3 *ἐδόκει εἶναι* **FM** 4 *γενέσθαι καὶ ἑαυτῷ* **f** *καλὰ εἶναι αὐτῷ* **c** 6 *Πολυκράτην* **c** *τὸν*] *τε* **FMZ** *τε τὸν* **D** 10 *πύργοις* **f** *ᾤοντο* **CBA** 11 *ἐπειδὴ δὲ* **f** *θορύβου . . . Σεύθην* om. **B** *ᾔσθοντο* **CA[B]** 12 *τὸν* **C** 13 *προκεκαυμένα* **f** *πρὸ τῶν νυκτο* in lac. 7 litt. rec. m. **C** *Σεύθῃ ἕνεκα τῶν* **B** 15 *μήτε ὅποι* (vel *ὅπῃ*) *εἰσι μήτε ὅποι* **c** *μήθ' ὅπου* **f**, corr. Ddf. *ὅποι ἴοιεν* Kr. *οἱ δὲ* (*τε* **f**) *. . . εἶεν* (*εἶναι* **c**) in marg. **M**[1] 18 *παρέστη* **DF**[1](?) 19—20 utrumque *ὁ* om. **c** *Ἀθ. ἀπὸ* Ddf. 20 *οὗτος εἶναι* del. Kr. 23 *ἦν* om. **F**

τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ
ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας
ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις
ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ τούτου 22
πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ πολὺ ἔχων στράτευμα ὑπὸ
τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευο-
φόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων λεγό-
μενοι εἶναι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ξενοφῶντα 23
ἔχοντα δύο οὓς βούλοιτο. ἐπειδὴ δ' ἔνδον ἦσαν, ἠσπά-
ζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θρᾴκιον νόμον
κέρατα οἴνου προύπινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ
Σεύθῃ, ὅσπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. ἔπειτα δὲ 24
Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· Ἔπεμψας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη,
εἰς Καλχηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τουτονί, δεόμενός μου
συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας,
καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσειν,
ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὗτος. ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν 25
Μηδοσάδην εἰ ἀληθῆ ταῦτ' εἴπεν. ὁ δ' ἔφη. Αὖθις
ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ
στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στρά-
τευμα πρὸς σέ, τἆλλα τέ σε φίλῳ μοι χρήσεσθαι καὶ
ἀδελφῷ καὶ τὰ ἐπὶ θαλάττῃ μοι χωρία ὧν σὺ κρατεῖς
ἔσεσθαι παρὰ σοῦ. ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤρετο τὸν Μηδο- 26

---

1 τύρση(ι) FM σευθη c αὐτὸν c 3 ἐγκεχαλινωμένως CA -νους BE, om. f; corr. Voigtl. 4 πρόσθε MZ 7 Βιθυνοί c 8 νυκτοπολεμ. D marg. 9 ἐκέλευσαν C¹E ἐκέλευεν F ἐξελθεῖν CA 10 ἔνδον] ἐγγὺς c D 12 προύτεινον Athen. XI 476 c δημοσ. c (it. infra) 13 ὂς c 15 Χαλκ. FM 17 μοι om. f 18 οὑτοσί f 19 εἶπεν] εἴη c αὖτις F 21 Παρείου FH ἀγάγοιμι Cobet 22 σε] σοι f μοι om. f χρήσασθαι L (M quoque) 23 τὰ] ὅσα c ἐπὶ] παρὰ c 24 ἐπήρετο f τὸν om. f

*σάδην εἰ ἔλεγε ταῦτα. ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. Ἴθι νυν,
ἔφη, ἀφήγησαι τούτῳ τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καλχηδόνι
27 πρῶτον. Ἀπεκρίνω ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς
Βυζάντιον καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δέοι τελεῖν οὔτε σοὶ
οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ
28 ἐγένετο οὕτως ὥσπερ σὺ ἔλεγες. Τί γὰρ ἔλεγον, ἔφη,
ὅτε κατὰ Σηλυμβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα οἷόν τε εἶναι,
ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν.
29 Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος
Φρυνίσκος εἷς τῶν στρατηγῶν καὶ Πολυκράτης οὗτος
εἷς τῶν λοχαγῶν, καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ
30 πιστότατος ἑκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. εἰ οὖν
βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κά-
λεσαι. τὰ δὲ ὅπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι
ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν
μάχαιραν εἴσιθι.*

31 *Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπι-
στήσειεν Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι
καὶ φίλους εὔνους ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ
εἰσῆλθον οὓς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην
32 ὅ,τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ. ὁ δὲ εἶπεν ὧδε· Μαι-
σάδης ἦν μοι πατήρ, ἐκείνου δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ
Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ
τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατὴρ
αὐτὸς μὲν ἀποθνῄσκει νόσῳ, ἐγὼ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς*

---

1 *δὲ αὖ ἔφη* M *καὶ* om. AE *ἴσθι* FH *νῦν* L 2 *Καρχ.* M 3 *ἐς* DFM 5 *δὲ*] *τ(ε)* f 7 *Σιλ.* F *Σηλυβρίαν* c 13 *κάλεσον* f 14 *ὅπλα συνελθὼν* f 15 *καταλιπεῖν . . ἐκεῖ* om. c 18 *Ἀθηναίω* M *γὰρ* om. c 19 *καὶ* om. c 21 *τί* f *οἴοιτο* FM[c] *οἴειτο* M[1] *Μεσάδης* c 22 *πατήρ μοι* c *Μελανδέσται* F *Μελανδέπται* M 23 *Τρανίξαι* c *Τρανιψοί* Hesych. s. v. 24 *Ὀδρυσσῶν* M

παρὰ Μηδόκῳ τῷ νῦν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενό- 33
μην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀπο-
βλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἱκέτης δοῦναί
μοι ὁπόσους δυνατὸς εἴη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόν-
τας ἡμᾶς εἴ τι δυναίμην κακὸν ποιοίην καὶ ζῴην μὴ
εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥσπερ κύων. ἐκ 34
τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους οὓς
ὑμεῖς ὄψεσθε ἐπειδὰν ἡμέρα γένηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ
τούτους ἔχων, λῃζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρῴαν χώραν.
εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς
ῥᾳδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ᾽ ἐστὶν ἃ ἐγὼ ὑμῶν
δέομαι.

Τί ἂν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, 35
τῇ τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρα-
τηγοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγείλωσιν. ὁ δ᾽ ὑπέσχετο 36
τῷ μὲν στρατιώτῃ κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν,
τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν ὁπόσην ἂν βού-
λωνται καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισ-
μένον. Ἐὰν δέ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ 37
διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ᾖ,
δέξει εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ
σέ; ὁ δ᾽ εἶπε· Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους 38
καὶ κοινωνοὺς ἁπάντων ὧν ἂν δυνώμεθα κτήσασθαι.
σοὶ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καὶ εἴ τις
σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρᾳκίῳ νόμῳ, καὶ Βισάν-

---

3 *ἐν δίφροις* c 4 *δυνατὸν* c 5 *ποιοίμην* f 6 *ὥσπερ κύων* om. c 7 *μοι δίδωσι* in lac. 9 litt. rec. m. C 9 *ληιζόμενος* L 11 *ὑμῶν* om. c 13 *οὖν ἄν* f 15 *ἀπαγγέλ(λ)ωσιν* c 17 *διμυρίαν* F[1] 18 *ἐπὶ*] *ἐν τῇ* M 19 *ἂν* f *πειρώμενος* f 20 *διαπράξω(ο F)μαι* f *πράξωμεν* c *ἀπὸ* Schaefer *Μακεδονίων* CA *Μακεδόνων* BE 21 *δέξῃ(ι)* L *σαυτοῦ ἄν τις βούληται ἀπιέναι πρὸς σέ* f 23 *κτᾶσθαι* c 24 *τι* FH 25 *Βισάνδην* c

θην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ
τῶν ἐπὶ θαλάττῃ.

III Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες
ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ
2 καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα
ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατη-
γοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρ-
χον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συν-
ῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα
3 στάδια. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε.
Ἄνδρες, διαπλεῖν μὲν ἔνθα βουλόμεθα Ἀρίσταρχος ὅδε
τριήρεις ἔχων κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς
ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον βίᾳ
διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἢν δὲ κρατήσαντες τού-
του ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησιν
ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ
λήψεσθαι μισθὸν μᾶλλον, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι ὥσπερ
4 νυνὶ ἐνδεομένους τῶν ἐπιτηδείων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει·
Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς.
νῦν οὖν σκέψασθε πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βου-
5 λεύσεσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν
οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν ὥστε ἀγο-
ράζειν οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια,
ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας ὅθεν οἱ ἥττους ἐῶσι λαμ-
βάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια ἀκούοντας ὅ,τι τις

2 θαλάσσῃ M 4 ἐπὶ τῷ f 5 ἀπήγγειλεν ἕκαστος (sic M[1]?) Porson 7 καὶ λοχαγούς om. c 9 οἱ s. v. M[2] προσεῖχον f 11 ὅδε om. c 13 αὐτὸς Ddf. αὑτὸς c ὁ αὐτὸς f κελεύει ante βίᾳ f 15 φησὶν ὑμᾶς (ἡμᾶς C[1]) f 16 ὁ ἐν f ἐξαπατήσασθαι M 17 μᾶλλον om. c 18 δεομένους c 19 ἦτε f ποιείσειν, ut vid., C[1] 20 τούτου c βουλεύεσθε MZ 22 ὥστε s. v. M 23 τὰ ἐπιτήδεια om. c 24 ἐπανελθόντες C[1] 25 καὶ ἀκούοντας f

ὑμῶν δεῖται αἱρεῖσθαι ὅ,τι ἂν ὑμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι.
καὶ ὅτῳ, ἔφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα. ἀνέτειναν 6
ἅπαντες. Ἀπιόντες τοίνυν, ἔφη, συσκευάζεσθε, καὶ ἐπει-
δὰν παραγγείλῃ τις, ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ.
Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ᾽ εἵποντο. 7
Νέων δὲ καὶ παρ᾽ Ἀριστάρχου ἄλλοι ἔπειθον ἀποτρέ-
πεσθαι· οἱ δ᾽ οὐχ ὑπήκουον. ἐπεὶ δ᾽ ὅσον τριάκοντα
σταδίους προεληλύθεσαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. καὶ ὁ Ξε-
νοφῶν ἰδὼν αὐτὸν προσελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως ὅτι
πλείστων ἀκουόντων εἴποι αὐτῷ ἃ ἐδόκει συμφέρειν.
ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· Ἡμεῖς πορευόμεθα 8
ὅπου μέλλει ἕξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ᾽ ἀκού-
οντες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἱρησόμεθα ἃ
ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. ἢν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ ὅπου πλεῖστά
ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ξενίζεσθαι. καὶ ὁ 9
Σεύθης εἶπεν· Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἁθρόας καὶ
πάντα ἐχούσας τὰ ἐπιτήδεια ἀπεχούσας ἡμῶν ὅσον δι-
ελθόντες ἂν ἡδέως ἀριστῴητε. Ἡγοῦ τοίνυν, ἔφη ὁ
Ξενοφῶν. ἐπεὶ δ᾽ ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς δείλης, συν- 10
ῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε. Ἐγώ, ὦ
ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισ-
χνοῦμαι ὑμῖν τοῦ μηνὸς δώσειν [τοῖς στρατιώταις]
κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα·

---

1 ἡμῶν . . . ἡμῖν Schenkl 2 καὶ . . . προεληλύθεσαν (8) cum lac. om. B ὅτω ἔφη DE ὅτῳ γε (ex corr., ut vid., C) ἔφη CA ὅτῳ ὑμῖν f 3 πάντες F 4 παραγγέλ(λ)ῃ c 5 τοῦτο f post εἵποντο in C[1] πρότο . έων δὲ καὶ legit Duebner (sed omnia incertissima) προϊόντων δὲ καὶ coni. Hug 6 ἄγγελοι Hug 7 οὐχὶ F 8 στάδια C[1] Σεύθης] ς ferc eras. C 9 ὅτι om. f 11 προῆλθεν DF εἶπεν ὁ f 12 τὸ στράτευμα ἕξειν f 13 τῶν om. MA 14 δοκεῖ E[1] δοκοίη f 15 ξενίζεσθαι Mc ἐξενίσθαι rell. 16 ἔφη c 17 πάντ᾽ M περιττὰ Z 18 ἀριστώητε BE ἀριστῶτε C ἀριστῶμεν f 20 εἶπεν ὁ C[1](?)B 22 τοῦ μηνὸς om. c τοῖς στρατιώταις om. f 23 δὲ] τε f

ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. σῖτα δὲ καὶ ποτὰ
ὥσπερ καὶ νῦν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἕξετε· ὁπόσα
δ' ἂν ἁλίσκηται ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέ-
11 μενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα
καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ
μαστεύειν· ἂν δέ τις ἀνθίστηται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα
12 χειροῦσθαι. ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· Πόσον δὲ ἀπὸ θα-
λάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα; ὁ δ'
ἀπεκρίνατο· Οὐδαμῇ πλέον ἑπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολ-
λαχῇ.
13 Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλε-
γον πολλοὶ κατὰ ταὐτὰ ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης·
χειμὼν γὰρ εἴη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο
βουλομένῳ δυνατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ
οἷόν τ' εἴη, εἰ δέοι ὠνουμένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ
διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου
ἢ μόνους ὄντων ἀγαθῶν τοσούτων· εἰ δὲ μισθὸν προσ-
14 λήψοιντο, εὕρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις εἶπεν ὁ Ξε-
νοφῶν· εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιζέσθω
ταῦτα. ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε
ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπε [ταῦτα], ὅτι συστρατεύ-
σοιντο αὐτῷ.
15 Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν,
στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε,

---

3 ἂν ἁλίσκητε M ἀναλίσκητε c ἀξιῶ Cobet αὐτὸν c (ν ex corr., ut vid., C) 6 ἣν f ἀνθίσταται c 7 θαλάσσης CBA 9 πλεῖον L 12 ταῦτα L, corr. Muret λέγει c 13 μὲν γὰρ c τούτῳ B, om. f 14 τ' M τὰ DF 15 τ' εἴη f τε ἢ (ἣν E) c εἰ δέοι c δέοι δὲ fD 17 ἀγαθῶν] ἐχθρῶν coni. Kr. 18 εἶπε Ξ. f 19 ἐπιψηφιζέσθω E -ζέτω CBA -φίζεται TZ -φίζετε rell. ἐπιψηφιῶ Rehd. 20 ἐπεψήφισαν f 21 Σεύθης cDFM ταῦτα om. f ὅτι οὐ στρατ. M 23 τοῦτο] alt. c ex corr., ut vid., M τοῦτον CE ταῦτα B

πλησίον κώμην ἔχων. ἐπεὶ δ᾽ ἐπὶ θύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ 16
δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνίτης· οὗτος
προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῳ οὕστινας ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι
Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οἳ παρῆσαν
φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον τὸν Ὀδρυσῶν βα-
σιλέα καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν
ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης
ὁδόν, Σεύθης δ᾽ ἐπεὶ τὸ στράτευμα τοῦτο εἴληφεν,
ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. γείτων οὖν ὢν ἱκανώτατος 17
ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν. ἢν οὖν σωφρονῆτε,
τούτῳ δώσετε ὅ,τι ἄγετε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσε-
ται ἢ ἐὰν Μηδόκῳ τῷ πρόσω οἰκοῦντι δῶτε. τούτους 18
μὲν οὕτως ἔπειθεν. αὖθις δὲ Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ
προσελθών, ἐπεὶ ἤκουεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ
τάπιδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν ὅτι νομίζοιτο ὁπότε ἐπὶ
δεῖπνον καλέσαι Σεύθης δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας.
οὗτος δ᾽ ἢν μέγας ἐνθάδε γένηται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ
οἴκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι. τοι-
αῦτα προυμνᾶτο ἑκάστῳ προσιών. προσελθὼν δὲ καὶ 19
Ξενοφῶντι ἔλεγε· Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ
Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι, καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ
ἴσως ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι
τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν· ἄξιον οὖν σοι καὶ
μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην. εὔνους δέ σοι ὢν 20

---

2 *ἰόντες* f *Ἡρακλίδης* C B^c *Μαρωνίτης* M Athen. VI 252a cod. A *-νείτης* F *-νίδης* CBA *-νείδης* E 4 *Γαριανούς* CBAT *Παρειανούς* FH 5 *διαπραξάμενοι* FM *Μηδοκὸν* CA (infra -ὸς) *Ὀδρυσσῶν* BHM *Ἀδρυσίων* CA 6 *δῶρα ἦγον διδόντες* f *ἔλεγον* c 8 *ἐπειδὴ* f 10 *σωφρονεῖτε* F 11 *ἄγετε* f *ἂν αἰτῇ(εῖ A)ται* c *ἂν ἄγητε* Born. 12 *τῷ προσοικοῦντι διδῶτε* CBA 13 *μὲν οὖν* c *αὖτις* CB 14 *ἤκουσεν* c 15 *ταπίδας* M 16 *καλέσαιτο* c *καλέσαι ὁ* Lion 17 *οὑτοσὶ δ᾽ ἂν* f 18 *κατάγειν* f *ἐνθένδε* M 20 *εἶ*] *ἢ* C^1

παραινῶ· εὖ οἶδα γὰρ ὅτι ὅσῳ ἂν μείζω τούτῳ δωρήσῃ,
τοσούτῳ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείσει. ἀκούων ταῦτα
ὁ Ξενοφῶν ἠπόρει· οὐ γὰρ διεβεβήκει ἔχων ἐκ Παρίου
εἰ μὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.
21 Ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρᾳκῶν οἱ
κράτιστοι τῶν παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ [οἱ]
λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴ τις πρεσβεία παρῆν ἀπὸ
πόλεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἦν καθημένοις κύκλῳ· ἔπειτα
δὲ τρίποδες εἰσηνέχθησαν πᾶσιν, οὗτοι δ' ὅσον εἴκοσι
κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι
22 προσπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. μάλιστα δ'
αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γὰρ
ἦν. καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης· ἀνελόμενος τοὺς
παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ διερ-
ρίπτει οἷς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως, ὅσον
23 μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ
ταὐτὰ ἐποίουν καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο. Ἀρκὰς δέ
τις Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαρριπτεῖν
εἴα χαίρειν, λαβὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον
24 ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. κέρατα
δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας,
ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκεν, εἶπεν

---

1 τούτῳ DFMVZ τοῦτον CA 2 πείσῃ (πή- M) L 3 ὁ om. c διεβεβήκει CBAMZ διαβ. rell. Παρείου F 5 ἐπειδὴ δὲ Ath. IV 151 a 6 τῶν] τῶν τε M τῶν τότε F alt. οἱ om. DFM 9 ὅσον εἴκοσι fD Ath. (etiam II 49 b) ἦσαν c 10 νενημένων M ζυμῖται f ζυμῆται DV Etym. M. s. v. ζυμῆτες c ζύμητες Ath. 11 προσπεπερων. c πρὸς (om. H ?) del. Kaibel 12 αἰεὶ L 13 ἀνελόμενος f Ath. καὶ ἀνελ. c 14 παρακειμένους Persson παρακ. αὐτῷ f ἑαυτῷ παρακ. c παρ' αὐτῷ κειμένους Ath. μικρὰ Ath. καὶ om. FH διερρίπτει M Ath. ῥίπτει B ἐρρίπτει rell. 17 ταὐτὰ Hutch. τὰ αὐτὰ Ath. ταῦτα L καὶ αἱ Ath. 18 Ἄρυστος DFMZ (it. 21) διαρριπτεῖν Ath. διαρρίπτειν L 19 τριχόν. F 22 ἧκεν c Eust. Il. p. 707 ἦν f Ath.

ἰδὼν τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, Ἐκείνῳ, ἔφη,
δός· σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δὲ οὔπω. ἀκούσας Σεύθης 25
τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον τί λέγοι. ὁ δὲ οἰνοχόος
εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ ἠπίστατο. ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως
ἐγένετο.

Ἐπειδὴ δὲ προυχώρει ὁ πότος, εἰσῆλθεν ἀνὴρ Θρᾷξ 26
ἵππον ἔχων λευκόν, καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε· Προ-
πίνω σοι, ὦ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι,
ἐφ᾽ οὗ καὶ διώκων ὃν ἂν ἐθέλῃς αἱρήσεις καὶ ἀποχωρῶν
οὐ μὴ δείσῃς τὸν πολέμιον. ἄλλος παῖδα εἰσαγαγὼν οὕτως 27
ἐδωρήσατο προπίνων, καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. καὶ
Τιμασίων προπίνων ἐδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ
τάπιδα ἀξίαν δέκα μνῶν. Γνήσιππος δέ τις Ἀθηναῖος 28
ἀναστὰς εἶπεν ὅτι ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος τοὺς μὲν
ἔχοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα, τοῖς δὲ μὴ
ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα, ἵνα κἀγώ, ἔφη, ἔχω σοι δω-
ρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο τί ποιήσει· 29
καὶ γὰρ ἐτύγχανεν ὡς τιμώμενος ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δί-
φρῳ Σεύθῃ καθήμενος. ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ
τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον. ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ
ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀνέστη θαρραλέως δεξάμενος τὸ
κέρας καὶ εἶπεν· Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθη, δίδωμι ἐμ- 30
αυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους φίλους εἶναι
πιστούς, καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι

2 οὔπω f Ath. οὐδέπω c ὁ Σ. f 3 λέγει CBAZ οἰνοχόος del. Born. 4 ἐπίστατο C δὴ c Ath. cod. A ἤδη καὶ cod. C ἤδη f 6 ἐπειδὴ Mc ἐπεὶ rell. Ath. 8 τοῦτον om. Ath. 9 θέλῃς c 10 δείσεις E δείσει Ddf. εἰσαγαγὼν Ath. εἰσαγάγων B εἰσάγων CA ἀγαγὼν f οὗτος F 11 καὶ Τιμασίων τε f 12 ἐδωρήσατο om. Ath. τε c Ath., om. f 13 ταπίδα F[M] κοπίδα Ath. 16 καὶ ἐγὼ c σοι ἔχω f 17 ὅτι ποιήσοι f 18 πλησιω(εσ A)τάτῳ c 19 Σεύθῃ om. f Ἡρακλίδης C ἐκέλευσεν f 21 ὑποπεπτωκὼς f 22 δέ om. Ath. 24 ἔτι om. f

31 *ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. καὶ νῦν πάρεισιν
οὐδέν σε προσαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ πονεῖν
ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν [ἐθέλοντες]· μεθ᾽ ὧν, ἂν
οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψει πα-
τρῴαν οὖσαν, τὴν δὲ κτήσει, πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς
δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καλὰς κτήσει, οὓς οὐ λῄζεσθαί
σε δεήσει, ἀλλ᾽ αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρὸς σὲ
32 δῶρα. ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε καὶ συγκατεσκεδά-
σατο μετ᾽ αὐτοῦ τὸ κέρας. μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον κέρασί
τε οἵοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες καὶ σάλπιγξιν ὠμοβοεί-
33 αις ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπίζοντες. καὶ αὐτὸς
Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν καὶ ἐξήλατο
ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. εἰσῆσαν δὲ
καὶ γελωτοποιοί.*

34 *Ὡς δ᾽ ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ἕλληνες
καὶ εἶπον ὅτι ὥρα νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύν-
θημα παραδιδόναι. καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι
ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρᾳκῶν
εἴσεισι νυκτός· οἵ τε γὰρ πολέμιοι Θρᾷκες ἡμῖν καὶ
35 ὑμεῖς οἱ φίλοι. ὡς δ᾽ ἐξῇσαν, συνανέστη ὁ Σεύθης οὐδέν
τι μεθύοντι ἐοικώς. ἐξελθὼν δ᾽ εἶπεν αὐτοὺς τοὺς στρα-
τηγοὺς ἀποκαλέσας· Ὦ ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ*

---

2 *προέμενοι* MT *προσέμενοι* F 3 *ἐθέλοντες* om. f *βουλόμενοι* Ath. *ἐὰν* fD 4 *ἀπολήψῃ* L 5 *κτήσῃ* L 6 *καλὰς κτήσῃ* c *καταστήσῃ* DFMVZ *κατακτήσῃ* Is. Vossius *ληίζεσθαι* L 7 *σε* om. f *δεήσῃ(ι)* FM *σὲ* om. c 8 *συνέπιε* Ath. *συγκατεσκεδάσατο* c Ath. *-σκέδασε το* F *-σκέδασε* M (*συν-*) 9 *μετὰ τοῦτο* c *τὸ* om. CBE *μετὰ δὲ ταῦτα* Ath. *κέρασί τε οἵοις*] *κερασι ταῖοι οἳ* M *κερασουνταῖοι οἳ* F 10 *αὐλοῖς τε καὶ* f *ὠμοβοείαις* Ath. *ὠμοβοΐναις* c *ὀμοβοΐναις* f 11 *οἱονεὶ* Ath. *μαγάδι* f *μάγαδιν* Ath. *μεγάδιν* c *μαγάδιδι* Bis. 12 *τε*] *τὸ* Pluygers *ἐξήλλετο* M *ἐξηγγέλλετο* Z 13 *εἰσίεσαν* F *εἰσήεσαν* rell. 15 *δυσμὰς* f 16 *ὥρα εἴη* f 19 *εἴσισι* F *οἵ τε*] *ὥστε* F *ἡμῖν* (del. Rehd.) *καὶ ὑμεῖς* f *ὑμῖν καὶ ἡμῖν* c 20 *οἱ* om. C[1]E *ἐξή(ι)εσαν* L 21 *τι*] *ἔτι* c *αὐτὸς οὗτος* c

ἴσασί πω τὴν ἡμετέραν συμμαχίαν· ἢν οὖν ἔλθωμεν ἐπ'
αὐτοὺς πρὶν φυλάξασθαι ὥστε μὴ ληφθῆναι ἢ παρα-
σκευάσασθαι ὥστε ἀμύνασθαι, μάλιστα ἂν λάβοιμεν καὶ
ἀνθρώπους καὶ χρήματα. συνεπῄνουν ταῦτα οἱ στρατη- 36
γοὶ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. ὁ δ' εἶπε· Παρασκευασά-
μενοι ἀναμένετε· ἐγὼ δὲ ὁπόταν καιρὸς ᾖ ἥξω παρ'
ὑμᾶς, καὶ τοὺς πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν ἡγήσομαι
σὺν τοῖς ἵπποις. καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Σκέψαι τοίνυν, 37
εἴπερ νυκτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλ-
λιον ἔχει· μεθ' ἡμέραν μὲν γὰρ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖται
τοῦ στρατεύματος ὁποῖον ἂν ἀεὶ πρὸς τὴν χώραν συμ-
φέρῃ, ἐάν τε ὁπλιτικὸν ἐάν τε πελταστικὸν ἐάν τε ἱππι-
κόν· νύκτωρ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησιν ἡγεῖσθαί ἐστι τὸ
βραδύτατον· οὕτω γὰρ ἥκιστα διασπᾶται τὰ στρατεύ- 38
ματα καὶ ἥκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλλή-
λους· οἱ δὲ διασπασθέντες πολλάκις καὶ περιπίπτουσιν
ἀλλήλοις καὶ ἀγνοοῦντες κακῶς ποιοῦσι καὶ πάσχουσιν.
εἶπεν οὖν Σεύθης· Ὀρθῶς τε λέγετε καὶ ἐγὼ τῷ νόμῳ 39
τῷ ὑμετέρῳ πείσομαι. καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω
τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς
δ' ἐφέψομαι τελευταῖος τοὺς ἵππους ἔχων· ταχὺ γὰρ
πρῶτος, ἂν δέῃ, παρέσομαι. σύνθημα δ' εἶπον Ἀθη-
ναίαν κατὰ τὴν συγγένειαν. ταῦτ' εἰπόντες ἀνεπαύοντο.
Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ μέσας νύκτας, παρῆν Σεύθης ἔχων 40

---

1 ἡμετέραν B ὑμετέραν rell. 3 μάλιστα om. E ἂν om. c καὶ om. f 4 χρήματα καὶ ἀνθρ. f 6 ἀναμένετε cMZ ἀναμενεῖτε rell. εἴη f ἥξω] ξ ex corr. C παρ'] πρὸς c 8 ἵπποις Hirschig coll. § 39 θεοῖς L 9 πορευσοίμεθα DFTZ εἰ] η DFHMTZ 10 καθ' c ἡγεῖται cZ -σθαι rell. 11 ἂν om. f δεῖ c συμφέρει fB[1] 12 ἐάν τε ἱππικόν om. M 13 ἐστιν ἡγεῖσθαι f 15 ἀλλήλοις C 16 οἱ δὲ . . . ἀλλήλοις (-λους FH) om. c 18 τε om. c ἐγὼ om. f 21 ἱππέας Z 22 Ἀθηναῖος, ut vid., M[1] -ναῖον FHM[2]Z -αῖοι rell.

τοὺς ἱππέας τεθωρακισμένους καὶ τοὺς πελταστὰς σὺν τοῖς
ὅπλοις. καὶ ἐπεὶ παρέδωκε τοὺς ἡγεμόνας, οἱ μὲν ὁπλῖ-
ται ἡγοῦντο, οἱ δὲ πελτασταὶ εἵποντο, οἱ δ' ἱππεῖς
41 ὠπισθοφυλάκουν· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρ-
ήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἐπῄνεσε τὸν Ἑλληνικὸν
νόμον. πολλάκις γὰρ ἔφη νύκτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις
πορευόμενος ἀποσπασθῆναι σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν
πεζῶν· νῦν δ' ὥσπερ δεῖ ἀθρόοι πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
φαινόμεθα. ἀλλὰ ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀνα-
42 παύεσθε, ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥξω. ταῦτ' εἰπὼν ἤλαυνε
δι' ὄρους ὁδόν τινα λαβών. ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα
πολλήν, ἐσκέψατο εἰ εἴη ἴχνη ἀνθρώπων ἢ πρόσω ἡγού-
μενα ἢ ἐναντία. ἐπεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν ὁδόν, ἧκε ταχὺ
43 πάλιν καὶ ἔλεγεν· Ἄνδρες, καλῶς ἔσται, ἢν θεὸς θέλῃ·
τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. ἀλλ' ἐγὼ
μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ
διαφυγὼν σημήνῃ τοῖς πολεμίοις· ὑμεῖς δ' ἕπεσθε·
κἂν λειφθῆτε, τῷ στίβῳ τῶν ἵππων ἕπεσθε. ὑπερβάντες
δὲ τὰ ὄρη ἥξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.
44 Ἡνίκα δ' ἦν μέσον ἡμέρας, ἤδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις
καὶ κατιδὼν τὰς κώμας ἧκεν ἐλαύνων πρὸς τοὺς ὁπλί-
τας καὶ ἔλεγεν· Ἀφήσω ἤδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας
εἰς τὸ πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. ἀλλ'
ἕπεσθε ὡς ἂν δύνησθε τάχιστα, ὅπως ἐάν τις ὑφίστηται,
45 ἀλέξησθε. ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κατέβη ἀπὸ τοῦ
ἵππου. καὶ ὃς ἤρετο· Τί καταβαίνεις ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ;

---

2 παρέδωκαν DFT 3 ἡγοῦνται, ut vid., C[1] 8 δεῖ] δὴ cD 9 ἀναπαύσασθε CE 12 ἐσκέψατο ἐν τῇ ὁδῷ f ἢ προηγούμενα f 13 ἧκει f 14 καλῶς ὦ ἄνδρες f ἐὰν f 18 ληφθῆτε F ἔφθητε c 19 τὰς κώμας f πολλάς] τινάς c 24 ἂν fE ὑφίσταται A ὑφιστῆτε M[1] ὑφιστῆται M[2] rell. ἀλέξασθαι A 26 εἴρετο F ἐπεὶ σπεύδειν] ἐπισπεύδειν c

*Οἶδα, ἔφη, ὅτι οὐκ ἐμοῦ μόνου δέει· οἱ δ' ὁπλῖται θᾶττον
δραμοῦνται καὶ ἥδιον, ἐὰν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι. μετὰ* 46
*ταῦτα ᾤχετο, καὶ Τιμασίων μετ' αὐτοῦ ἔχων ἱππέας
ὡς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύ-
ησε τοὺς εἰς τριάκοντα ἔτη παριέναι ἀπὸ τῶν λόχων
εὐζώνους. καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρόχαζε τούτους ἔχων, Κλε-
άνωρ δ' ἡγεῖτο τῶν ἄλλων. ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν,* 47
*Σεύθης ἔχων ὅσον τριάκοντα ἱππέας προσελάσας εἶπε·
Τάδε δή, ὦ Ξενοφῶν, ἃ σὺ ἔλεγες· ἔχονται οἱ ἄνθρωποι·
ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί μοι ἄλλος ἀλλαχῇ
διώκων, καὶ δέδοικα μὴ συστάντες ἀθρόοι που κακόν
τι ἐργάσωνται οἱ πολέμιοι. δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις
καταμένειν τινὰς ἡμῶν· μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων.
Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω τὰ ἄκρα* 48
*καταλήψομαι· σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου
παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. ἐπεὶ δὲ ταῦτα
ἐποίησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν ὡς χίλια, βόες
δὲ δισχίλιοι, καὶ ἄλλα πρόβατα μυρία. τότε μὲν δὴ
αὐτοῦ ηὐλίσθησαν.*

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατακαύσας ὁ Σεύθης τὰς κώμας **IV**
*παντελῶς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐν-
θείη καὶ τοῖς ἄλλοις οἷα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται,
ἀπῄει πάλιν. καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθε-* 2
σθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως ἂν μισθὸς

---

1 *μόνου* **Mc** *μόνον* rell. *δέοι* **AM** *δέῃ* rell. 2 *ἂν* **fE** 3 *ἱππεῖς* **c** 5 *λοχαγῶν* **fDZ** 7 *ἄλλων* Ddf. *ἄλλων Ἑλλήνων* **B** *Ἑλλήνων* rell. 8 *προελάσας* **F** 9 *σοι ἔλεγον* Cobet 10 *οἱ ἱππεῖς ἔρημοι* (*ἐρήμῳ* Madv.) **f** *ἄλλος ἄλλῃ* **c** 15 *καταλήψωμαι* **F** *Κλεάνωρ* **c** 16 *δὲ* om. **c** 17 *ἐποίησεν* **Z** *συνηυλίσθησαν* **DFZ** *ὡς*] *εἰς* **CBE** 18 *καὶ* om. **c** *πρόβατα ἄλλα* **c** *μύρια* **L**, corr. Kr. *καὶ τότε μὲν αὐτοῦ* **f** 21 *οὐδεμίαν οἰκίαν* **f** 22 *πήσονται* **C** (*ή* ex corr.) **B** *πείσωνται* **BC**[c]**E** *πείσονται* **C**[1]**A** 24 *Ἡρακλείδην* **AB**[1] *-κλίδην* **CB**[c] *-κλείδῃ(ι)* rell. *ἂν* om. **f**

γένοιτο τοῖς στρατιώταις· αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐστρα-
τοπεδεύσαντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. οἱ δ᾽ ἐκλιπόντες
3 ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη. ἦν δὲ χιὼν πολλὴ καὶ ψῦχος οὕ-
τως ὥστε τὸ ὕδωρ ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον ἐπήγνυτο
καὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολ-
4 λῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο καὶ ὦτα. καὶ τότε δῆλον
ἐγένετο οὗ ἕνεκα οἱ Θρᾷκες τὰς ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς
κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον
περὶ τοῖς στέρνοις ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς, καὶ ζει-
ρὰς μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ
5 χλαμύδας. ἀφιεὶς δὲ τῶν αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς
τὰ ὄρη ἔλεγεν ὅτι εἰ μὴ καταβήσονται οἰκήσοντες καὶ
πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ
τὸν σῖτον, καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ. ἐκ τούτου κατέβαι-
νον καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ οἱ πρεσβύτεροι· οἱ δὲ
6 νεώτεροι ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις ηὐλίζοντο. καὶ ὁ
Σεύθης καταμαθὼν ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα τῶν ὁπλι-
τῶν τοὺς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. καὶ ἀνα-
στάντες τῆς νυκτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν εἰς τὰς
κώμας. καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι ἐξέφυγον· πλησίον γὰρ ἦν τὸ
ὄρος· ὅσους δὲ κατέλαβον κατηκόντισεν ἀφειδῶς Σεύθης.
7 Ἐπισθένης δ᾽ ἦν τις Ὀλύνθιος παιδεραστής, ὃς ἰδὼν
παῖδα καλὸν ἡβάσκοντα ἄρτι πέλτην ἔχοντα μέλλοντα
ἀποθνῄσκειν, προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἱκέτευσε βοηθῆ-

---

1 γένηται F ἐστρατοπεδεύοντο c 2 ἀνὰ (εἰς B) τὸ om. CAE Θύνων F 5 alt. ὁ om. f τῶν Ἑλλήνων om. A 6 ἀπεκρίναντο (-κείρ- B) c 7 ἀλωπεκίας (-κυί- A) c ἀλωπεκᾶς Kappeyne 9 ζεῖρας f 10 τῶν ποδῶν c Etym. M. et Phot. s. v. ζειραί; ποδῶν f Harpocr. s. v. ζειρά 12 οἰκήσονται M 14 τούτων f 15 pr. οἱ om. c 18 λαβόντας C συνέπεσθαι f 19 εἰς τὰς κώμας c ἐπὶ τὰς κώμας MZ ἐπὶ ταῖς κώμαις rell. 21 ἔλαβε c ἀφειδῶς] ἅπαντας ὁ f 23 καλὸν παῖδα f πελτὴν M 24 προσδραμὼν om. F Ξενοφῶντι Bis. ἱκέτευε(ν) CBZ

σαι παιδὶ καλῷ. καὶ ὃς προσελθὼν τῷ Σεύθῃ δέεται 8
μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παῖδα, καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖ-
ται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκο-
πῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ εἴ τινες εἶεν καλοί, καὶ μετὰ τούτων
ἦν ἀνὴρ ἀγαθός. ὁ δὲ Σεύθης ἤρετο· Ἦ καὶ ἐθέλοις 9
ἄν, ὦ Ἐπίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν; ὁ δ᾽ ἐπανα-
τείνας τὸν τράχηλον, Παῖε, ἔφη, εἰ κελεύει ὁ παῖς καὶ
μέλλει χάριν εἰδέναι. ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παῖδα εἰ παίσειεν 10
αὐτὸν ἀντ᾽ ἐκείνου. οὐκ εἴα ὁ παῖς, ἀλλ᾽ ἱκέτευε μηδέτερον
κατακαίνειν. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἐπισθένης περιλαβὼν τὸν
παῖδα εἶπεν· Ὥρα σοι, ὦ Σεύθη, περὶ τοῦδέ μοι δια-
μάχεσθαι· οὐ γὰρ μεθήσω τὸν παῖδα. ὁ δὲ Σεύθης 11
γελῶν ταῦτα μὲν εἴα· ἔδοξε δὲ αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθῆναι,
ἵνα μηδ᾽ ἐκ τούτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους τρέ-
φοιντο. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῷ πεδίῳ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου,
ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τοὺς ἐπιλέκτους ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄρος
ἀνωτάτω κώμῃ, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐν τοῖς ὀρεινοῖς
καλουμένοις Θρᾳξὶ πλησίον κατεσκήνησαν.

Ἐκ τούτου ἡμέραι τ᾽ οὐ πολλαὶ διετρίβοντο καὶ οἱ 12
ἐκ τοῦ ὄρους Θρᾷκες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην
περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. καὶ ὁ Ξενο-
φῶν ἐλθὼν ἔλεγε τῷ Σεύθῃ ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις
σκηνοῖεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἥδιόν τ᾽ ἂν ἔξω
αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς

1 δεῖται c 3 συνετάξατο Z 4 ἢ om. DFH εἴ om. M(τίνες)Z 5 εἴρετο F ἣ F θέλοις B θέλεις CAE 6 ὑπερανατείνας CA εἶπεν ἀνατείνας B 7 εἶπεν f κελεύοι CBA 8 παῖδα + C 9 μηδὲ ἕτερον DF 10 δὴ om. c 11 σοι] μοι fD 14 μὴ fD οἱ om. CAE 15 μὲν om. fD 16 Ξενοφῶν δὲ (ὁ om.) f ἐπιλέκτας C¹(?)A 17 ἀνωτάτη(ι) DFHM καίτοι ἄλλοι c τοῖς ὀρεινοῖς (οριοις c) τοῖς f 19 τ᾽ οὐ Schn. τε c οὐ f 21 ὁμήρων καὶ σπονδῶν f ὁ om. f 22 ἐλθὼν om. f τόποις om. CBA 23 σκηνοῖεν HT -νῶμεν CBA -οῦμεν E σκηνῷεν DFM τ᾽] δ᾽ f 24 ἐχυροῖς ἂν f ἑτέροις c ἐναιθρίοις Rehd.

στεγνοῖς, ὥστε ἀπολέσθαι. ὁ δὲ θαρρεῖν ἐκέλευε καὶ
13 ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῶν. ἐδέοντο δὲ καὶ αὐτοῦ
Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ὄρους συμ-
πρᾶξαι σφίσι τὰς σπονδάς. ὁ δ' ὡμολόγει καὶ θαρρεῖν
ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πει-
θομένους Σεύθῃ. οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς
ἕνεκα.

14 Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν
νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοί. καὶ
ἡγεμὼν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας· χαλεπὸν
γὰρ ἦν ἄλλως τὰς οἰκίας σκότους ὄντος ἀνευρίσκειν ἐν
ταῖς κώμαις. καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιεσταύρωντο
15 μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα. ἐπεὶ δ' ἐγέ-
νοντο κατὰ τὰς θύρας ἑκάστου τοῦ οἰκήματος, οἱ μὲν
εἰσηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἔβαλλον, ἃ ἔχειν
ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας, οἱ δ'
ἐνεπίμπρασαν, καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐξι-
όντα ἐκέλευον ἀποθνῄσκειν, ἢ αὐτοῦ ἔφασαν κατακαυ-
16 θήσεσθαι αὐτόν. καὶ ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο
πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα ἔν-
δον ἦσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ
Σιλανὸς Μακίστιος ἐτῶν [ἤδη] ὡς ὀκτωκαίδεκα σημαί-
νει τῇ σάλπιγγι· καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ
17 ξίφη καὶ οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. οἱ δὲ Θρᾷ-
κες φεύγουσιν, ὥσπερ δὴ τρόπος [ἦν] αὐτοῖς, ὄπισθεν

1 στενοῖς C(?)BAEM 2 αὐτῷ BC(?)M αὐτοῦ] τοῦ f 3 τῶν om. c 5 αὐτοὺς μηδὲν f 8 ἐπιοῦσαν] αν ex corr. C 10 τῆς om. f 11 ἄλλω(ι) f ἐν om. c 14 τοῦ om. f 15 σκυτάλλοις M ἃ ἔχειν] ἄρχειν c 17 ἐνεμπίπρασαν F 20 εὖ τεθωρακισμένοι Bothius περὶ τὸν (om. M) Ξεν. del. Kr. 21 ἀσπίδας καὶ μαχαίρας om. FH 22 Μακέστιος L, corr. Kr. ἤδη om. f ὡς om. fB ὀκτωκαίδεκα (ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα Kr.) ὢν f 25 καταφεύγουσιν c ἦν om. f

*περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων
τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμασθέντες ἐνεχομένων
τῶν πελτῶν τοῖς σταυροῖς· οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον διαμαρ-
τόντες τῶν ἐξόδων· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐδίωκον ἔξω τῆς
κώμης. τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστραφέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει* 18
*τοὺς παρατρέχοντας παρ' οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον
εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους· καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε
[καὶ] Εὐοδέα λοχαγὸν καὶ Θεογένη Λοκρὸν λοχαγόν·
ἀπέθανε δὲ οὐδείς· κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής τινων
καὶ σκεύη. Σεύθης δὲ ἧκε βοηθήσων σὺν ἑπτὰ ἱππεῦσι* 19
*τοῖς πρώτοις καὶ τὸν σαλπικτὴν ἔχων τὸν Θρᾴκιον.
καὶ ἐπείπερ ᾔσθετο, ὅσονπερ χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον
καὶ τὸ κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ· ὥστε καὶ τοῦτο φόβον
συμπαρέσχε τοῖς πολεμίοις. ἐπεὶ δ' ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό
τε καὶ ἔλεγεν ὅτι οἴοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὑρήσειν.*

Ἐκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ 20
*παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος, εἰ βούλεται, συστρατεύε-
σθαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐᾶσαι. τῇ οὖν ὑστεραίᾳ παραδίδω-* 21
*σιν ὁ Σεύθης τοὺς ὁμήρους, πρεσβυτέρους ἄνδρας ἤδη,
τοὺς κρατίστους, ὡς ἔφασαν, τῶν ὀρεινῶν, καὶ αὐτὸς
ἔρχεται σὺν τῇ δυνάμει. ἤδη δὲ εἶχε καὶ τριπλασίαν
δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ τῶν Ὀδρυσῶν ἀκούοντες ἃ
πράττοι ὁ Σεύθης πολλοὶ κατέβαινον συστρατευσόμενοι.*

---

1 *περιβαλόμενοι* Cobet *ὑπερβαλλομένων* cD 2 *ἐνεχομένων* Mc *ἐνισχομένων* rell. 3 *πελταστῶν* DF *ἐν τοῖς* f *ἁμαρτῶντες* CBA 5 *τε* f 6 *ἠκόντιζον καιομένην* f *καὶ οἱ μὲν ἠκόντιζον* c 8 *καὶ* del. Ddf. *Ἐνοδίαν* (*Ἐπιταλιέα* aut *Ἠπειέα* Schenkl coll. H. Gr. III 2, 25 et 30) *τὸν* f *Θεογένη* FHM *Θεογένην* c *Θεαγένη(ν)* alii *δὲ Λοκρὸν τὸν* f 9 *καὶ ἐσθής τινων* c *ἔστιν ὧν* F *ὧν* M 10 *βοηθῶν* c 11 *τῷ σαλπιγκτῇ* M[1] *τὸν σαλπιγκτὴν* M[2] rell. 12 *ἐπεὶ παρῄσθετο* Jacobs 13 *ταυτὸ* FH 14 *συμπαρεῖχε* f *παρεῖχε* Z *ἦλθον* c *ἐδεξιοῦντο* Z 15 *τε* om. fDB *εὑρίσκειν* f 19 *ἄνδρας* om. E *ἤδη* om. f 20 *ὀρεινῶν* nescio qui codd. *ὀρειτῶν* DFHMV *ὀριτῶν* c 22 *Ὀδρυσσῶν* M 23 *πράττει* cV

22 οἱ δὲ Θυνοὶ ἐπεὶ εἶδον ἀπὸ τοῦ ὄρους πολλοὺς μὲν ὁπλίτας,
πολλοὺς δὲ πελταστάς, πολλοὺς δὲ ἱππέας, καταβάντες
ἱκέτευον σπείσασθαι, καὶ πάντα ὡμολόγουν ποιήσειν καὶ
23 τὰ πιστὰ λαμβάνειν ἐκέλευον. ὁ δὲ Σεύθης καλέσας τὸν
Ξενοφῶντα ἐπεδείκνυεν ἃ λέγοιεν, καὶ οὐκ ἂν ἔφη σπεί-
σασθαι, εἰ Ξενοφῶν βούλοιτο τιμωρήσασθαι αὐτοὺς τῆς
24 ἐπιθέσεως. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' ἔγωγε ἱκανὴν νομίζω καὶ
νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων.
συμβουλεύειν μέντοι ἔφη αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμ-
βάνειν τοὺς δυνατωτάτους κακόν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ γέ-
ροντας οἴκοι ἐᾶν. οἱ μὲν οὖν ταύτῃ πάντες δὴ προσωμο-
λόγουν.

V Ὑπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θρᾷκας
εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον· αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαι-
2 σάδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρύσου [ἀρχαίου τινός]. καὶ
ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας παρῆν.
καὶ Σεύθης ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν
3 πλείω, τὰ δ' ἄλλα βοεικά, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε
λαβεῖν, τὰ δὲ ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχα-
γοῖς. Ξενοφῶν δὲ τάδ' εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ
αὖθις λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ οἳ σὺν
4 ἐμοὶ ἠκολούθησαν καὶ λοχαγοῖς. καὶ τῶν ζευγῶν λαμ-
βάνει ἓν μὲν Τιμασίων ὁ Δαρδανεύς, ἓν δὲ Κλεάνωρ ὁ
Ὀρχομένιος, ἓν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ
ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. τὸν δὲ μισθὸν ἀπο-

1 ἀπὸ om. DFH τοῦ om. c ὄρος M 2 ἱππεῖς L 4 τὰ om. c 5 ἂν om. c σπείσεσθαι f 7 καὶ νῦν om. f 11 δὴ om. f 13 ὑπὸ c 14 Μαισόδου C Μισάδου F 15 Τηρούστου C Τηρίου τοῦ DF Τήρου τοῦ M Ὀδρυσσου FM seclusa del. Dobree 16 Ἡρακλίδης C (it. infra) 18 βοικά C^1 (corr. 1) E^1 AFM ἐκέλευσε fE 19 λαβεῖν τὰ ἡμιονικὰ Z ἓν λαβεῖν Cobet 20 τάδ' om. c μὲν om. c 22 τῶν ⟨μὲν ἡμιονικῶν⟩ Kr. 24 Φρυνίσκος] Φίληξ c (λ in lit. C) βοικὰ EFMZ 25 κατεμέρισε f

*δίδωσιν ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνὸς εἴκοσι μόνον ἡμε-
ρῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν ὅτι οὐ πλέον ἐμπολῆσαι.
ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· Δοκεῖς μοι,* 5
*ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκή-
δου, ἧκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανει-
σάμενος, εἰ μή γ' ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ ἑαυ-
τοῦ ἱμάτια.*

Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε μὴ 6
*ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη, καὶ ὅ,τι ἐδύνατο ἀπὸ
ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην.
οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ* 7
*εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐτῷ ὅτι ἐντόνως
τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει τὸν μισθόν. καὶ τέως μὲν ἀεὶ* 8
*ἐμέμνητο ὡς ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσει
αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τού-
του τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων ἐμέμνητο. ὁ μὲν γὰρ
Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἴη
τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.*

Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο τί χρὴ ποιεῖν 9
*περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης εἰσ-
αγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε
ἐκέλευεν αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν ἧττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν
στρατιὰν ἢ Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς
ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν,*

---

2 *οὔτε* f *πλεῖον* L *πλείονος* Dobree *ἐμπολῆσαι* (vel *ἐμπωλ.*) f *ἐμποδῆσαι* (vel *-ίσαι*) c, corr. Pierson 3 *ἐπομόσας* om. f, post *ἔλεγεν* (2) transp. Schn. *δοκεῖ* c 5 *πλήρη φέρων* f 6 *γε* M, om. c *ἐδύνου* c *σαυτοῦ* c 8 *ὁ*] *τε* DF *δὲ* Z, om. M *τε* om. Z 10 *διέβαλε* C 13 *αἰεὶ* c 14 *ἀπέλθοι* f *παραδώσει* M *-σειν* c *-σω* DF *σοι* H 15 *καὶ Γάνον* (*Γάνος* Cobet, sed cf. Suid. s. v.) om. C[1]B *νεόστιχος* C[1]B *ἀπὸ δὲ τούτου* om. C[1]B 16 *μὲν* om. c 17 *διαβεβλ.* f 20 *ἄνω ἔτι* BDEFMZ 22 *ἐκέλευσεν* Z *ἀγάγειεν* C 23 *τε* s. v. M[1] *ὑπισχνεῖται* c 24 *ἔκπλεω* M

10 καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευε. καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν·
Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ
εἶναι στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος. καὶ ὁ Φρυ-
11 νίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι. ἐν-
τεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν Ἡρακλείδην ὅτι οὐ παρα-
καλεῖ καὶ Ξενοφῶντα, ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν
μόνον. ὁ δὲ γνοὺς τοῦ Ἡρακλείδου τὴν πανουργίαν ὅτι
βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατη-
γούς, παρέρχεται λαβὼν τούς τε στρατηγοὺς πάντας καὶ
12 τοὺς λοχαγούς. καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπείσθησαν, συνεστρα-
τεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον
διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρᾳκῶν εἰς τὸν Σαλ-
μυδησσόν. ἔνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν
πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν
13 ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ κατὰ ταῦτα
οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὰ καθ' αὑτοὺς ἐκπίπτοντα
ἕκαστοι λῄζονται. τέως δὲ ἔλεγον πρὶν ὁρίσασθαι ἁρπά-
14 ζοντας πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνῄσκειν. ἐνταῦθα ηὑ-
ρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ
δὲ βίβλοι [γεγραμμέναι], καὶ τἄλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις
τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν ταῦτα καταστρεψά-
15 μενοι ἀπῇσαν πάλιν. ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα
ἤδη πλέον τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι

1 συστρατεύεσθαί τε (καὶ om.) f 3 ἂν om. c 4 τῷ om. f 5 ὁ om. f παρεκάλει c 6 καὶ c τὸν f 7 γνοὺς om. C[1]B Ἡρακλ(ε)ίδους CAE ὅτι βούλοιτο om. C[1]B 8 διαβάλλει CB 9 παρέρχεται (παρεῖχέ τε CAE) . . . στρατηγοὺς om. B 11 Πόντον c Πόντον τῶν M τόπον τὸν DFH 12 Μελισσοφάγων M τὸν Σαλμυδισσόν DFH τὸ ἁλμυδησσόν c 15 πολὺ f pr. οἱ om. c 16 στήλαις Cobet ἕκαστα (-οι Z[1]) ἐκπίπτοντα f 17 ληίζονται L ἔλεγον τὸ M ἐλέγοντο F πρὶν ὁρίσασθαι del. Kr. ἁρπάζοντες πολλοὶ f 18 εὑρίσκοντο c εὑρίσκονται f 20 γεγραμμέναι (-νοι C[1]) om. f 22 ἀπή(ι)εσαν L 23 τε] τοῦ M Ὀδρυσσῶν FM ἔτι om. FMZ

*πλείους κατεβεβήκεσαν καὶ οἱ ἀεὶ πειθόμενοι συνεστρα-
τεύοντο. κατηυλίσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυμ-
βρίας ὅσον τριάκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης.
καὶ μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενο-* 16
*φῶντα οἵ τε στρατιῶται παγχαλέπως εἶχον ὅ τε Σεύθης
οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ
βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.*
Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὄντων VI
*ἀφικνεῖται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ
Θίβρωνος, καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρα-
τεύεσθαι ὡς ἐπὶ Τισσαφέρνη, καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν
ὡς πολεμήσων, καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς καὶ
λέγει ὅτι δαρεικὸς ἑκάστῳ ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός, καὶ
τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ στρατηγοῖς τετρα-
μοιρία. ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμονιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρα-* 2
*κλείδης πυθόμενος ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι λέγει
τῷ Σεύθῃ ὅτι κάλλιον γεγένηται· οἱ μὲν γὰρ Λακεδαι-
μόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ δὲ οὐκέτι δέει·
ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριεῖ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι
ἀπαιτήσουσι τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς
χώρας. ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· καὶ* 3
*ἐπεὶ εἶπον ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσιν, λέγει ὅτι τὸ
στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος εἶναι*

---

1 *πλέον* **FM** *καταβεβ.* **L** *αἰεὶ* **c** *αὐτοὶ* **f** *συνεπιστρατεύοντο* **CBE** 2 ⟨*τῷ*⟩ *ὑπὲρ* Cobet *Σηλυμβρίας* **Z** *Σηλυμβρίαν* **F** *Σηλυβρίας* **CBEM** 4 *οὐδεί* **C** *καὶ πρὸς* **DFT** *δὲ*] *μὲν* **DFMZ** 5 *πάνυ χαλεπῶς* **f** 7 *ἐγένοντο* **fZ** 8 *ἐν δὲ* **f** 9 *ἀφικνοῦνται* **f** *Χαρμῖος* **CA** 10 *Θίμβρωνος* **D** 11 *ὡς* om. **c** *Τισσαφέρνην* **L** *Θίμβρων* **M** 13 *ἔσται* om. **c** 14 *τοῖς δὲ* (*καὶ τοῖς* **MZ**) *στρατ. τετρ.* om. **DFH** 17 *κάλλιον* **f** *κάλλιστόν τε* (*τι* Cobet) **c** 18 *δέονται*] *έον* ex corr. **C** *οὐκέτι*] *οὐ* **f** *δέῃ* **L** 19 *αὐτοῖς χαριεῖ* **FH**[1] (ut vid.) **Z** *α. χαριῆι* **DM** *χαριῆι αὐτοῖς* **c** 21 *χώρας*] *γῆς* **f** *ἐκέλευσε* **Z** 22 *ἔλεγεν* **c** 23 *σύμμαχος ὡς* **M**

βούλεται, καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξένια· καὶ ἐξένιζε μεγαλο-
πρεπῶς. Ξενοφῶντα δὲ οὐκ ἐκάλει, οὐδὲ τῶν ἄλλων στρα-
4 *τηγῶν οὐδένα. ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς*
ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν ἀπεκρίνατο ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη οὐ
κακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο χεῖρόν ἐστιν
αὐτῷ. καὶ οἳ εἶπον· Ἀλλ' ἦ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τοὺς
5 *ἄνδρας; καὶ ὁ Ἡρακλείδης, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἆρ' οὖν,*
ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται τῆς ἀπαγωγῆς; Ἀλλ'
ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλέξαντες αὐτοὺς ὑπό-
σχησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκείνῳ προσσχόντες ἀπο-
6 *δραμοῦνται σὺν ὑμῖν. Πῶς οὖν ἄν, ἔφασαν, ἡμῖν συλλε-*
γεῖεν; Αὔριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, πρῴ ἄξομεν
πρὸς αὐτούς· καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι ἐπειδὰν ὑμᾶς ἴδωσιν,
ἄσμενοι συνδραμοῦνται. αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξε.
7 *Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λά-*
κωνας Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ
στρατιά. τὼ δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην ὅτι Λακεδαιμονίοις
δοκεῖ πολεμεῖν Τισσαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· ἢν
οὖν ἴητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δα-
ρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ
8 *διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν. καὶ οἱ στρατιῶ-*
ται ἄσμενοί τε ἤκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταταί τις τῶν
Ἀρκάδων τοῦ Ξενοφῶντος κατηγορήσων. παρῆν δὲ καὶ
Σεύθης βουλόμενος εἰδέναι τί πραχθήσεται, καὶ ἐν

---

1 *βούλεται* **ante** *εἶναι* **F** *λέγεται* (*βούλοιτο* **m. 2.**) *εἶναι* **M** *καλεῖ δὲ* **B** *καλεῖται* **CA** *αὐτὸς* **Z** *ξενία* **MZ** *ἐξενίαζε* **c** **2** *οὐ καλεῖ* **f** **3** *τῶν* **om. c** *ὅτι τίς* **DFMZ** **6** *ἀλλ' εἰ δημαγωγῶν* (*-γεῖ* **C quoque**) **B** **8** *περὶ τῆς* **f** *ἀγωγῆς* **CBA** *ἐπαγωγῆς* $\mathbf{Z}^1$ **10** *ἐκείνῳ*] *ἐν πόνῳ* **c** (**om. B**) *προσσχόντες* **Kr.** *παρασχόντες* **DF** *προσχόντες* **rell.** **11** *ἂν* (**om. Z**) *οὖν* **f** *ὑμῖν* **C** *συλλέγοιεν* **C**(*εν* **ex corr.**)**BA** *συλλεχθεῖεν* $\mathbf{E}^1$ **12** *πρωὶ* **L** **14** *ἔληξεν* **CAZ** **16** *τε* **om. Z** **19** *ἦτε* **f** *τε* **om. AE** **20** *τὸ* **om. Z** **22** *τε* **om. Z**

ἐπηκόῳ εἱστήκει ἔχων ἑρμηνέα· συνίει δὲ καὶ αὐτὸς ἑλλη-
νιστὶ τὰ πλεῖστα. ἔνθα δὴ λέγει ὁ Ἀρκάς· Ἀλλ' ἡμεῖς 9
μέν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ
μὴ Ξενοφῶν ἡμᾶς δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν, ἔνθα δὴ
ἡμεῖς μὲν τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα
καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα· ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πό-
νους ἔχει· καὶ Σεύθης ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ πεπλούτικεν, ἡμᾶς
δὲ ἀποστερεῖ τὸν μισθόν· ὥστε [ὅ γε πρῶτος λέγων] 10
ἐγὼ μὲν εἰ τοῦτον ἴδοιμι καταλευσθέντα καὶ δόντα
δίκην ὧν ἡμᾶς περιεῖλκε, καὶ τὸν μισθὸν ἄν μοι δοκῶ
ἔχειν καὶ οὐδὲν ἂν ἔτι τοῖς πεπονημένοις ἄχθεσθαι. μετὰ
τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως καὶ ἄλλος. ἐκ δὲ τούτου
Ξενοφῶν ἔλεξεν ὧδε.

Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προσδοκᾶν δεῖ, 11
ὁπότε γε καὶ ἐγὼ νῦν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ᾧ πλείστην
προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δή μοι δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς
παρεσχημένος. ἀπετραπόμην μέν γε ἤδη οἴκαδε ὡρμη-
μένος, οὐ μὰ τὸν Δία οὔτοι πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράτ-
τειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούων ἐν ἀπόροις εἶναι ὡς ὠφελή-
σων εἴ τι δυναίμην. ἐπεὶ δὲ ἦλθον, Σεύθου τουτουὶ 12
πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ
ὑπισχνουμένου ἐμοί, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν,
τοῦτο μὲν οὐδ' ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπί-

---

1 ξυνίει c 2 ἀλλ' ἡμεῖς (ὑμεῖς FHMZ) μὲν om. c 4 δεῦρο ἡμᾶς f ἔνθα δὴ nescio qui codd. ἔνθα δέ (δή A) τε c ἔνθα δέ γε vel ἐνθάδε γε f 6 οὐδὲν+ Z πεπάμεθα Steph. 7 ἰδίᾳ μὲν ἐκεῖνον (ἐκείνου FH^c) f πεπλούτηκεν L, corr. Steph. 8 seclusa (λέγων in marg. Z^1) dell. Schn. et Matth. 9 μὲν ἔφη εἰ f 11 ἂν ἔτι f ἐπὶ c πονημένοις CA πεποιημένοις f 12 ἀνέστη ἂν FMZ^c τούτων f 14 ἄρα c Stob. flor. III 406 cod. A, om. f 15 γε καὶ νῦν c καὶ ἐγὼ μὲν MZ ἐγὼ νυνὶ μὲν F αἰτίαν Hutch. ἐν ᾧ] ἂν ὡς Z 16 δή μοι om. c 17 ὁρμώμενος f 18 οὐ om. f οὔτοι MCBA οὔτι EF πράσσειν c 22 μοι c πέμψαιμι Z 23 οὐδ' MZ οὐκ rell. ἐπεχείρισα M ὑμεῖς om. f

στασθε, ἦγον δὲ ὅθεν ᾤμην τάχιστ᾽ ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν
Ἀσίαν διαβῆναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν
13 εἶναι καὶ ὑμᾶς ᾔδειν βουλομένους. ἐπεὶ δ᾽ Ἀρίσταρχος
ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν ἐκώλυσε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου,
ὅπερ εἰκὸς δήπου ἦν, συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βουλευσαί-
14 μεθα ὅ,τι χρὴ ποιεῖν. οὐκοῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀρι-
στάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χερρόνησον πορεύεσθαι,
ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος αὐτῷ συστρατεύεσθαι,
πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰέναι, πάντες δ᾽ ἐψηφί-
σασθε ταῦτα. τί οὖν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα ἀγαγὼν ὑμᾶς
15 ἔνθα πᾶσιν ὑμῖν ἐδόκει; ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο
Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ, εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως
ἄν με καὶ αἰτιῷσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ
πάντων μάλιστα φίλος ὢν νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι,
πῶς ἂν ἔτι δικαίως ὑμᾶς αἱρούμενος ἀντὶ Σεύθου ὑφ᾽
ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι περὶ ὧν πρὸς τοῦτον διαφέρομαι;
16 ἀλλ᾽ εἴποιτ᾽ ἂν ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ
Σεύθου τεχνάζειν. οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γε ὅτι, εἴπερ
ἐμοὶ ἐτέλει τι Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει δήπου ὡς ὧν
τε ἐμοὶ δοίη στέροιτο καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀποτείσειεν, ἀλλ᾽
οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου ὅπως ἐμοὶ δοὺς
17 μεῖον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλέον. εἰ τοίνυν οὕτως ἔχειν
οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα ματαίαν ταύτην τὴν

---

1 ἥκον c ᾠόμην c 3 ἰδεῖν βουλόμενος c 4 ἐκώλυε c 5 βουλευσόμεθα AZ -σώμεθα DFM 6 τί M 8 αὐτῷ f ἑαυτῷ c στρατεύεσθαι c 9 ἐπεψηφίσασθε f ἐπεμψ. Z 10 τί] εἴ τι f 11 ἐδόκει cMZ ἐδόκει εἴπατε F aliique γε μὴν f γε ὑμῖν CA δέ γε ὑμῖν B δὲ ὑμῖν E 13 με καἰτιῶσθε Z μισεῖτε BADFH 14 πάντων om. f 15 ἂν ἔτι DFMZ τι CBA, om. E αἱρούμενος ὑμᾶς f 17 ἔχοντα+ Z 18 οὔκουν c ὅτι] ἐστι(ν) c 19 τι om. c ὧν τε] οὔτε ὧν (ὢν F) f 20 στέροιτο CB στεροῖτο rell. ἀποτίσειεν L 21 τοῦτο DFHM^{c}Z ἂν susp. Kr.; δὴ Cobet ἄρ᾽ Schenkl 22 πλεῖον c πλεῖστον f

πρᾶξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν πράττητε αὐτὸν
τὰ χρήματα. δῆλον γὰρ ὅτι Σεύθης, εἰ ἔχω τι παρ' αὐτοῦ,
ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως, ἐὰν μὴ
βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν αὐτῷ ἐφ' ᾗ ἐδωροδόκουν. ἀλλὰ πολλοῦ 18
μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν· ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς
ἅπαντας καὶ πάσας μηδ' ἃ ἐμοὶ ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης
ἔχειν· πάρεστι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἀκούων σύνοιδέ μοι εἰ
ἐπιορκῶ· ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμι μηδὲ 19
ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδὲ
ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι. καὶ τί δὴ ταῦτ' ἐποίουν; ᾤμην, 20
ὦ ἄνδρες, ὅσῳ μᾶλλον συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε
πενίαν, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν φίλον μοι ἔσεσθαι, ὁπότε
δυνασθείη. ἐγὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράττοντα καὶ
γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. εἴποι δή τις ἄν, οὔκ- 21
ουν αἰσχύνει οὕτω μώρως ἐξαπατώμενος; ναὶ μὰ Δία
ᾐσχυνόμην μέντἄν, εἰ ὑπὸ πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατή-
θην· φίλῳ δὲ ὄντι ἐξαπατᾶν αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ
ἐξαπατᾶσθαι. ἐπεὶ εἴ γε πρὸς φίλους ἐστὶ φυλακή, πᾶσαν 22
οἶδα ἡμᾶς φυλαξαμένους ὡς μὴ παρασχεῖν τούτῳ πρό-
φασιν δικαίαν μὴ ἀποδιδόναι ἡμῖν ἃ ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ
ἠδικήσαμεν τοῦτον οὐδὲν οὔτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τού-
του οὐδὲ μὴν κατεδειλιάσαμεν οὐδὲν ἐφ' ὅ,τι ἡμᾶς οὗτος
παρεκάλεσεν. ἀλλά, φαίητε ἄν, ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε 23

---

1 ὑμῖν FMZ πράττοιτε DFZ[c] 2 ἔχω+τί Z παρ MZc ἀπ' rell. 3 με καὶ ἀπαιτήσει om. f μέντε DFZ 4 αὐτοῦ f ἐδωροδοκούμην f 5 μοι δοκῶ om. cum lac. CBA, sine lac. E τὰ om. B ταῦ pro τὰ ὑ. C[1] ἡμέτερα(?) M 6 πάντας Bis. 7 pr. καὶ om. f alt. καὶ (fere evanidum C) om. E σύνοιδε δέ E συνίοι δέ HF[2] 11 ὦ om. c 12 τοσοῦτο F αὐτῷ M μοι ἔσεσθαι f ποιήσεσθαι c 13 τε om. f ὁρῶ αὐτὸν f πράσσοντα CAE 14 εἶπου δή Z 15 αἰσχύνη(ι) L μωρὸς c μωρῶς rell. 16 αἰσχύνομαι f μέντοι L, corr. Schaefer οὕτως f 18 εἴ] ἢ Cobet 19 ὑμᾶς L, corr. Is. Vossius διαφυλαξαμένους f 20 ἡμῖν D ὑμῖν rell. 22 οὔτε μὴν F 23 ἐχυρὰ c

λαβεῖν, ὡς μηδ' εἰ ἐβούλετο ἐδύνατο ἐξαπατᾶν. πρὸς
ταῦτα δὴ ἀκούσατε ἃ ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε εἶπον τούτου
ἐναντίον, εἰ μή μοι παντάπασιν ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε εἶναι
24 ἢ λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάριστοι. ἀναμνήσθητε γὰρ ἐν ποίοις τισὶ
πράγμασιν ὄντες ἐτυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγαγον
πρὸς Σεύθην. οὐκ εἰς μὲν Πέρινθον, εἰ προσῆτε τῇ πόλει,
Ἀρίσταρχος ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιος οὐκ εἴα εἰσιέναι ἀπο-
κλείσας τὰς πύλας; ὑπαίθριοι δ' ἔξω ἐστρατοπεδεύετε,
μέσος δὲ χειμὼν ἦν, ἀγορᾷ δὲ ἐχρῆσθε σπάνια μὲν
ὁρῶντες τὰ ὤνια, σπάνια δ' ἔχοντες ὅτων ὠνήσεσθε,
25 ἀνάγκη δὲ ἦν μένειν ἐπὶ Θρᾴκης (τριήρεις γὰρ ἐφορ-
μοῦσαι ἐκώλυον διαπλεῖν), εἰ δὲ μένοι τις, ἐν πολεμίᾳ
εἶναι, ἔνθα πολλοὶ μὲν ἱππεῖς ἦσαν ἐναντίοι, πολλοὶ δὲ
26 πελτασταί, ἡμῖν δὲ ὁπλιτικὸν μὲν ἦν ᾧ ἀθρόοι μὲν
ἰόντες ἐπὶ τὰς κώμας ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα σῖτον λαμβά-
νειν οὐδέν τι ἄφθονον, ὅτῳ δὲ διώκοντες ἂν ἢ ἀνδράποδα
ἢ πρόβατα κατελαμβάνομεν οὐκ ἦν ἡμῖν· οὔτε γὰρ
ἱππικὸν οὔτε πελταστικὸν ἔτι ἐγὼ συνεστηκὸς κατ-
27 έλαβον παρ' ὑμῖν. εἰ οὖν ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν
μηδ' ὁντιναοῦν μισθὸν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον
ὑμῖν προσέλαβον, ἔχοντα καὶ ἱππέας καὶ πελταστὰς ὧν
ὑμεῖς προσεδεῖσθε, ἦ κακῶς ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβου-
28 λεῦσθαι πρὸ ὑμῶν; τούτων γὰρ δήπου κοινωνήσαντες καὶ

---

1 ἐδύνατο supra ἐβούλετο Z[2] 2 δὲ f 3 μοι ἢ f 5 ὄντες πράγμασιν f 6 εἰ om. c προσῆτε Born. πρόσητε Z πρόσιτε f προσίητε CBA προσίετε E τῇ πόλει f πόλιν c, del. Carnuth 7 δ' ἡμᾶς CBA 10 σπάνιοι δ' Cobet, servato ὅτου ὅταν c ὅτου f, corr. Steph. ὠνήσεσθαι M ὤνησθε c 11 Θράκη c ἐφορμῶσαι f 12 μένει HMT πολεμίᾳ χώρα(ι) f 13 εἶναι; ++ ἔνθα (ἔν ex corr.) M ἱππῆ(ι)ς MZ ἐναντίοι ἦσαν f 14 ὑμῖν DF 17 καταλαμβάνομεν M καταλαμβάνοιμεν FZ 21 ἡμῖν DEZ pr. καὶ om. f 22 ἢ (ἦ C) om. f ἂν] an delendum? 23 πρὸ ὑμῶν del. Kr.

σῖτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς κώμαις ηὑρίσκετε διὰ τὸ
ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾷκας κατὰ σπουδὴν μᾶλλον φεύ-
γειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μᾶλλον μετέσχετε.
καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα ἑωρῶμεν ἐπειδὴ τὸ ἱππικὸν 29
ἡμῖν προσεγένετο· τέως δὲ θαρραλέως ἡμῖν ἐφείποντο οἱ
πολέμιοι καὶ ἱππικῷ καὶ πελταστικῷ κωλύοντες μηδαμῇ
κατ' ὀλίγους ἀποσκεδαννυμένους τὰ ἐπιτήδεια ἀφθο-
νώτερα [ἡμᾶς] πορίζεσθαι. εἰ δὲ δὴ ὁ συμπαρέχων ὑμῖν 30
ταύτην τὴν ἀσφάλειαν μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν προσετέλει
τῆς ἀσφαλείας, τοῦτο δὴ τὸ πάθημα τὸ σχέτλιον καὶ
διὰ τοῦτο οὐδαμῇ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἀνεῖναι; νῦν 31
δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθε; οὐ διαχειμάσαντες μὲν ἐν ἀφθό-
νοις τοῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν δ' ἔχοντες τοῦτο εἴ τι ἐλά-
βετε παρὰ Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἐδαπανᾶτε.
καὶ ταῦτα πράττοντες οὔτε ἄνδρας ἐπείδετε ὑμῶν αὐτῶν
ἀποθανόντας οὔτε ζῶντας ἀπεβάλετε. εἰ δέ τι καλὸν 32
πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, οὐ
καὶ ἐκεῖνο σῶν ἔχετε καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλλην εὔκλειαν
προσειλήφατε καὶ τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θρᾷκας ἐφ' οὓς
ἐστρατεύσασθε κρατήσαντες; ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημι δι-
καίως ἂν ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε τούτων τοῖς θεοῖς χάριν
εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν. καὶ τὰ μὲν δὴ ὑμέτερα τοιαῦτα. 33
ἄγετε δὴ πρὸς θεῶν καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ὡς ἔχει. ἐγὼ

---

1 ἀμφονώτερον C εὑρίσκετε L 3 μᾶλλον om. f 4 πολέμιον οὐδένα ἔτι f ἐπεωρῶμεν FZ ἐφεωρ. D 5 τέλος c θαρραλέως Mc θαρσ. rell. ὑμῖν M 6 μηδαμοῖ DFZ 8 ἡμᾶς E ὑμᾶς CBA, om. f πορίζεσθε F δὲ om. CBE, δὴ om. A 9 προετέλει M 10 τῇ ἀσφαλείᾳ Madv. τὸ πάθημα τὸ (παθήματος Z) σχέτλιον f τὸ σχέτλιον πάθημα c 11 οἴεσθαι M χαρῆναι c μ' f 13 τοῦτο del. Kr. εἴ τι] ὅ,τι f 14 γὰρ παρὰ τῶν F 15 ἄνδρες Z[1] ἐπείδετε D ἐπίδετε rell. 17 οὐ καὶ F οὐκ ἀεὶ c οὐκ MZ 19 οὓς] ου ex ω corr. C 20 ἐστρατεύεσθε fE 22 δὴ (ex corr. C) om. f 23 ἐμὰ] ἑαυτῶν F

γὰρ ὅτε μὲν πρότερον ἀπῄα οἴκαδε, ἔχων μὲν ἔπαινον
πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευόμην, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ
ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὔκλειαν. ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ
Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἄν με ἔπεμπον πάλιν πρὸς ὑμᾶς.
34 *νῦν δὲ ἀπέρχομαι πρὸς μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν*
διαβεβλημένος, Σεύθῃ δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν
ἤλπιζον εὖ ποιήσας μεθ' ὑμῶν ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ
35 *καλὴν καὶ παισίν, εἰ γένοιντο, καταθήσεσθαι. ὑμεῖς δ',*
ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί τε πλεῖστα καὶ ταῦτα πολὺ
κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέ-
παυμαι ὅ,τι δύναμαι ἀγαθὸν [ὑμῖν], τοιαύτην ἔχετε
36 *γνώμην περὶ ἐμοῦ. ἀλλ' ἔχετε μέν με οὔτε φεύγοντα λα-*
βόντες οὔτε ἀποδιδράσκοντα· ἢν δὲ ποιήσητε ἃ λέγετε,
ἴστε ὅτι ἄνδρα κατακεκονότες ἔσεσθε πολλὰ μὲν δὴ πρὸ
ὑμῶν ἀγρυπνήσαντα, πολλὰ δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ
κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν
δ' ἵλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν
ὑμῖν στησάμενον, ὅπως δέ γε μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων πολέ-
μιοι γένησθε, πᾶν ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην πρὸς ὑμᾶς διατει-
37 *νάμενον. καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πο-*
ρεύεσθαι ὅπῃ ἂν ἕλησθε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.
ὑμεῖς δέ, ὅτε πολλὴ ὑμῖν εὐπορία φαίνεται, καὶ πλέετε
ἔνθα δὴ ἐπεθυμεῖτε πάλαι, δέονται δὲ ὑμῶν οἱ τὸ μέ-
γιστον δυνάμενοι, μισθὸς δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ

---

1 *ἀπῆρα* B 3 *ὑπὸ*] *ἐπὶ* DF *πρὸς* Cobet *ἔκλεαν* C[1] 5 *μὲν* om. f 6 *ἀπεχθημένος* c *ἀπεχθόμενος* f 7 *ἤλπισ' ἂν* f 8 *γένοιντο* DFMVZ *γένοιτο* rell. (C quoque) 11 *ὑμῖν* om. f *γνώμην ἔχετε* f 14 *κατακεκανότες* c *κατακανόντες* f, corr. Cobet 15 *καὶ κινδυνεύσαντα* om. c 17 *ἵλεω* M *δὴν* CA, om. E 18 *τῶν Ἑλλήνων μηδενὶ* f 19 *γένησθε* CFM *γένοισθε* alii *ἠδυνάμην* c *διατεινόμενον* f 20 *νῦν* om. cZ 21 *θέλητε* f *ἐθ.* D 22 *ὅτε* Schaefer *ὅτι* L *πλέετε* c *πλεῖτε* f 23 *ἐπεθυμεῖτε* cFHZ *ἐπιθ.* M *τε* c *τὸ* om. c

ἥκουσι Λακεδαιμόνιοι οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι, νῦν δὴ καιρὸς ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακανεῖν; οὐ μὴν ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἦμεν, ὦ πάντων 38
μνημονικώτατοι, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε καὶ ἀεὶ ὡς εὐεργέτου μεμνήσεσθαι ὑπισχνεῖσθε. οὐ μέντοι ἀγνώμονες οὐδὲ οὗτοί εἰσιν οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὥστε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοκεῖτε βελτίονες εἶναι τοιοῦτοι ὄντες περὶ ἐμέ. ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

Χαρμῖνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς εἶπεν· Ἀλλ' 39
οὐ τὼ σιώ, ἐμοὶ μὲν οὐ δικαίως γε δοκεῖτε τῷ ἀνδρὶ τούτῳ χαλεπαίνειν· ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι. Σεύθης γὰρ ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφῶντος τίς ἀνὴρ εἴη ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἄγαν δὲ φιλοστρατιώτην ἔφη αὐτὸν εἶναι· διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ εἶναι πρός ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ. ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύλοχος Λουσιάτης 40
[Ἀρκὰς] εἶπε· Καὶ δοκεῖ γέ μοι, ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι, παρὰ Σεύθου ἡμῖν τὸν μισθὸν ἀναπρᾶξαι ἢ ἑκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ μὴ πρότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν. Πολυκράτης δὲ Ἀθη- 41
ναῖος εἶπεν ἐνετὸς ὑπὸ Ξενοφῶντος· Ὁρῶ γε μήν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα, ὃς παραλαβὼν τὰ χρήματα ἃ ἡμεῖς ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδό-

---

1 *Λακεδαιμόνιοι* del. Cobet *οἱ* om. c 2 *δεῖ* M¹Z *δοκεῖ ὑμῖν* f *κατακανεῖν* MZ *κατακαίνειν* c *κατακτανεῖν* rell. 3 *ὅτε*] *οὔτε* c 4 *ἀμνημονικώτατοι* Steph. *αἰεὶ* c 5 *μεμνῆσθαι* L, corr. Bis. 6 *ἧκον* (sic) C¹ *ἡμᾶς* M *ὡς*] *ὅσ'* M 7 *εἶναι*] *ὄντες* c 9 *ἀλλ' οὐ τὼ σιώ ἐμοὶ μὲν* DFHMVZ *οὑτωσί(ν) ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι* c 10 *οὐδὲ* V *γε* om. cV 12 *Πολυνείκου* C 13 *μέμφεσθαι* f 16 *αὐτῷ* CAE *αὐτῶν* B *ὁ Λουσιάτης* f *Λουσιώτης* c 17 *Ἀρκὰς* om. B *καὶ* om. BE *γέ*] *δέ* f *ὦ* om. c 18 *ἔφη τοῦτο* fD 19 *πρᾶξαι* f 20 *ἀγαγεῖν* f 21 *ἐνετὸς* DFMZ *αἰνετὸς* V *αἰνετῶς* c *ἀναστὰς* alii *ὑπὸ* Z¹ *ὑπὲρ* Zᶜ rell. 22 *ὦ* om. MZ *Ἡρακλίδην* C (it. infra)

μενος οὔτε Σεύθῃ ἀπέδωκεν οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται. ἢν οὖν σωφρονῶμεν, ἑξόμεθα αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ οὗτός γε, ἔφη, Θρᾷξ ἐστιν, ἀλλ' Ἕλλην ὢν Ἕλληνας ἀδικεῖ.

42 Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη· καὶ
προσελθὼν τῷ Σεύθῃ λέγει· Ἡμεῖς ἢν σωφρονῶμεν,
ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. καὶ ἀνα-
βάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ᾤχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ
43 ἑαυτῶν στρατόπεδον. καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει
Ἀβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα καὶ
κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ' ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους
ὁπλίτας, καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία
τὰ ἐπὶ θαλάττῃ καὶ τὰ ἄλλα ἃ ὑπέσχετο. καὶ ἐν ἀπορ-
ρήτῳ ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς εἰ
ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ
44 Θίβρωνος. ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ
Ξενοφῶντι ὡς διαβεβλημένος εἴη καὶ φυλάττεσθαι δέοι.
ὁ δὲ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβὼν ἐθύετο τῷ Διὶ
τῷ βασιλεῖ πότερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη μένειν παρὰ
Σεύθῃ ἐφ' οἷς Σεύθης λέγει ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύ-
ματι. ἀναιρεῖ αὐτῷ ἀπιέναι.

VII Ἐντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσω-
τέρω· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας ὅθεν ἔμελλον
πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἥξειν. αἱ δὲ κῶμαι
2 αὗται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ. ὁρῶν οὖν
ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἐν ταῖς κώμαις ὑπὸ τῶν

---

1 γινόμενα f   5 μᾶλλον c   10 Ἐβοζέλμιον fDZ   12 ὑπισχνεῖτο f   15 ἀποθάνοιτο c ἀποθάνοι f   16 Θρίβωνος CA Θίμβρωνος M   ἔπεμπον f   ταὐτὰ Schn.   καὶ οἱ ἄλλοι πολλοὶ ξένοι τῷ f   18 ἐθύετο MCB ἔθυε rell.   19 λώιον f   21 δὲ αὐτῷ f   22 ἀπεστρατεύσατο c   24 ἥκειν f   25 Μιδ. F (it. infra)   26 τὰ ἑαυτοῦ A

*Ἑλλήνων χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Ὀδρύσην
δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἱππέας
ὅσον τριάκοντα ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ
τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος. καὶ ὃς λαβών τινας τῶν
λοχαγῶν καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ἐπιτηδείων προσέρχεται.
ἔνθα δὴ λέγει Μηδοσάδης· Ἀδικεῖτε, ὦ Ξενοφῶν, τὰς* 3
*ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ
τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ἀνὴρ παρὰ Μηδόκου ἥκων τοῦ
ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μή, οὐκ ἐπι-
τρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν
χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξόμεθα.*

Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ σοὶ μὲν 4
*τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν· τοῦδε δ'
ἕνεκα τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν' εἰδῇ οἷοί τε ὑμεῖς ἐστε
καὶ οἷοι ἡμεῖς. ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφη, πρὶν ὑμῖν φίλοι γε-* 5
*νέσθαι ἐπορευόμεθα διὰ ταύτης τῆς χώρας ὅπῃ ἐβου-
λόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν πορθοῦντες, ἣν δ' ἐθέλοιμεν
καίοντες, καὶ σὺ ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων,* 6
*ηὐλίζου παρ' ἡμῖν οὐδένα φοβούμενος τῶν πολεμίων·
ὑμεῖς δὲ οὐκ ᾖτε εἰς τήνδε τὴν χώραν, ἢ εἴ ποτε ἔλθοιτε,
ὡς ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε ἐγκεχαλινωμένοις τοῖς
ἵπποις. ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε καὶ δι' ἡμᾶς σὺν* 7
*θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὴ ἐξελαύνετε ἡμᾶς ἐκ
[τῆσδε] τῆς χώρας ἣν παρ' ἡμῶν ἐχόντων κατὰ κρά-*

3 *προσκαλεῖται* f 4 *ὥς* M[1] 5 *τινὰς* om. c 8 *ἀνὴρ* Kuehner *ὁ ἀνὴρ* HMZ *ἀνὴρ* cF; cf. H. Gr. IV 8, 22 9 *ἄνωθεν* F 11 *ἀλεξησόμεθα* f 13 *τοῦδε*] *τούτου* c 15 *γάρ* om. f *φίλοι γενέσθαι ὑμῖν* f 16 *ὅπη(ι)* DFMZ *ὅποι* c 17 *ἣν* CF *ποθοῦντες* C[1]A *ἣν* CF *δὲ θέλοιμεν* c 18 *κατακαίοντες* f *ἦλθες* M 19 *ηὐλίζου* EMD marg. *ηὐλίσκου* DFZ *ηὐλίζετο* CBA *ηὐλίζου τότε* B[2] 20 *ἤ* c 22 *ἡμῖν* om. c *σὺν θεοῖς* om. f 23 *δή* C *δὲ* rell. 24 *τῆσδε*] *ταύτης* E, om. f *ἐχόντων* c *ἑκόντων* i *ἑλόντων* coni. Kr.

τος παρελάβετε· ὡς γὰρ αὐτὸς οἶσθα, οἵ γε πολέμιοι
8 οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἡμᾶς ἐξελαύνειν. καὶ οὐχ ὅπως δῶρα
δοὺς καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθες ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀπο-
πέμψασθαι, ἀλλ' ἀποπορευομένους ἡμᾶς οὐδ' ἐναυλισθῆ-
9 ναι ὅσον δύνασαι ἐπιτρέπεις. καὶ ταῦτα λέγων οὔτε
θεοὺς αἰσχύνει οὔτε τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν σε ὁρᾷ
πλουτοῦντα, πρὶν δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι ἀπὸ λῃστείας
10 τὸν βίον ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα. ἀτὰρ τί καὶ πρὸς
ἐμὲ λέγεις ταῦτα; ἔφη· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ
Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα
ἀπαγαγεῖν οὐδὲ ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὦ θαυμαστότατοι,
ὅπως ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦγον,
οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.
11 Ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ὀδρύσης, εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ
Μηδόσαδες, κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς αἰσχύ-
νης ἀκούων ταῦτα. καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἠπιστάμην, οὐδ'
ἂν συνηκολούθησά σοι· καὶ νῦν ἄπειμι. οὐδὲ γὰρ ἂν
Μήδοκός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ ἐξελαύνοιμι τοὺς
12 εὐεργέτας. ταῦτ' εἰπὼν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυνε
καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς πλὴν τεττάρων ἢ πέντε.
ὁ δὲ Μηδοσάδης (ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ἡ χώρα πορθουμένη)
13 ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι τὼ Λακεδαιμονίω. καὶ
ὃς λαβὼν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους προσῆλθε τῷ Χαρμίνῳ
καὶ τῷ Πολυνίκῳ καὶ ἔλεξεν ὅτι καλεῖ αὐτοὺς Μηδοσάδης

---

1 γε] τε f, om. c; correxi 2 οὐκ ἦσαν ἱκανοὶ f 4 ἀλλ' ἀποπορευομένους DF ἀλλὰ πορευομένους cMVZ οὐδένα καταλισθῆναι CB οὐδένα καταυλ. AE οὐδὲ αὐλ. V οὐδ' ἐγκαταυλ. Ddf. 5 δύνασθαι F 6 αἰσχύνη(ι) L μέν om. f 7 φίλος DFH 9 ἔφη++ C ἐγὼ f 10 Λακεδαιμόνιοι οἷς c Λακεδαιμονίοις f 11 ἀπάγειν f οὐδὲν c θαυμασιώτατοι Lion 12 ἡμᾶς CBA 14 ἐπεὶ δὲ f 16 ἠπισθάμην Z οὐκ f 17 οὐ f 20 ἱππῆς M ἢ τεττάρων ἢ f 22 καὶ om. f 23 ὁ δ' ἀπολαβὼν f 24 τῷ om. c ἔλεγεν CB

προερῶν ἅπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας. οἶμαι ἂν 14
*οὖν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῇ στρατιᾷ τὸν ὀφειλόμενον
μισθόν, εἰ εἴποιτε ὅτι δεδέηται ὑμῶν ἡ στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν μισθὸν ἢ παρ' ἑκόντος ἢ παρ' ἄκοντος Σεύθου· καὶ ὅτι τούτων τυχόντες προθύμως ἂν συνέπεσθαι ὑμῖν φασι· καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοκοῦσι λέγειν· καὶ ὅτι ὑπέσχεσθε αὐτοῖς τότε ἀπιέναι ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν
οἱ στρατιῶται. ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες, ταῦτα ἔφασαν* 15
*ἐρεῖν καὶ ἄλλα ὁποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα· καὶ εὐθὺς ἐπορεύοντο ἔχοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. ἐλθόντων δὲ ἔλεξε Χαρμῖνος· Εἰ μὲν σύ τι ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες,
πρὸς ἡμᾶς λέγειν, εἰ δὲ μή, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. ὁ δὲ* 16
*Μηδοσάδης μάλα δὴ ὑφειμένως, Ἀλλ' ἐγὼ μὲν λέγω, ἔφη, καὶ Σεύθης ταὐτά, ὅτι ἀξιοῦμεν τοὺς φίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ κακῶς πάσχειν ὑφ' ὑμῶν. ὅ,τι γὰρ ἂν τούτους κακῶς ποιῆτε ἡμᾶς ἤδη ποιεῖτε· ἡμέτεροι γάρ
εἰσιν. Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ Λάκωνες, ἀπίοιμεν ἂν* 17
*ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ νῦν βοηθήσοντες τούτοις καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας οἳ τούτους παρὰ τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν. ἢν δὲ δὴ καὶ ὑμεῖς τοιοῦτοι ἦτε, ἐνθένδε
ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν·* 18
Ἐθέλοιτε δ' ἂν τούτοις, ὦ Μηδόσαδες, ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φίλους φατὲ εἶναι ὑμῖν, ἐν ὧν τῇ χώρᾳ ἐσμέν, ὁπότερ'

---

1 προερῶν BDFZE[c] προαιρῶν CA προσερῶν M   οἴομαι c 2 στρατείᾳ CBA   3 εἴπητε c   ὅτι om. c   δέηται MZ δέοιτε F   ὑμᾶς c   5 μὲν ἂν f   7 ὑπέχεσθε M   8 ταῦτά τε Kr.   9 ὅμοια f ὁμοίως Z   10 ἐλθὼν c   11 μὲν σύ τι c μέντοι σὺ fZ   11 Δημόσαδες c   13 δὴ om. f   ἔφη λέγω f 14 ταῦτα f (M quoque) τὰ αὐτά c   ὑμῖν FHM   16 τούτοις FMZ   19 ἔρχομαι C[1] (corr. 1)   20 τιμωρησάμενοι DFH 21 δὴ om. f   ἐνθένδεν M   22 ἀρξώμεθα M[1]   23 δ' om. c ὦ Μηδ. τούτοις f   24 φατὲ φίλους f φίλους ἔφατε c   ὑμῶν f ὁπότερ' ἂν] ὁποτέραν c ὁπότερα ἂν f

ἂν ψηφίσωνται, εἴθ' ὑμᾶς προσήκει ἐκ τῆς χώρας ἀπι-
19 *έναι εἴθ' ἡμᾶς; ὁ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἔφη· ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ τὼ Λάκωνε ἐλθεῖν παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ οἴεσθαι ἂν Σεύθην πεῖσαι· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο. ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας μὴ καίειν.*

20 *Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οἳ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι. ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει πρὸς τὸν Σεύθην· Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμί σε, ἀλλὰ δι-*
21 *δάξων, ἢν δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἠχθέσθης ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν ἀπῄτουν σε ἃ ὑπέσχου αὐτοῖς προθύμως· σοὶ γὰρ ἔγωγε οὐχ ἧττον ἐνόμιζον εἶναι*
22 *συμφέρον ἀποδοῦναι ἢ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν. πρῶτον μὲν γὰρ οἶδα μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, ἐπεί γε βασιλέα σε ἐποίησαν πολλῆς χώρας καὶ πολλῶν ἀνθρώπων· ὥστε οὐχ οἷόν τέ σοι λανθάνειν οὔτε ἤν τι καλὸν οὔτε ἤν τι αἰσχρὸν ποιήσῃς.*
23 *τοιούτῳ δὲ ὄντι ἀνδρὶ μέγα μέν μοι δοκεῖ εἶναι μὴ δοκεῖν ἀχαρίστως ἀποπέμψασθαι ἄνδρας εὐεργέτας, μέγα δὲ εὖ ἀκούειν ὑπὸ ἑξακισχιλίων ἀνθρώπων, τὸ δὲ μέγιστον μη-*
24 *δαμῶς ἄπιστον σαυτὸν καταστῆσαι ὅ,τι λέγοις. ὁρῶ γὰρ τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς λόγους πλανωμένους· οἳ δ' ἂν φανεροὶ ὦσιν ἀλήθειαν ἀσκοῦντες, τούτων οἱ λόγοι, ἤν τι δέωνται, οὐδὲν μεῖον δύνανται ἁνύσασθαι ἢ ἄλλων ἡ βία· ἤν τέ τινας*

---

1 *προσήκει* Poppo *προσῆκεν* c *πρόσθεν* f 2 *εἴτε* c 3 *μὲν* om. M *αὐτῷ(ι)* FZ *ἐλθεῖν τὼ Λάκωνε* f 4 *πεῖσαι*] *ἀκοῦσαι* f 6 *κάειν* f 7 *τὸν Ξ.* f 9 *σε* om. c 10 *ἢν*] *ὡς ἂν* f 12 *προθύμως* post *σε* c *σύμφορον εἶναι* c 13 *καταλαβεῖν* M[1] *ἐκλ.* Z 16 *τέ σοι*] *τ' ἐστὶ* f 17 *ποιήσας* c 18 *ἐδόκει* c *μὴ δοκεῖν* om. c 24 *ἤν . . . βία* (25) om. c 25 *δύνανται* MV *δύνονται* F *δύνωνται* H alii *ἁνύσασθαι* Valck. *ἀνύτεσθαι* D marg. *ἀνύτσεσθαι* V[2] *ἂν ἔσεσθαι* rell. [C] *τινὰ* f

σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τὰς τούτων ἀπειλὰς
οὐχ ἧττον σωφρονιζούσας ἢ ἄλλων τὸ ἤδη κολάζειν· ἤν
τέ τῳ τι ὑπισχνῶνται οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, οὐδὲν μείω
διαπράττονται ἢ ἄλλοι παραχρῆμα διδόντες. ἀναμνή- 25
σθητι δὲ καὶ σὺ τί προτελέσας ἡμῖν συμμάχους ἡμᾶς
ἔλαβες. οἶσθ' ὅτι οὐδέν· ἀλλὰ πιστευθεὶς ἀληθεύσειν ἃ
ἔλεγες ἐπῆρας τοσούτους ἀνθρώπους συστρατεύσασθαί
τε καὶ κατεργάσασθαί σοι ἀρχὴν οὐ τριάκοντα μόνον
ἀξίαν ταλάντων, ὅσα οἴονται δεῖν οὗτοι νῦν ἀπολαβεῖν,
ἀλλὰ πολλαπλασίων. οὐκοῦν τοῦτο μὲν πρῶτον τὸ πι- 26
στεύεσθαί σε, τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι κατειργασμένον,
τούτων τῶν χρημάτων ὑπὸ σοῦ πιπράσκεται; ἴθι δὴ 27
ἀναμνήσθητι πῶς μέγα ἡγοῦ τότε καταπρᾶξαι ἃ νῦν
καταστρεψάμενος ἔχεις. ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ' ὅτι ηὔξω ἂν τὰ
νῦν πεπραγμένα μᾶλλόν σοι καταπραχθῆναι ἢ πολλαπλά-
σια τούτων τῶν χρημάτων γενέσθαι. ἐμοὶ τοίνυν μεῖζον 28
βλάβος καὶ αἴσχιον δοκεῖ εἶναι τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατα-
σχεῖν ἢ τότε μὴ λαβεῖν, ὅσῳπερ χαλεπώτερον ἐκ πλου-
σίου πένητα γενέσθαι ἢ ἀρχὴν μὴ πλουτῆσαι, καὶ ὅσῳ
λυπηρότερον ἐκ βασιλέως ἰδιώτην φανῆναι ἢ ἀρχὴν μὴ
βασιλεῦσαι. οὐκοῦν ἐπίστασαι μὲν ὅτι οἱ νῦν σοι ὑπήκοοι 29
γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχε-
σθαι ἀλλ' ἀνάγκῃ, καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύ-

---

1 γιν. DFM 2 τὸ ἤδη] τε δὴ f κολάσεις f 3 τέ τῳ τι] τότε c ὑπισχνοῦνται f μεῖον E 4 διαπράττειν f οἱ ἄλλοι c 6 οἶδ' L (-δα M), corr. Muret 7 συστρατεύεσθαι c 9 οἴονται] οἷον τε CA 10 πολλαπλασίω L 11 σε om. c τὸ om. FHMZ κατειργασμένον M -νων F κατεργασάμενον CB -νων A 12 ὑπὸ σοῦ om. c 13 ἡγοῦν τότε CB ἡγοῦντο τότε E ἡγοῦ τοῦτο f καταπράξαιθ' CB -ξεαι A ὃ f 14 εὖ om. f εὔξω f 16 τῶν fE, om. c 17 μετασχεῖν CAE παρασχεῖν B; an κατέχειν scribd.? 19 τὴν ἀρχὴν E(?) 21 ὑπήκοοι M ἐπήκοοι rell. 22 ἄρξα(ε A)σθαι c

30 θεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐτοὺς φόβος κατέχοι. ποτέ-
ρως οὖν οἴει μᾶλλον ἂν φοβεῖσθαί τε αὐτοὺς καὶ σωφρο-
νεῖν τὰ πρὸς σέ, εἰ ὁρῷέν σοι τοὺς στρατιώτας οὕτω
διακειμένους ὥς νῦν τε μένοντας ἄν, εἰ σὺ κελεύοις,
αὖθίς τ' ἂν ταχὺ ἐλθόντας, εἰ δέοι, ἄλλους τε τούτων
περὶ σοῦ ἀκούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταχὺ ἄν σοι ὁπότε
βούλοιο παραγενέσθαι, ἢ εἰ καταδοξάσειαν μήτ' ἂν
ἄλλους σοι ἐλθεῖν δι' ἀπιστίαν ἐκ τῶν νῦν γεγενημένων
31 τούτους τε αὐτοῖς εὐνουστέρους εἶναι ἢ σοί; ἀλλὰ μὴν
οὐδὲ πλήθει γε ἡμῶν λειφθέντες ὑπεῖξάν σοι, ἀλλὰ
προστατῶν ἀπορίᾳ. οὐκοῦν νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος μὴ
λάβωσι προστάτας αὐτῶν τινας τούτων οἳ νομίζουσιν
ὑπὸ σοῦ ἀδικεῖσθαι, ἢ καὶ τούτων κρείττονας τοὺς Λακε-
δαιμονίους, ἐὰν οἱ μὲν στρατιῶται ὑπισχνῶνται προθυ-
μότερον αὐτοῖς συστρατεύσεσθαι, ἂν τὰ παρὰ σοῦ νῦν
ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δέεσθαι τῆς
32 στρατιᾶς συναινέσωσιν αὐτοῖς ταῦτα. ὅτι γε μὴν οἱ νῦν
ὑπὸ σοὶ Θρᾷκες γενόμενοι πολὺ ἂν προθυμότερον ἴοιεν
ἐπί σε ἢ σύν σοι οὐκ ἄδηλον· σοῦ μὲν γὰρ κρατοῦντος
33 δουλεία ὑπάρχει αὐτοῖς, κρατουμένου δέ σου ἐλευθερία.
εἰ δὲ καὶ τῆς χώρας προνοεῖσθαι ἤδη τι δεῖ ὡς σῆς
οὔσης, ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν μᾶλλον αὐτὴν
εἶναι, εἰ οὗτοι οἱ στρατιῶται ἀπολαβόντες ἃ ἐγκαλοῦσιν

---

1 γίγνεσθε C αὐτοῖς FH 2 οὖν om. F φρονεῖν f 3 πρὸς σέ] πρόσθεν c ὁρῶσι f 4 κελεύοις D κελεύεις rell. 5 ἄλλως F 6 ὁπότε] πρὸς ὃ σὺ f 7 παραγίγνεσθαι f καταδοξάσοιαν C 8 σοι om. f γενομένων f 9 αὐτοὺς M(?)F^1 10 ληφθέντες FM 12 λαβεῖν f τινας αὐτῶν (sic L) f 14 μὲν οἱ CB μὲν οὖν οἱ A ὑπισχνοῦνται f 16 συστρατεύεσθαι L, corr. Cobet ἐὰν f τὰ om. f τοῦ C^1BA νῦν om. f 17 συναινέσουσιν c 18 σοὶ M σοῦ rell. προθυμότεροι f 19 γὰρ om. CBAE^1 20 κρατουμένου δέ fBE κρατουμένους C^1 (-νου C^c) A 22 οἴη F^c αὐτὴν εἶναι μᾶλλον f 23 αὐτοὶ c ἐγκαλῶσι c

εἰρήνην καταλιπόντες οἴχοιντο, ἢ εἰ οὗτοί τε μένοιεν ὡς
ἐν πολεμίᾳ σύ τε ἄλλους πειρῷο πλείονας τούτων ἔχων
ἀντιστρατοπεδεύεσθαι δεομένους τῶν ἐπιτηδείων; ἀργύ- 34
ριον δὲ ποτέρως ἂν πλέον ἀναλωθείη, εἰ τούτοις τὸ
ὀφειλόμενον ἀποδοθείη, ἢ εἰ ταῦτά τε ὀφείλοιντο ἄλλους
τε κρείττονας τούτων δέοι σε μισθοῦσθαι; ἀλλὰ γὰρ 35
Ἡρακλείδῃ, ὡς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ δοκεῖ τοῦτο
τὸ ἀργύριον εἶναι. ἦ μὴν πολύ γέ ἐστιν ἔλαττον νῦν σοι
καὶ λαβεῖν τοῦτο καὶ ἀποδοῦναι ἢ πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν
πρὸς σὲ τὸ δέκατον τούτου μέρος. οὐ γὰρ ὁ ἀριθμός 36
ἐστιν ὁ ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἀλλ' ἡ δύναμις
τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος. σοὶ δὲ νῦν
ἡ κατ' ἐνιαυτὸν πρόσοδος πλείων ἔσται ἢ ἔμπροσθεν
τὰ παρόντα πάντα ἃ ἐκέκτησο. ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα 37
ὡς φίλου ὄντος σου προυνοούμην, ὅπως σύ τε ἄξιος δο-
κοίης εἶναι ὧν οἱ θεοί σοι ἔδωκαν ἀγαθῶν ἐγώ τε μὴ δια-
φθαρείην ἐν τῇ στρατιᾷ. εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι νῦν ἐγὼ οὔτ' 38
ἂν ἐχθρὸν βουλόμενος κακῶς ποιῆσαι δυνηθείην σὺν
ταύτῃ τῇ στρατιᾷ οὔτ' ἂν εἴ σοι πάλιν βουλοίμην βοη-
θῆσαι, ἱκανὸς ἂν γενοίμην. οὕτω γὰρ πρὸς ἐμὲ ἡ στρατιὰ
διάκειται. καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σὺν τοῖς θεοῖς εἰδόσι 39
ποιοῦμαι ὅτι οὔτε ἔχω παρὰ σοῦ ἐπὶ τοῖς στρατιώταις
οὐδὲν οὔτε ᾔτησα πώποτε εἰς τὸ ἴδιον τὰ ἐκείνων οὔτε

---

1 ὡς om. c 2 πειρῷ ὁ **CF** πλέονας c 4 πλεῖον c πλείω f εἰ τοῦτο τὸ c 5 τε] τοι **CAE** σοι **B** ὀφείλοιτο f**E** 6 τούτων om. c σε om. f μισοῦσθαι **C** 7 Ἡρακλ(ε)ίδης c τοῦτο δοκεῖ f 8 εἰ μὲν c καὶ μὴν Dobree 10 τὸ om. c ὁ om. c ἀριθμός Schenkl 11 ὁρίζων ἐστι, ὁ om., f alt. τὸ om. f 12 alt. τοῦ om. **CAEF** 13 πλείω **FHM**[1] ἐστὶν f πρόσθεν f 14 πάντα om. f ἃ (om. c) ἐκέκτησο del. Cobet 15 σου ὄντος σοῦ f προενοούμην **L**, corr. Ddf. δοκῇς c 18 κακῶς ποιῆσαι βουλόμενος f 20 με c 21 τοῖς om. c 22 ἐγω ἔχω f 23 ᾔτησα . . . οὔτε om. c

40 ἃ ὑπέσχου μοι ἀπήτησα· ὄμνυμι δέ σοι μηδὲ ἀποδιδόντος
δέξασθαι ἄν, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον τὰ ἑαυτῶν
συναπολαμβάνειν. αἰσχρὸν γὰρ ἦν τὰ μὲν ἐμὰ διαπε-
πρᾶχθαι, τὰ δ' ἐκείνων περιιδεῖν ἐμὲ κακῶς ἔχοντα
41 ἄλλως τε καὶ τιμώμενον ὑπ' ἐκείνων. καίτοι Ἡρακλείδῃ
γε λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ
παντὸς τρόπου· ἐγὼ δέ, ὦ Σεύθη, οὐδὲν νομίζω ἀνδρὶ
ἄλλως τε καὶ ἄρχοντι κάλλιον εἶναι κτῆμα οὐδὲ λαμ-
42 πρότερον ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης καὶ γενναιότητος. ὁ γὰρ
ταῦτα ἔχων πλουτεῖ μὲν ὄντων φίλων πολλῶν, πλουτεῖ
δὲ ἄλλων βουλομένων γενέσθαι, καὶ εὖ μὲν πράττων
ἔχει τοὺς συνησθησομένους, ἐὰν δέ τι σφαλῇ, οὐ σπανίζει
43 τῶν βοηθησόντων. ἀλλὰ γὰρ εἰ μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν ἔργων
κατέμαθες ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἦν, μήτε ἐκ τῶν
ἐμῶν λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, ἀλλὰ τοὺς τῶν στρα-
τιωτῶν λόγους πάντας κατανόησον· παρῆσθα γὰρ καὶ
44 ἤκουες οὓς ἔλεγον οἱ ψέγειν ἐμὲ βουλόμενοι. κατηγό-
ρουν μὲν γάρ μου πρὸς Λακεδαιμονίους ὡς σὲ περὶ πλεί-
ονος ποιοίμην ἢ Λακεδαιμονίους, αὐτοὶ δ' ἐνεκάλουν ἐμοὶ
ὡς μᾶλλον μέλοι μοι ὅπως τὰ σὰ καλῶς ἔχοι ἢ ὅπως
τὰ ἑαυτῶν· ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σοῦ.
45 καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα πότερον οἴει αὐτοὺς κακόνοιάν
τινα ἐνιδόντας μοι πρὸς σὲ αἰτιᾶσθαί με ἔχειν παρὰ σοῦ
46 ἢ προθυμίαν πολλὴν περὶ σὲ κατανοήσαντας; ἐγὼ μὲν
οἶμαι πάντας ἀνθρώπους νομίζειν εὔνοιαν δεῖν ἀποκεῖσθαι

---

4 ἐκείνω C περιορᾶν HM περᾶν FZ ἐμὲ om. c 5 -μενος M γε Ἡρακλ. FH γε Ἡρακλ. γε M 6 ἅπαντα M δοκεῖ Mc ἐδόκει rell. 7 οὐδὲ DFH νομίζω γε f 9 ὁ] οὐ C[1] 11 καὶ ἄλλων BZ 12 συνησθημένους c τις φανῇ CA 13 ἐμῶν om. c 16 πάντως Schaefer 17 οὓς] ἃ c 18 μὲν om. c 20 μέλ(λ)ει μοι c ἑλοίμην f 21 ἐμὲ Z μοι c 22 οἴει πότερον f 23 μοι] με f 25 νομίζειν MZc, om. F aliique ἀποκεῖσθαι M ἀποδείκνυσθαι rell.

τούτῳ παρ' οὗ ἂν δῶρά τις λαμβάνῃ. σὺ δὲ πρὶν μὲν
ὑπηρετῆσαί τί σοι ἐμὲ ἐδέξω ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ
φωνῇ καὶ ξενίοις καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπισχνούμενος οὐκ ἐν-
επίμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἃ ἐβούλου καὶ γεγένησαι
ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην μέγιστος, νῦν οὕτω με ἄτιμον ὄντα
ἐν τοῖς στρατιώταις τολμᾷς περιορᾶν; ἀλλὰ μὴν ὅτι σοι 47
δόξει ἀποδοῦναι πιστεύω καὶ τὸν χρόνον διδάξειν σε καὶ
αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προεμένους εὐεργε-
σίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. δέομαι οὖν σου, ὅταν
ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοι-
οῦτον ποιῆσαι οἷόνπερ καὶ παρέλαβες.

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίῳ τοῦ 48
μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάντες τὸν Ἡρα-
κλείδην [τοῦτον] ὑπώπτευσαν εἶναι· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οὔτε
διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσαι ἀποδώσω τε. ἐντεῦθεν 49
πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Ἐπεὶ τοίνυν διανοεῖ ἀποδιδόναι,
νῦν ἐγώ σου δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδιδόναι, καὶ μὴ περι-
ιδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τῇ στρατιᾷ νῦν τε
καὶ ὅτε πρὸς σὲ ἀφικόμεθα. ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' οὔτ' ἐν 50
τοῖς στρατιώταις ἔσει δι' ἐμὲ ἀτιμότερος ἄν τε μένῃς
παρ' ἐμοὶ χιλίους μόνους ὁπλίτας ἔχων, ἐγώ σοι τά τε
χωρία ἀποδώσω καὶ τἆλλα ἃ ὑπεσχόμην. ὁ δὲ πάλιν 51
εἶπε· Ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως οὐχ οἷόν τε· ἀπόπεμπε δὲ
ἡμᾶς. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι
οἶδα ὂν παρ' ἐμοὶ μένειν ἢ ἀπιέναι. ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· 52

---

1 τις δῶρα FHM 2 τί σοι] τισι M[1] ἡδέως ἐδέξω M 5 με οὕτως DF μὲν οὕτως MZ 8 οὐκ f 9 ὁρῶντας (ς exp. M) ἐγκαλοῦντας σοι FHM 10 ἀποδίδως f 12 κατηγορήσατο c τοῦ om. f 13 alt. τὸν om. c 14 τοῦτον om. f 16 διανοῆ(ι) ἀποδιδόναι c ἀποδ. βούλει f 17 σοι FH ἀποδοῦναι c μὴ om. CA παριδεῖν f 19 ἀφικόμενος f (corr. M[2]) οὔτ' ἐν Kr. οὐδὲν fD οὔτε cH 20 ἔσῃ(ι) L 21 μόνον M 23 εἶπε ... πάλιν (25) om. c

*Ἀλλὰ τὴν μὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ δὲ μένειν οὐχ
οἷόν τε· ὅπου δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ, νόμιζε καὶ σοὶ
53 τοῦτο ἀγαθὸν ἔσεσθαι. ἐντεῦθεν λέγει Σεύθης· Ἀργύ-
ριον μὲν οὐκ ἔχω ἀλλ' ἢ μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι δίδωμι,
τάλαντον, βοῦς δὲ ἑξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς τετρα-
κισχίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ταῦτα
λαβὼν καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους προσ-
54 λαβὼν ἄπιθι. γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἣν οὖν μὴ
ἐξικνῆται ταῦτ' εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω
ἔχειν; ἆρ' οὐκ, ἐπειδὴ καὶ ἐπικίνδυνόν μοί ἐστιν, ἀπι-
όντά γε ἄμεινον φυλάττεσθαι πέτρους; ἤκουες δὲ τὰς
ἀπειλάς. τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ἔμεινε.*

*55 Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο καὶ
τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. οἱ δὲ στρατιῶται τέως
μὲν ἔλεγον ὡς ὁ Ξενοφῶν οἴχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων
καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν
56 ἥκοντα εἶδον, ἥσθησάν τε καὶ προσέθεον. Ξενοφῶν δ'
ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον, Ταῦτα, ἔφη, καὶ
σέσωσται δι' ὑμᾶς τῇ στρατιᾷ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ
ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῇ στρατιᾷ. οἱ μὲν
οὖν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώ-
57 λουν, καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν. Ξενοφῶν δὲ οὐ προσῄει,
ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος· οὐ γάρ πω
ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο Ἀθήνησι περὶ φυγῆς. προσελθόντες
δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδέοντο μὴ*

---

2 ὦ om. c 4 ἄλλ' (ἀλλ' L) ἢ] ἀλλὰ c 9 ἐξαρκῇ f 10 ἐπειδὴ] ἔτι δὴ c μοι καὶ ἐπικίνδυνον f ἀπιόντι f 11 γε om. f πέτρους] τοὺς ἐχθροὺς f 12 ἔμειναν f 13 ἀπέδωκεν (-καν F) αὐτοῖς DFHM 14 ταῦτα om. c ἐλάσαντας C (ante ++++) B ἐλῶντας Bis. 15 ὁ om. fE πρὸς f ἂν οἰκήσων c 16 ληψόμενος c αὐτὸν ἥκοντα om. c 17 τε om. c 18 alt. καὶ om. c 19 ἡμᾶς c 20 διατιθέμενοι f 21 οὖν om. c καὶ om. fD λαφυραπώλας c 24 προελθόντες CBE 25 στρατεύματι f

*ἀπελθεῖν πρὶν ἂν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι
παραδοίη.*

Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον, καὶ ἀπαντᾷ τῷ **VIII**
*Ξενοφῶντι Εὐκλείδης μάντις Φλειάσιος ὁ Κλεαγόρου
υἱὸς τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος. οὗτος συν-
ήδετο τῷ Ξενοφῶντι ὅτι ἐσέσωστο, καὶ ἠρώτα αὐτὸν
πόσον χρυσίον ἔχοι. ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἦ μὴν* 2
*ἔσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπό-
δοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν. ὁ δ' αὐτῷ οὐκ
ἐπίστευεν. ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενο-* 3
*φῶντι καὶ ἔθυε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλεί-
δην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερὰ ὁ Εὐκλείδης εἶπεν ὅτι πείθοιτο
αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. Ἀλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι κἂν μέλλῃ
ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνεταί τι ἐμπόδιον, ἂν μηδὲν ἄλλο, σὺ
σαυτῷ. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. ὁ δὲ εἶπεν·* 4
*Ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ μειλίχιός ἐστι, καὶ ἐπήρετο
εἰ ἤδη ποτὲ θύσειεν, ὥσπερ οἴκοι, ἔφη, εἰώθειν ἐγὼ
ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν. ὁ δ' οὐκ ἔφη ἐξ ὅτου ἀπ-
εδήμησε τεθυκέναι τούτῳ τῷ θεῷ. συνεβούλευσεν οὖν
αὐτῷ θύεσθαι καθὰ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ
βέλτιον. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύ-* 5
νιον ἐθύετο καὶ ὡλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίῳ νόμῳ,

---

1 *ἂν* om. f; cf. H. Gr. II 3, 48 *ἀπαγάγῃ* CBA *Θέωνι* c *Θίμβρωνι* DM 3 *διέπλευσεν* fD 4 *Εὐκλίδης πάντις* C *Φιάσιος* c *Φλι(υ* D*)άσιος* f *ὁ* om. f 5 *ἐνοίκια* c (*ἐν οἰκίᾳ* AC[c]) *ἐνώπια* Toup *ἐντοίχια* anonymus *ἐν οἰκίῳ γεγραφηκότος* CBA 7 *ἢ μὴ οἴεσθαι* cV 8 *ἀποδῶτο* CB *ἀποδῶ* AE 9 *αυτὸν* F *αὑτὸν* plerique 10 *πεμψάντων Λαμψακηνῶν* fD 11 *θύων* f 12 *δὲ* om. f *ἱερεῖα* c *ὁ* om. c 13 *εἶναι*] *ἔχειν* Bis. *ὅτι* om. c 14 *γενήσεσθαι* f *ἐὰν* f *ἄλλο ἢ* c *ἄλλο, ἀλλὰ* Kr. *σῦσ αὐτῶ* Mc 16 *ἐμπόδιον* c 17 *ποτὲ* om. c *ὥ/περ* M *εἰώθην* FH 19 *οὖν* om. c 20 *τῶ* M[1] *θύσεσθαι* fD *καὶ ἃ* (corr. Schn.) *εἰώθει* c, om. f 21 *ὁ* om. c *προσελθὼν* (M quoque) om. FH *προελθὼν* Hutch. *φρύνιον* c 22 *πατρῴῳ* c

6 *καὶ καλλιερεῖται. καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίτων
καὶ Ναυσικλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι,
καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἵππον ὃν ἐν Λαμ-
ψάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐ-
τὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἥδεσθαι
τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον
ἀπολαβεῖν.*

7 *Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρῳάδος, καὶ ὑπερ-
βάντες τὴν Ἴδην εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον, εἶτα
παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Μυσίας εἰς Θήβης πε-*
8 *δίον. ἐντεῦθεν δι' Ἀτραμυττείου καὶ Κερτωνίου ὁδεύ-
σαντες παρ' Ἀταρνέα εἰς Καΐκου πεδίον ἐλθόντες Πέρ-
γαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.*

*Ἐνταῦθα δὴ ξενοῦται Ξενοφῶν παρ' Ἑλλάδι τῇ Γογ-
γύλου τοῦ Ἐρετριέως γυναικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογ-*
9 *γύλου μητρί. αὕτη [δ'] αὐτῷ φράζει ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν
ἐν τῷ πεδίῳ ἀνὴρ Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι
τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἂν καὶ αὐτὸν
καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα· εἶναι δὲ πολλά.
ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὑτῆς ἀνεψιὸν*
10 *καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. ἔχων οὖν
ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' ἑαυτῷ ἐθύετο. καὶ Βασίας ὁ
Ἠλεῖος μάντις παρὼν εἶπεν ὅτι κάλλιστα εἴεν τὰ ἱερὰ*

---

1 *καλλιερεῖτο* D *ἐκαλλιέρει* c *Βίων* c 2 *Ναυσικλείδης* DV marg. *ἀμευσικλείδης* c *ἅμα εὐκλείδης* f 3 *τε* om. c ⟨*τὸν*⟩ *ἵππον* Kr. 4 *ὑπωπτ.* M 5 *ὅτι* fB *οὗτοι* rell. 6 *τὴν* (*ην* ex corr. C) om. FH 8 *Τροίας* f 10 *Μυσίας* Poppo *Ἀσίας* c *Λυδίας* f 11 *δὲ δι'* fD *Ἀδραμυττίου* c *Ἀδραμυτίου* F *Ἀτραμυτίου* V *Ἀτραμυττίας* M *Κερτωνίου* f *Κερτωνοῦ* CBA *Κερτῶν* E *Κυτωνίου* Hutch. *ὁδεύσαντες* om. f 12 *παρ' Ἀταρ-νέα* om. c *Κεκοῦ* c 13 *Λυδίας* f 14 *δὲ* f *ξενοῦνται* C *παρ'* om. c 15 *τοῦ . . . Γογγύλου* (*-ου* scr. M[c]) om. FH 16 *δ'* om. f 19 *τὰ* om. c *δὲ*] *σε* M[1] 20 *καθηγησαμένους* DFH *αὐτῆς* L 22 *Ἀγασίας* f 23 *Κλεῖος* c *εἴη* c

αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἂν ἁλώσιμος εἴη. δειπνήσας οὖν ἐπο- 11
ρεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα φίλους λαβὼν καὶ
πιστοὺς γεγενημένους διὰ παντός, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς.
συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακο-
σίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέ-
ρος, ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ 12
ὄντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα
ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν Ἀσιδάτην αὐτὸν
λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. πυργομαχοῦντες δὲ ἐπεὶ οὐκ 13
ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν (ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη
καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους
ἔχουσα), διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. ὁ δὲ τοῖχος 14
ἦν ἐπ' ὀκτὼ πλίνθων γηίνων τὸ εὖρος. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ
διωρώρυκτο· καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἔνδο-
θεν βουπόρῳ τις ὀβελίσκῳ διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγ-
γυτάτω· τὸ δὲ λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ παρι-
έναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. κεκραγότων δὲ αὐτῶν καὶ πυρ- 15
σευόντων ἐκβοηθοῦσιν Ἰταμένης μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ
δύναμιν, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται Ἀσσύριοι καὶ Ὑρκάνιοι
ἱππεῖς καὶ οὗτοι βασιλέως μισθοφόροι ὡς ὀγδοήκοντα,
καὶ ἄλλοι πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους, ἄλλοι δ' ἐκ Παρ-
θενίου, ἄλλοι δ' ἐξ Ἀπολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χω-
ρίων καὶ ἱππεῖς.

---

1 *καί οἱ ὁ* f   *ἂν* om. Hc, exp. F   2 *τε* del. Kr.   ⟨*τε*⟩ *μάλιστα* Gemoll   *ψιλοὺς* M   post *καὶ* lac. stat. Hug   3 ⟨*τοὺς*⟩ *πιστοὺς* Pant.   *ποιῆσαι* CFM   *αὐτοῖς* CBA   4 *εἰς*] *ὡς* c   7 *τὰς μέσας* f   8 *τῆς τύρσιος* del. Kr.   *τὰ* om. f   12 *προμαχέο(ω A)νας* c   13 *τεῖχος* M   15 *διορώρυκτο* BMC[c]   *ἐπέταξεν* F[1]   19 *ἐκβοηθῶσιν* CBA   *Ἰταμένης* Ddf. *Ἰτάμελις* V *Ἰταμελίσι* C (sim. BA) *Ἰταβέλις* FMZ   20 *Κωμ.* FM   *Ἀσσύριοι*] *φρουροὶ* f *φρουροὶ καὶ ἱππεῖς* C[m] (1) *ὁπλ. Ἀσσ. φρουροὶ* Poppo   *ἱππεῖς* (-*ῆς* M) *Ὑρκάνιοι* f   22 *πελτασῖται* C   23 *πλησίων* CBA   *καὶ* (om. EZ) *ἱππεῖς* om. M

16 *Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῖν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος·
καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἤλαυνον καὶ
τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι, οὐ τοῖς χρή-
μασιν ἔτι προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ
ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἵ τε
πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι·
17 νῦν δὲ ἀπῇσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι. ἐπεὶ
δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὺς Ἕλληνας, πολλοὺς
δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βίᾳ τῆς μητρὸς
ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, βουλόμενος συμμετασχεῖν τοῦ
ἔργου· συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς ἐξ Ἁλισάρνης καὶ
18 Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου. οἱ δὲ περὶ Ξενοφῶντα
ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ σφεν-
δονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ
τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάρκασον ποτα-
19 μόν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. ἐνταῦθα καὶ Ἀγασίας
ὁ Στυμφάλιος λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν πάντα χρόνον
μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ διασῴζονται ἀνδρά-
ποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.*

20 *Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν ἐξάγει νύκτωρ
πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως ὅτι μακροτάτην ἔλθοι τῆς
Λυδίας, εἰς τὸ μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι, ἀλλ'
21 ἀφυλακτεῖν. ὁ δὲ Ἀσιδάτης ἀκούσας ὅτι πάλιν ἐπ' αὐτὸν
τεθυμένος εἴη ὁ Ξενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι*

---

1 *σκοπεῖν* post *ἄφοδος* f 2 *βόας* **CAB²** 3 *τὰ* om. c 4 *ἔτι*] *οὕτω* **MZ** 5 *εἰ καταλιπόντες*] *ἐγκαταλ.* **M** 7 *ἀπή(ι)εσαν* **L** 8 *ἑώρα*] *ἑ. μὲν* **fD** *Γόγγυλος* **C** 9 *βίᾳ*] *μετὰ* **M** 10 *ἔχων* post *δύναμιν* f *μετασχεῖν* c 11 *Ἀλισ(σ)άρνης* c *Ἐλισάρνης* f 12 *Τευθρανίας* om. **M** *Δημαράτου* **M** 14 *πρὸς* Kr. 15 *Κάικον* **M** 16 *καὶ*] *δὲ* c *Ἀγησίας* **CADFHM** 17 *ὁ* om. f *ὁ λοχαγὸς* c 21 *ἔλθῃ* **fD** 22 *εἰς τὸ*] *ὥστε* f *ἀλλ' ἀφυλακτεῖν* (*ἀλλὰ φυλάττειν* **CBA**) *Ἀσιδάτην. ὁ δὲ ἀκούσας* Matth. 24 *ὁ* om. f

ἥξοι, ἐξαυλίζεται εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον πόλισμα
ἐχούσας. ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενοφῶντα περιτυγχάνουσιν 22
αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ
τοὺς ἵππους καὶ πάντα τὰ ὄντα· καὶ οὕτω τὰ πρότερα
ἱερὰ ἀπέβη. ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. ἐν- 23
ταῦθα τὸν θεὸν ἠσπάσατο Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ
καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι στρατη-
γοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ὥστ' ἐξαίρετα λαβεῖν καὶ ἵππους
καὶ ζεύγη καὶ τἆλλα, ὥστε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἤδη
εὖ ποιεῖν.

Ἐκ τούτου Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στρά- 24
τευμα καὶ συμμείξας τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς
Τισσαφέρνη καὶ Φαρνάβαζον.

[Ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς βασιλέως χώρας ὅσην ἐπήλ- 25
θομεν. Λυδίας Ἀρτίμας, Φρυγίας Ἀρτακάμας, Λυκα-
ονίας καὶ Καππαδοκίας Μιθραδάτης, Κιλικίας Συέννε-
σις, Φοινίκης καὶ Ἀραβίας Δέρνης, Συρίας καὶ Ἀσσυ-
ρίας Βέλεσυς, Βαβυλῶνος Ῥωπάρας, Μηδίας Ἀρβάκας,
Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν Τιρίβαζος· Καρδοῦχοι δὲ καὶ
Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μάκρωνες καὶ Κόλχοι καὶ
Μοσσύνοικοι καὶ Κοῖτοι καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι· Παφλα-
γονίας Κορύλας, Βιθυνῶν Φαρνάβαζος, τῶν ἐν Εὐρώπῃ
Θρᾳκῶν Σεύθης. ἀριθμὸς συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀνα- 26

---

1 Παρθενικὸν f 2 περιτυγχάνουσιν MZ συντυγχάνουσιν c συμπεριτυγχ. rell. 3 γυναῖκας c 6 ἠτιάσατο f οὐκ ἠτιάσατο ed. Krueger ὁ Ξενοφῶν f γὰρ] δὲ B 8 λαμβάνειν f 10 εὐποιεῖν F 11 ἐν τούτῳ c Θίμβρων M 12 συμμίξας L 13 Τισσαφέρνην L 14 §§ 25 et 26 damnavit Kr. 15 Ἀρτύμας V Ἀρτακώμας V 16 Μιθριδάτης L 17 Ἀρραβίας cHM Ἀσυρίας M 18 Βέλεσις c Ῥωπαρᾶς CB Μηδίας ADM Μηδείας rell. Ἄρβακας M 19 Καρδουχοί M τε f 20 Μακρῶνες C 21 Κοῖτοι CB Κοῖται rell. Παφλαγωνίας F 22 Κοριλας C Κορίλας B[A] τῶν] τὰ DFH

βάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια διακόσια πεντήκοντα πέντε. χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.]

---

2 *μύρια* c 3 *ἑξακόσια* Hutch. *πέντε* post prius *πεντήκοντα* ponens 4 *βαταβάσεως* C *καὶ* om. fD 5 *τέλος τῆς Κύρου ἀναβάσεως ἐν λόγοις* ξ̄ (*ἑπτά* m. 2.) M

INDEX NOMINUM